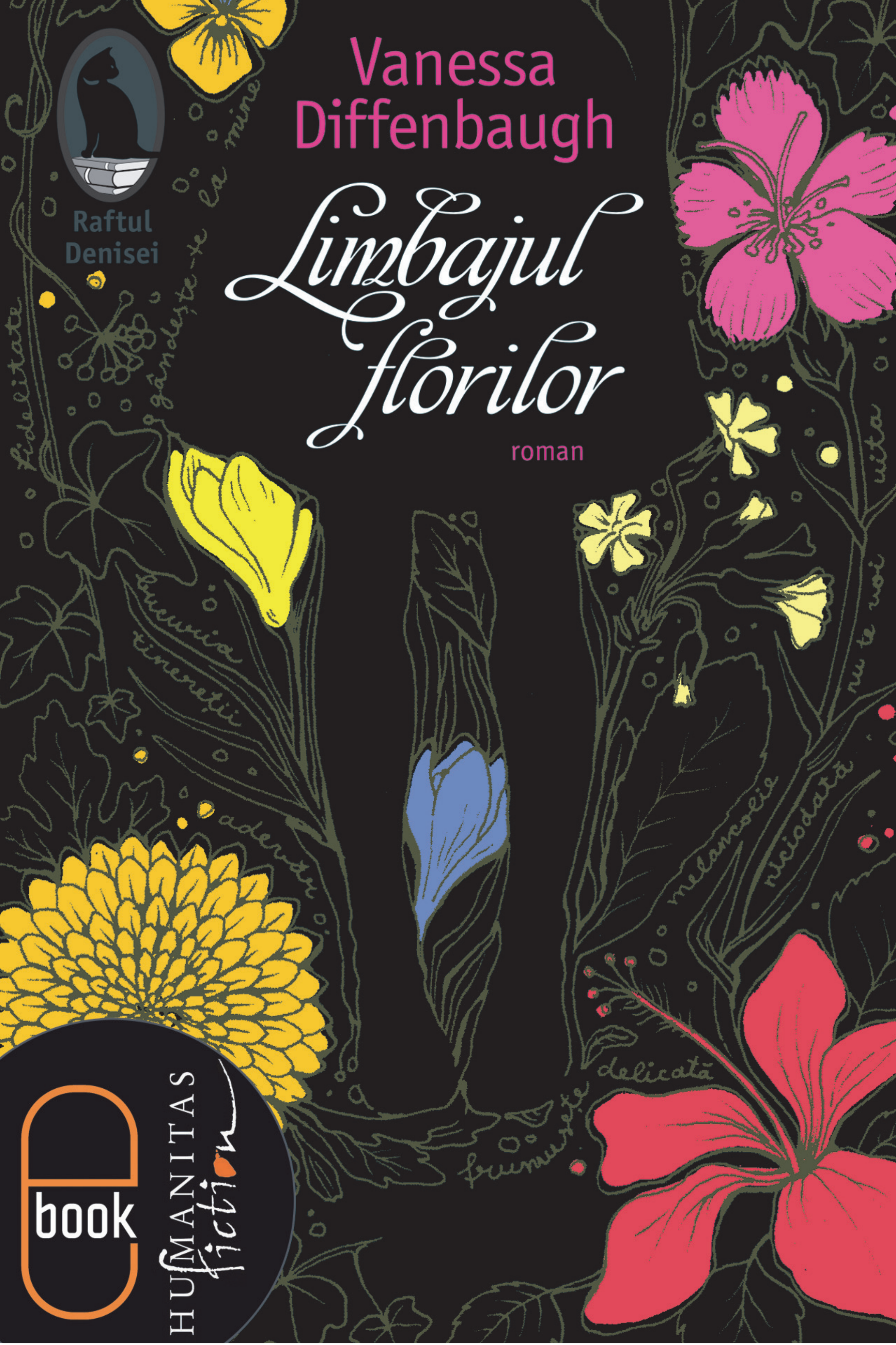

Raftul Denisei
Vanessa Diffenbaugh
Limbajul florilor
roman
eBook
HUMANITAS fiction

Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Vanessa
Diffenbaugh

Limbajul florilor

Traducere din engleză de
ARIADNA PONTA

HUMANITAS
fiction

Pentru PK

Mușchiul este simbolul dragostei materne fiindcă, la fel ca aceasta, bucură sufletul atunci când iarna potrivnică ne copleșește și prietenii de peste vară ne-au părăsit.

Henrietta Dumont,
Limbajul florilor

Partea întâi
Ciulinele
fidelitate
gândește-te la mine
bucuria tinereții
adevăr
frumusețe delicată
melancolie
niciodată
nu te uita

1

Timp de opt ani am visat foc. Copaci care izbucneau în flăcări când treceam pe lângă ei; oceane arzând. Fumul dulceag îmi intra în păr în timp ce dormeam, parfumul rămânea impregnat pe pernă când mă sculam. Și totuși, în clipa în care salteaua a luat foc, m-am trezit imediat. Izul înțepător, chimic nu semăna deloc cu adierea îmbălsămată din visele mele; erau la fel de diferite ca iasomia indiană și cea de Carolina, *despărțire* și *atașament*. Erau imposibil de confundat.

În mijlocul camerei, am depistat sursa focului. Un șir de chibrituri aliniate perfect la picioarele patului. Se aprindeau unul după altul – un gărduleț scânteietor de-a lungul tivului saltelei. Privindu-le cum ard, m-a cuprins o groază adâncă, prea mare pentru niște biete flăcări pâlpâitoare, și, pentru o clipă, am avut din nou zece ani, mai plină de disperare și speranță ca niciodată.

Dar salteaua neacoperită, sintetică, nu s-a aprins așa cum se aprinseseră ciulinii la sfârșit de octombrie. A ars mocnit, după care focul s-a stins.

Era ziua mea. Împlineam optsprezece ani.

Pe canapeaua hărtănită din camera de zi se foiau înșirate mai multe fete. Privirile lor cercetătoare s-au oprit asupra picioarelor mele goale, fără arsuri. Una părea ușurată; alta, dezamăgită. Dacă aș mai fi rămas o săptămână, aș fi ținut minte expresia de pe fiecare figură. M-aș fi răzbunat înfigând cuie ruginite în

tălpile pantofilor sau punând pietricele în castroanele cu supă. Odată ținusem capătul unui umeraș de metal încins apăsat pe umărul unei colege care îmi greșise mult mai puțin, nu încercase să-mi dea foc.

Dar într-o oră plecam de acolo. Și fetele știau.

Una din ele s-a ridicat de pe canapea. Părea mică – cincisprezece, șaisprezece ani cel mult – și era drăguță, lucru rar: se ținea dreaptă, avea ten frumos, haine noi. N-am recunoscut-o pe loc, dar când a străbătut camera mersul ei – cu brațele îndoite agresiv – avea ceva cunoscut. Cu toate că abia sosise, nu-mi era străină; mi-am dat seama că mai locuiserăm împreună, în anii de după Elizabeth, perioada mea cea mai furioasă și mai violentă.

La câțiva centimetri de mine s-a oprit, ridicând bărbia.

— Focul, a spus pe o voce egală, a fost din partea tuturor. La mulți ani.

În spatele ei, fetele înșirate pe canapea fremătau. Una și-a tras gluga pe cap, alta s-a învelit mai strâns cu pătura. Lumina dimineții pâlpâia peste șirul de priviri coborâte, iar fetele păreau dintr-odată niște copii prinși în cursă. Din centrele astea nu puteai ieși decât dacă fugeai, dacă depășeai vârsta sau ajungeai la școala de corecție. Copiii din centrele de plasament de nivelul ăsta nu erau adoptați; extrem de rar se întorceau acasă, practic niciodată. Fetele astea știau ce le așteaptă. În ochii lor nu era decât teamă: de mine, de colege, de viața pe care și-o câștigaseră sau care li se dăduse. M-a cuprins un val neașteptat de milă. Eu plecam; ele nu aveau de ales decât să rămână acolo.

Am încercat să-mi fac drum spre ușă, dar fata a făcut un pas și mi-a blocat drumul.

— Dă-te, am spus.

O femeie tânără care lucra în tura de noapte a scos capul pe ușa de la bucătărie. Probabil că n-avea nici douăzeci de ani și era mai îngrozită de mine decât oricare din fetele din cameră.

— Vă rog, a spus cu o voce tremurândă. E ultima ei dimineață aici. Lăsați-o în pace.

Am așteptat, pregătită, în timp ce fata din fața mea și-a supt burta, cu pumnii strânși. Dar după o secundă a clătinat din cap și s-a întors. Am ocolit-o.

Mai aveam o oră până să vină Meredith să mă ia. Am deschis ușa de la intrare și am pășit afară. Era o dimineață cețoasă de San Francisco și simțeam sub tălpile goale cimentul rece de pe verandă. Am stat să mă gândesc. Avusesem de gând să pun la cale un răspuns la ce-mi făcuseră fetele, ceva usturător și odios, dar, curios lucru, îmi venea să le iert. Poate pentru că aveam optsprezece ani, pentru că, dintr-odată, pentru mine se terminase, puteam să privesc cu îngăduință răutatea lor. Înainte să plec, voiam să spun ceva ca să le șterg frica din ochi.

Am mers în jos pe strada Fell și am cotit pe Market. Am rărit pasul când m-am apropiat de o intersecție aglomerată, neștiind încotro s-o apuc mai departe. În orice altă zi aș fi smuls niște flori din parcul Duboce, aș fi cutreierat spațiul verde sălbăticit de la intersecția străzilor Page și Buchanan sau aș fi furat niște ierburi din piața din cartier. Timp de aproape zece ani îmi petrecusem fiecare clipă liberă memorând semnificația și denumirea științifică a florilor, dar cunoștințele rămăseseră în mare parte nefolosite. Mă rezumam aceleași flori: un buchet de crăițe, *necaz*; un buchet de ciulini, *mizantropie*; o mână de busuioc uscat, *ură*. Numai rareori variam mesajul: un snop de garoafe roșii pentru judecător când am înțeles că nu mă mai întorc la podgorie și bujori pentru Meredith, ori de câte ori găseam. Acum, în timp ce băteam strada Market în căutarea unei florării, scotoceam în dicționarul din cap.

La trei cvartale mai încolo am dat peste un magazin de băuturi și am văzut în vitrina cu grilaj buchete învelite în hârtie, care se ofileau în găleți. M-am oprit în fața magazinului. Cele mai multe erau aranjamente mixte, care transmiteau mesaje contradictorii. Oferta de buchete de flori de același fel era slabă: trandafiri banali roșii și roz, un mănunchi de garoafe pestrițe și un ciorchine de dalii purpurii care se revărsau din cornetul

de hârtie. *Demnitate*. Am știut pe loc ce mesaj vreau să transmit. Întorcându-mă cu spatele la oglinda aplecată deasupra ușii, am ascuns florile în haină și am luat-o la fugă.

Gâfâiam când am ajuns înapoi. Camera de zi era goală și am intrat ca să desfac daliile. Florile erau niște bulgări perfecți, straturi de petale purpurii tivite cu alb se desfăceau din mugurele din mijloc. Am rupt cu dinții elasticul și am descâlcit tulpinile. Fetele n-o să înțeleagă niciodată semnificația daliilor (care oricum e un mesaj ambiguu de încurajare); totuși, străbătând coridorul lung ca să strecor câte un fir pe sub ușa închisă a fiecărui dormitor, m-am simțit împăcată.

Restul florilor i le-am dat femeii care lucrase în schimbul de noapte. Am găsit-o lângă fereastra de la bucătărie, așteptându-și colega din tura următoare.

— Mulțumesc, a spus când i-am întins florile, iar vocea îi trăda nedumerirea. Răsucea cozile țepene între palme.

Meredith a sosit la ora zece, așa cum spusese. Am așteptat-o pe terasa din față, balansând pe genunchi o cutie de carton. În optsprezece ani adunasem mai multe cărți: *Dicționarul florilor* și *Ghidul Peterson al florilor sălbatice din statele de pe Coasta de Vest*, amândouă trimise de Elizabeth la o lună după ce plecasem din casa ei; manuale de botanică din tot felul de librării din East Bay; plachete de poezie victoriană furate din librării liniștite. Peste cărți erau teancuri de haine împăturite, găsite sau furate, dintre care unele îmi veneau, dar majoritatea nu. Meredith urma să mă ducă la Cămin, un centru din suburbia Outer Sunset care oferea adăpost de scurtă durată. Eram pe lista de așteptare de la zece ani.

— La mulți ani, a spus Meredith în timp ce îmi puneam cutia pe bancheta mașinii. N-am răspuns. Știam amândouă că s-ar putea să nu fie ziua mea. Primul raport al instanței în cazul meu îmi aproxima vârsta la trei săptămâni, data și locul nașterii erau necunoscute, ca și părinții biologici. Data de 1 august fusese aleasă doar ca să pot fi declarată majoră la un moment dat.

M-am tolănit pe scaunul din față lângă Meredith și am închis portiera, așteptând să pornească. Bătea cu unghiile false în volan. Mi-am pus centura. Dar mașina tot nu se mișca. M-am întors spre Meredith. Eram încă în pijama. Mi-am ridicat la piept genunchii și mi-am înfășurat jacheta în jurul picioarelor. Îmi plimbam ochii pe tavanul mașinii așteptând-o să înceapă să vorbească.

— Ei, ești gata? a întrebat.

Am ridicat din umeri.

— Asta e, să știi, a spus. Viața ta de-acum începe. De-aici încolo nu mai poți da vina pe nimeni în afară de tine.

Meredith Combs, asistenta socială responsabilă pentru alegerea șirului de familii adoptive care mă trimiseseră înapoi, voia să vorbim despre vină.

2

Mi-am sprijinit fruntea de geam și am privit cum trec pe lângă noi dealurile acoperite de praful verii. Mașina lui Meredith mirosea a fum de țigară, iar centura de siguranță era pătată de ceva ce mâncase alt copil. Aveam nouă ani. Stăteam pe bancheta mașinii în cămașă de noapte, iar părul meu scurt era încâlcit. Meredith nu ar fi vrut să arăt așa. Îmi cumpărase pentru această ocazie o rochie fără mâneci bleu-deschis, vaporoasă, cu broderie și dantelă, dar refuzasem să o îmbrac.

Meredith conducea cu ochii țintă la drum. Nu m-a văzut când mi-am desfăcut centura, am coborât geamul și am scos capul afară până am ajuns cu clavicula la chederul portierei. Cu bărbia în vânt, așteptam să-mi spună să stau jos. Mi-a aruncat o privire, dar nu a spus nimic. Buzele i-au rămas strânse; nu-i puteam desluși expresia din cauza ochelarilor de soare.

Am rămas așa, aplecându-mă tot mai mult în afară cu fiecare kilometru, până când Meredith a apăsat un buton de pe portiera

ei și geamul s-a ridicat pe neașteptate cu câteva degete. Sticla îmi apăsa gâtul. M-am dat în spate, am căzut de pe banchetă și am aterizat pe jos. Meredith a continuat să ridice geamurile până când vântul care șuiera prin mașină a fost înlocuit de liniște. Nu a întors privirea. Chircită pe covorașul murdar, am scos un biberon plin de lapte acrit de sub scaunul pasagerului și am aruncat cu el în Meredith. A lovit-o în umăr, a ricoșat înapoi în mine și o dâră urât mirositoare mi s-a prelins pe genunchi. Meredith nici n-a clipit.

— Vrei piersici? m-a întrebat.

Mi-era imposibil să refuz mâncare și Meredith o știa foarte bine.

— Da.

— Atunci treci la loc pe scaun, pune-ți centura și îți cumpăr ce vrei de la prima tarabă cu fructe pe care o vedem.

M-am urcat pe banchetă și mi-am tras centura peste mijloc.

Au trecut cincisprezece minute până a ieșit de pe autostradă. Mi-a cumpărat două piersici și un sfert de kilogram de cireșe, pe care le-am numărat în timp ce le mâncam.

— N-ar trebui să-ți spun asta, a început Meredith.

Vorbea răspicat, lungind cuvintele ca să obțină efectul dorit. A tăcut și s-a uitat spre mine. Am întors privirea spre geam și mi-am lipit obrazul de sticlă, fără nici o reacție.

— Dar cred că ai dreptul să știi. Asta e ultima ta șansă. Ultima șansă, Victoria – m-ai auzit?

N-am spus nimic.

— Când împlinești zece ani judecătorul o să considere că nu mai poți fi adoptată, și nici măcar *eu* n-o să mai încerc să conving alte familii să te ia. O să ajungi din orfelinat în orfelinat până la vârsta majoratului dacă nu merge nici de data asta – promite-mi că-ți dai silința.

Am coborât geamul și am scuipat sâmburi de cireșe împotriva vântului. Cu nici o oră în urmă Meredith mă luase de la primul centru de plasament. Mi-a trecut prin cap că poate mă

trimisese acolo intenționat – ca să pregătească acest moment. Nu făcusem nimic ca să fiu expediată de la ultima familie adoptivă și ajunsesem la centru numai de o săptămână când a venit Meredith să mă ia și să mă ducă la Elizabeth.

Ăsta e stilul ei, m-am gândit*, să mă facă să sufăr ca să demonstreze că ea are dreptate*. Angajații de la centru erau cruzi. În fiecare dimineață, bucătăreasa o punea pe o fată grasă și negricioasă să mănânce cu bluza ridicată în jurul gâtului, cu burtoiul la vedere, ca să țină minte să nu mănânce prea mult. După aia supraveghetoarea, domnișoara Gayle, alegea pe câte una să stea în capul mesei lungi și să explice de ce familia ei n-o vrea. Pe mine m-a ales numai o dată și, cum eu fusesem abandonată la naștere, am scăpat ușor spunând: „Mama mea n-a vrut copii". Alte fete povesteau lucrurile groaznice pe care le făcuseră fraților lor, sau cum erau ele vinovate de dependența de droguri a părinților, și aproape de fiecare dată plângeau.

Dar, dacă Meredith mă trimisese la centru ca să mă sperie și să mă facă să mă port frumos, dăduse greș. În ciuda personalului, îmi plăcuse acolo. Mesele se serveau la intervale regulate, dormeam învelită cu două pături și nimeni nu se prefăcea că mă iubește.

Am mâncat și ultima cireașă și am scuipat sâmburele în ceafa lui Meredith.

— Gândește-te numai la ce ți-am spus, a repetat, apoi, ca și cum ar fi vrut să mă mituiască să mă gândesc, a tras pe dreapta și a cumpărat de la un fast-food pește pane cu cartofi prăjiți și un milkshake de ciocolată. Am mâncat repede, plescăit, privind cum peisajul uscat din East Bay e înlocuit de haosul aglomerat din San Francisco și apoi de o uriașă întindere de apă. Când am ajuns să traversăm podul Golden Gate cămașa mea de noapte era deja pătată de piersici, cireșe, ketchup și înghețată.

Am trecut pe lângă câmpuri uscate, o fermă de flori și o parcare goală și în cele din urmă am ajuns la o podgorie, cu butucii aliniați în șiruri pe coasta dealului. Meredith a frânat brusc și

a făcut stânga pe un drum neasfaltat, accelerând peste hârtoape de parcă de-abia aștepta să mă dea jos din mașină. Am trecut ca o vijelie pe lângă mese de picnic și șiruri de viță cu tulpini groase, îngrijite cu atenție, întinse pe sârme puse la joasă înălțime. Meredith a încetinit puțin la o curbă și a accelerat la loc, ridicând nori de praf, spre un pâlc de copaci din mijlocul proprietății.

Când a oprit și s-a așezat praful am văzut o casă albă. Avea etaj și acoperiș țuguiat, o verandă închisă cu geamuri și perdele de dantelă la ferestre. În dreapta erau o rulotă joasă de metal și mai multe șoproane dărăpănate, iar între ele zăceau împrăștiate unelte, jucării și biciclete. Cum mai locuisem și înainte în rulote, m-am întrebat imediat dacă Elizabeth avea canapea extensibilă sau dacă va trebui să dorm în același dormitor cu ea. Nu-mi plăcea să ascult respirația altora.

Meredith nu a așteptat să vadă dacă am de gând să cobor din mașină de bunăvoie. Mi-a desfăcut centura, m-a luat de subsuori și m-a târât cu forța spre intrarea în casa mare. Mă așteptam s-o văd pe Elizabeth ieșind din rulotă, așa că eram cu spatele spre ușă și n-am văzut-o; i-am simțit dintr-odată degetele osoase pe umăr. Am țâșnit de lângă ele urlând și am fugit în picioarele goale până după mașină, unde m-am lăsat pe vine.

— Nu-i place să fie atinsă, am auzit-o pe Meredith spunându-i lui Elizabeth, cu evidentă enervare. V-am spus asta. Trebuie să aveți răbdare până face ea primul pas.

Mă înfuria să văd că știe. M-am frecat în locul unde mă atinsese Elizabeth, ștergându-i urmele, și am rămas ascunsă după mașină.

— O să am răbdare, a spus Elizabeth. Așa am spus și nu am de gând să-mi încalc cuvântul.

Meredith a început să înșire obișnuita listă de motive care o împiedicau să mai stea să ne ajute să ne cunoaștem: un bunic bolnav, un soț îngrijorat și frica de condus noaptea. Elizabeth

asculta bătând nerăbdătoare din picior lângă roata din spate. În câteva clipe Meredith avea să plece, lăsându-mă la vedere în mijlocul drumului. M-am furișat mai departe. Când am ajuns în spatele unui nuc, m-am ridicat și am luat-o la fugă.

Când am ieșit dintre copaci m-am lăsat jos în spatele primului rând de vie, ascunzându-mă după un butuc des. Am tras de ramurile nelegate și m-am înfășurat în ele. Din ascunzișul meu o auzeam pe Elizabeth apropiindu-se și dacă mișcam puțin ramurile o vedeam venind de-a lungul potecii. Am luat mâna de la gură, ușurată, când am auzit-o că trece de rândul pe care eram.

Am întins mâna, am rupt o boabă de strugure din ciorchinele cel mai apropiat și am mușcat coaja tare. Era acru. L-am scuipat și am strivit sub picior restul boabelor, una câte una, iar zeama mi-a udat degetele.

N-am văzut-o și nici n-am auzit-o pe Elizabeth când s-a întors spre mine. Dar chiar când începeam să strivesc al doilea ciorchine a întins mâna printre crengi, m-a apucat de brațe și m-a tras din ascunzătoare. M-a ținut sus în fața ei. M-a măsurat din cap până în picioare, în timp ce mă bălăngăneam la o palmă deasupra pământului.

— Am crescut aici, a spus. Știu toate ascunzătorile bune.

Am încercat să mă eliberez, dar mă ținea bine. M-a pus la loc jos, dar nu mi-a dat drumul. Am dat din picioare, aruncând pământ spre ea și, cum tot nu mi-a dat drumul, i-am tras un șut în gleznă. N-a dat înapoi.

Am scos un urlet și am încercat s-o mușc de mână, dar mi-a anticipat mișcarea și m-a apucat de față. M-a strâns de obraji până mi s-a relaxat maxilarul și buzele mi s-au țuguiat. De durere am tras aer în piept.

— Fără mușcături, a spus și s-a aplecat spre mine de parcă avea de gând să-mi sărute buzele roz și strânse, dar s-a oprit la o palmă de fața mea, țintuindu-mă cu ochii ei negri. Mie îmi place să fiu atinsă, a spus. Va trebui să te obișnuiești.

Mi-a aruncat un zâmbet amuzat și mi-a dat drumul.

— N-o să mă obișnuiesc, am promis. Niciodată.

Dar nu m-am mai împotrivit și am lăsat-o să mă tragă după ea pe verandă și de acolo în întunericul răcoros al casei.

3

Meredith a ieșit de pe Sunset Boulevard și a mers foarte încet pe strada Noriega, citind la fiecare colț plăcuțele cu numele străzilor. Din spate, un șofer nerăbdător ne-a claxonat.

Vorbise întruna de când eram pe strada Fell și lista cu argumente conform cărora era puțin probabil să supraviețuiesc se întindea pe jumătate din San Francisco: n-aveam diplomă de liceu, îmi lipsea motivația, nu aveam pe nimeni care să mă sprijine și nici un fel de aptitudini sociale. Mă întreba ce plan îmi făcusem, insistând să mă gândesc cum să mă întrețin.

Mă făceam că plouă.

Lucrurile nu stătuseră mereu așa între noi. Când eram mică mă molipsisem de vorbăria ei optimistă, stând pe marginea patului în timp ce ea îmi peria și îmi împletea cu funde părul șaten moale înainte să mă prezinte ca pe un cadou unei noi mame, unui nou tată. Dar, pe măsură ce treceau anii și fiecare familie mă trimitea înapoi, speranța lui Meredith începuse să pălească. Peria cândva blândă începuse să mă tragă de păr, oprindu-se și luând-o de la capăt în ritmul predicilor. Descrierea felului în care ar trebui să mă port se lungea cu fiecare nouă familie adoptivă și semăna tot mai puțin cu copilul care mă știam eu a fi. Meredith ținea în agendă o listă permanentă a lipsurilor mele și i le citea judecătorului ca pe niște condamnări penale. Cu detașare. Cu nervozitate. Cu buzele strânse. Fără remușcări. Îmi amintesc fiecare cuvânt pe care l-a rostit.

Dar, în ciuda frustrărilor pe care i le provocam, nu renunțase la cazul meu. Refuzase să mă scoată de pe lista copiilor adoptabili

chiar atunci când un judecător sătul sugerase că poate nu mai era nimic de făcut. Meredith respinsese afirmația fără să stea pe gânduri. Timp de o clipă de incredibilă bucurie am crezut că poate reacția ei venea dintr-o afecțiune secretă față de mine, dar când am întors privirea spre ea am văzut-o roșind jenată. Fusesem cazul ei de la naștere; dacă eram declarată un eșec eram, prin extensie, eșecul ei.

Am oprit mașina în fața Căminului, o casă cu acoperișul plat, vopsită în culoarea piersicii, una dintr-un șir de case identice.

— Trei luni, a spus Meredith. Vreau s-o spui. Vreau să înțelegi. Trei luni fără chirie, după care plătești sau te muți.

N-am spus nimic. Meredith a coborât din mașină și a trântit portiera.

Cutia mea de pe bancheta din spate se mișcase în timpul drumului și hainele mi se împrăștiaseră pe scaune. Le-am îngrămădit la loc peste cărți și am urmat-o pe Meredith în sus pe scări. A apăsat soneria.

A trecut mai mult de un minut până s-a deschis ușa și, când s-a deschis, în prag stăteau un grup de fete. Mi-am strâns mai tare cutia la piept.

O fată scundă, blondă, cu picioare groase, a deschis ușa de plasă și mi-a întins mâna.

— Eu sunt Eve, a spus.

Meredith m-a călcat pe picior, dar tot am lăsat-o cu mâna întinsă.

— Ea e Victoria Jones, a spus Meredith, împingându-mă în față. Azi împlinește optsprezece ani.

S-a mormăit „La mulți ani!“ și două dintre fete au schimbat priviri cu subînțeles.

— Alexis a fost dată afară săptămâna trecută, a spus Eve. Iei camera ei.

S-a întors ca și cum ar fi vrut să-mi arate drumul și am urmat-o de-a lungul unui coridor întunecos, mochetat, spre o ușă deschisă. M-am strecurat înăuntru, am închis ușa în urma mea și am încuiat-o.

Camera era de un alb strălucitor. Mirosea a vopsea proaspătă iar pereții, când i-am atins, erau lipicioși. Zugravul făcuse o treabă de mântuială. Mocheta, cândva albă ca pereții, avea stropi de var pe lângă plintă. Aș fi preferat să meargă până la capăt, să vopsească tot covorul, salteaua de o singură persoană și noptiera de lemn închis la culoare. Albul era curat și nou și îmi plăcea că nu fusese al nimănui înaintea mea.

Meredith m-a strigat de pe hol. A bătut în ușă de mai multe ori. Mi-am pus cutia grea pe jos în mijlocul camerei. Am scos hainele și le-am așezat în teanc pe jos în dulap, iar cărțile le-am așezat pe noptieră. Când s-a golit cutia, am rupt-o în fâșii cu care am acoperit salteaua, după care m-am întins pe ea. Lumina pătrundea printr-o fereastră mică și se reflecta din pereți, încălzindu-mi pielea de pe față, gât și mâini. Fereastra dădea spre sud, am observat, numai bine pentru orhidee și flori cu bulb.

— Victoria? a strigat din nou Meredith. Vreau să știu ce ai de gând. Spune-mi ce ai de gând și te las în pace.

Am închis ochii, ignorând sunetul degetelor ei bătând în lemnul ușii. În cele din urmă s-a oprit.

Când am deschis ochii am văzut un plic pe jos în fața ușii. Înăuntru erau o bancnotă de douăzeci de dolari și un bilet pe care scria: „Cumpără-ți de mâncare și găsește-ți de lucru“.

Cei douăzeci de dolari de la Meredith mi-au ajuns pentru 5 bidoane de lapte integral. În fiecare dimineață, treceam pe la magazinul din colț, iar apoi beam încet lichidul cremos de-a lungul zilei, în timp ce cutreieram orașul umblând prin parcuri și curți de școli, identificând plantele indigene. Cum nu mai locuisem niciodată așa de aproape de ocean, mă așteptam ca peisajul să-mi fie necunoscut. Mă așteptasem ca fuioarele de ceață care pluteau dimineața la nici o palmă deasupra solului să fie propice unui tip de vegetație cum nu mai văzusem niciodată. Dar, cu excepția unor tufe mari de aloe aproape de apă, cu florile înalte și roșii ridicându-se spre cer, noutățile lipseau.

Aceleași plante importate, pe care le văzusem în grădini și sere în toată zona golfului – lantana, bougainvillea, mărul-iubirii sau condurul doamnei –, dominau împrejurimile. Numai că la altă scară. Învăluite în umiditatea opacă a coastei plantele creșteau mai mari, mai colorate și mai sălbatice, acaparând gardurile mai joase sau șoproanele din grădini.

Când terminam laptele mă întorceam acasă, tăiam bidonul în două cu un cuțit de bucătărie și așteptam să se facă noapte. Pământul din grădina casei de alături era negru și bogat și îl transferam cu o lingură în ghivecele mele improvizate. Dădeam găuri în fundul bidoanelor și le așezam pe jos, unde primeau soare direct numai câteva ore spre prânz.

Aveam să-mi caut de lucru; știam că trebuie. Dar pentru prima dată în viață aveam un dormitor numai al meu cu o ușă care se încuia și nimeni nu-mi spunea ce să fac sau unde să merg. Înainte să-mi caut o slujbă, mă hotărâsem să-mi cultiv o grădină.

În prima săptămână făcusem deja paisprezece ghivece și cercetasem pe o rază de șaisprezece cvartale. Mă concentram pe plante care înfloresc toamna și le smulgeam cu rădăcină din grădinile caselor, din parcuri și locuri de joacă. De obicei mergeam spre casă ținând la piept câte o rădăcină plină de pământ, dar nu o dată m-am rătăcit sau m-am îndepărtat prea mult de Cămin. Când se întâmpla așa mă strecuram în câte un autobuz pe ușa din spate, îmi făceam loc pe scaun și mergeam până când începeam să recunosc locurile. Înapoi în cameră întindeam cu blândețe rădăcinile traumatizate, le acopeream cu pământ hrănitor și le udam bine. Din bidoanele de lapte apa se scurgea direct pe covor și, după o vreme, din fibrele uzate au început să apară buruieni. Mă învârteam vigilentă în jurul lor, smulgând speciile intruse chiar înainte să apuce să scoată capul din beznă.

Meredith mă verifica săptămânal. Judecătorul o numise „legătura mea permanentă“ pentru că legea emancipării de sub

controlul statului cerea să se păstreze legătura și nu găsiseră pe nimeni altcineva în dosarul meu. Când mă întorceam din plimbările mele studiam casa de la colțul străzii și mă apropiam de scările din față numai dacă nu-i vedeam mașina albă parcată pe alee. În cele din urmă s-a prins de tactică și într-o zi pe la începutul lui septembrie am descuiat ușa de la intrare și am găsit-o la masa din sufragerie.

— Unde ți-e mașina? am vrut să știu.

— Am parcat după colț, a răspuns. Nu te-am văzut de mai bine de o lună, așa că m-am gândit că probabil mă eviți. Ai vreun motiv?

— Absolut nici un motiv.

M-am apropiat de masă și am împins mai încolo vasele murdare lăsate de cineva. M-am așezat și am pus pumni de levănțică – pe care o smulsesem dintr-o curte din Pacific Heights – pe lemnul zgâriat dintre noi.

— Levănțică, am spus, întinzându-i un fir.

Neîncredere.

Meredith a răsucit firul între degete și l-a lăsat jos, neinteresată.

— Slujbă? a întrebat.

— Ce slujbă?

— Ai găsit?

— De ce să găsesc?

Meredith a oftat. A luat firul de levănțică pe care i-l dădusem și l-a azvârlit, cu vârful înainte, în direcția mea. A aterizat în nas, ca un avion de hârtie prost făcut. L-am ridicat de pe masă și i-am netezit atent cu degetul petalele ciufulite.

— Ar fi trebuit să găsești, a spus Meredith, pentru că ai căutat, ai întrebat și ai fost angajată. Pentru că, dacă nu, o să ajungi înapoi în stradă în șase săptămâni și n-o să fie nimeni care să-ți deschidă ușa când e noapte și frig.

M-am uitat spre ușă, întrebându-mă cât o să mai stea pe capul meu.

— Trebuie să vrei, a spus Meredith. Eu mai mult de atât nu pot să fac. Trebuie să vrei și tu.

Ce să vreau? Întotdeauna mă întrebam când o auzeam spunând asta. Voiam să o văd plecată. Voiam să beau laptele de pe raftul de sus din frigider pe care scria „Lorraine" și să adaug bidonul gol la colecția din camera mea. Voiam să-mi plantez levănțica lângă pernă și să adorm inhalându-i parfumul uscat și răcoritor.

Meredith s-a ridicat în picioare.

-— O să mă întorc săptămâna viitoare când te aștepți mai puțin și vreau să te văd cu un teanc mare de formulare pentru angajare în rucsac.

La ușă s-a oprit.

— N-o să-mi fie ușor să te trimit în stradă, dar să știi că o s-o fac.

Nu credeam că o să-i fie greu.

Am intrat în bucătărie, am deschis frigiderul și am cotrobăit printre rulouri cu ou și crenvurști congelați până am auzit ușa închizându-se.

Mi-am petrecut ultimele săptămâni la Cămin transplantându-mi grădina din dormitor în Piața McKinley, un mic parc municipal din vârful dealului Potrero. Dădusem peste el în timp ce cutreieram străzile uitându-mă după afișe cu „căutăm ajutoare" și mă deturnase combinația perfectă de soare, umbră, singurătate și siguranță. Dealul Potrero era una din cele mai călduroase zone din oraș, iar parcul se găsea pe o culme și din el se vedea în toate direcțiile. Un loc de joacă mic și nisipos stătea în mijlocul unui pătrat de gazon perfect, dar dincolo de gazon parcul era împădurit și abrupt, prăvălindu-se la vale într-o încâlceală de arbuști deasupra Spitalului General din San Francisco și a unei fabrici de bere. În loc să-mi continui căutarea unui loc de muncă, mi-am transferat bidoanele de lapte, unul câte unul, în acest loc izolat. Am ales cu mare grijă locul fiecărei plante – sub copaci înalți

pentru cele iubitoare de umbră, zece metri mai la vale, unde nu se întindea umbra, pentru plantele de soare plin.

În dimineața când trebuia să eliberez camera m-am trezit înainte de răsăritul soarelui. Camera era goală, podeaua încă umedă și pătată în locurile unde stătuseră bidoanele. Nu făcusem totul anume ca să rămân fără adăpost; și totuși, când m-am sculat să mă îmbrac în dimineața în care urma să fiu aruncată în stradă, am fost surprinsă să descopăr că nu mi-e frică. Mă așteptam să simt teamă sau furie, dar simțeam nerăbdare, o senzație similară cu cea de dinaintea fiecărui nou plasament, când eram mică. Acum, adult fiind, speranțele mele pentru viitor erau simple: voiam să fiu singură și să fiu înconjurată de flori. Părea că aveam să obțin în sfârșit ce-mi doream.

În cameră erau doar trei schimburi de haine, un rucsac, periuța de dinți, gelul de păr și cărțile pe care mi le dăduse Elizabeth. În seara dinainte, stând întinsă în pat, le auzisem pe celelalte fete scotocind prin restul lucrurilor mele, ca niște animale flămânde devorând un cadavru. Era o procedură standard în casele de copii sau de plasament să cotrobăi prin lucrurile lăsate în urmă de copiii plângăcioși luați în grabă. Colegele mele, deși emancipate, continuau tradiția.

Trecuseră ani buni – aproape zece – de când nu mai participasem la scotoceală, dar îmi aminteam încă emoția de a găsi ceva comestibil, ceva ce puteam să vând la școală pe un bănuț, ceva misterios sau personal. În școala primară începusem să colecționez aceste mici obiecte uitate ca pe niște comori – o amuletă de argint cu un M gravat, o curea de ceas turcoaz din imitație de piele de șarpe, o cutiuță de medicamente cât o monedă conținând o măsea pătată de sânge – și le îndesam într-un săculeț de plasă cu fermoar pe care îl furasem din spălătoria cuiva. Obiectele începuseră să iasă prin ochiurile plasei pe măsură ce săculețul se făcea tot mai mare și mai greu.

O vreme mi-am spus că păstrez obiectele pentru proprietarii lor de drept – nu ca să le returnez, ci ca să le folosesc pe post

de mită pentru mâncare sau favoruri dacă se întâmpla să nimerim din nou în același centru. Dar pe măsură ce creșteam am început să țin înfocat la colecția mea, spunându-mi singură, iar și iar, povestea fiecărui obiect: perioada când locuiam cu Molly, fata căreia îi plăceau pisicile; colega de cameră căreia cineva îi furase ceasul și îi rupsese mâna; apartamentul din subsol unde Sarah aflase adevărul despre Zâna Măseluță. Atașamentul meu față de obiecte nu se baza pe vreo legătură cu persoanele. De cele mai multe ori le evitam, nevrând să le știu numele, povestea, speranțele pentru viitor. Dar în timp obiectele începuseră să fie un șir de indicii despre propriul meu trecut, o cărare de firimituri de pâine, și simțeam o vagă dorință de a merge pe urma lor până la momentul dinainte de primele amintiri. Apoi, la una din mutări, făcută pe grabă și haotic, am fost nevoită să-mi las săculețul în urmă. Ani de zile după asta am refuzat să-mi împachetez lucrurile; soseam la fiecare nouă familie cu mâna goală.

Am început repede să mă îmbrac: două maiouri urmate de trei tricouri și un hanorac cu glugă, pantaloni maro mulați, șosete și pantofi. Pătura maro de lână nu încăpea în rucsac, așa că am împăturit-o și mi-am înfășurat-o în jurul taliei, prinsă la fiecare doi centimetri cu ace de siguranță. Poalele le-am strâns și le-am prins cu ace ca pe un jupon, după care am acoperit totul cu două fuste de lungimi diferite, prima lungă și portocalie, de dantelă, a doua grena, în clini. M-am studiat în oglinda din baie în timp ce mă spălam pe dinți și pe față, mulțumită să constat că nu eram nici atrăgătoare, nici respingătoare. Hainele îmi acopereau bine formele, iar tunsoarea extra-scurtă pe care mi-o făcusem singură cu o seară înainte îmi făcea ochii albaștri și luminoși – singura trăsătură remarcabilă pe o figură altminteri banală – să pară nefiresc de mari, dominându-mi fața aproape înfricoșător. Am zâmbit în oglindă. Nu arătam a persoană fără adăpost. Nu încă.

M-am oprit în pragul camerei mele. Lumina soarelui se reflecta din pereții albi. Mă întrebam cine o să vină după mine

și ce o să creadă la vederea buruienilor care răsăreau din covor la picioarele patului. Dacă m-aș fi gândit din timp i-aș fi lăsat fetei de după mine un bidon cu fenicul. Planta înfoiată și mirosul de lemn-dulce ar fi fost o alinare. Dar era prea târziu. Am dat din cap în semn de rămas-bun către camera care nu mai era a mea, simțind o bruscă recunoștință pentru unghiul din care intra soarele, pentru ușa care se încuia, pentru darul de timp și spațiu.

M-am repezit în sufragerie. Am văzut pe fereastră mașina lui Meredith deja pe alee, cu motorul oprit. Se studia în oglinda retrovizoare, cu mâinile pe volan. M-am întors pe călcâie și m-am strecurat afară pe ușa din dos, unde m-am urcat în primul autobuz.

N-am mai văzut-o niciodată pe Meredith.

4

Din fabrica de bere de la baza dealului aburul se ridica zi și noapte, ca un fum. În timp ce smulgeam buruienile priveam cum se întinde pata albă, iar în mulțumirea mea se strecura o nuanță de disperare.

Noiembrie în San Francisco era blând, iar Piața McKinley liniștită. Grădina mea, cu excepția unui mac alb sensibil, supraviețuise transplantării și în primele douăzeci și patru de ore mi-am imaginat că aș putea fi mulțumită cu o viață anonimă, ascunsă la adăpostul copacilor. Ascultam în timp ce lucram, gata să fug la primul zgomot de pași, dar nimeni nu se îndepărta de peticul de gazon, nimeni nu băga capul curios în pădure, unde stăteam eu chircită. Până și locul de joacă era gol, cu excepția unei ferestre de cincisprezece minute înainte să înceapă școala, când copiii atent supravegheați se dădeau în leagăn (o dată, de două ori, de trei ori) înainte să-și continue drumul în josul dealului. În a treia zi puteam deja să potrivesc vocile

copiilor cu numele. Știam care își ascultă mama (Genna), cine era preferata învățătoarei (Chloe) și cine mai degrabă și-ar fi dat foc în groapa cu nisip decât să meargă încă o zi la școală (Greta, micuța Greta; dacă ochiul-boului ar fi fost în floare i-aș fi lăsat o găletușă plină la groapa de nisip, atât de tristă era vocea cu care o ruga pe maică-sa să o lase să mai stea). Familiile nu mă vedeau și nici eu nu îi vedeam, dar pe măsură ce treceau zilele începusem să-i aștept cu nerăbdare. Îmi petreceam primele ore ale dimineții gândindu-mă cu care dintre copii aș fi semănat mai tare dacă aș fi avut o mamă care să mă ducă la școală în fiecare zi. Îmi imaginam că aș fi fost mai degrabă ascultătoare decât încăpățânată, zâmbăreață, nu îmbufnată. Mă întrebam dacă aș mai fi iubit florile, dacă aș mai fi tânjit după singurătate. Întrebările, fără răspuns, se roteau ca apa la rădăcinile mușcatelor mele sălbatice, pe care le udam des și din belșug.

Când mi se făcea așa de foame că nu mă mai puteam concentra, mă urcam într-un autobuz și mergeam până în portul turistic, pe strada Fillmore sau în Pacific Heights. Făceam turul magazinelor scumpe de delicatese, zăbovind în fața tejghelelor de marmură lustruită și gustând câte o măslină, o așchie de șunculiță canadiană sau o felie de brânză Havarti. Puneam întrebările pe care le-ar fi pus Elizabeth: care din sortimentele de ulei de măsline erau nefiltrate; cât de „proaspăt" erau tonul, somonul, calcanul; cât de dulci erau primele portocale roșii de sezon? Acceptam mostre suplimentare, prefăcându-mă nehotărâtă. Apoi, când vânzătorul se întorcea spre alt client, ieșeam din magazin.

Apoi, cu foamea doar păcălită, bântuiam pe dealuri în căutare de noi plante pe care să le adaug la grădina mea tot mai mare. Căutam prin grădini particulare și parcuri publice, strecurându-mă pe sub bolte de zorele sau de floarea-pasiunii. În rarele ocazii când mă instalam lângă o floare pe care n-o puteam identifica, șuteam câte un fir și mă duceam repede la un restaurant aglomerat, unde așteptam să se ridice de la masă un client ca

să-i iau locul. Așezată în fața unei farfurii abandonate cu resturi de lasagna sau risotto, puneam bobocul chinuit într-un pahar cu apă. În timp ce mâncam răsfoiam ghidul, studiind părțile florii și răspunzând metodic la întrebări: *Petale numeroase, sau nediferențiate? Frunze lanceolate, cu dispunere verticilată, sau în formă de inimă? Plante care secretă lichid lăptos, cu pistilul atârnând într-o parte, sau fără lichid, cu pistilul drept?* Odată ce deduceam din ce familie face parte și îi memoram denumirea științifică și pe cea populară, presam floarea între pagini și mă uitam în jur, sperând să mai găsesc o farfurie pe jumătate goală. Dar nu găseam niciodată.

A treia noapte somnul m-a ocolit. Îmi chiorăiau mațele de foame și, pentru prima dată, florile nu-mi ofereau alinare. Dimpotrivă, siluetele lor întunecate îmi aminteau de timpul pe care îl avusesem să-mi caut de lucru, de timpul care mi se dăduse ca să încep o nouă viață. Mi-am tras pătura mai strâns peste cap și am închis ochii ațipind din când în când, refuzând să mă gândesc ce o să fac a doua zi sau următoarea.

În toiul nopții m-a trezit brusc mirosul înțepător de tequila. Am deschis ochii instantaneu. Tufa de iarbă-neagră pe care o transplantasem de pe o alee care dădea din strada Divisadero își întindea brațele pline de spini peste capul meu. Printre plantele noi și clopoțeii strălucitori ai florilor deschise am văzut silueta unui bărbat care se apleacă și rupe o cârciumăreasă. Sticla de tequila s-a aplecat odată cu el și conținutul s-a scurs peste boschetul sub care stăteam ascunsă. Din spatele lui, o fată a întins mâna după sticlă. S-a așezat pe jos cu spatele la mine și s-a întins, cu fața spre cer.

Bărbatul i-a dat floarea și în lumina lunii mi-am dat seama că e tânăr: prea tânăr ca să bea, prea tânăr chiar ca să stea pe stradă după ce se întunecă. A mângâiat-o pe cap cu petalele florii, apoi pe obraz.

— O margaretă pentru iubita mea, a spus, imitând accentul sudist. Era beat.

— E floarea-soarelui, prostule, a spus fata, râzând. Părul prins în coadă cu o fundă asortată cu bluza și cu fusta plisată i se legăna înainte și înapoi. I-a smuls floarea din mână și a mirosit-o. Floarea mică, portocalie își pierduse jumătate din petale; le-a împrăștiat și pe restul până când miezul a rămas gol, abandonat în aerul nopții, apoi l-a azvârlit spre pădure.

Băiatul s-a așezat aproape de ea. Mirosea a transpirație și a colonie ieftină. Fata a aruncat sticla goală în boscheți și s-a întors spre el.

Fără să stea pe gânduri, băiatul a început s-o sărute lacom și să-și bage mâinile pe sub bluza ei. Îi deschidea gura cu limba și eu am crezut că fata o să se înece, în schimb a scos un geamăt și și-a înfipt degetele în părul lui unsuros. Mie mi se întorcea stomacul pe dos: simțeam în gât o felie de salam. Mi-am pus o mână la gură și cealaltă peste ochi, dar tot îi auzeam. Săruturile sunau umed și agresiv, zgomotele ajungeau până la mine cu atâta precizie, încât păreau degete lacome care îmi găureau buzele, gâtul, sânii.

M-am chircit, iar patul de frunze a foșnit sub mine. Cei doi au continuat să se sărute.

A doua zi de dimineață, din autobuz, am privit o femeie înaltă cu o găleată de lalele albe în brațe descuind ușa florăriei din cartier. A aprins lumina și cuvântul ÎNFLORIT, făcut din snopuri de crengi, a apărut, luminat din spate, în vitrina uriașă. Am traversat strada și m-am apropiat de ea.

— Nu sunt de sezon, am spus, arătând din cap spre lalele.

Femeia a ridicat din sprâncene.

— Asta-și doresc miresele.

A pus găleata jos și m-a privit, parcă așteptând să vorbesc.

M-am gândit la îndrăgostiții îmbrățișați sub tufa mea. Se prăbușiseră foarte aproape de mine și până să-i pot localiza printre boscheți îl călcasem pe băiat pe omoplat. Nici unul nu se clintise. Buzele fetei se odihneau pe gâtul băiatului de parcă leșinase în mijlocul unui sărut; el dormea cu bărbia în sus, cu

capul în hățișul de cârciumărese, ca și cum se bucura de atingerea lor. Într-o clipă, sentimentul meu iluzoriu de siguranță și singurărate se evaporase.

— Pot să te ajut cu ceva? a întrebat femeia, apoi și-a plimbat degetele nerăbdătoare prin părul cărunt și țepos.

Mi-am dat seama că uitasem să mă dau cu gel și speram că nu am frunze în păr. Am clătinat din cap, conștientă de înfățișarea mea, înainte să răspund.

— Aveți ceva de lucru?

M-a privit din cap până în picioare.

— Ai experiență?

Plimbându-mi vârful pantofului de-a lungul unei crăpături adânci în asfalt, mi-am trecut în revistă experiența. Borcanele de gem pline cu ciulini și lăncile de aloe lipite cu scoci nu însemnau mult în lumea aranjamentelor florale. Puteam să torn denumiri științifice și să recit istoria familiilor de plante, dar mă îndoiam că ar impresiona-o ceva din asta.

— Nu.

— Atunci, nu.

S-a uitat la mine și avea privirea sigură, ca și Elizabeth cândva. Mi s-a pus un nod în gât și mi-am apucat juponul din pătura maro, de frică să nu se desprindă și să mi se răsfire la picioare.

— Îți dau cinci dolari să-mi descarci camioneta, a spus.

Mi-am mușcat buza și am încuviințat din cap.

5

Baia era deja pregătită. Nu mi-a picat bine să-mi dau seama că Elizabeth știa că o să sosesc murdară.

— Ai nevoie de ajutor? m-a întrebat.

— Nu.

Cada era strălucitor de albă, iar săpunul stătea pe un pat de scoici într-o tăviță de metal.

— Atunci vino jos când ești gata, și nu sta mult.

Pe o măsuță de toaletă de lemn alb mă aștepta un schimb de haine curate.

Am așteptat-o să plece, am încercat să încui ușa în urma ei și am observat că ivărul fusese scos. Am tras taburetul de sub măsuța de toaletă și l-am proptit sub clanță, ca cel puțin să o aud dacă vine. M-am dezbrăcat cât am putut de repede și m-am scufundat în apa fierbinte.

Când am coborât Elizabeth stătea la masa din bucătărie, cu mâncarea neatinsă în față și un șervet în poală. Eram îmbrăcată cu hainele pe care le cumpărase pentru mine, o bluză albă și pantaloni galbeni. Elizabeth m-a privit din cap până în picioare, dându-și seama, fără îndoială, cât erau de uriașe. Pantalonii îi răsucisem în talie și la manșete și încă atârnau atât de jos încât mi s-ar fi văzut lenjeria, dacă bluza nu ar fi fost și ea prea lungă. Eram cu un cap mai scundă decât majoritatea fetelor din clasa a treia și slăbisem aproape trei kilograme de la începutul verii.

Când i-am spus lui Meredith din ce cauză am slăbit m-a făcut mincinoasă, dar m-a luat din casa aia oricum și a pornit o investigație oficială. Judecătorul a ascultat întâi versiunea mea, apoi pe a doamnei Tapley. *N-am de gând să fiu tratată ca o infractoare pentru că refuz să țin cont de pretențiile unei mofturoase*, scrisese în declarație. Judecătorul a decis că adevărul e undeva la mijloc, țintuindu-mă cu o privire dură și acuzatoare. Dar se înșela. Doamna Tapley mințea. Aveam eu mai multe hibe decât încap într-un raport judiciar, dar mofturoasă nu eram.

Pe toată durata lunii iunie doamna Tapley m-a obligat să dovedesc că mi-e foame. A început din prima zi pe care am petrecut-o în casa ei, ziua de după încheierea școlii. M-a ajutat să-mi despachetez lucrurile în noua mea cameră și m-a întrebat, pe o voce suficient de drăguță cât să-mi dea de bănuit, care sunt felurile de mâncare care-mi plac cel mai mult și cel mai puțin. Dar i-am răspuns, pentru că mi-era foame: pizza, am

spus, și mazărea congelată. În seara aia la cină mi-a dat un castron de mazăre încă înghețată. Dacă mi-e cu adevărat foame, mi-a spus, o s-o mănânc. M-am ridicat de la masă. Doamna Tapley a încuiat frigiderul și toate dulapurile din bucătărie.

Timp de două zile am ieșit din cameră numai ca să merg la toaletă. Mirosuri de mâncare îmi intrau pe sub ușă la intervale regulate, suna telefonul, televizorul se auzea mai tare și mai încet. Doamna Tapley nu a venit la mine. După douăzeci și patru de ore am sunat-o pe Meredith, dar mă plânsesem de atâtea ori că sunt ținută nemâncată, că nu m-a sunat înapoi. Transpiram și tremuram când m-am întors la masa din bucătărie în a treia seară. Doamna Tapley mi-a privit brațele, care nu aveau puterea să tragă scaunul de sub masă. Am renunțat și mi-am strecurat corpul slab ca hârtia prin spațiul dintre masă și spătarul scaunului. Boabele de mazăre din castron erau zbârcite și tari. Doamna Tapley mă privea sever peste marginea unei cârpe de vase, în timp ce grăsimea sărea pe aragaz, și mi-a ținut o predică despre cum copiii aflați în plasament mănâncă mult din cauză că sunt traumatizați. *Mâncarea nu trebuie să fie o alinare*, a spus în timp ce eu băgam în gură prima boabă de mazăre. Mi s-a rostogolit pe limbă și mi-a rămas în gât ca o pietricică. Am înghițit cu greu și am mai luat una, numărându-le pe măsură ce se duceau pe gât. Mirosul de grăsime și de prăjeală îmi dădea putere. Treizeci și șase. Treizeci și șapte. După cea de-a treizeci și opta le-am vomitat pe toate înapoi în castron. *Mai încearcă o dată*, mi-a spus, arătând spre boabele pe jumătate digerate. S-a așezat pe un taburet înalt, a luat bucăți de carne aburindă din tigaie și a început să mănânce, privindu-mă. Am încercat din nou. Săptămânile au continuat la fel până a venit Meredith în vizita lunară; deja slăbisem.

Elizabeth a zâmbit când am intrat în bucătărie.

— Chiar că ești frumoasă, a spus, fără să încerce să-și mascheze surpriza din voce. Era greu să-ți dai seama sub tot ketchupul. Te simți mai bine?

— Nu, am spus, deși nu era adevărat.

Nici nu-mi mai aminteam ultima casă în care mi se dăduse voie să folosesc cada; Jackie e posibil să fi avut una la etaj, dar copiii nu aveau voie sus. Înainte de asta fusese un lung șir de apartamente mici, cu cabine înguste de duș pline de produse de igienă și straturi de mucegai. Baia fusese foarte plăcută, dar acum, uitându-mă la Elizabeth, mă întrebam cât o să mă coste.

M-am cocoțat pe un scaun la masa din bucătărie. Pe masă era mâncare cât pentru o familie de șase persoane. Boluri mari de paste, felii groase de șuncă, roșii cherry, mere verzi, vrafuri de brânză feliată în ambalaje transparente de plastic, chiar și o lingură plină de unt de arahide așezată pe un șervet alb. Erau prea multe să le număr. Mi se auzeau bătăile inimii și mi-am mușcat buzele. Avea de gând să mă oblige să mănânc tot ce era pe masă. Și pentru prima dată în luni de zile nu-mi era foame. Am ridicat privirea spre ea, așteptând ordinele.

— Mâncare de copii, a spus, arătând timid spre masă. Cum m-am descurcat?

N-am spus nimic.

— Îmi închipui că nu ți-e foame, a spus, când s-a lămurit că nu aveam de gând să reacționez, dacă urmele de pe cămașa de noapte erau de azi.

Am clătinat din cap.

— Mănâncă numai ce vrei, atunci, a spus. Dar rămâi la masă cu mine până termin eu de mâncat.

Am răsuflat ușurată pentru moment. Aruncându-mi privirea pe masă am observat un buchețel de flori albe. Era legat cu o fundă de culoarea levănțicii și așezat deasupra castronului meu cu paste. Am studiat petalele delicate înainte să o dau la o parte de pe mâncare. Îmi treceau prin minte povești pe care le auzisem de la alți copii, povești despre otrăviri și spitalizări. M-am uitat în jur să văd dacă sunt deschise ferestrele, în caz că aveam nevoie să fug. Era o singură fereastră în camera cu dulapuri de lemn alb și electrocasnice demodate: un pătrățel; deasupra chiuvetei, cu sticluțe minuscule albastre înșirate pe pervaz. Era închisă bine.

Am arătat spre flori.

— N-ai voie să mă otrăvești, sau să-mi dai doctorii pe care nu le vreau, sau să mă lovești – chiar dacă merit. Astea sunt regulile.

I-am aruncat o privire fioroasă peste masă, sperând să înțeleagă amenințarea din cuvintele mele. Îi reclamasem pe mai mulți pentru că mă plesniseră.

— Dacă aș fi încercat să te otrăvesc ți-aș fi dat digitariță[1] sau hortensie, poate anemone, în funcție de câtă durere aș fi vrut să-ți provoc sau ce mesaj aș fi vrut să-ți transmit.

Curiozitatea a fost mai puternică decât antipatia mea față de conversație.

— Ce tot spui acolo?

— Florile astea sunt ghețișoare, a spus. Înseamnă bun venit. Oferindu-ți un buchet de ghețișoare îți spun bun venit în casa mea, în viața mea.

A răsucit pastele untoase pe furculiță, privindu-mă în ochi fără nici o urmă de umor.

— Mie mi se pare că sunt margarete, am spus. Și tot cred că sunt otrăvitoare.

— Nu sunt otrăvitoare și nu sunt margarete. Vezi că au numai cinci petale, dar pare că sunt zece? Fiecare pereche de petale e lipită la mijloc.

Am ridicat buchetul și am studiat floricelele albe. Petalele se uneau câte două înainte să se prindă de tulpină, așa că fiecare petală avea formă de inimă.

— Asta e o caracteristică a genului *Stellaria*, a continuat Elizabeth, când s-a lămurit că am priceput. Margareta e un nume comun, aplicat florilor din mai multe familii, dar florile pe care le numim margarete au în general mai multe petale și fiecare petală crește independent de celelalte. E important să

---

1 Digitariță, sau degețel roșu (*Digitalis purpurea*), plantă perenă cu flori foarte frumoase, din ale cărei frunze se extrage un sedativ extrem de puternic. (N. tr.)

știi diferența, altfel poți să încurci mesajele. Margareta înseamnă inocență, care e cu totul altceva decât să urezi bun venit.

— Tot nu înțeleg despre ce vorbești, am spus.

— Ai terminat de mâncat? a întrebat Elizabeth, punând jos furculița.

Nu ciugulisem decât câteva felii de șuncă, dar am dat din cap că da.

— Atunci hai cu mine și îți explic.

S-a ridicat și s-a întors să traverseze bucătăria. Am îndesat un pumn de paste într-un buzunar și am vărsat castronul de roșii cherry în celălalt. Elizabeth s-a oprit, dar nu s-a întors. Mi-am tras șosetele până la genunchi și am așezat brânza între gambe și șosete. Înainte să sar jos de pe scaun am înhățat lingura cu unt de arahide și am început să o ling în timp de o urmam pe Elizabeth. Patru trepte de lemn duceau într-o grădină mare de flori.

— Vorbesc despre limbajul florilor, a spus Elizabeth. Vine din epoca victoriană, ca și numele tău. Acum sute de ani oamenii comunicau cu ajutorul florilor. Dacă o doamnă primea de la un bărbat un buchet de flori, dădea fuga acasă și încerca să-l descifreze, ca pe un mesaj secret. Trandafirii roșii înseamnă iubire; cei galbeni, infidelitate. Așa că bărbații trebuiau să aleagă cu atenție florile.

— Ce-i aia infidelitate? am întrebat când am intrat pe o potecă plină pe ambele părți de trandafiri galbeni.

Elizabeth s-a oprit. Când m-am uitat la ea i-am văzut expresia tristă. O clipă am crezut că o deranjase ceva ce am spus, dar mi-am dat seama că ochii ei priveau spre trandafiri, nu spre mine. M-am întrebat cine îi plantase.

— Înseamnă să ai prieteni… prieteni secreți, a spus într-un final, prieteni pe care n-ar trebui să-i ai.

N-am înțeles definiția pe care mi-a dat-o, dar Elizabeth pornise deja mai departe pe potecă, apucând de lingura cu unt de arahide ca să mă tragă după ea. Mi-am recuperat lingura și am urmat-o după alt cot al potecii.

— Ăsta e rozmarin; e pentru aducere-aminte. Citez din Shakespeare, o să-l citești și tu la liceu. Ăștia sunt căldăruși, părăsire; ilice, prevestire; levănțică, neîncredere.

Am ajuns la o bifurcație și Elizabeth s-a aplecat mult ca să treacă pe sub o creangă joasă. Am terminat untul de arahide lingând o ultimă dată, încet, apoi am aruncat lingura în tufișuri și am sărit să mă prind de cracă. Copacul nici măcar nu s-a unduit.

— E migdal. Florile lui, care apar primăvara, sunt un simbol al infidelității – nu e ceva de care trebuie să știi tu. Un copac superb, totuși, a adăugat, și de mult mă gândesc că ar fi foarte bun pentru o casă în copac. O să-l întreb pe Carlos dacă poate s-o construiască.

— Cine e Carlos? am întrebat, sărind jos. Elizabeth o luase înainte și am țopăit s-o prind din urmă.

— Supraveghetorul. Locuiește în rulota dintre șoproane, dar n-o să-l vezi săptămâna asta – a plecat cu fata lui, cu cortul. Perla are nouă ani, ca tine. O să aibă grijă de tine când începi școala.

— Nu mai merg la școală, am spus, chinuindu-mă să țin pasul.

Elizabeth ajunsese în centrul grădinii și se îndrepta înapoi spre casă. Continua să arate spre flori și să le recite semnificația, dar mergea prea repede ca să mă mai pot ține după ea. Am luat-o la fugă și am prins-o din urmă în dreptul treptelor de la veranda din spate. S-a lăsat pe vine, ca să fim la același nivel.

— Începi școala de luni într-o săptămână, a spus. Clasa a patra. Și nu intri în casă până nu-mi aduci lingura.

Apoi s-a întors și a intrat, încuind ușa după ea.

6

Am îndesat în sutien bancnota de cinci dolari pe care mi-o dăduse florăreasa și am pornit să cutreier zona. Era încă devreme și în cartierul Mission erau mai multe baruri decât cafenele

deschise. La colțul străzilor 24 și Alabama am intrat într-o gheretă de plastic roz unde am stat două ore mâncând gogoși și așteptând să se deschidă magazinașele de pe strada Valencia. La ora zece am numărat banii care-mi mai rămăseseră – un dolar și optzeci și șapte de cenți – și am căutat o mercerie. Am cumpărat jumătate de metru de panglică albă satinată și un ac cu gămălie de perlă.

Am ajuns înapoi în Piața McKinley aproape de prânz și m-am furișat spre grădina mea călcând numai pe iarbă, fără zgomot. Mă temeam că cei doi tineri ar putea fi încă acolo, dar plecaseră. Urma trupului băiatului peste cârciumăresele mele și sticla de tequila ițindu-se din tufe era tot ce mai rămăsese după ei.

Aveam o singură șansă. Îmi era limpede că florăreasa avea nevoie de ajutor; avea fața palidă și ridată, ca Elizabeth în săptămânile de dinainte de cules. Dacă puteam s-o conving că sunt în stare, mă angaja. Cu banii câștigați puteam să-mi închiriez o cameră cu ușă care se încuie și să-mi îngrijesc grădina numai pe lumină, când puteam să văd din timp orice străin care se apropie.

Așezată sub un copac, mi-am cântărit opțiunile. Speciile de toamnă erau în plină floare: verbina, crizantemele, floarea boierească și un trandafir târziu. Straturile amenajate cu grijă prin oraș aveau munți de verdeață, dar puțină culoare.

M-am pus pe treabă, alegând cu atenție înălțimea, densitatea, textura și palierele de miros, smulgând delicat petalele stricate prin atingere. Când am terminat, crizanteme albe spiralate ieșeau dintr-un nor de verbină ca zăpada, iar ciorchinii de trandafiri cățărători se încolăceau și atârnau peste marginile unui buchețel bine strâns. Buchetul era alb ca o nuntă și vorbea de rugăciuni, de adevăr și de o inimă neîmblânzită. Nimeni n-ar fi știut.

Când am ajuns femeia tocmai încuia. Nu era nici prânz încă.

— Dacă ai venit după alți cinci dolari e prea târziu, a spus, arătând din cap spre camionetă. Era plină de aranjamente de flori. Mi-ar fi prins bine ajutorul.

I-am întins buchetul.

— Ce-i asta? a întrebat.

— Experiență, am răspuns, oferindu-i florile.

A mirosit crizantemele și trandafirii, a atins verbina și și-a studiat apoi vârful degetului. Era curat. A pornit în susul străzii spre camionetă și mi-a făcut semn să o urmez.

A scos din camionetă un buchețel de trandafiri albi tari, legat cu panglică roz de satin. A ținut buchetele unul lângă altul. Nu încăpea comparație. Mi-a aruncat trandafirii albi și i-am prins cu o mână.

— Du-l la restaurantul Spitari, sus pe deal. Întreabă de Andrew și spune-i că te-am trimis eu. O să-ți dea o masă de prânz în schimbul florilor.

Am dat din cap, iar ea s-a urcat în camionetă.

— Eu sunt Renata, a spus și a pornit motorul. Dacă vrei de lucru sâmbăta care vine, să fii aici dimineață la cinci. Dacă întârzii un singur minut plec fără tine.

Îmi venea să o iau la fugă în jos pe deal, așa de ușurată mă simțeam. Ce dacă mi se promisese numai o zi de muncă și probabil banii mi-ar fi ajuns numai pentru câteva nopți de chirie! Era ceva. Și, dacă dovedeam că mă descurc, sigur o să mă cheme din nou. Zâmbeam la trotuar și degetele îmi dansau în pantofi.

Renata a pornit de la bordură, apoi a încetinit până a oprit de tot și a coborât geamul.

— Cum te cheamă? a întrebat.

— Victoria, am răspuns, ridicând privirea și înăbușindu-mi un zâmbet. Victoria Jones.

A dat din cap o dată și a pornit mai departe.

Sâmbăta următoare am ajuns la magazin imediat după miezul nopții. Adormisem în grădina mea sprijinită de o sequoia, și m-am trezit brusc când am auzit râsete în apropiere. De data asta era o ceată de bețivi. Primul, un băiat prea mare pentru vârsta lui, cu părul până la bărbie, mi-a zâmbit de parcă eram doi îndrăgostiți care se întâlnesc într-un loc dinainte stabilit.

I-am evitat privirea și m-am dus repede spre primul felinar, apoi am coborât dealul spre florărie.

În timp ce așteptam m-am dat cu deodorant și cu gel, apoi am început să colind cartierul, străduindu-mă să stau trează. Până a apărut camioneta Renatei mă privisem de două ori în oglinzile mașinilor și îmi aranjasem de trei ori hainele. În ciuda acestor încercări știam că începeam să arăt și să miros ca o persoană care trăiește pe stradă.

Renata a oprit, a descuiat portiera din dreapta și mi-a făcut semn să urc. M-am așezat cât am putut de departe de ea și când am trântit portiera s-a lovit cu zgomot de coapsa mea numai os.

— Bună dimineața, a spus Renata. Ești punctuală.

A întors mașina și a pornit în josul străzii, pe unde venise.

— E prea devreme să spui bună dimineața? a întrebat. Am dat din cap că da, frecându-mă la ochi ca să pară că tocmai mă trezisem. Am trecut printr-un giratoriu, fără să spunem nimic. Renata a ratat ieșirea și s-a învârtit încă o dată.

— Cred că și pentru mine e puțin cam devreme.

A mers în sus și în jos pe străzile cu sens unic la sud de strada Market și în cele din urmă a oprit într-o parcare aglomerată.

— Stai aproape de mine, a spus, coborând din camionetă și întinzându-mi un vraf de găleți goale. E aglomerat și n-am timp să te caut dacă te pierzi. Azi la două am o nuntă; florile trebuie livrate până la zece. Din fericire e vorba numai de floarea-soarelui, nu durează mult aranjatul.

— Floarea-soarelui? am întrebat, mirată.

Bogății iluzorii. Nu asta aș alege pentru nunta mea, mi-am spus, dar apoi am dat ochii peste cap la cât de absurd suna *nunta mea*.

— Nu e sezonul lor, știu, a spus Renata. Găsești orice – oricând – la piața de flori, și dacă mirii aruncă cu banii eu nu mă plâng.

Și-a făcut loc prin intrarea plină ochi. Am urmat-o îndeaproape, crispându-mă de câte ori mă atingea câte o găleată, un cot sau un umăr.

În interior piața de flori era ca o peșteră, goală și lipsită de ferestre, cu tavanul de metal și podeaua de ciment. Marea de flori atât de nelalocul ei, departe de pământ și de lumină, îmi dădea o stare de nervozitate. Gherete debordând de flori de sezon, care creșteau toate și în grădina mea, numai că aici erau tăiate și etalate în buchete. Alți comercianți vindeau flori tropicale, orhidee și hibiscus și plante exotice pe care nu le știam după nume, din sere de la sute de kilometri depărtare. Am rupt din mers o floarea-pasiunii și mi-am prins-o în talie.

Renata frunzărea firele de floarea-soarelui ca pe paginile unei cărți. Se tocmea, trecea mai departe și revenea. Mă întrebam dacă se născuse în America sau crescuse undeva unde tocmeala e un mod de viață. Avea o urmă de accent pe care nu-l puteam identifica. În jurul nostru alte persoane veneau, plăteau cu teancuri de bani sau cărți de credit și plecau cu gălețile de flori. Dar Renata continua să negocieze. Vânzătorii păreau obișnuiți cu ea și se tocmeau cu jumătate de gură. Păreau să știe că tot ea câștigă până la urmă și chiar așa a fost. A îndesat în gălețile din mâna mea snopuri de flori portocalii, cu tulpini de șaizeci de centimetri, și s-a repezit la următorul stand.

Când am prins-o din urmă ținea în brațe zeci de crini curgători, cu petalele roz și portocalii închise strâns. De pe cozi apa i se scurgea pe mânecile subțiri ale bluzei de bumbac; a aruncat florile spre mine de cum m-am apropiat. Numai jumătate au aterizat în găleata goală; m-am aplecat să le culeg pe cele căzute pe jos.

— E prima ei zi, i-a spus Renata vânzătorului. Încă nu înțelege cât de repede trebuie să se miști. Într-un sfert de oră n-o să mai ai nici un crin.

Am așezat și ultimele fire în găleată și m-am ridicat. Comerciantul avea zeci de soiuri de crini: portocalii, *stargazer*, imperiali și Casablanca, albi ca zăpada. Am îndepărtat un strop de polen de pe petala unui *stargazer* deschis, ascultând-o pe Renata cum negociază prețul mărfii. Oferea mult sub ce plătiseră clienții

din jur, practic fără să se oprească să asculte răspunsul și a tăcut brusc când vânzătorul a fost de acord. Am ridicat privirea.

Renata a scos portofelul și a fluturat un teanc subțire de bancnote prin fața vânzătorului, dar omul n-a întins mâna. Se uita la mine. Privirea i se plimba de la părul meu dat cu gel, de-a lungul feței, oprindu-se în dreptul claviculelor și încingându-mi brațele goale înainte să se oprească asupra granulelor lipicioase de polen de pe vârfurile degetelor. Privirea lui insistentă mi s-a părut o agresiune. Am strâns buza găleții pe care o țineam în brațe până mi s-au albit nodurile degetelor.

Renata a întrerupt liniștea încremenită, fluturând nerăbdătoare banii.

— Poftim!

Omul a întins mâna să ia bancnotele, dar privirea lui îmi cerceta în continuare trupul. Continuând de-a lungul straturilor de fuste, a studiat porțiunea de picior care se vedea între șosetă și pantalonii mulați.

— Ea e Victoria, a spus Renata, făcând un gest în direcția mea. După care a făcut o pauză, parcă așteptând ca omul să se prezinte și el. Nu s-a prezentat.

Ochii i s-au întors brusc la fața mea. Privirile ni s-au întâlnit. Era ceva neliniștitor în privirea lui – de parcă m-ar fi recunoscut – care mi-a atras atenția. Când m-am uitat mai atent la el, prima impresie a fost că era un om care avusese de luptat la fel de mult ca mine, chiar dacă nu în același fel. Era mai mare decât mine – cu cinci ani cel puțin. Figura lui avea expresia prăfoasă, ridată, a unuia care lucrează în aer liber. Mi-am imaginat că își plantează, își îngrijește și își taie singur florile. Ca urmare avea corpul zvelt și musculos și n-a clipit și nici n-a zâmbit cât timp l-am studiat. Probabil că pielea lui măslinie avea gust de sare. Gândul ăsta mi-a făcut inima să-mi bată, dar emoția venea de dincolo de furie, era ceva ce nu mai simțisem niciodată, dar mă încălzea dinăuntru. Mi-am mușcat buza și m-am forțat să-i întorc privirea.

A scos un fir de crin portocaliu dintr-o găleată.

— Ia unul, a spus și mi l-a întins.

— Nu, am spus. Nu-mi plac crinii.

Și nici nu sunt regină, mi-am spus.

— Păcat, a spus. Ți se potrivesc.

— De unde știi tu ce mi se potrivește?

Fără să mă gândesc, am rupt floarea crinului pe care îl ținea în mână. Șase petale ascuțite au căzut pe jos, iar fața florii a rămas privind spre podea. Renata a tras aer în piept.

— Nu știu, a spus el.

— Mă gândeam eu.

M-am învârtit cu găleata în mână, împrăștiind căldura care radia din corpul meu. Mișcarea a atras atenția asupra brațelor, care îmi tremurau.

M-am întors spre Renata.

— Afară, a spus ea, arătând spre fațada clădirii. Am așteptat să continue, îngrozită la gândul că o să fiu concediată pe loc, la nici o oră de când începusem. Dar Renata își fixase privirea spre coada de clienți care tot creștea la ghereta de alături. Când s-a uitat în urmă și a văzut că nu mă mișc, a ridicat din sprâncene nedumerită.

— Ce e? a întrebat. Du-te și așteaptă-mă la mașină.

Făcându-mi loc cu greu prin mulțime, m-am îndreptat spre ieșire. Mă dureau brațele de la greutatea găleții pline, dar am cărat-o prin toată parcarea fără să mă opresc să mă odihnesc. Când am ajuns la camioneta Renatei am pus găleata jos și, epuizată, m-am trântit pe ciment.

7

Elizabeth mă privea din spatele ferestrelor întunecate. Eram sigură că mă privește, cu toate că nu-i vedeam silueta prin sticlă. Ușa din spate rămânea încuiată. Tremurând de frig, m-am uitat

cum soarele dispare dincolo de orizont. Mai aveam zece minute, nu mai mult, până va trebui să sap după lingură pe întuneric.

Nu era prima dată când eram încuiată afară. Prima dată aveam cinci ani, aveam stomacul umflat și gol și locuiam într-o casă cu prea mulți copii și prea multe sticle de bere. Stăteam pe jos pe podeaua din bucătărie și priveam un chihuahua mic și alb mâncându-și cina dintr-un bol de ceramică. M-am apropiat puțin câte puțin, cuprinsă de invidie. Nu aveam de gând să mănânc mâncarea câinelui, dar când m-a văzut tatăl adoptiv cu fața la o palmă de castron m-a luat de guler și m-a alungat afară. *Dacă te porți ca un animal, o să fii tratată ca un animal*, a spus. Cu corpul lipit de ușa glisantă de sticlă am încercat să absorb căldura dinăuntru și i-am privit pe ceilalți cum se pregătesc de culcare, fără să-mi treacă prin cap că mă vor lăsa afară toată noaptea. Dar m-au lăsat. Tremuram de frig și de frică și mă gândeam întruna cum tremura cățelușa când îi era frică, cum îi vibrau urechile triunghiulare. Mama adoptivă s-a furișat la parter în toiul nopții și mi-a aruncat o pătură pe fereastra de la bucătărie, dar n-a descuiat ușa până dimineață.

Așezată pe treptele casei lui Elizabeth am mâncat pastele și roșiile din buzunare și m-am gândit dacă să caut lingura. Dacă o găseam și i-o dădeam lui Elizabeth, era posibil să mă lase totuși să dorm afară. Să fac ce mi se cere nu era niciodată o garanție că primesc ce mi se promisese. Dar zărisem la etaj camera pregătită pentru mine și părea mai confortabilă decât treptele de lemn crăpate. M-am hotărât să încerc.

Încet, m-am învârtit prin grădină până am ajuns la locul unde aruncasem lingura. M-am așezat în genunchi sub migdal și am pipăit în jur, tăindu-mă la degete când am întins mâna prin boscheți. Am dat la o parte tulpini înalte și am smuls petale din tufișuri dese. Am rupt frunze și crengi. Dar tot nu am găsit-o.

— Elizabeth! am zbierat, tot mai frustrată.

Dar din casă nu s-a auzit nici un sunet.

Întunericul devenea dens, greu. Via părea că se întinde în toate direcțiile, ca o mare din care nu puteai să scapi, și dintr-odată eram îngrozită. Am apucat cu ambele mâini tulpina unei tufe dese, trăgând cu toată puterea, iar spinii mi-au pătruns în palme. Planta a ieșit din rădăcini. Am continuat, trăgând de tot ce-mi pica în mână, până n-a mai rămas nimic în pământ. Pe solul gol și răscolit stătea lingura, reflectând lumina lunii.

Mi-am șters sângele de pe mâini pe pantaloni, am înșfăcat lingura și am alergat înapoi spre casă, împiedicându-mă și căzând și ridicându-mă iar, fără să dau drumul trofeului. Am bubuit în sus pe scări și am bătut fără oprire în ușă cu lingura grea de metal. Cheia s-a întors în broască și Elizabeth a apărut în fața mea.

O clipă ne-am uitat una la alta în tăcere – două perechi de ochi larg deschiși, care nu clipeau –, după care am azvârlit lingura în casă cu toată puterea. Țintеam fereastra de deasupra chiuvetei din bucătărie. Lingura a trecut la o palmă de urechea lui Elizabeth, a făcut un arc spre tavan și a ricoșat din fereastră înainte să cadă zdrăngănind în chiuveta de ceramică. Una din sticluțele albastre s-a clătinat pe marginea pervazului, apoi a căzut și s-a făcut țăndări.

— Uite-ți lingura, am spus.

Elizabeth abia dacă a respirat înainte să se repeadă la mine. Și-a înfipt degetele sub coastele mele și m-a transportat până la chiuvetă, aproape aruncându-mă înăuntru. Oasele bazinului presau în blatul acoperit cu faianță și aveam fața atât de aproape de cioburile împrăștiate, că pentru o clipă n-am mai văzut decât albastru.

— Asta, a spus Elizabeth, ținându-mă cu fața și mai aproape de cioburi, a fost a mamei mele.

Mă ținea complet nemișcată, dar îi simțeam furia cum îi coboară în degete, amenințând să mă scape peste sticla spartă.

M-a ridicat din chiuvetă cu o smucitură și mi-a dat drumul înainte să ajung cu picioarele jos. Am căzut în spate. Elizabeth

stătea deasupra mea și așteptam să-i simt mâna peste față. N-aveam de gând să accept decât o palmă. Meredith s-ar fi întors înainte să treacă urma și acest ultim experiment s-ar fi sfârșit. Aș fi fost declarată imposibil de adoptat și Meredith ar fi încetat să mai încerce să-mi găsească o familie; eram pregătită – mai mult decât pregătită.

Dar Elizabeth a lăsat mâna jos și s-a îndreptat de spate. S-a îndepărtat un pas.

— Mama, a spus, nu te-ar fi plăcut.

M-a împins cu vârful piciorului până m-am ridicat.

— Acum du-te sus și treci la culcare.

Așadar, mi-am spus, dezamăgită, *nu se termină aici*. Am simțit cum mă cuprinde o groază palpabilă, grea și copleșitoare. *Ba o să se termine*. Nu credeam că există nici cea mai mică posibilitate ca plasarea mea la Elizabeth să nu fie de scurtă durată și voiam să-i pun capăt chiar atunci, înainte să petrec o noapte în casa ei. Am făcut un pas spre ea cu bărbia sus, sfidătoare, sperând că apropierea fizică o s-o facă să-și piardă cumpătul.

Dar momentul tensionat trecuse. Elizabeth privea peste capul meu, respirând regulat.

M-am îndepărtat cu pași grei. Am luat o bucată de șuncă de pe masă și am urcat scările. Ușa camerei mele era deschisă. M-am sprijinit o clipă de tocul ușii, examinând tot ce urma să fie, pentru scurtă vreme, al meu: mobila de lemn închis la culoare, covorașul roz rotund și lampa de birou cu abajur de sticlă sidefie. Totul părea nou: cuvertura albă și pufoasă cu capse și perdelele asortate, hainele atârnate ordonat în dulap și împăturite în teancuri în toate sertarele comodei. M-am strecurat în pat și am ronțăit șunca, sărată și cu gust de metal acolo unde o ținusem cu mâinile însângerate. Între două îmbucături mă opream și ascultam.

Îmi aminteam de treizeci și două de case în care locuisem și singurul lucru pe care îl aveau în comun era zgomotul: autobuze, frâne, țăcănitul trenurilor de marfă. Iar înăuntru zumzetul

multiplelor televizoare, bipăitul cuptoarelor cu microunde și al aparatelor de încălzit biberoane, soneria de la intrare, câte o înjurătură, scrâșnetul zăvoarelor. Și apoi mai erau și zgomotele făcute de alți copii: bebeluși care plângeau, frați care zbierau când erau obligați să se despartă, țipătul provocat de un duș prea rece sau smiorcăielile coșmarurilor unui coleg de cameră. Dar casa lui Elizabeth nu era așa. Ca și via care se pregătea de înnoptat, casa era tăcută. Numai un bâzâit slab, ascuțit, pătrundea prin fereastra deschisă. Îmi amintea de țiuitul curentului electric prin cabluri, dar la țară îmi imaginam că vine de la ceva natural, o cascadă, poate, sau un roi de albine.

Într-un final am auzit-o pe Elizabeth urcând scara. Mi-am tras cuvertura peste cap și mi-am presat-o pe urechi, ca să nu-i aud pașii. Am tresărit când am simțit-o cum se așază ușor pe marginea patului. Mi-am dat la o parte pătura de peste urechi, o idee doar, dar nu mi-am descoperit fața.

— Mamei nu-i plăcea nici de mine, a șoptit Elizabeth.

Vorbea pe un ton blând, parcă cerându-și scuze. Îmi venea să trag cu ochiul de sub cuvertură; vocea care trecea prin puf era așa de diferită față de cea care mă ținuse deasupra chiuvetei, încât pentru o clipă mi-am închipuit că nu era a lui Elizabeth.

— Măcar asta avem în comun.

Și-a pus mâna pe șalele mele când a spus-o și m-am arcuit ca să mă feresc, lipindu-mă de peretele de lângă pat. Ajunsesem cu fața în bucata de șuncă. Elizabeth a continuat să vorbească, povestindu-mi de nașterea surorii ei mai mari, Catherine, și de cei șapte ani de copii născuți morți care au urmat: patru în total, toți băieți.

— Când m-am născut eu, mama le-a spus doctorilor să mă ia de aici. Eu nu-mi amintesc, dar tata mi-a spus că sora mea, care avea numai șapte ani, a fost cea care m-a hrănit, m-a spălat și m-a schimbat până am fost destul de mare să mă descurc singură.

A continuat să vorbească, descriindu-mi depresia în care a căzut mama ei și devotamentul tatălui. Încă înainte să învețe

să vorbească, mi-a spus, a învățat exact unde să pășească când se furișa pe holuri, ca să evite scârțâitul podelelor vechi de lemn. Mamei ei îi displăcea zgomotul, orice fel de zgomot.

Am ascultat-o vorbind. Emoția din vocea ei mă interesa – rareori mi se vorbise ca unui om capabil să înțeleagă experiențele celuilalt. Am înghițit o bucată de carne.

— A fost vina mea, a continuat Elizabeth. Boala mamei. Nimeni nu mi-a ascuns asta. Părinții mei nu și-au dorit o a doua fiică – se credea că fetele nu au papilele necesare ca să recunoască un strugure copt. Dar le-am dovedit că se înșelau.

M-a bătut ușor pe spate și am înțeles că terminase de vorbit. Am luat ultima înghițitură de șuncă.

— Ce zici de așa o poveste de adormit copiii? a întrebat.

Vocea ei suna prea tare în casa tăcută, simulând un optimism care știam că nu e real.

Am scos nasul de sub cuverturi și am tras aer în piept.

— Nu prea grozavă, am spus.

Elizabeth a râs o dată, mai degrabă a exhalat cu zgomot.

— Cred că și tu le poți dovedi tuturor că se înșală, Victoria. Cum te comporți e o opțiune, nu asta te definește.

Dacă Elizabeth chiar crede asta, mi-am spus, n-o aștepta decât dezamăgire.

8

Cea mai mare parte a dimineții am muncit împreună cu Renata în liniște. Florăria avea o zonă mică pentru clienți la intrare și un spațiu de lucru mai mare în spate, cu o masă lungă de lemn și o cameră frigorifică. În jurul mesei erau șase scaune. L-am ales pe cel mai apropiat de ușă.

Renata mi-a așezat o carte în față, intitulată *Nunți cu floarea-soarelui*. M-am gândit la un subtitlu potrivit: *Cum să începi o căsnicie definită prin înșelăciune și materialism*. Am ignorat

cartea și am creat șaisprezece aranjamente de masă asortate cu floarea-soarelui, crini și o încâlceală de ferigi umbra-iepurelui. Renata lucra la buchete și, când le-a terminat, s-a apucat de o sculptură florală într-o găleată de metal striat, care îi venea până la brâu. De câte ori scârțâia ușa de la intrare, Renata dispărea în camera din față. Își cunoștea clienții pe nume și alegea flori pentru fiecare fără să aibă nevoie de îndrumări.

Când am terminat, m-am postat în fața Renatei și am așteptat să-și ridice privirea. S-a uitat spre masa unde vazele pline stăteau perfect aliniate.

— Bine, a spus, dând din cap aprobator. Mai mult decât bine, chiar. Surprinzător. E greu de crezut că nu te-a învățat nimeni.

— Nu m-a învățat, am spus.

— Știu.

M-a studiat din cap până în picioare într-un mod care m-a deranjat.

— Încarcă-le în camionetă. Termin și eu într-un minut.

Am cărat vazele în sus pe stradă câte două deodată. Când a terminat și Renata, am dus vaza înaltă împreună, așezând-o cu grijă pe podeaua deja plină a camionetei. Când ne-am întors în magazin, a scos toți banii din casa de marcat, a închis și a încuiat sertarul. Mă așteptam să mă plătească, dar în loc mi-a întins un creion și o bucată de hârtie.

— Îți dau banii când mă întorc, a spus. Nunta e chiar peste deal. Ține magazinul deschis și spune-le clienților că pot să plătească data viitoare.

A așteptat până am dat din cap că am înțeles și a ieșit.

Rămasă singură în magazin, nu eram sigură ce să fac. Am stat câteva clipe în spatele casei de marcat manuale, studiind vopseaua verde cojită. Pe stradă era liniște. A trecut o familie fără să se oprească, fără să se uite în vitrină. M-am gândit să deschid ușa și să trag afară pe trotuar câteva găleți cu orhidee, dar mi-am amintit de anii pe care îi petrecusem furând produse expuse afară. Renata n-ar fi fost de acord.

Așa că m-am întors în camera de lucru, am adunat firele rămase pe masă și le-am aruncat la gunoi. Am șters masa cu o cârpă umedă și am măturat pe jos. Când n-am mai găsit nimic altceva de făcut am deschis ușa grea de metal a camerei frigorifice și m-am uitat înăuntru. Era întuneric și răcoare și flori înșirate de-a lungul pereților. Spațiul mă atrăgea și nu-mi doream nimic mai mult decât să-mi desfac juponul din pături și să adorm între găleți. Eram obosită. O săptămână întreagă dormisem în episoade de câte jumătate de oră, trezită din somn de voci, coșmaruri sau și una, și alta. De fiecare dată cerul era alb, aburul de la fabrica de bere atârna în vălătuci deasupra mea. În fiecare dimineață aveam nevoie de minute bune să mă smulg din panica viselor pline de fum, care se împrăștiau ca aburul pe cerul nopții. Stăteam nemișcată, spunându-mi că am optsprezece ani și sunt singură: nu mai eram copil și nu mai aveam nimic de pierdut.

Acum, în siguranță în florăria goală, voiam să dorm. Ușa s-a închis cu un pocnet în urma mea. M-am lăsat să cad pe podea, cu tâmpla rezemată de muchia unei găleți.

Tocmai găsisem o poziție comodă când am auzit o voce, estompată de pereții camerei frigorifice.

— Renata?

Am sărit în picioare. Mi-am trecut repede mâinile prin păr și am ieșit, mijind ochii în lumina puternică.

Un bărbat cu părul alb stătea sprijinit de tejghea, bătând darabana nerăbdător.

— Renata? a întrebat din nou, când m-a văzut.

Am clătinat din cap.

— A plecat să ducă florile pentru o nuntă. Vă pot ajuta eu cu ceva?

— Îmi trebuie flori. Ce altceva aș căuta aici?

A făcut un gest larg, parcă să-mi amintească cu ce mă ocup.

— Renata nu mă întreabă niciodată ce vreau. Nu sunt în stare să deosebesc un trandafir de o ridiche.

— Care e ocazia? am întrebat.

— Nepoata mea face șaisprezece ani. Nu vrea să-și petreacă ziua cu noi, sunt convins, dar maică-sa insistă.

A scos un trandafir alb dintr-o găleată albastră și l-a mirosit.

— Nu aștept cu plăcere aniversarea. S-a făcut morocănoasă fata asta.

Am inventariat în minte opțiunile din camera frigorifică și am analizat florile din magazin. Un cadou de ziua de naștere a unei adolescente morocănoase. Cuvintele bătrânului erau o ghicitoare, o provocare.

— Trandafirii albi sunt o alegere bună, am spus, pentru o adolescentă. Și poate niște lăcrămioare?

Am extras un fir lung, pe care atârnau clopoțeii sidefii.

— Ce crezi dumneata, a răspuns.

În timp ce aranjam florile și le înveleam în hârtie maro, cum văzusem că face Renata, am simțit o exaltare cum nu mai simțisem decât când am strecurat daliile pe sub ușile colegelor mele de la centru în dimineața când am împlinit optsprezece ani. Era un sentiment ciudat – emoția faptului că o făceam în secret, combinată cu satisfacția de a fi de folos. Îmi era atât de străin – și clar plăcut –, încât am simțit imboldul de a-i povesti bătrânului despre flori, de a-i explica semnificațiile.

— Știți, am început, încercând să vorbesc pe un ton relaxat, prietenesc, dar simțind cum mi se opresc cuvintele în gât de emoție, unii cred că lăcrămioarele redau fericirea.

Bătrânul a strâmbat din nas, într-o combinație de nerăbdare și neîncredere.

— Asta chiar că ar fi o minune, a spus, clătinând din cap. (I-am întins florile.) Nu cred că am mai auzit-o râzând de când avea doisprezece ani și, dă-mi voie să-ți spun, mi-e dor de râsul ei.

A dus mâna la portofel, dar l-am oprit.

— Renata a spus că puteți să plătiți mai târziu.

— Bine, a spus și s-a întors să iasă. Spune-i că a fost Earl pe aici. Știe unde mă găsește.

Când a trântit ușa florile s-au zgâlțâit în vaze.

O oră mai târziu, când s-a întors Renata, servisem șase persoane. Pe hârtia pe care mi-o lăsase era o listă completă a tranzacțiilor: numele clienților, soiurile de flori și numărul de fire. Renata a citit repede lista și a dat din cap, ca și cum știuse exact cine o să intre în magazin și de ce vor avea nevoie. A strecurat hârtia în casa de marcat și a scos un teanc de bancnote de douăzeci de dolari, din care a luat trei.

— Șaizeci de dolari, a spus. Șase ore. E bine?

Am dat din cap că da, dar nu m-am mișcat. Renata m-a privit în ochi, parcă așteptându-mă să spun ceva.

— Ai de gând să întrebi dacă am nevoie de tine sâmbăta viitoare?

— Ai?

— Da, la cinci dimineață, a spus. Și duminică. Nu știu de ce ar vrea cineva să se căsătorească într-o duminică de noiembrie, dar nu pun întrebări. De obicei asta e o perioadă mai slabă, dar sunt mai ocupată ca niciodată.

— Pe săptămâna viitoare, atunci, am spus și am ieșit închizând delicat ușa.

Cu banii în rucsac orașul părea altul. Am pornit în josul străzii, privind cu interes în vitrine, citind meniuri și studiind prețurile motelurilor ieftine de la sud de strada Market. Mergând, mă gândeam la prima mea zi de lucru: o cameră frigorifică liniștită și plină de flori, un magazin mai mult gol și o șefă cu o atitudine directă și fără dulcegării. Era slujba perfectă pentru mine. O singură interacțiune mă impresionase neplăcut: scurta conversație cu vânzătorul de flori. Gândul că aveam să-l văd din nou peste o săptămână mă neliniștea. Am decis că va trebui să ajung acolo pregătită.

Am coborât din autobuz în cartierul North Beach. Era spre seară și ceața tocmai începea să se reverse peste Russian Hill, transformând farurile și stopurile mașinilor în halouri moi de galben și roșu. Am mers pe jos până am găsit un hostel pentru tineri, ieftin și murdar. I-am dat banii unei femei din spatele biroului și am așteptat.

— Câte nopți? a întrebat.

Am arătat din cap spre bancnotele de pe tejghea.

— Câte pot să stau?

— Te las patru, a spus, dar numai pentru că nu e sezon.

Mi-a scris o chitanță și mi-a indicat coridorul.

— Camera fetelor e pe dreapta.

Următoarele patru zile am dormit, m-am spălat și am mâncat resturile de la mesele turiștilor de pe Columbus Avenue. Când s-au terminat nopțile plătite la hotel m-am mutat înapoi în parc, îngrijorată din cauza băiatului ăluia mare și a altora ca el, dar conștientă că nu prea aveam de ales. Mi-am îngrijit grădina și am așteptat sfârșitul de săptămână.

Vineri am rămas trează, de frică să nu dorm prea mult și să ajung târziu la Renata. Am bătut străzile toată noaptea, când oboseam mă învârteam pe trotuar în fața clubului din josul străzii, unde muzica făcea să-mi vibreze pleoapele grele. Când a apărut mașina Renatei stăteam sprijinită de ușa de sticlă, încuiată, a florăriei, așteptând.

Abia a încetinit cât să sar în camionetă și a întors înainte să apuc să închid portiera.

— Ar fi trebuit să zic ora patru, a spus. Nu mi-am verificat agenda. Azi avem nevoie de flori pentru patruzeci de mese și alaiul mirilor are peste douăzeci și cinci de persoane. Cine are douăsprezece domnișoare de onoare?

Nu mi-am dat seama dacă mi se adresa mie sau era o întrebare retorică. Am tăcut.

— Eu dacă m-aș mărita n-aș avea nici doisprezece invitați, a adăugat, cel puțin nu în țara asta.

Eu n-aș avea nici unul, mi-am spus*, în nici o țară.* A încetinit în giratoriu și a ales ieșirea corectă.

— A venit Earl, a spus. A vrut să-ți transmit că nepoata lui a fost fericită – a zis că e important să spun „fericită“, și nu altcumva. A spus că a fost efectul florilor pe care le-ai ales.

Am zâmbit și m-am uitat pe fereastră, ferindu-mi privirea de Renata. Bătrânul își amintise, deci. Curios lucru, nu regretam că mi-am divulgat secretul. Dar nu voiam să-i spun Renatei.

— Nu știu despre ce vorbește, am spus.

A aruncat o privire spre mine și apoi s-a uitat înapoi la drum, cu o sprânceană ridicată interogativ. După o perioadă de tăcere a continuat:

— Earl e un bătrân bizar. Plin de furie cea mai mare parte din timp, dar uneori de o blândețe neașteptată. Mi-a spus ieri că e destul de bătrân încât a renunțat la Dumnezeu, dar acum a început să aibă îndoieli.

— Cum adică?

— Crede, presupun, că te-ai consultat cu El înainte să alegi florile săptămâna trecută.

Am pufnit.

— Ha!

— Mda, știu, dar mi-a spus că vine din nou azi și vrea să alegi ceva pentru soția lui.

Am simțit o euforie bruscă la gândul că primisem o nouă sarcină.

— Cum e soția lui? am întrebat.

— Tăcută, a răspuns Renata, clătinând din cap. Nu știu mai mult de atât. Earl mi-a spus odată că a fost poetă, dar acum nu mai vorbește decât rar și nu mai scrie deloc. Îi duce flori aproape în fiecare săptămână – cred că îi e dor de ea, așa cum era înainte.

Brebenoc, mi-am spus, *tandră aducere-aminte*. Va fi greu de făcut un buchet, dar nu imposibil. O să le combin cu ceva înalt și cu tulpina fermă.

Piața de flori nu mai era la fel de aglomerată, dar Renata tot s-a năpustit de parcă se scotea la licitație ultimul buchet de trandafiri. Aveam nevoie de șaizeci de trandafiri portocalii

și crini *stargazer* care n-ar fi încăput în gălețile pe care le adusesem. Am dus florile afară și m-am întors pentru a doua tură. După ce am încuiat totul în camionetă, m-am întors în clădirea ca un stup de albine, căutând-o pe Renata.

Era la taraba pe care o evitasem până atunci, negociind prețul unui snop de anemone roz. Prețul de vânzare en-gros, mâzgălit cu creta pe o tablă și aproape ilizibil, era de patru dolari. Renata a fluturat o singură bancnotă de un dolar pe deasupra căditelor cu flori. Vânzătorul nu a reacționat, nici nu s-a uitat spre ea. M-a privit cum veneam pe alee, până am ajuns în dreptul lui.

Interacțiunea noastră din săptămâna trecută nu-mi dădea pace și am scotocit prin Piața McKinley până am găsit floarea potrivită cu care să-i descurajez interesul nedorit pe care mi-l arăta. Mi-am dat jos rucsacul și am scos o ramură cu frunze.

— Rododendron, am spus și am așezat-o în fața lui, pe tejgheaua de placaj. Ciorchinele de flori purpurii nu era încă deschis, iar bobocii erau îndreptați spre el, strâns închiși și toxici. *Ai grijă*.

A studiat planta, apoi amenințarea din ochii mei. Când și-a îndepărtat privirea știam că a înțeles că floarea nu era un dar. A ridicat-o, apucând-o între degetul mare și arătător, și a azvârlit-o într-o găleată de gunoi.

Renata încă se tocmea și, cu o mișcare rapidă a mâinii, bărbatul a oprit-o. Putea să ia florile, spuneau degetele lui nerăbdătoare, expediind-o.

Renata s-a întors să plece și am urmat-o.

— Ce a fost asta, Victoria? m-a întrebat când ne-am îndepărtat destul.

Am ridicat din umeri și am mers mai departe. Renata a privit înapoi spre tarabă, apoi la mine și iar la tarabă, nedumerită.

— Am nevoie de brebenoc, am spus, schimbând subiectul. Nu se vinde tăiat. E o floare târâtoare.

— Știu ce e brebenocul, a spus ea, făcând semn cu capul spre o margine unde florile stăteau în găleți, cu rădăcinile intacte. Mi-a întins un teanc de bani și nu a mai întrebat nimic.

Am muncit îndrăcit amândouă toată dimineața. Nunta era în Palo Alto, o suburbie de bogătași la vreo cincizeci de kilometri sud de oraș, iar Renata a trebuit să facă drumul de două ori ca să ducă toate florile. A livrat prima tranșă de aranjamente în timp de eu lucram la a doua. Cât timp a lipsit am ținut ușa închisă și încuiată și lumina stinsă în față. Clienții s-au așezat la rând afară, așteptând-o să se întoarcă. Eu eram mulțumită în singurătate și întuneric.

Când s-a întors eu eram ocupată să-mi analizez rezultatul muncii – îndepărtam polenul și tăiam, cu o foarfecă ascuțită, câte o frunză care nu stătea bine. Renata a aruncat o privire la buchetele mele și a arătat din cap spre șirul de oameni din spatele ei.

— Mă apuc eu de florile pentru alaiul mirilor; tu ocupă-te de magazin.

Mi-a întins o listă de prețuri plastifiată și o cheiță aurie de la casa de marcat.

— Și să nu-ți treacă prin cap că nu știu cât e înăuntru.

Earl era deja la tejghea, făcându-mi cu mâna. M-am apropiat de el.

— Pentru soția mea, a spus. Nu ți-a zis Renata? N-am decât câteva minute la dispoziție și vreau să alegi ceva care să o facă fericită.

— Fericită? am întrebat, uitându-mă în jur la ce flori aveam. Eram dezamăgită. E tot ce puteți să-mi spuneți?

Earl și-a lăsat capul într-o parte și s-a gândit un moment.

— Știi, acum că stau să mă gândesc, n-a fost niciodată o femeie cu adevărat *fericită*.

A râs singur.

— Dar avea pasiune. Și era deșteaptă. Și interesantă. Avea mereu un punct de vedere propriu, chiar când era vorba de lucruri despre care nu știa nimic. Mi-e dor de asta.

Asta era solicitarea pentru care eram pregătită.

— Am înțeles, am spus, și m-am pus pe treabă. Am tras de lujerii de brebenoc până am obținut niște fire lungi, care

atârnau moale, și am ales o duzină de crizanteme albe ciufulite. Am aranjat strâns brebenocul în jurul crizantemelor și am folosit sârmă specială ca să fac vălătuci liberi din frunziș în jurul exploziei etajate de crizanteme. Efectul era ca de foc de artificii, ametitor și grandios.

— Ei, asta nu poate s-o lase indiferentă, a spus Earl când i-am întins buchetul.

Mi-a dat o hârtie de douăzeci.

— Păstrează restul, drăguță.

Am consultat lista de prețuri pe care mi-o dăduse Renata și am pus bancnota în sertar, scoțând una de cinci dolari pentru mine.

— Mersi, am spus.

— Pe săptămâna viitoare, a strigat Earl.

— Poate, am spus, dar el ieșise deja, trântind ușa în urma lui.

Era mare agitație în florărie și mi-am îndreptat atenția spre următoarea persoană de la rând. Am învelit trandafiri, orhidee, crizanteme de toate culorile pentru cupluri, femei în vârstă și adolescenți trimiși de altcineva. În timp ce lucram mă gândeam la soția lui Earl, încercând să-mi construiesc în minte imaginea femeii cândva plină de pasiune: figura ei obosită, retrasă, care nu bănuia nimic. O să reacționeze la buchetul nebunesc de crizanteme și brebenoc, *adevăr* și *tandre aduceri-aminte*? Eram sigură că da și îmi închipuiam ușurarea și recunoștința de pe figura lui Earl în timp ce fierbea apa pentru ceai, provocând-o pe femeia sigură pe ea care îi lipsise atâta vreme la o discuție despre politică sau poezie. Imaginea asta îmi dădea aripi.

Când s-a golit magazinul a terminat și Renata florile pentru alaiul mirilor.

— Încarcă-le în camion, a ordonat.

Am cărat brațe de flori, cât de repede am putut. Era aproape ora două. Renata s-a urcat la volan și mi-a dat instrucțiuni să țin florăria deschisă până când se întoarce ea, peste o oră.

Livrarea a durat mult mai mult decât se așteptase Renata. La cinci și jumătate a intrat în magazin ca o vijelie, bombănind furioasă despre papioane și florile pentru butonieră. Am tăcut, așteptând să mă plătească, să pot pleca. Muncisem douăsprezece ore și jumătate fără pauză și eram nerăbdătoare să-mi găsesc o cameră care se încuie și, poate, să fac o baie. Dar Renata nu ducea mâna la portofel.

Când s-a încheiat monologul frustrat a deschis casa de marcat și a frunzărit printre facturi mototolite, cecuri și chitanțe.

— N-am destui bani, a spus. Mă opresc la bancă pe drum spre masă. Hai cu mine. Vorbim la cină.

Aș fi preferat să-mi dea banii și să dispar în noapte, dar am urmat-o afară din magazin, conștientă că n-am de ales.

— Mâncare mexicană? a întrebat.

— Da.

A luat-o în direcția cartierului Mission.

— Nu ești prea vorbăreață, este? a întrebat Renata.

Am clătinat din cap.

— La început am crezut că ți-e greu dimineața, a spus. Nepoții și nepoatele mele… nici să nu încerci să stai de vorbă cu ei înainte de prânz, dar după aia te rogi pentru un moment de liniște.

Mi-a aruncat o privire, de parcă se aștepta să răspund într-un fel.

— Aha, am spus.

A râs.

— Am doisprezece nepoți în total, dar îi văd extrem de rar. Știu că ar trebui să-mi dau osteneala, dar nu mi-o dau.

— Nu?

— Nu, a răspuns. Țin la ei, dar nu le fac față decât în doze mici. Mama glumește mereu că nu i-am moștenit genele materne.

— Ce-s alea? am întrebat.

— Știi tu, chestia aia care ține de biologie și face femeile să se poarte ca niște proaste când văd un bebeluș pe stradă. Eu n-am avut niciodată așa ceva.

Renata a oprit în fața unei *taqueria*, unde două femei se foiau deasupra unui cărucior, parcă anume ca să demonstreze ce spusese.

— Intră și comandă tot ce vrei, a spus Renata. Plătesc eu când mă întorc de la bancă.

Am mâncat împreună până la ora opt. Ea a mâncat un taco și a băut trei cola dietetice mari, în timp ce eu am mâncat un burrito de pui, două enchillada cu brânză, o porție de guacamole și trei porții de cartofi prăjiți. Renata m-a privit mâncând, cu un zâmbet satisfăcut. A umplut tăcerile dintre noi cu povești din copilăria ei din Rusia, descriindu-mi călătoria peste ocean, spre America, a unei cete de frați.

Când am terminat de mâncat m-am lăsat pe spătar, plină de mâncarea grea. Uitasem cât de mult sunt în stare să bag în mine și uitasem cât de mult te amorțește îmbuibarea.

— Deci care e secretul tău? a întrebat Renata.

Am mijit ochii întrebător, strângând din umeri.

— De nu te îngrași, a continuat. Când mănânci atâta.

E simplu, am răspuns în sinea mea. *Trebuie să n-ai nici un ban, nici un prieten și nici adăpost. Să trăiești săptămâni întregi mâncând resturile altora sau absolut nimic.*

— Cola dietetică, a spus, umplând tăcerea de parcă nu voia să audă răspunsul, sau îl știa deja. Ăsta e secretul meu. Cofeină și calorii goale. Alt motiv pentru care n-am vrut niciodată copii. Ce fel de copil ar ieși din dieta asta?

— Unul flămând, am spus.

Renata a zâmbit.

— Te-am văzut azi la florărie, când îl serveai pe Earl. A plecat mulțumit. Și o să revină, în fiecare săptămână, căutându-te pe tine.

Și eu o să mai fiu acolo? m-am întrebat. *Oare ăsta e felul Renatei de a-mi oferi o slujbă permanentă?*

— Așa mi-am construit afacerea, a spus. Intuind ce vor clienții înainte să știe chiar ei. Anticipând. Ambalând florile înainte

să intre în magazin, ghicind zilele în care se grăbesc, zilele când au chef să se uite la flori, să stea de vorbă. Cred că ai și tu genul ăsta de intuiție, dacă vrei s-o dezvolți.

— Da, am spus repede. Vreau.

Mi-am amintit atunci vorbele lui Meredith – *Trebuie să vrei!* – la Cămin și de sute de ori înainte. Trebuie să vrei să fii fiică, soră, prietenă, elevă, îmi spunea, iar și iar. Nu voiam nimic din toate astea și nici promisiunile, nici amenințările, nici încercările de mită din partea lui Meredith nu-mi schimbaseră cu nimic convingerea. Dar dintr-odată știam că vreau să fiu florăreasă. Voiam să-mi petrec viața alegând flori pentru necunoscuți, să-mi duc zilele constant între răcoarea din camera frigorifică și țăcănitul casei de marcat.

— Te plătesc la negru, atunci, a spus Renata. În fiecare duminică. Două sute de dolari pentru douăzeci de ore de muncă și vii la treabă oricând îți cer. De acord?

Am dat din cap. Renata a întins mâna și i-am strâns-o.

A doua zi de dimineață am găsit-o pe Renata sprijinită de ușa de sticlă a florăriei, așteptându-mă. M-am uitat la ceas. Amândouă ajunseserăm devreme. Nunta din ziua aceea era mică, fără alai și cu mai puțin de cincizeci de oaspeți, așezați la două mese lungi. Ne-am învârtit printre tarabe, căutând nuanțe de galben. Asta fusese singura pretenție a miresei, mi-a explicat Renata. Voia ca măcar florile să fie luminoase, în caz că ploua. Cerul era uscat, dar gri; ar fi trebuit să se mărite în iunie.

— Taraba lui e închisă duminica, a spus Renata în timp ce mergeam, arătând în direcția vânzătorului misterios.

Dar când ne-am apropiat de chioșcul lui gol am zărit o siluetă cu glugă, cocoțată pe un taburet și sprijinită de perete. S-a ridicat în picioare când m-a văzut și s-a aplecat peste gălețile fără flori, iar cercurile nemișcate de apă îi reflectau imaginea.

Renata l-a salutat din mers. Eu n-am făcut altceva decât să întind mâna ca să apuc ce-mi dădea, dar cu privirea mereu în

podea. Când am ajuns la adăpost după un colț, unde nu mă mai putea vedea, m-am uitat ce aveam în mână.

Frunzele ovale, gri-verzui, creșteau dintr-un hățiș de crenguțe verzui, iar biluțele transparente se agățau de ramuri ca niște picături de ploaie. Crenguța pe care o tăiase îmi încăpea la fix în palmă, iar frunzele moi înțepau.

Vâsc.

Depășesc orice obstacol.

9

Rănile provocate de înțepături au făcut coajă peste noapte și se agățau de cearșafurile subțiri de bumbac. Trezită din somn, mi-a luat ceva să-mi dau seama ce este arsura pe care o simțeam, și mai mult să-mi amintesc originea rănilor. Am închis ochii, așteptând, și brusc au revenit toate: spinii, lingura, drumul lung cu mașina și Elizabeth. Mi-am scos mâinile de sub pătură cu o smucitură și mi-am studiat palmele. Tăieturile se deschiseseră din nou și picura sânge.

Era devreme și încă nu se luminase. Am mers pe pipăite tot coridorul până la baie, lăsând dâre de sânge unde atingeam pereții. În baie, am găsit-o pe Elizabeth deja îmbrăcată. Stătea în fața chiuvetei și se privea în oglindă de parcă se pregătea să se machieze, dar pe poliță nu era nici un fard, numai un borcan de cremă pe jumătate gol. A scufundat inelarul, cu unghia lată și scurtă, în cremă și și-a întins-o sub ochii căprui, pe pomeții bine definiți și pe șaua nasului drept. Pielea nu avea riduri și strălucea de căldura întunecată a verii și am presupus că era mai tânără decât o făceau să pară bluza cu guler înalt și părul cu cărare pe mijloc, strâns la spate.

S-a întors când m-a văzut, iar profilul ei părea sever în oglindă.

— Cum ai dormit? a întrebat.

Am înaintat un pas și i-am întins mâinile sub nas, atât de aproape că a trebuit să se lase pe spate ca să vadă.

A tras aer în piept.

— De ce nu mi-ai spus aseară?

Am dat din umeri.

Elizabeth a oftat.

— Asta e, dă-mi mâinile. Nu vreau să se infecteze.

Mi-a făcut loc să mă așez în brațele ei, dar am făcut un pas în spate. A luat un lighenaș de sub chiuvetă, l-a umplut cu apă oxigenată și mi-a scufundat mâinile în el, pe rând. S-a uitat la mine să vadă dacă mă doare, dar am strâns din dinți și n-am lăsat să se vadă nimic. Rănile s-au albit și au făcut spumă. Elizabeth a golit ligheanul, l-a umplut din nou și mi-a băgat încă o dată mâinile în lichid.

— N-am de gând să te las să faci ce te taie capul, a spus Elizabeth. Dar, dacă ai fi căutat lingura cinstit fără s-o găsești, aș fi acceptat niște scuze sincere.

Vorbea fără ocolișuri și cu severitate. Încă amețită de somn, în zorii zilei, mă întrebam dacă nu cumva tonul blând din seara trecută nu fusese o închipuire.

Mi-a udat mâinile din nou, privind pentru a treia oară cum se formează bulele mici și albe. Apoi mi-a clătit mâinile cu apă rece și le-a șters ușor cu un prosop alb, curat. Micile înțepături păreau adânci și goale, ca și cum peroxidul mâncase carnea în cercuri. A început să-mi bandajeze palmele cu tifon alb, de la încheieturi spre degete.

— Știi, a spus, când aveam șase ani mi-am dat seama că singurul mod în care puteam să o fac pe mama să se dea jos din pat era să fiu neascultătoare. Făceam numai drăcii, ca să se scoale și să mă pedepsească. Când am împlinit zece ani s-a săturat și m-a trimis la internat. Tu n-o să pățești așa. Nimic din ce ai putea să faci n-o să mă determine să te alung. Nimic. Așa că n-ai decât să continui să mă pui la încercare – să arunci cu argintăria mamei prin bucătărie, dacă trebuie –, dar să știi că reacția mea va fi mereu aceeași. O să te iubesc și o să te țin aici. Ne-am înțeles?

Am privit-o, cu trupul încordat de neîncredere, cu respirația pierdută în baia plină de aburi. N-o înțelegeam. Își ținea umerii încordați, vorbea cu propoziții scurte și tăioase, avea un discurs protocolar, cum nu mai auzisem până atunci. Și totuși, în spatele cuvintelor era o blândețe inexplicabilă. Până și atingerea ei era diferită; atenția cu care îmi curățase palmele, fără senzația de corvoadă asumată în tăcere pe care o lăsau toate mamele adoptive dinaintea ei. Nu-mi inspira încredere.

Tăcerea se prelungea. Elizabeth mi-a dat o șuviță de păr după ureche și s-a uitat adânc în ochii mei, căutând un răspuns.

— Ne-am înțeles, am spus în cele din urmă pentru că știam că e cea mai rapidă cale să închei conversația și să scap din baia mică și sufocantă.

Am văzut-o cum schițează un zâmbet.

— Hai, a spus. E duminică. Duminica mergem la piață.

M-a răsucit pe călcâie și m-a condus afară din baie, unde m-a ajutat să-mi scot mâinile bandajate din cămașa de noapte și să mă îmbrac cu o rochie albă cu talia înaltă. Am coborât și mi-a făcut papară de ouă și m-a hrănit, dintr-o lingură care părea identică cu cea pe care o aruncasem prin cameră în seara precedentă. Am mestecat și am înghițit, urmându-i instrucțiunile, încercând încă să înțeleg de unde veneau nepotrivirea de ton și acțiunile contradictorii. Nu a încercat să deschidă o conversație cu mine la micul dejun, n-a făcut decât să urmărească mâncarea dispărând din lingură în gură și în jos pe gât. Când a terminat să mă hrănească a mâncat și ea o porție mică de ouă, a spălat și a șters vasele și le-a pus la loc.

— Gata? a întrebat.

Am dat din umeri.

Am ieșit din casă, am traversat curtea cu pietriș și m-a ajutat să mă urc în camioneta ei de când lumea. Tapițeria de mușama albastru țipător se cojea la margini și nu existau centuri de siguranță. Mașina a parcurs aleea poticnindu-se, iar cabina s-a umplut de praf, vânt și fum de eșapament. N-am mers nici un minut și a intrat într-o parcare care la venire, în mașina

lui Meredith, era goală. Acum era plină de camionete și tarabe cu fructe și familii care bănănăiau printre rânduri.

Elizabeth trecea de la o tarabă la alta de parcă eu nici nu eram acolo, dând bani în schimbul unor sacoșe pline: fasole dungată alb cu roz, dovleci nisipii cu gât lung, cartofi vineții amestecați cu alții galbeni și roșii. Profitând de faptul că era ocupată să plătească o pungă de nectarine, am furat cu dinții o boabă de strugure verde de pe o tarabă plină ochi.

— Te rog! a exclamat un bărbat scund, cu barbă, pe care nu-l observasem. Gustă! Sunt delicioși, perfect copți.

A rupt un ciorchine și mi l-a așezat în mâinile bandajate.

— Spune mulțumesc, a intervenit Elizabeth, dar aveam gura plină de struguri.

Elizabeth a cumpărat un kilogram și jumătate de struguri, șase nectarine și o pungă de caise uscate. Ne-am așezat amândouă pe o bancă, cu fața spre un câmp mare, plin de iarbă și Elizabeth mi-a adus la gură o nectarină. M-am aplecat în față și am mâncat-o din mâna ei, iar zeama mi s-a scurs pe bărbie și pe rochie.

Când n-a mai rămas decât sâmburele l-a aruncat pe câmp și și-a întors privirea spre capătul îndepărtat al pieței.

— Vezi taraba aia cu flori, ultima din rând? a întrebat.

Am dat din cap. Un adolescent stătea așezat pe marginea benei, iar picioarele încălțate în bocanci grei îi atârnau deasupra asfaltului. În fața lui, pe o masă, erau trandafiri legați strâns în buchete.

Elizabeth a continuat:

— Aia e taraba surorii mele. Iar ăla e nepotul meu Grant. Nu ne-am vorbit niciodată.

— Cum? am spus, surprinsă. Din povestea pe care mi-o spusese la culcare trăsesem concluzia că era apropiată de sora ei. De ce?

— E o poveste lungă. În ultimii cincisprezece ani, ne-am vorbit doar când a trebuit să împărțim moștenirea la moartea părinților. Catherine a luat ferma de flori; eu am rămas cu via.

Băiatul a sărit din camion și i-a dat restul unui client. Părul lung, șaten, îi cădea pe față și l-a dat la o parte înainte să dea mâna cu un bărbat în vârstă. Pantalonii îi erau o idee prea scurți, iar membrele lungi și subțiri erau singura trăsătură pe care părea să o aibă în comun cu Elizabeth, cel puțin din ce vedeam de la distanță. Părea să se ocupe singur de taraba de flori și m-am întrebat de ce nu e și Catherine cu el.

— Ciudat lucru, a spus Elizabeth urmărindu-l din priviri pe băiat. Azi, pentru prima dată în cincisprezece ani, mi-e dor de ea.

Băiatul a aruncat ultimul buchet de trandafiri unui cuplu care a trecut prin fața tarabei, iar Elizabeth s-a întors spre mine, m-a luat de după mijloc și m-a tras mai aproape de ea pe bancă. M-am ferit, dar și-a înfipt degetele în coastele mele și m-a ținut pe loc.

10

Crenguța de vâsc se odihnea pe pieptul meu. Îi studiam mișcările neregulate, sus-jos. Nici respirația, nici bătăile inimii nu-mi reveniseră la normal de la citirea mesajului necunoscutului ascuns în palma mea.

Nu-mi aminteam ce făcusem cu gălețile cu flori galbene. Ceva trebuia să fi făcut, totuși, pentru că până la prânz erau deja aranjate în camioneta Renatei, buchete de raze de soare care rulau pe autostradă ca să înveselească nunta cuiva în prag de iarnă, iar eu, rămasă singură, mă întinsesem pe tăblia mesei de lucru. Renata mă rugase să țin florăria deschisă, dar nu a intrat nimeni. De obicei era închis duminica, iar eu lăsasem ușa descuiată, dar cu lumina stinsă. Nu încălcam practic ordinele Renatei, dar nici nu invitam clienții să intre.

Aveam fruntea umedă de transpirație, cu toate că dimineața fusese rece, și rămăsesem înghețată într-o stare de fascinație

care semăna cu groaza. Ani de zile florile mele cu mesaj fuseseră consecvent ignorate, și ăsta era un aspect al stilului meu de comunicare pe care îl găseam reconfortant. Pasiune, legătură, dezacord sau respingere, nici una dintre astea nu era posibilă într-un limbaj care nu provoca nici un fel de reacție. Dar crenguța asta de vâsc, dacă cel care o oferise îi înțelegea într-adevăr semnificația, schimba totul.

Am încercat să mă calmez gândindu-mă la coincidențe. Vâscul era considerat o plantă romantică. Poate mă vedea legându-l cu fundă roșie de rama de lemn a tarabei și stând dedesubt în așteptarea unui sărut. Nu mă cunoștea destul de bine ca să știe că n-aș permite în veci să se apropie cineva așa de mine. Dar, cu toate că nu schimbaserăm decât câteva cuvinte, nu puteam să scap de senzația că mă cunoștea, nu știu cum, destul de bine cât să înțeleagă că sărutul ieșea din discuție.

Trebuia să-i răspund. Dacă venea cu o a doua floare, din nou perfect potrivită cu semnificația, nu mai puteam să cred că nu înțelege.

Îmi tremurau picioarele când am sărit de pe masă și m-am împleticit spre camera frigorifică. M-am așezat la răcoare între flori, cântărind cum ar trebui să răspund.

Renata s-a întors și a început să-mi dea comenzi prin ușa camerei frigorifice. Mai apăruse ceva de făcut, o comandă mică, pe care trebuia s-o livrăm în josul străzii. A adus o vază albastră de ceramică în timp ce eu adunam florile galbene care mai rămăseseră.

— De cât? am întrebat, pentru că prețul ne ghida în alegerea florilor.

— Nu contează. Dar să-i spui că vaza o vreau înapoi. Mă opresc eu să o iau săptămâna viitoare.

Tocmai terminam aranjamentul când Renata mi-a întins un petic de hârtie cu o adresă mâzgălită în mijloc.

— Du-le tu, a spus.

Când ieșeam pe ușă, cu brațele încolăcite în jurul vazei grele, am simțit cum îmi strecoară ceva în rucsac. M-am întors. Încuiase ușa în spatele meu și se îndrepta spre camionetă.

— Nu mai am nevoie de tine până sâmbătă, la patru dimineața, a spus, făcându-mi cu mâna de la revedere. Să fii pregătită pentru o zi lungă, fără pauze.

Am dat din cap, privind-o cum se urcă în mașină și pornește. Când a dispărut după colț am lăsat vaza jos și am deschis rucsacul. Înăuntru era un plic cu patru bancnote întinse de o sută de dolari. Pe un bilețel scria: „Plata pentru primele două săptămâni. Să nu mă dezamăgești". Am împăturit banii și i-am băgat în sutien.

Adresa de livrare era o clădire care părea de birouri, la numai două străzi distanță de florărie. Vitrinele de la parter erau în întuneric. Nu-mi dădeam seama dacă era o firmă acolo, închisă duminica, sau nu era nimic. Când am bătut, ușile au zăngănit în balamalele metalice.

S-a deschis o ușă la etajul doi și o voce fără chip s-a auzit până la mine:

— Cobor imediat. Nu pleca.

M-am așezat pe bordură, cu florile la picioare.

După zece minute ușa s-a deschis încet și femeia care a deschis-o nu gâfâia. A întins mâna după flori.

— Victoria, a spus. Eu sunt Natalya.

Semăna cu Renata, cu pielea ei de un alb-lăptos și ochii cenușii, dar avea părul roz isteric și ud leoarcă.

I-am întins florile și m-am întors să plec.

— Te-ai răzgândit? a întrebat.

— Poftim?

Natalya a făcut un pas în spate, ca și cum îmi făcea loc să intru.

— În legătură cu camera. I-am zis Renatei să-ți spună că e practic o debara, dar credea că nu te-ar deranja.

O cameră. Banii din rucsac. Renata regizase o intervenție, fără să-mi dea o clipă de bănuit că înțelege. Instinctul îmi spu-

nea să ies pe ușă, dar realitatea – nu aveam unde să mă duc – era insurmontabilă.

— Cât? am întrebat, făcând un pas în spate.

— Două sute pe lună. O să vezi de ce.

Am privit în susul și în josul străzii, nesigură ce să răspund. Când am întors capul, Natalya intrase deja și începuse să urce scările abrupte.

— Vino sau stai acolo, a strigat spre mine, dar oricum închide ușa.

Am tras adânc aer în piept, am expirat și am pășit înăuntru.

Apartamentul cu două camere de deasupra spațiului gol de jos părea gândit ca pentru un birou, cu mochetă subțire și comercială peste podeaua de ciment și o bucătărie cu un bar lung și frigider mic. Fereastra de la bucătărie era deschisă și încadra un acoperiș plat.

— Oficial nu pot să închiriez camera asta, a spus Natalya, arătând spre o ușă joasă de pe peretele de lângă canapeaua din sufragerie. Părea că dă într-un spațiu în care trebuie să intri târâș sau în camera boilerului. Natalya mi-a întins un breloc cu șase chei, toate numerotate. Numărul unu, a spus.

M-am lăsat în genunchi, am deschis ușa și m-am târât înăuntru. Camera era prea întunecată ca s-o pot studia.

— Ridică-te în picioare, a spus Natalya. E un șnur de la care se aprinde lumina.

Am bâjbâit prin beznă până am simțit șnurul pe față. Am tras.

Un bec fără abajur lumina o cameră albastră și goală, albastră ca paleta unui pictor pe o barcă în mijlocul mării, strălucitoare ca apa în care bate lumina. Covorul era din blană albă și părea aproape viu. Nu avea ferestre. Camera era destul de mare cât să stai întins pe jos, dar nu destul pentru un pat sau o comodă, chiar dacă aș fi găsit ceva care să încapă pe ușă. Pe unul dintre pereți erau un șir de zăvoare de alamă și când m-am uitat mai atent am văzut că zăvoarele umpleau spațiul dintre perete și

o ușă de înălțime normală. Prin crăpătură se strecura lumina. Natalya avea dreptate; încăperea chiar era debara.

— Ultimul locatar suferea de schizofrenie paranoică, a spus Natalya, arătând spre zăvoare. Ușa dă în camera mea. Ai acolo cheile de la toate încuietorile, a adăugat, indicând brelocul din mâna mea.

— O iau, am spus.

M-am întors în camera de zi și am așezat două bancnote de o sută de dolari pe brațul canapelei. Apoi am închis ușița, am întors cheia în ușă și m-am întins pe jos în mijlocul albastrului.

11

Cerul părea mai mare la Elizabeth. Se boltea de la o linie a orizontului la cealaltă, iar albastrul se scurgea în dealurile uscate și îmblânzea galbenul verii. Se reflecta în acoperișul vălurit al șopronului din grădină și în rulota rotundă de metal și în pupilele ochilor lui Elizabeth. Culoarea părea ineluctabilă și la fel de grea ca tăcerea ei bruscă.

Stăteam într-un șezlong pe una din aleile din grădină, așteptând-o pe Elizabeth să se întoarcă din bucătărie. Mai devreme, de dimineață, făcuse clătite cu piersici și banane și mâncasem până am căzut peste tăblia mesei din bucătărie, incapabilă să mă mai mișc. Dar, spre deosebire de șuvoiul obișnuit de întrebări, din care la o parte răspundeam, o parte le ignoram, fusese straniu de tăcută. De abia se atinsese de mâncare, culegea cu furculița câte o piersică prăjită și lăsase restul clătitei în farfurie, într-o baltă de sirop.

Cu ochii închiși, ascultasem scârțâitul scaunului lui Elizabeth dat la o parte, zgomotul picioarelor ei în șosete traversând podeaua de lemn și zdrăngănitul farfuriilor așezate în chiuvetă. Dar în loc de sunetul apei de la robinet care urma de obicei

am auzit niște păcănituri neașteptate și, când am ridicat privirea, Elizabeth stătea sprijinită de dulap, cu atenția concentrată spre un telefon demodat. A răsucit firul spiralat care lega receptorul de bază și a privit fix discul, de parcă uitase numărul. După o vreme a început să învârtă din nou discul, dar când a ajuns la al șaselea număr s-a oprit, și-a mușcat buzele și a trântit receptorul. Zgomotul mi-a accentuat durerea de stomac și am oftat.

Elizabeth a tresărit și când s-a întors a părut surprinsă să mă vadă acolo, ca și cum, concentrându-se asupra apelului pe care n-a fost în stare să-l ducă la capăt, uitase că exist. A oftat, m-a ridicat din scaun și m-a dus în grădină, unde am rămas, așteptând.

Acum a apărut pe ușa din spate, cu o lopată plină de noroi într-o mână și o cană aburindă în cealaltă.

— Bea, a spus, întinzându-mi cana. Ajută la digestie.

Am apucat cana cu mâinile înfășurate în tifon. Trecuse o săptămână de când Elizabeth îmi curățase și îmi bandajase înțepăturile și mă obișnuisem cu tifonul care mă făcea neajutorată. Elizabeth gătea și deretica, iar eu pierdeam timpul zi după zi; când mă întreba cum mi se vindecă rănile îi spuneam că mă dor mai rău.

Am suflat în ceai, am luat o înghițitură precautăși am scuipat.

— Nu-mi place, am spus, aplecând cana în față și lăsând lichidul să se verse pe alee în fața scaunului.

— Mai încearcă, a spus Elizabeth. O să te obișnuiești. Florile de mentă înseamnă căldura sentimentelor.

Am mai luat o înghițitură. De data asta am ținut-o în gură puțin mai mult înainte să scuip peste brațul șezlongului.

— Vrei să spui căldura gustului groaznic.

— Nu, căldura sentimentelor, m-a corectat Elizabeth. Știi tu, senzația aia ca o gâdilare pe care o ai când vezi pe cineva care-ți place.

Nu cunoșteam senzația.

— Căldura vomei, am spus.

— Limbajul florilor e nenegociabil, Victoria, a spus Elizabeth, întorcându-se și punându-și mănușile de grădinărit. Apoi a luat lopata și a început să aranjeze pământul în locul unde smulsesem eu zeci de plante în căutarea lingurii.

— Cum adică „nenegociabil“? am întrebat.

Am luat o gură de ceai de mentă, l-am înghițit și m-am strâmbat, așteptând să-mi treacă stomacul.

— Adică fiecare floare are o singură definiție, un singur înțeles. Ca rozmarinul, care înseamnă…

— Aducere-aminte, am spus. Din Shakespeare, cine-o mai fi și ăsta.

— Da, a spus Elizabeth și părea surprinsă. Și căldărușii…

— Părăsire.

— Ilice?

— Prevestire.

— Levănțică?

— Neîncredere.

Elizabeth a lăsat jos ustensilele, și-a scos mănușile și a îngenuncheat lângă mine. Avea o privire așa de sfredelitoare, că m-am lăsat pe spate până a început să se aplece șezlongul și Elizabeth s-a repezit să mă prindă de gleznă.

— De ce mi-o fi spus Meredith că ești incapabilă să înveți? a întrebat.

— Pentru că sunt, am spus. M-a apucat de bărbie și mi-a întors capul spre ea până a ajuns să mă privească direct în ochi.

— Nu e adevărat, a spus simplu. Patru ani de școală primară și n-ai învățat să scrii și să citești, m-a avertizat Meredith. A spus că o să te treacă la o clasă specială, asta dacă reziști într-o școală publică.

În patru ani făcusem clasa întâi și clasa a doua de câte două ori. Nu mă prefăceam că nu pot să învăț; pur și simplu nu mă întrebase nimeni niciodată. După primul an căpătasem așa o reputație de copil taciturn și instabil, încât mă trezeam imediat izolată în fiecare clasă în care intram. Teancuri de materiale

xeroxate mă învățau literele, cifrele, operațiile matematice simple. Am învățat să citesc din cărțile cu poze care cădeau din ghiozdanele colegilor sau pe care le furam de pe rafturile din clasă.

A fost o vreme când credeam că școala poate fi și altfel. În prima zi, așezată într-o bancă minusculă într-un rând ordonat, mi-am dat seama că prăpastia dintre mine și ceilalți copii nu e vizibilă. Prima mea învățătoare, doamna Ellis, îmi pronunța numele cu voce blândă, cu accentul pe silaba din mijloc, și mă trata ca pe oricare altul. M-a pus în bancă cu o fată care era și mai mărunțică decât mine, iar încheieturile ei subțiri se atingeau de ale mele când mergeam în șir din clasă la locul de joacă și înapoi. Doamna Ellis credea că mintea are nevoie de hrană și în fiecare zi după pauză punea pe fiecare bancă un pahar de hârtie cu o sardină. După ce mâncam sardina trebuia să întoarcem paharul cu capul în jos și să vedem litera scrisă pe fund. Dacă puteam să pronunțăm corect litera și să spunem și un cuvânt care începe cu ea, primeam o a doua sardină. Eu am memorat toate literele și sunetele din prima zi și de fiecare dată primeam și a doua sardină.

Dar la cinci săptămâni după începerea școlii Meredith m-a plasat la altă familie, în altă suburbie, și de fiecare dată când mă gândeam la peștele alunecos mă înfuriam. Furia mea răsturna bănci, tăia perdele și fura pachete cu mâncare. Am fost exmatriculată, mutată și exmatriculată din nou. La finalul primului an toți se așteptau deja să fiu violentă, toți uitaseră de educația mea.

Elizabeth m-a strâns de obraji, iar ochii ei așteptau un răspuns.

— Știu să citesc, am spus.

Elizabeth a continuat să mă studieze din ochi, parcă hotărâtă să scoată la lumină toate minciunile pe care le spusesem vreodată. Am ținut ochii închiși până mi-a dat drumul.

— Păi asta e bine de știut, a spus.

A clătinat din cap și s-a întors la ce făcea, punându-și la loc mănușile înainte să așeze în gropile superficiale plantele pe care le smulsesem din rădăcini. Am privit-o cum aranjează solul și îl bătătorește ușor în jurul fiecărei tulpini. Când a terminat s-a uitat la mine.

— Am rugat-o pe Perla să vină să vă jucați. Am nevoie de odihnă, iar pentru tine ar fi bine să-ți faci o prietenă înainte să mergi la școală mâine.

— Perla n-o să fie prietenă cu mine, am spus.

— Nici măcar n-o cunoști! a spus Elizabeth, exasperată. Cum poți să știi dacă o să fiți sau nu prietene?

Știam că Perla n-o să fie prietena mea pentru că nu avusesem niciodată, în nouă ani de zile, vreun prieten. Sigur Meredith îi spusese lui Elizabeth. Le spusese tuturor mamelor adoptive și ele îi puseseră în gardă pe ceilalți copii din casă să mănânce repede și să doarmă cu dulciurile de Haloween bine ascunse în fața de pernă.

— Hai să mergem. Probabil că deja așteaptă la poartă.

Elizabeth m-a condus prin grădină până la gardul scund și alb de uluci de la celălalt capăt. Perla stătea sprijinită de gard, așteptând. Era destul de aproape cât să fi auzit fiecare cuvânt, dar nu părea supărată, doar plină de speranță. Era numai cu trei degete mai înaltă decât mine și avea corpul moale și rotund. Tricoul pe care îl purta era prea strâmt și prea scurt. Materialul de culoarea lămâii verzi stătea întins peste burtă și se termina înainte de betelia pantalonilor. Pe brațe avea urme roșii, adânci, acolo unde fuseseră elasticele mânecilor scurte înainte să se ridice și să dispară la subsuori. A extras elasticele și și-a dat în jos mânecile, pe rând.

— Bună dimineața, a spus Elizabeth. Ea e fiica mea, Victoria. Victoria, ea e Perla.

La auzul cuvântului „fiică“ m-a apucat din nou durerea de stomac. Am început să lovesc cu piciorul, împroșcând-o cu pământ, până m-a călcat cu pantoful drept pe amândouă picioa-

rele și și-a înfipt degetele în ceafa mea. Mă ardea pielea de la atingerea ei.

— Bună, Victoria, a spus timid Perla. Și-a ridicat de pe umăr o șuviță de păr grea și neagră și a început să-i ronțăie capătul deja ud.

— Bun, a spus Elizabeth, ca și cum din cuvintele moi ale Perlei și din tăcerea mea încăpățânată se ajunsese la o concluzie. Mă duc în casă să mă odihnesc. Victoria, stai aici și joacă-te cu Perla până te chem.

Fără să aștepte vreun răspuns, a intrat în casă. Perla și cu mine, singure, stăteam cu privirile ațintite în pământ. După o vreme, a întins mâna și mi-a atins, cu un deget gros, vârful degetelor bandajate.

— Ce ai pățit?

Am tras de tifon cu dinții, disperată dintr-odată să-mi pot folosi iar mâinile.

— Spini, am spus. Desfă-le.

Perla a tras de marginile leucoplastului și am scuturat din mâini să mă eliberez de tifon. Pielea dezvelită era palidă și zbârcită, iar cojițele erau niște cerculețe uscate. Am forțat cu unghia marginea unei coji care s-a desprins ușor și a zburat pe jos.

— De mâine o să fim în aceeași clasă la școală, a spus Perla. E o singură clasă de-a patra.

N-am răspuns. Elizabeth credea că o să încep școala. Dar mai credea și că o să fiu fiica ei și că mă putea obliga să am o prietenă. Se înșela pe toate fronturile. M-am îndreptat spre șopron. Pașii greoi ai Perlei m-au urmat. Nu știam ce să fac, dar dintr-odată îmi doream s-o fac pe Elizabeth să înțeleagă cât de tare se înșelase în privința mea. Am înhățat un cuțit și o foarfecă de grădinărit de pe un raft din șopron și m-am furișat de-a lungul grădinii.

Dincolo de migdal am urmat un tipar compus din plante suculente gri-verzui până au dispărut în pietriș. Acolo, în locul unde drumul neasfaltat și prăfos se întâlnea cu grădina bogată

era un cactus enorm, încâlcit. Era mai mare decât mașina lui Meredith și avea trunchiul maro și plin de cicatrici, ca și cum se tăiase iar și iar în propriii spini. Fiecare ramură era ca o colecție de palme întinse care creșteau una din alta, spre dreapta, apoi spre stânga, apoi iar spre dreapta, astfel că fiecare cracă era destul de echilibrată cât să se ridice înaltă și dreaptă.

Am știut ce trebuie să fac.

— Nopales, a spus Perla, când am arătat spre cactus. Păr țepos.

— Cum?

— E un păr țepos; vezi fructele din vârf? În Mexic se vând la piață. Sunt bune, dacă le cojești bine.

— Tai-o, am ordonat.

Perla nu s-a mișcat.

— Ce? Tot?

Am scuturat din cap.

— Numai creanga aia, cu toate fructele. O vreau eu, să i-o dau lui Elizabeth. Dar trebuie s-o tai tu, eu mă rănesc la mâini.

Perla tot nu s-a mișcat, dar a privit în sus spre cactus, care era de două ori mai înalt decât ea. Fructe roșii ca focul creșteau ca niște degete umflate în vârful fiecărei palme. Am întins cuțitul spre ea, cu lama boantă îndreptată în jos spre burtă.

Perla a întins mâna, a încercat vârful lamei cu degetul ei moale, apoi a făcut un pas spre mine și a apucat cuțitul de mâner.

— De unde? a întrebat încet.

I-am indicat un loc chiar deasupra trunchiului maro, de unde creștea un braț verde. Perla a fixat lama pe cactus și a închis ochii înainte să se lase în față cu toată greutatea. Scoarța era dură, dar odată ce a trecut de stratul exterior lama a alunecat ușor și creanga a căzut la pământ. Am arătat spre fructe și Perla le-a tăiat pe toate. Stăteau pe jos, sângerând suc roșu.

— Așteaptă aici, am ordonat și am luat-o la fugă prin grădină spre locul unde aruncase tifonul murdar.

Când m-am întors Perla era exact unde o lăsasem. Am apucat fructul cu ajutorul tifonului, am luat cuțitul și am îndepărtat cu grijă spinii perei țepoase de parcă jupuiam un animal mort. I-am întins Perlei fructul copt, comestibil.

— Ia, am spus.

S-a uitat la mine nedumerită.

— Credeam că le vrei tu, a spus. Pentru Elizabeth.

— Du-i-le ei dacă vrei, am spus. Asta e partea de care am nevoie.

Am învelit în tifon fâșiile de coajă țepoasă.

— Acum du-te acasă, i-am spus.

Cu fructul în palmele făcute căuș Perla s-a îndepărtat încet, oftând, ca și cum se aștepta la ceva mai mult din partea mea în schimbul dovezii ei de loialitate.

Nu aveam nimic să-i dau.

12

Natalya era sora cea mai mică a Renatei. Erau șase copii, numai fete. Renata era a doua ca vârstă, Natalya ultima. Mi-a luat o săptămână întreagă să adun aceste informații și eram recunoscătoare pentru asta. Cele mai multe zile Natalya dormea până după-amiaza târziu, iar când era trează era tăcută. Mi-a spus odată că nu voia să-și irosească vocea și faptul că asta gândea ea despre conversația cu mine nu m-a jignit câtuși de puțin.

Natalya era solista unei formații punk care, după spusele ei, „rupsese gura târgului" numai pe o rază de douăzeci de străzi în jurul apartamentului. Trupa avea fani entuziaști pe strada Mission și câțiva admiratori împrăștiați prin Dolores Park, iar în alte cartiere și toate celelalte orașe era complet necunoscută. Repetau la parter. În restul clădirii erau numai birouri, unele ocupate cu chiriași și altele goale, dar toate închise după ora

cinci. Natalya m-a dotat cu o cutie de dopuri pentru urechi și un teanc de perne. Folosind din amândouă puteam să reduc zgomotul la vibrațiile din covorul de blană, care-l făceau să pară și mai viu. În multe seri trupa nici nu începea repetițiile decât după miezul nopții, așa că aveam numai câteva ore în care încercam să mă odihnesc.

N-am lucrat până în sâmbăta următoare, dar în fiecare dimineață din săptămâna aia mă trezeam bătând străzile din jurul pieței de flori, privind angrosiștii cum bagă cu spatele camioanele pline până la refuz în parcarea aglomerată. Nu mă uitam după misteriosul vânzător de flori; cel puțin asta îmi spuneam. Când l-am văzut am dispărut pe o alee și am fugit până n-am mai avut suflu.

Când s-a făcut sâmbătă mă decisesem asupra unui răspuns. Gura-leului. *Îngâmfare.* M-am dus la piața de flori la patru dimineața, cu o oră înaintea Renatei, cu o bancnotă de cinci dolari și o căciulă nouă, de culoare muștar, trasă mult pe frunte.

L-am găsit pe vânzătorul de flori aplecat, descărcând brațe de crini, trandafiri și anemone roz în recipiente albe de plastic. Nu m-a văzut când m-am apropiat. Am profitat ca să-i întorc privirea nerușinată pe care și-o plimbase peste corpul meu în prima zi când ne-am întâlnit, măsurându-l de la ceafă până la ghetele de lucru pline de noroi. Purta același hanorac negru cu glugă ca în prima zi, mai murdar acum, și pantaloni de lucru stropiți cu alb. Genul de pantaloni cu o bridă în care să-ți atârni ciocanul, numai că brida era goală. Când s-a ridicat stăteam chiar în fața lui, cu brațele pline până la refuz de gura-leului. Cheltuisem cinci dolari pe flori și la prețul de en-gros asta însemna șase buchete, mov și roz și galbene. Țineam florile sus, până unde începea căciula, ascunzându-mi complet fața.

I-am simțit mâinile cum se strâng în jurul tulpinilor; degetele lui, unde le atingeau pe ale mele, aveau temperatura aerului de noiembrie în zori. Pentru o secundă am simțit dorința să le încălzesc: nu cu mâinile mele, ci cu căciula sau cu șosetele,

cu ceva de care mă puteam lipsi. A luat florile și am rămas expusă în fața lui, iar căldura pe care o simțeam îmi colora fața în roz. M-am întors repede și m-am îndepărtat.

Renata mă aștepta în fața ușii, agitată și panicată. Avea încă o nuntă mare, iar mireasa era o vedetă de la Hollywood, pretențioasă și irațională. Îi trimisese Renatei o listă de pagini întregi cu florile care îi plăceau și care nu, în care indica culorile cu mostre de culoare și dimensiunile în centimetri. Renata a rupt lista în două și mi-a întins jumate, împreună cu un plic cu bani.

— Să nu dai prețul întreg! a strigat după mine când mă îndepărtam. Spune-le că sunt pentru mine!

A doua zi de dimineață Renata m-a trimis la piața de flori singură. Lucraserăm la aranjamente și la buchețele până la ora cinci pentru nunta care începea la șase și stresul o obligase la odihnă la pat. Florăria era de acum deschisă în fiecare duminică; crease un anunț nou și își anunțase toți clienții fideli că voi fi acolo. Mi-a dat bani gheață, cardul ei de reduceri și o cheie. A lipit numărul de telefon de acasă pe casa de marcat și mi-a spus să nu o deranjez pentru nimic în lume.

Când am ajuns la piața de flori era încă întuneric și aproape că nu l-am văzut în picioare la dreapta intrării. Stătea nemișcat, fără nici o floare, cu capul aplecat, dar cu privirea în sus, așteptând. Am mers spre ușă cu pași hotărâți, cu ochii pe clanța de metal. Piața era probabil plină și agitată, dar afară era aproape liniște. Când am trecut pe lângă el a ridicat o mână, în care ținea un sul de hârtie legat cu o fundă galbenă. L-am luat cum ia un atlet ștafeta, fără să schimb ritmul, și am deschis ușa. Zgomotul m-a întâmpinat ca vuietul unei mulțimi. Când am tras cu ochiul peste umăr dispăruse.

Înăuntru, taraba lui era goală. M-am ghemuit în baraca de lemn alb, am dezlegat funda și am desfăcut sulul. Hârtia se vedea că e veche, îngălbenită și friabilă la colțuri. Nu se lăsa

întinsă. Am ținut colțurile de jos cu degetele de la picioare și pe cele de sus cu mâinile.

Pe hârtie era un desen în creion aproape șters, nu cu o floare, ci cu un trunchi de copac, cu scoarța texturată și desprinsă. Am mângâiat cu vârful degetului scoarța; deși hârtia era netedă, desenul era atât de realist, încât aproape că simțeam nodurile aspre. În colțul din dreapta jos erau cuvintele *Plop alb* într-un scris unduit.

Plop alb. Nu era din plantele pe care le știam pe dinafară. Mi-am scos rucsacul din spate și am căutat dicționarul de flori. Am căutat întâi la P, apoi la A, dar nici *plop alb*, nici *alb, plop* nu erau în dicționar. Am rulat la loc hârtia și am prins-o cu panglica, dar când făceam funda m-am oprit.

Pe exteriorul panglicii, cu un scris ca o mâzgăleală pe care îl recunoșteam de pe tăblițele cu prețuri de flori, am citit *luni, 5 p.m., intersecția dintre Strada 16 și Mission. Cină cu gogoși*. Cerneala neagră se întinsese în mătase, așa că era aproape indescifrabil, dar locul și ora erau clare.

În dimineața aia am cumpărat flori fără să mă gândesc, fără să mă tocmesc și când am deschis florăria o oră mai târziu m-am mirat să văd ce adusesem.

A fost o dimineață cu puțini clienți și m-am bucurat. M-am așezat pe un taburet înalt în spatele casei de marcat și am răsfoit o carte groasă de telefon. La numărul Bibliotecii Publice San Francisco răspundea un mesaj lung înregistrat. L-am ascultat de două ori, mâzgălind orarul și adresele pe dosul palmei. Biblioteca Centrală se închidea duminica la cinci, ca și florăria. Trebuia să aștept până luni. Apoi, pe baza semnificației pe care o voi fi descoperit, să hotărăsc dacă să mă întâlnesc sau nu cu el la gogoși.

La sfârșitul zilei, chiar când mutam florile din vitrină în camera frigorifică, s-a deschis ușa. Am văzut o femeie singură, care părea nedumerită în spațiul gol.

— Pot să vă ajut? am întrebat, nerăbdătoare și gata de plecare.

— Dumneata ești Victoria?

Am dat din cap.

— Earl m-a trimis. Mi-a zis să-ți spun că mai vrea un buchet la fel, exact la fel.

Mi-a întins treizeci de dolari.

— A spus să păstrezi restul.

Am pus banii pe tejghea și m-am dus în camera frigorifică, nesigură dacă mai aveam destule crizanteme ciufulite. Am râs cu zgomot când am văzut buchetul uriaș pe care îl achiziționasem de dimineață. Ce mai rămăsese din brebenoc era pe jos, unde-l lăsasem eu săptămâna trecută. Renata nu-l udase, era uscat, dar nu mort.

— De ce n-a venit Earl? am întrebat în timp ce mă apucam de buchet.

Privirea femeii fugea de la aranjamentul la care lucram la vitrină. Avea energia unei păsări prinse în capcană.

— A vrut să te cunosc.

N-am spus nimic și nici n-am ridicat privirea. O vedeam, cu coada ochiului, cum se trage de rădăcinile părului șaten-roșcat, culoarea care acoperea probabil un cărunt înspicat.

— S-a gândit că poate ai putea să-mi faci un buchet – ceva special.

— Care e ocazia?

A făcut o pauză, privind din nou afară pe fereastră.

— Sunt singură, dar nu vreau să fiu.

Am privit în jur. Succesul pe care-l avusesem cu Earl îmi dăduse încredere. Avea nevoie de trandafiri roșii și liliac, dar nu aveam de nici unele. Mă feream de ele.

— Sâmbăta viitoare, am spus. Poți să revii?

A dat din cap.

— N-am nimic de pierdut, a spus, dând ochii peste cap.

A urmărit în tăcere cum îmi zburau degetele în jurul crizantemelor. Când a ieșit din magazin, zece minute mai târziu, părea că are pasul mai ușor, sălta în susul străzii spre casa lui Earl ca și cum ar fi fost mult mai tânără.

A doua zi de dimineață am luat autobuzul spre Biblioteca Centrală și am așteptat pe scări să deschidă. Nu mi-a luat mult să găsesc ce căutam. Cărțile despre limbajul florilor erau la etajul cel mai de sus, înghesuite între poeții epocii victoriene și o colecție amplă de ghiduri de grădinărit. Erau mai multe decât mă așteptam. Mergeau de la volume antice, cu coperți cartonate în descompunere, ca cea pe care o aveam mereu la mine, până la ediții necartonate ilustrate care păreau luate de pe o măsuță de cafea dintr-un magazin de antichități. Volumele aveau ceva în comun – toate păreau neatinse de ani de zile. Elizabeth îmi spusese că pe vremuri toată lumea știa limbajul florilor și mereu mă uimise faptul că ajunsese practic necunoscut. Am făcut un teanc cât puteam duce cu brațele care-mi tremurau.

Așezată la cea mai apropiată masă am deschis un volum legat în piele, cu un titlu cândva aurit din care mai rămăsese ceva praf auriu împrăștiat. Cartonașul din buzunarul coperții nu mai fusese ștampilat de dinainte să mă nasc eu. Cartea era o istorie completă a limbajului florilor. Începea cu primul dicționar al florilor publicat în Franța în secolul al XIX-lea și includea o lungă listă cu toate capetele încoronate care flirtaseră cu înțelesul florilor, descriind în detaliu buchetele pe care le combinaseră. Am trecut la sfârșitul cărții, unde se găsea un dicționar floral pe scurt. Plopul alb nu era.

Am răsfoit încă vreo șase cărți și neliniștea mea creștea cu fiecare volum. Îmi era frică să aflu răspunsul străinului, dar și mai frică că n-o să găsesc definiția și n-o să știu niciodată ce a vrut să spună. După douăzeci de minute de căutare am găsit în sfârșit ce căutam, între platan și prună. *Timp*. Am expirat greu, ușurată, dar și nedumerită.

Am închis cartea și mi-am sprijinit capul pe coperta rece. Timp, ca răspuns la îndrăzneală, era mai abstract decât speram. *Timpul o să decidă? Lasă-mi timp?* Răspunsul nu era clar; era limpede că nu învățase de la Elizabeth. Am deschis încă o carte și încă una, sperând să dau peste o definiție mai largă a plopului alb, dar în toată colecția nu am găsit o a doua mențiune. Nu mă mira. Plopul, copac fiind, nu părea genul de plantă aleasă prea des pentru comunicări romantice. Să oferi un băț sau o fâșie de scoarță nu prea ducea cu gândul la dorință.

Eram gata să pun cărțile la loc în raft când mi-a atras atenția un volum de buzunar. Coperta era ilustrată cu desene de flori așezate în mici casete pătrate, cu definițiile scrise minuscul sub fiecare imagine. Pe ultimul rând erau desene delicate cu trandafiri de toate nuanțele. Dedesubtul trandafirului galben, aproape ofilit, scria *gelozie*.

Dacă ar fi fost orice altă floare poate că n-aș fi observat discrepanța. Dar nu uitasem niciodată durerea de pe figura lui Elizabeth când mi-a arătat tufele de trandafiri galbeni și nici meticulozitatea cu care rupea primăvara toți bobocii, lăsându-i să se ofilească lângă gard. Dacă înlocuiam infidelitatea cu gelozia – asta schimba înțelesul cu totul. Una era o acțiune, cealaltă doar o emoție. Am deschis cărticica și am citit în diagonală toate paginile, apoi am lăsat-o și am luat alta.

Orele treceau și eu înmagazinam sute de pagini de informații noi. Căutând florile pe rând, comparam tot ce memorasem cu definițiile din teancul de dicționare de pe masă.

Nu mi-a luat mult să mă lămuresc. Elizabeth se înșelase în privința limbajului florilor la fel cum se înșelase și în privința mea.

13

Elizabeth stătea pe treptele de la intrare, cu piciorul într-un lighean cu apă. De unde eram, în stația de autobuz, părea foarte mică, iar gleznele dezgolite păreau palide.

A ridicat privirea când m-am apropiat și am simțit un val de furie – nu terminase cu mine, știam. De dimineață, țipătul lui Elizabeth, urmat de bufnetul tocului de lemn pe podeaua cu linoleum au anunțat descoperirea spinilor de cactus. M-am sculat, m-am îmbrăcat și m-am repezit la parter, dar până am ajuns în bucătărie era deja așezată la masă și își mânca liniștită ovăzul. N-a ridicat ochii spre mine când am intrat în cameră și n-a spus nici un cuvânt când m-am așezat la masă.

Lipsa de reacție m-a înfuriat.

— Ce ai de gând să-mi faci? am zbierat, iar răspunsul lui Elizabeth m-a demolat. Cactusul, mi-a spus, privindu-mă ironic, înseamnă dragoste arzătoare și, chiar dacă pantofii ei s-ar putea să nu mai fie buni de nimic, apreciază sincer sentimentul. Am clătinat din cap, dar Elizabeth mi-a reamintit ce-mi spusese în grădină, că fiecare floare are o singură semnificație, ca să nu apară confuzii. Mi-am luat ghiozdanul și am pornit spre ușă, dar Elizabeth era în spatele meu, împingându-mă în ceafă cu un buchețel.

— Nu vrei să știi ce-ți răspund? a întrebat. M-am răsucit și am văzut petalele mici și purpurii. Vanilie sălbatică, a spus. Afecțiune și devotament.

Nici nu mă oprisem să respir și rezultatul a fost o șoaptă veninoasă.

— Cactusul înseamnă *te urăsc*, am spus, și i-am trântit ușa în nas.

După o zi întreagă de școală furia mea pălise, transformându-se în ceva ce semăna mai degrabă a regret. Dar Elizabeth a zâmbit când m-a văzut, pe chipul ei se citea bucuria să mă vadă, de parcă uitase complet declarația mea de ură din urmă cu câteva ceasuri.

— Cum a fost prima zi de școală? m-a întrebat.

— Groaznică, am spus. Am urcat treptele câte două, cu picioarele întinse la maximum încercând să trec pe lângă Elizabeth, dar m-a prins de gleznă cu degetele osoase.

— Stai jos, a spus.

Mă ținea strâns, zădărnicind orice încercare de a mă elibera. M-am întors și m-am așezat o treaptă mai jos decât ea ca să n-o privesc în ochi, dar m-a apucat de guler și m-a tras până am ajuns față în față.

— Mai bine așa, a spus, apoi mi-a întins o farfurie pe care erau pere feliate și o brioșă. Mănâncă. Vreau să faci ceva care s-ar putea să-ți ia toată după-amiaza, așa că începi imediat ce termini de mâncat.

O uram pentru cât de bine gătea. Mă hrănea așa de bine, că încă nu apelasem la rezerva de brânză din sertar. Perele de pe farfurie erau decojite și curățate; brioșa era plină de bucăți calde de banană și unt de arahide topit. Am mâncat și ultima firimitură. Când am terminat, i-am dat farfuria și am primit un pahar de lapte.

— Bun, a spus. Acum poți să muncești cât va fi nevoie, să scoți toți spinii, până la ultimul, din tălpile pantofilor.

Mi-a întins o pereche de mănuși de piele mult prea mari, o pensetă și o lanternă.

— Când termini te încalți cu ei și urci treptele de trei ori, ca să mă conving că ai făcut treabă bună.

Am azvârlit mănușile pe scări și au aterizat ca o pereche de mâini uitate în țărână. Am băgat mâinile goale în pantofi, pipăind pielea moale în căutarea spinilor. Am găsit unul și l-am apucat cu unghiile, l-am scos și l-am aruncat pe jos.

Elizabeth mă privea cum muncesc tăcută și concentrată: m-am ocupat mai întâi de pielea de pe interior, apoi de laterale și am încheiat cu vârful. Pantoful pe care îl încălțase a fost mai dificil, pentru că greutatea ei înfipsese spinii adânc în piele. Am scobit după fiecare cu penseta, ca un chirurg neglijent.

— Așa deci, dacă nu e dragoste arzătoare, atunci ce e? a întrebat Elizabeth când mă apropiam de finalul muncii mele. Dacă nu e devotament veșnic și plin de pasiune, atunci ce e?

— Ți-am spus înainte să plec la școală, am răspuns. Cactusul înseamnă *te urăsc*.

— Nu asta înseamnă, a spus Elizabeth cu fermitate. Pot să te învăț care e floarea pentru ură, dacă vrei, dar cuvântul *ură* e vag. Ura poate fi plină de pasiune sau detașată; poate să vină din antipatie sau din frică. Dacă îmi spui exact ce simți pot să te ajut să găsești floarea potrivită cu care să transmiți mesajul.

— Nu-mi place de tine, am spus. Nu-mi place când mă încui afară sau când mă arunci în chiuveta din bucătărie. Nu-mi place când mă atingi pe spate sau când mă apuci de față sau când mă obligi să mă joc cu Perla. Nu-mi plac florile tale și nici mesajele tale, nici degetele tale osoase. Nu-mi place nimic la tine și nu-mi place nimic pe lume.

— Mult mai bine!

Elizabeth părea sincer impresionată de monologul meu plin de ură.

— Floarea pe care o cauți e, fără îndoială, ciulinele, care simbolizează mizantropia. *Mizantropia* înseamnă ură sau neîncredere față de omenire.

— Omenire înseamnă toată lumea?

— Da.

Am cântărit informația. *Mizantropie*. Nimeni nu-mi mai descrisese vreodată sentimentele cu un singur cuvânt. L-am repetat în gând până am fost sigură că nu-l mai uit.

— Ai ciulini?

— Da, a spus. Termină ce ai de făcut și mergem împreună să căutăm. Am de dat un telefon și nu plec din bucătărie până nu termin de vorbit. Când suntem gata amândouă mergem împreună să căutăm ciulini.

Elizabeth a intrat șchiopătând și, când panoul de plasă din fața ușii s-a închis cu zgomot, m-am furișat în sus pe scări și m-am lăsat pe vine sub fereastră. Continuam să pipăi pielea moale a pantofilor, căutând vreun spin rătăcit. Dacă Elizabeth avea de gând în sfârșit să dea telefonul pe care încercase să-l dea de zile întregi, voiam să ascult. Mă intriga faptul că lui Elizabeth, care nu părea niciodată să aibă dificultăți în a-și găsi

cuvintele, îi venea greu să spună ceva. Uitându-mă pe fereastră am văzut-o așezată pe blatul din bucătărie. A format repede un număr din șapte cifre, a ascultat probabil primul semnal sonor, apoi a închis. Încet, a format încă o dată. De data asta a ținut receptorul la ureche. De unde stăteam, în dreptul ferestrei, am văzut că-și ține respirația. A ascultat multă vreme.

În cele din urmă a vorbit.

— Catherine.

A pus palma peste receptor și a scos un sunet, ceva între un oftat și un hohot. Am privit-o cum își șterge ochii. A dus receptorul înapoi la gură.

— Elizabeth la telefon.

S-a oprit iar și am ascultat cu atenție, încercând să aud vocea de la celălalt capăt al firului, dar n-am reușit. Elizabeth a continuat, cu vocea nesigură:

— Știu că au trecut cinsprezece ani și că probabil n-ai crezut că o să mai dau vreodată un semn de viață. Ca să-ți spun drept, nici eu n-am crezut că o să mai dau. Dar acum am o fiică și nu pot să nu mă gândesc la tine.

Mi-am dat seama atunci că Elizabeth vorbea cu un robot, nu cu o persoană. Cuvintele i se rostogoleau cu tot mai mare viteză.

— Știi, a spus, toate femeile pe care le cunosc și care au făcut un copil... primul lucru pe care îl fac e să-și sune mama; își vor mama alături – chiar și femeile care își urăsc mama.

Apoi a râs și și-a relaxat umerii, pe care și-i ținuse ridicați aproape până la nivelul urechilor. S-a jucat cu firul spiralat al receptorului.

— Așa că acum înțeleg de unde vine asta, știi? În cu totul alt fel. Cum mama și tata s-au dus, nu te mai am decât pe tine și mă gândesc la tine mereu – aproape că nu mă pot gândi la altceva.

A făcut o pauză, probabil gândindu-se ce să mai spună, sau cum.

— Nu am copil mic. Urma să am, să adopt, adică – dar am ajuns să am o fetiță de nouă ani. O să-ți spun cândva toată

povestea, când ne vedem. Sper că o să ne vedem. Oricum, când o s-o cunoști pe Victoria, o să înțelegi – are o privire sălbatică, de animal, cum aveam eu când eram mică, după ce am învățat că singura cale să o fac pe mama să iasă din camera ei era să dau foc grăsimii de pe plită sau să sparg toate borcanele cu compot de piersici.

A râs din nou și și-a șters ochii. Vedeam că plânge, dar nu părea tristă.

— Mai ții minte? Eu… am sunat doar ca să-ți spun că te iert pentru ce s-a întâmplat. A trecut mult, o viață de om, practic. Ar fi trebuit să te sun cu ani în urmă și îmi pare rău că n-am făcut-o. Sper să mă suni, sau să vii să mă vezi. Mi-e dor de tine. Și vreau să-l cunosc pe Grant. Te rog.

A așteptat, ascultând, apoi a pus telefonul la loc în furcă, atât de încet, că abia dacă am auzit clinchetul.

Am coborât de la fereastră și mi-am fixat privirea pe pantofii lui Elizabeth, sperând că n-o să-și dea seama că ascultasem. Într-un final a apărut din bucătărie și a coborât treptele șchiopătând. Lacrimile i se uscaseră, dar ochii încă îi sclipeau și părea mai ușurată – mai fericită, chiar – decât o văzusem vreodată.

— Să văd dacă ai reușit, a spus. Pune-i în picioare.

M-am încălțat cu pantofii, i-am scos iar și am extras un spin pe care îl ratasem la degetul mare, apoi i-am încălțat iar. Am urcat și am coborât scările de trei ori.

— Mulțumesc, a spus, încălțând pantoful de la piciorul sănătos și oftând de plăcere. Mult, mult mai bine. S-a ridicat încet. Acum du-te fuga în bucătărie și ia un borcan gol din dulapul cu pahare, un șervet de vase și foarfeca de pe masă.

Am făcut cum a spus și când m-am întors am găsit-o pe treapta cea mai de jos, încercând să-și lase ușor greutatea pe piciorul rănit. Se uita de la drum la grădină și iar la drum, de parcă nu se hotăra încotro s-o ia.

— Ciulini sunt peste tot, a spus. Poate că de asta oamenii sunt întruna așa de răi unii cu alții. A făcut un prim pas spre

stradă și s-a strâmbat. Va trebui să mă ajuți sau n-o să ajungem nicăieri, a spus, întinzând mâna să se sprijine pe umărul meu.

— N-ai un baston sau ceva? am întrebat, ferindu-mă de atingerea ei.

Elizabeth a râs.

— Nu. Tu ai? Nu sunt bătrână, chiar dacă tu așa crezi.

S-a întins spre mine și de data asta nu m-am dat la o parte. Era așa de înaltă că trebuia să se aplece din șale ca să se sprijine pe umărul meu. Am făcut pași mici spre drum. S-a oprit o dată să-și așeze mai bine pantoful și am mers mai departe. Mă ardea umărul sub mâna ei.

— Aici, a spus Elizabeth, când am ajuns la drum. S-a așezat jos pe pietriș și s-a lăsat cu spatele pe stâlpul de lemn al cutiei poștale. Vezi? Sunt peste tot.

A arătat spre șanțul care separa drumul principal de rândurile de vie. Era adânc aproape cât eram eu de înaltă, plin de plante țepene, uscate, fără nici o floare cât vedeam cu ochii.

— Nu văd nimic.

Eram dezamăgită.

— Coboară, a spus.

M-am întors și m-am lăsat să alunec pe malul abrupt de pământ. Elizabeth mi-a întins borcanul și foarfeca.

— Uită-te după flori mari cât un bănuț, care au fost violet, deși acum cel mai probabil s-au uscat și sunt maro, ca toate plantele din Carolina de Nord. Dar vezi că înțeapă, așa că apucă-le cu grijă când le găsești.

Am luat borcanul și foarfeca și m-am lăsat pe vine printre bălării. Erau dese, aurii și miroseau a vară târzie. Am tăiat o plantă uscată de la rădăcină. A rămas în picioare, susținută din toate părțile de buruieni. Am descâlcit-o și i-am aruncat-o în poală lui Elizabeth.

— Ăsta e?

— Da, dar ăsta nu are flori. Mai caută.

M-am cocoțat o palmă mai sus pe malul șanțului ca să văd mai bine, dar tot nu vedeam nimic violet. Am ridicat o piatră și am aruncat-o cât de departe am putut, de ciudă. S-a lovit de malul opus și a ricoșat înspre mine, de a trebuit să sar în lături să mă feresc. Elizabeth a râs.

Am sărit la loc între bălării și am despărțit desișul cu mâinile, examinând fiecare tulpină uscată.

— Uite! am spus într-un final, înșfăcând un boboc de dimensiunea unui trifoi și aruncându-l în borcan. Arăta ca un pește-balon mic și auriu, cu un smoc de păr violet ofilit. Am urcat înapoi până la Elizabeth să-i arăt floarea, care sărea în borcan de parcă era vie. Am pus palma peste gura borcanului ca să nu-mi scape.

— Ciuline! am spus, întinzându-i paharul. Pentru tine, am adăugat.

Am întins mâna cu stângăcie și am bătut-o ușor pe umăr. Era probabil prima dată în viața mea când aveam din proprie inițiativă un contact cu altă persoană – cel puțin din câte-mi aminteam. Meredith îmi spusese că atunci când eram bebeluș mă agățam de orice, întindeam mâinile și prindeam pe toată lumea de păr, de urechi sau de degete, dacă reușeam – sau curelele scaunului de copil din mașină, dacă nu reușeam –, cu degetele strânse în pumni vineții, care pulsau. Dar nu-mi aminteam nimic din toate astea, așa că gestul meu – contactul rapid dintre palma mea și omoplatul lui Elizabeth – m-a surprins. Am făcut un pas înapoi, privind-o cu furie, de parcă ea mă obligase.

Dar ea n-a făcut decât să zâmbească.

— Dacă n-aș cunoaște semnificația aș fi încântată, a spus. Cred că e primul tău gest de bunăvoință față de mine, și l-ai făcut ca să-ți exprimi ura și neîncrederea în omenire.

A doua oară în aceeași după-amiază ochii i s-au umplut de lacrimi și, ca și mai devreme, nu părea tristă. S-a întins spre mine să mă îmbrățișeze, dar înainte să mă poată trage spre ea am alunecat din brațele ei înapoi în șanț.

14

Formele solide ale scaunului pe care stăteam au început să se lichefieze. Nu știu cum, am ajuns pe burtă pe podeaua bibliotecii, cu cărțile împrăștiate în semicerc în jurul meu. Cu cât citeam mai mult, cu atât mi se părea că înțelegerea universului devine ceva de neatins. Căldărușii simbolizau și abandon, și nebunie, macul – imaginație și extravaganță. Floarea de migdal, trecută la indiscreție în dicționarul lui Elizabeth, apărea în altele drept speranță și, mai rar, nechibzuință. Definițiile nu numai că erau diferite, erau chiar contradictorii. Până și ciulinele – esența comunicării mele – apărea la mizantropie numai când nu era definit ca austeritate.

Temperatura din bibliotecă creștea pe măsură ce soarele se înălța pe cer. La amiază deja transpiram și îmi treceam mâna umedă peste frunte de parcă încercam să șterg amintiri din mintea suprasaturată. Îi oferisem lui Meredith bujori, furie, dar și rușine. Să recunosc că mi-e rușine era ca și cum mi-aș fi cerut scuze, și niciodată în relația mea cu Meredith nu ajunsesem aproape de scuze. În cel mai bun caz, ea ar fi trebuit să vină la mine cu brațe întregi de bujori, să-mi coasă cuverturi pline de bujori, să-mi coacă prajituri acoperite cu bujori. Dacă și bujorii puteau fi interpretați eronat, atunci de câte ori și față de câte persoane mă exprimasem greșit? Gândul îmi întorcea stomacul pe dos.

Opțiunile mele în ce-l privea pe vânzătorul de flori erau o uriașă și amenințătoare necunoscută. Rododendronul era definit fără excepție în toate dicționarele din fața mea drept avertisment, dar probabil existau alte sute, dacă nu mii de dicționare în circulație. Era imposibil să-mi dau seama cum îmi interpretase mesajele sau ce gândea stând acolo, la gogoșerie. Era trecut de ora cinci. Probabil că aștepta, cu ochii pironiți pe ușa de la intrare.

Trebuia să plec. Am lăsat cărțile împrăștiate pe jos, am coborât în fugă patru rânduri de scări și am ieșit pe stradă, unde deja se întuneca.

Era aproape ora șase când am ajuns la gogoșerie. Am deschis ușa dublă de sticlă și l-am găsit stând singur într-un separeu, cu o cutie roz în față, cu vreo șase gogoși.

M-am apropiat de masă dar nu m-am așezat.

— Rododendron, am spus pe un ton de comandă, cum făcea odinioară Elizabeth.

— Avertisment.

— Vâsc.

— Depășesc orice obstacol.

Am dat din cap și am continuat.

— Gura-leului?

— Îngâmfare.

— Plop alb?

— Timp.

Am dat din cap și am împrăștiat pe masă, în fața lui, cele câteva măciulii de ciuline pe care le culesesem pe drum.

— Ciuline comun, a spus. Mizantropie.

M-am așezat. Fusese un test și îl trecuse. Ușurarea pe care o simțeam era prea mare pentru cele cinci răspunsuri corecte. Dintr-odată hămesită, am înșfăcat din cutie o gogoașă cu sirop de arțar. Nu mâncasem nimic toată ziua.

— De ce ciuline? a întrebat, luând și el o gogoașă clasică cu ciocolată.

— Pentru că, am spus printre îmbucături, asta e tot ce trebuie să știi despre mine.

Și-a terminat gogoașa și a început alta. A scuturat din cap.

— Imposibil.

Am scos din cutie o gogoașă glazurată și una presărată cu zahăr și le-am așezat pe un șervețel. Mânca atât de repede, încât mă temeam că va termina cutia înainte să ajung eu la a doua bucată.

— Ce mai ai de spus? am întrebat, cu gura plină.

S-a oprit din mâncat și m-a privit în ochi.

— Unde ai fost în ultimii opt ani?

Întrebarea m-a uluit.

M-am oprit din mestecat și am încercat să înghit, dar mușcasem prea mult. Am scuipat o mingiuță maro pe șervetul alb și am ridicat privirea.

Și dintr-odată mi-am dat seama. Eram șocată deopotrivă de cât era de evident și de faptul că ne reîntâlneam; nu-mi venea să cred că nu-l recunoscusem imediat. Băiatul care fusese se ascundea în bărbatul care devenise, privirea îi era tot adâncă și temătoare, iar trupul, împlinit acum, încă se încovoia la umeri, protector. Mi-a trecut prin fața ochilor prima imagine cu el, un adolescent deșirat sprijinit de o camionetă, vânzând trandafiri.

— Grant.

A dat din cap.

Instinctul îmi spunea să fug. Atâția ani încercasem să nu mă gândesc la ce făcusem, să nu-mi amintesc ce pierdusem. Dar cu cât îmi doream mai tare să dispar de acolo, cu atât mai puternică era dorința să aflu ce se întâmplase cu Elizabeth, cu strugurii.

Mi-am acoperit fața cu mâinile. Miroseau a zahăr. Prin spațiul dintre degete am pus întrebarea șoptită, nesigură dacă o să-mi răspundă.

— Elizabeth?

N-a spus nimic. M-am uitat la el printre degete. Nu părea furios, cum mă așteptam, ci chinuit. Se trăgea tare de o șuviță de păr de deasupra urechii, iar pielea i se depărta de os.

— Nu știu, a răspuns. N-am mai văzut-o de când…

S-a oprit și s-a uitat afară pe fereastră, apoi la mine. Mi-am luat mâinile de la față, atentă la semnele furiei lui. Dar în continuare nu vedeam decât suferință. Puteai să tai cu cuțitul tăcerea dintre noi.

— Nu știu de ce ai vrut să ne întâlnim aici, am spus într-un final. Nu știu de ce mai vrei să mă vezi, după tot ce s-a întâmplat.

Grant a expirat cu zgomot și chipul i s-a relaxat.

— Mă temeam că *tu* n-o să mai vrei să mă vezi.

Și-a lins un deget. Lumina fluorescentă îi lucea în ochi și i se reflecta din bărbița scurtă. Eu eram în general neobișnuită cu bărbații, după ce îmi petrecusem adolescența în centre exclusiv de fete, unde numai din când în când apărea câte un bărbat, profesor sau psiholog, și nu-mi aminteam să fi fost vreodată atât de aproape de un bărbat tânăr și arătos. Grant era atât de diferit de orice știam eu – de la mâinile mari, care se odihneau pe masă, la vocea joasă și calmă care răsuna în liniștea dintre noi.

— Mama ta te-a învățat? am întrebat, arătând spre ciulinii împrăștiați.

A dat din cap.

— Dar a murit acum șapte ani. De atunci n-am mai primit nici o floare cu mesaj până la rododendronul tău. M-am mirat că nu i-am uitat definiția.

— Îmi pare rău, am spus. De mama ta.

Cuvintele mele nu sunau foarte convingător, dar Grant nu părea să fi observat. A dat din umeri.

— Elizabeth te-a învățat? a întrebat.

Am dat din cap.

— M-a învățat ce știa, am spus, dar nu știa tot.

— Cum adică?

— „Limbajul florilor e nenegociabil, Victoria", am spus, imitând cât puteam de bine vocea lui Elizabeth. Iar azi, la bibliotecă, am aflat că există trei definiții contradictorii pentru floarea de migdal.

— Indiscreție.

— Da. Și nu.

I-am spus că plopul alb nu apărea în dicționarul meu, i-am spus de drumul la bibliotecă și de trandafirul galben.

— Gelozie, a spus Grant, când i-am descris ilustrația micuță de pe coperta cărții.

— Exact asta scria, am spus. Dar eu învățasem altceva.

Am terminat ultima gogoașă, m-am lins pe degete și mi-am scos dicționarul ponosit din rucsac. L-am deschis la T și am căutat *trandafir galben*. I-am arătat definiția.

— Infidelitate, a spus făcând ochii mari. Uau.

— Schimbă totul, nu?

— Da, a spus. Schimbă totul.

A căutat în rucsac și a scos o carte cu coperta de pânză roșie și forzaț verde ca o tulpină de floare. S-a dus la pagina cu trandafirul galben și a pus dicționarele unul lângă altul. Gelozie, infidelitate. Această simplă discrepanță și felul în care trandafirul galben ne afectase amândurora viețile stăteau între noi. Poate că Grant știa detaliile, dar eu nu le știam și nici n-am întrebat. Mi-era suficient să fiu cu el; nu aveam nici o dorință să sap mai mult în trecut.

Nici Grant nu părea dornic să zăbovească asupra trecutului. A închis cutia goală de gogoși.

— Ți-e foame?

Mie mi-era mereu foame. Dar, mai mult decât atât, nu eram gata să-mi iau la revedere. Grant nu era supărat; să fiu cu el însemna că fusesem iertată. Voiam să mă umplu de sentimentul ăsta, să-l iau cu mine, să întâmpin ziua următoare mai puțin bântuită, mai puțin plină de ură.

Am tras aer în piept.

— Mor de foame.

— Și eu.

A închis ambele dicționare și mi l-a împins pe al meu peste masă, spre rucsac.

— Hai să mâncăm și să comparăm. E singura soluție.

Ne-am hotărât să mergem să luăm cina la Bufetul lui Mary, pentru că era deschis toată noaptea. Aveam sute de pagini de flori de comparat și de câte ori găseam o discrepanță dezbăteam care e definiția potrivită. Am decis ca cel care pierde să taie definiția veche din cartea proprie și s-o scrie pe cea nouă.

Ne-am împotmolit chiar de la prima floare. Dicționarul lui Grant definea salcâmul[1] drept prietenie, al meu iubire secretă.

1 *Acacia* în original. (N. tr.)

— Iubire secretă, am spus. Următorul.

— Următorul? Cum, așa, pur și simplu? Nu prea mi-ai dat argumente.

— Are spini și face păstăi. Numai cum se leagănă în vânt și te duce cu gândul la bărbați care te privesc cu subînțeles prin magazine, în care nu poți să ai încredere.

— Și cum se leagă lipsa de încredere cu iubirea secretă? a întrebat Grant.

— Cum să nu se lege? am replicat tăios.

Grant părea nesigur de cum să reacționeze, așa că a ales altă abordare.

— Salcâmul. Subfamilia: Mimosoideae. Familia: Fabaceae. Leguminoase. Oferă hrană, energie și satisfacție corpului omenesc. Un prieten bun oferă același lucru.

— Vorbărie, am spus. Cinci petale. Așa de mici, încât sunt aproape ascunse de staminele mari. Ascunse, am repetat. Secrete. Stamina: iubire.

M-am înroșit când am spus-o, dar nu mi-am ferit privirea. Nici Grant.

— Ai câștigat, a spus în cele din urmă și a întins mâna după markerul negru care stătea între noi pe masă.

Am continuat așa ore în șir, mâncând și contrazicându-ne. Grant era singura persoană pe care o cunoscusem vreodată care era în stare să mănânce la fel de mult ca mine și, ca și mine, părea să nu se sature niciodată. Când a răsărit soarele comandaserăm și mâncaserăm câte trei mese fiecare și abia ajunseserăm la mijlocul literei C.

Grant și-a recunoscut înfrângerea la căldăruși și a închis dicționarul cu zgomot. Nu-l lăsasem să câștige, nici măcar o dată.

— Se pare că azi nu mă duc la piață, a spus, privindu-mă cu o expresie vinovată.

M-am uitat la ceas. Șase fix. Renata era probabil deja acolo, privind cu mirare taraba goală a lui Grant. Am ridicat din umeri.

— În noiembrie nu prea sunt clienți, într-o marți nici atât. Ia-ți o zi liberă.

— Și ce să fac? a întrebat el.

— De unde să știu eu?

Dintr-odată mă simțeam obosită, voiam să fiu singură.

M-am ridicat, mi-am dezmorțit oasele și mi-am pus dicționarul în rucsac. Am împins nota de plată spre Grant și am ieșit din restaurant fără să spun la revedere.

Partea a doua

O inimă neîmblânzită

1

Ca si Elizabeth, Grant era greu de uitat. Nu era vorba numai de trecutul nostru comun, de desenul cu plopul alb, care, neînțeles cum era, m-a condus spre adevărul din spatele limbajului florilor. Era ceva legat de Grant însuși, de seriozitatea cu care trata florile sau de tonul vocii lui când ne contraziceam, deopotrivă rugător și ferm. Ridicase din umeri când mi-am exprimat regretul față de moartea mamei lui și asta mă intriga la fel de mult. Trecutul lui, cu excepția momentelor la care fusesem martoră în copilărie, era un mister pentru mine. Fetele din orfelinate își povestesc neobosit trecutul și era o ușurare să întâlnesc pe cineva care nu ținea neapărat să-și prezinte în detaliu copilăria, dar asta era extrem de rar. Cu Grant mi s-a întâmplat pe dos. După o singură noapte voiam să știu mai mult.

Timp de o săptămână m-am sculat devreme și cât era deschisă biblioteca am stat acolo, comparând definiții. Mi-am umplut buzunarele cu pietricele netede luate din decorul unei ceainării japoneze din parcul Golden Gate; le foloseam pe post de prespapier. Înșiram dicționarele pe două mese, le deschideam pe toate la aceeași literă și așezam pietrele pe colțurile paginilor. Treceam de la o carte la alta, comparând definițiile floare cu floare. De câte ori găseam definiții în dezacord aveam lungi discuții în contradictoriu cu Grant, în gând. Uneori îl lăsam să câștige.

Sâmbătă am ajuns la piața de flori înaintea Renatei. I-am întins lui Grant un sul de hârtie cu toate definițiile până la

litera J inclusiv, plus unele reveniri asupra listei la care lucraserăm împreună. Când m-am întors la taraba lui împreună cu Renata, o oră mai târziu, încă mai citea. A ridicat ochii din listă și a privit-o pe Renata, care îi studia trandafirii.

— Vreo nuntă azi? a întrebat.

Renata a dat din cap că da.

— Două. Dar mici. Una din ele e a nepoatei mele celei mai mari. A fugit de acasă să se mărite, dar mi-a spus că vrea să-i aduc eu flori.

Renata a dat ochii peste cap.

— Mă folosește, draga de ea.

— Deci terminați repede? a întrebat Grant, uitându-se la mine.

— Probabil, la cum lucrează Victoria, a răspuns Renata. Aș vrea să închid la trei. Nu prea vin clienți în perioada asta.

Grant i-a ambalat florile Renatei și i-a dat mai mult rest decât era cazul. Încetase să se mai tocmească cu el, nu avea de ce. Ne-am întors să plecăm.

— Păi ne vedem, a strigat după noi.

Am întors capul, nedumerită. A ridicat trei degete.

Am simțit cum mi se umple pieptul de lumină și de un suflu de aer. M-am concentrat să expir, executând ordinele Renatei fără să gândesc. Abia după ce am încărcat totul în camionetă mi-am amintit de promisiunea pe care o făcusem în urmă cu o săptămână.

— Stai puțin, am spus, trântind portiera și lăsând-o pe Renata în mașină.

Am alergat prin piață în căutare de trandafiri roșii și liliac. Grant avea găleți întregi, dar am trecut pe lângă el fără să ridic privirea. Când mă întorceam spre mașină am trecut iar pe lângă taraba lui. Mi-am ascuns fața după o creangă de liliac alb și m-am uitat spre el pe furiș. A ridicat din nou trei degete și a schițat un zâmbet timid. Fața îmi ardea de rușine. Speram să nu-și închipuie că florile sunt pentru el.

Am lucrat toată ziua ca într-un vis agitat. Ușa s-a deschis și s-a închis la loc, clienții au venit și au plecat, dar eu n-am ridicat o clipă privirea.

La unu și jumătate Renata mi-a dat la o parte părul de pe frunte și, când am ridicat capul, fața ei era la o palmă de a mea.

— Alo? Te-am strigat de trei ori, a spus. E o doamnă aici care te așteaptă. Am înhățat trandafirii și liliacul din camera frigorifică și m-am dus în magazin. Femeia era cu fața spre ușă, cu umerii căzuți, și părea că se pregătește să plece.

— N-am uitat, am spus când am văzut-o.

S-a întors.

— Mi-a spus Earl că n-o să uiți.

M-a privit cum am pregătit buchetul, cum am aranjat liliacul alb în jurul trandafirilor până când roșul nu s-a mai văzut. Am legat în jurul tijelor crenguțe de rozmarin – care, din câte aflasem la bibliotecă, însemna și angajament, și aducere-aminte – ca o panglică. Rozmarinul era tânăr și flexibil și nu s-a rupt când l-am legat nod. Am adăugat panglică albă ca să susțină buchetul și l-am învelit în hârtie maro.

— Primele sentimente de iubire, iubire adevărată și angajament, am spus, întinzându-i florile.

Ea mi-a întins patruzeci de dolari. M-am dus la casa de marcat și am pregătit restul, dar când am ridicat privirea plecase.

M-am întors la masa de lucru și Renata m-a studiat cu un zâmbet vag.

— Ce-ai făcut acolo?

— Nu fac decât să le dau oamenilor ce vor, am spus, dând ochii peste cap la fel cum făcuse și Renata în prima zi când ne-am cunoscut, când stătea pe trotuar cu zeci de lalele care nu erau de sezon.

— Orice vor, a consimțit Renata în timp ce tăia spinii ascuțiți de pe un fir de trandafir galben.

Un trandafir galben pentru nunta nepoatei ei: nepoata ei care fugise, care se mărita pe ascuns, care o folosea. Gelozie,

infidelitate. Nuanțele definiției nu contau prea tare în cazul ăsta, m-am gândit. Perspectivele nu erau prea bune. Am terminat ultimul aranjament de masă și m-am uitat la ceas. Două și un sfert.

— Duc astea în mașină, i-am spus Renatei, luând câte vaze puteam să car. Erau prea pline și apa care s-a vărsat peste margini mi-a udat cămașa.

— Lasă alea, a spus Renata. Grant așteaptă afară pe trepte de două ore. I-am spus că, dacă are de gând să stea acolo, măcar să nu-mi alunge clienții și că poate să se achite cărându-mi la mașină aranjamentele mai grele.

— A fost de acord?

A dat din cap că da și am pus jos vazele. Mi-am pus rucsacul în spate, i-am făcut cu mâna Renatei, dar n-am privit-o. Grant stătea pe jos pe trotuar, sprijinit de zidul de cărămidă încălzit de soare. A tresărit când am ieșit din magazin și a sărit în picioare.

— Ce faci aici?

Am fost surprinsă de tonul meu acuzator.

— Vreau să te duc la ferma mea. Nu sunt de acord cu definițiile tale și o să înțelegi mai bine dacă ții florile în mână. Știi că nu sunt bun la discuții în contradictoriu.

M-am uitat în lungul străzii, în ambele direcții. Voiam să merg, dar în prezența lui eram încordată. Aveam senzația că ne întâlnim ilicit. Nu-mi dădeam seama dacă rămăsese de pe vremea când stăteam la Elizabeth, sau dacă relația noastră începea să semene prea tare a idilă sau a prietenie, două lucruri pe care le ocolisem toată viața. M-am așezat pe bordură să mă gândesc.

— Bun, a spus el, ca și cum gestul meu însemna că accept. A scos cheile de la mașină și a arătat peste stradă: Poți să aștepți în mașină, dacă vrei, cât îi duc florile Renatei. Am cumpărat de mâncare.

La auzul cuvântului mâncare mi-a dispărut rezerva. Am luat cheile. În mașină am găsit o pungă albă de hârtie pe scaunul pasagerului. Am ridicat-o și m-am urcat. Camioneta era plină

de resturi de flori: bucăți de tulpină pe jos, petale ofilite intrate în tapițerie. M-am instalat pe scaun și am deschis punga. Un sendviș în chiflă pufoasă: curcan, costiță, roșie și avocado, cu maioneză. Am mușcat din el.

Peste stradă Grant căra vazele, câte două deodată. S-a oprit o singură dată în susul străzii și s-a uitat spre mine în mașina parcată. A zâmbit și i-am citit pe buze întrebarea: „E bun?“

M-am ascuns în spatele sendvișului.

2

Șoferul s-a ferit când am urcat în autobuzul școlii. I-am recunoscut expresia de pe figură – milă, aversiune și destul de multă teamă – și m-am așezat trântind ghiozdanul pe un scaun gol. Dacă vrea să-i fie milă de mine, m-am gândit cu furie, să-i fie milă că sunt nevoită să mă uit la chelia lui urâtă tot drumul până la școală.

Perla s-a așezat vizavi de mine și mi-a întins sendvișul ei cu șuncă înainte să apuc să i-l cer. După două luni de școală pricepuse ce are de făcut. Am rupt bucăți mari și mi le-am îndesat în gură, gândindu-mă la Elizabeth și la cum plecase în grabă de dimineață și mă lăsase singură să-mi pun mâncarea în ghiozdan și să-mi găsesc pantofii. N-aș fi vrut să merg la școală – o implorasem să mă lase să stau acasă în prima zi a recoltei. Dar nu se sinchisise de rugămințile mele nici când am devenit violentă. *Dacă m-ai iubi ai vrea să rămân cu tine*, am spus și am aruncat cu manualul de matematică după ea când ieșea pe ușă. N-am fost destul de rapidă. A dispărut pe ușă și a coborât în fugă scările, fără să întoarcă măcar capul când cartea s-a lovit cu zgomot de tocul ușii. Mi-am dat seama după cum mergea că nu se gândea la mine. Nu se gândise la mine toată dimineața. Stresul culesului o acapara cu totul și voia să plec de acolo, să nu-i stau în cale. A fost prima dată

când mi s-a părut că o înțeleg pe Elizabeth și, în furia mea, am strigat după ea că e exact la fel ca toate celelalte mame adoptive. Am tropăit tot drumul până la stația de autobuz, ignorând privirile muncitorilor care soseau în camioane pline.

Șoferul autobuzului mi-a aruncat o privire urâtă în oglinda retrovizoare, urmărind fiecare bucată de sendviș care îmi intra în gură cu ochii cu care ar fi trebuit să se uite la drum. Am mestecat cu gura deschisă și s-a schimonosit de silă.

— Atunci nu te uita! am urlat, sărind în picioare. Dacă ți se pare așa dezgustător, atunci nu te uita.

Mi-am luat ghiozdanul și mi-a trecut o clipă prin cap să sar din mers și să fac restul drumului pe jos, dar în schimb l-am azvârlit spre tavan și a aterizat pe chelia lucioasă a șoferului. Autobuzul a derapat, șoferul a înjurat, iar copiii au zbierat asurzitor. De undeva dintre diferitele paliere de zgomote am auzit vocea subțire a Perlei care mă ruga să mă potolesc, apoi a început să plângă. Când autobuzul s-a oprit cu o frână violentă pe cealaltă parte a drumului și șoferul a scos cheia din contact, nu se mai auzeau decât scâncetele Perlei.

— Jos, a spus șoferul.

Cu o mână apăsa pe cucuiul uriaș care îi creștea deja în creștet, iar cu cealaltă se întindea după stația radio. Mi-am pus rucsacul în spate și am coborât. M-am uitat în sus pe ușă cu praful de pe drum încolăcindu-se în jurul meu.

— Cum o cheamă pe maică-ta? a întrebat șoferul, țintuindu-mă cu degetul.

— N-am mamă.

— Tutorele, atunci.

— Statul California.

— Atunci la cine dracu' stai?

Din radio se auzeau, printre pocnituri, cuvinte dure. În autobuz tăcerea era totală. Până și Perla se oprise din plâns și stătea nemișcată.

— Elizabeth Anderson, am spus. Nu-i știu numărul de telefon și nici adresa.

Dintotdeauna refuzasem să memorez numere de telefon, tocmai ca să nu pot să răspund la astfel de întrebări.

De furie, șoferul a aruncat cu stația de podea. S-a uitat fioros la mine și i-am susținut privirea, sfidătoare. Speram să plece mai departe și să mă lase pe marginea drumului. Preferam să rămân acolo decât să merg mai departe spre școală și mă bucuram la gândul că, dacă mă lăsa acolo, probabil avea să fie dat afară. A bătut darabana cu degetele pe claxon; nerăbdarea mea era mare cât întinderea drumului pustiu.

În clipa aia Perla s-a ridicat și a venit spre șofer.

— Puteți să-l sunați pe tata, a spus. O să vină el s-o ia.

M-am uitat chiorâș la ea. Și-a ferit privirea.

Carlos a venit într-adevăr după mine. M-a urcat în camioneta lui, a ascultat povestea în versiunea șoferului și apoi m-a dus la podgorie fără să spună un cuvânt. M-am uitat pe geam cât a ținut drumul, atentă la fiecare detaliu, ca și cum aș fi vrut să mi le întipăresc în minte pentru ultima dată. Elizabeth n-o să mă mai țină, nu după asta. Aveam stomacul în pioneze.

Dar când i-a povestit Carlos ce făcusem, cu mâna lui aspră înfiptă în ceafa mea, forțându-mă să o privesc, a râs. A fost atât de neașteptat și de scurt, încât în clipa când s-a oprit din râs am fost convinsă că mi se păruse.

— Mulțumesc, Carlos, a spus Elizabeth, iar figura i-a redevenit serioasă.

I-a întins mâna și i-a strâns-o scurt, cu un gest care îi mulțumea și îl expedia în același timp. Carlos s-a întors repede și a dat să plece.

— Echipele au nevoie de ceva? a întrebat Elizabeth în timp ce el se îndepărta.

Carlos a scuturat din cap.

— Mă întorc într-o oră atunci, poate ceva mai mult. Ai tu grijă de cules, te rog, cât lipsesc.

— Bine, a spus el și a dispărut în spatele barăcilor.

Elizabeth s-a dus direct la camioneta ei. Când a văzut că nu vin după ea, s-a întors lângă mine.

— Tu vii cu mine, a spus. Acum.

A făcut un pas spre mine și mi-am amintit cum mă târâse până în casă, cu numai două luni în urmă. Crescusem între timp și luasem în greutate, dar nu mă îndoiam că încă putea să mă ducă pe sus până la camionetă dacă își punea în cap. Am pornit după ea, imaginându-mi ce urma: drumul până la Protecția Copilului, pereții albi ai sălii de așteptare, Elizabeth plecând de acolo chiar înainte ca asistentul social să apuce să mă introducă la loc în sistem. N-ar fi fost prima dată. Cu pumnii strânși, am privit pe geam.

Dar cuvintele lui Elizabeth, când am pornit, m-au luat prin surprindere:

— Mergem să o vedem pe sora mea, a spus. Războiul ăsta a durat destul, nu crezi?

Am înțepenit. Elizabeth se uita la mine ca și cum aștepta un răspuns și am dat din cap, înțelegând în sfârșit că era adevărat ce auzeam.

Mă păstra.

Mi s-au umplut ochii de lacrimi. Furia pe care o simțisem față de ea de dimineață s-a evaporat, înlocuită imediat de șoc. Nu o crezusem nici o clipă când a spus că nimic din ce-aș putea să fac nu o s-o determine să mă ducă înapoi. Și iată-mă, imediat după ce fusesem trimisă acasă de la școală – sigur avea să urmeze o suspendare, dacă nu chiar o exmatriculare –, ascultând-o pe Elizabeth cum vorbește de sora ei. Mă copleșea o combinație de emoții: nedumerire și ceva neașteptat – ușurare, poate, sau chiar bucurie. Mi-am mușcat buzele, încercând să nu zâmbesc.

— Lui Catherine n-o să-i vină să creadă că l-ai lovit pe șofer în cap, a spus Elizabeth. N-o să-i vină să creadă pentru că și eu am făcut același lucru – exact același lucru! Poate că eram în clasa a doua, totuși. Nu-mi amintesc. În orice caz, acum conducea, iar în clipa următoare se uita urât la mine în oglinda retrovizoare și înainte să mă gândesc bine ce fac am sărit de pe scaun zbierând *Ține ochii la drum, gras nenorocit!*. Și chiar era gras, dă-mi voie să-ți spun.

M-a pufnit râsul și, odată ce am început, nu m-am mai putut opri. Încovoiată din mijloc, cu fruntea pe bord, râdeam cu sughițuri care păreau hohote de plâns. Mi-am dus mâinile la față.

— Șoferul meu nu e gras, am spus când m-am calmat suficient cât să pot vorbi, dar e urât.

Am început să râd din nou, dar tăcerea lui Elizabeth m-a potolit.

— Nu vreau să crezi că te încurajez, a spus. Ce-ai făcut e fără îndoială greșit. Dar mă simt prost pentru că n-am ținut cont de furia ta și te-am trimis la școală în starea aia. Ar fi trebuit să-ți explic mai bine prin ce trec, ar fi trebuit să te includ și pe tine în ce se întâmplă.

Elizabeth înțelegea.

Mi-am desprins fruntea de bord și mi-am mutat capul la ea în poală, simțindu-mă dintr-odată mai puțin singură decât mă simțisem vreodată. Volanul era la numai două degete de nasul meu și mi-am frecat capul de abdomenul ei. Nu știu dacă a surprins-o demonstrația mea bruscă de afecțiune, pentru că n-a arătat nimic. A luat mâna de pe schimbătorul de viteze și a pus-o în părul meu, mângâindu-mi tâmpla și nasul.

— Sper că e acasă, a spus, și am știut că se gândea din nou la Catherine. A semnalizat și a așteptat să treacă un șir de mașini ca să iasă de pe șosea pe un drum secundar.

Elizabeth se gândise constant la sora ei în săptămânile dinaintea recoltei. Știam asta după telefoane, zecile de telefoane, toate mesaje lăsate pe robotul lui Catherine. Primele câteva semănau cu cel pe care îl ascultasem de pe verandă: fragmente rememorate, intercalate cu asigurări că o iertase. Dar în ultima vreme mesajele erau diferite – vorbărețe și lungi –, uneori atât de lungi, încât robotul o întrerupea și trebuia să sune din nou. Povestea vrute și nevrute despre viața noastră de zi cu zi, descriind cum gusta la nesfârșit strugurii și cum curăța containerele pentru cules. Adesea descria ce gătește chiar în timp ce gătea,

încolăcindu-se în firul lung, spiralat, în drumurile între aragaz și dulapul cu mirodenii.

Cu cât petrecea mai mult timp vorbind cu Catherine, mai exact cu robotul ei, cu atât mai tare mă uimea ce puțin vorbește cu oricine altcineva. Pleca de la podgorie numai ca să meargă la piață, la băcănie, la magazinul de unelte și, din când în când, la poștă. Drumurile la poștă erau numai ca să ridice plantele pe care le comandase dintr-un catalog de grădinărit, niciodată ca să expedieze sau să primească scrisori. Era limpede că în mica lor comunitate cunoștea pe toată lumea – îi transmitea salutări soției măcelarului, iar când se apropia de tarabele vânzătorilor din piață îi saluta pe fiecare pe nume. Dar nu purta conversații cu oamenii ăștia. De fapt, m-am gândit, nu o văzusem niciodată stând de vorbă cu cineva de când eram la ea. Vorbea cu Carlos ce era necesar, dar numai despre aspecte concrete care țineau de cultivarea și recoltarea strugurilor și niciodată nu deviaseră de la subiect.

Pe drumul spre casa lui Catherine, cu capul în poala lui Elizabeth, am comparat existența mea liniștită alături de ea cu toate lucrurile care, în înțelegerea mea de până atunci, compuneau viața: familii numeroase, case zgomotoase, birourile serviciilor sociale, orașe aglomerate, izbucniri violente. Nu voiam să mă întorc la asta. Îmi plăcea de Elizabeth. Îmi plăceau florile ei, strugurii ei, atenția și concentrarea ei. În sfârșit, mi-am dat seama, găsisem un loc unde voiam să rămân.

Elizabeth a ieșit de pe drum, a parcat și a tras aer adânc în piept, încordată.

— Ce ți-a făcut? am întrebat, interesată cum nu mai fusesem niciodată.

Elizabeth a părut că se aștepta la întrebare, dar nu mi-a răspuns imediat. M-a mângâiat pe frunte, pe obraz și pe umăr. Când în sfârșit a vorbit, vorbele au venit în șoaptă.

— Ea a plantat trandafirii galbeni.

Apoi a tras frâna de mână și s-a întins să deschidă portiera.

— Hai să mergem, a spus. E timpul s-o cunoști pe Catherine.

3

Grant a traversat orașul, încetinind în curbele strânse din intersecțiile aglomerate.

— Grant?

— Ce e?

Am căutat firimituri în punga de hârtie mototolită, dar n-am găsit nici una.

— Nu vreau s-o văd pe Elizabeth.

— Și?

Ca și mai devreme cu plopul alb, răspunsul lui era neclar.

— Și ce?

— Dacă nu vrei s-o vezi, nu te duce s-o vezi.

— Deci nu vine și ea la fermă?

— N-a mai trecut pe acolo din ziua în care a venit cu tine, și asta a fost – când? – acum zece ani?

Grant se uita spre apă și nu-i puteam vedea fața, dar când a vorbit din nou în voce i se simțea o urmă de furie.

— N-a venit la înmormântarea mamei și crezi că o să apară azi doar pentru că ești tu aici?

A deschis geamul și vântul a ridicat un zid între noi.

Grant și Elizabeth nu ținuseră legătura. Îmi spusese asta când ne-am întâlnit la gogoși, dar nu-l crezusem. Sigur Grant știa adevărul și, dacă îl știa, ce îl împiedicase să-i spună lui Elizabeth? Tot restul drumului m-am gândit la o explicație, dar am ajuns în fața porții de metal încuiate și tot nu-mi venise nici o idee. A oprit și a coborât, apoi s-a întors la mașină și am trecut prin poarta deschisă.

Vederea florilor mi-a întrerupt concentrarea. Am sărit din mașină și m-am aruncat în genunchi la marginea drumului. Probabil că era un gard undeva care marca limita proprietății, dar nu se vedea, și florile păreau că se întind la infinit. Un țăruș pe care era mâzgălită o denumire științifică pe care n-o înțelegeam anunța specia și genul plantei celei mai apropiate. Mi-am

dus la față mâinile pline de flori galbene, ca cineva care a dat de apă după zile întregi în deșert. Polenul mi s-a lipit de obraji, iar petalele mi s-au scuturat pe piept și pe burtă și pe coapse. Grant a râs.

— Te las câteva minute, a spus, și s-a urcat la loc în mașină. Când ești gata vino în spatele casei.

Camioneta s-a îndepărtat peste hârtoape, ridicând nori de praf.

M-am întins pe jos și m-am făcut nevăzută între straturile de flori.

L-am găsit pe Grant în spatele casei, așezat la o masă de picnic roasă de vreme. Pe masă erau o cutie de bomboane de ciocolată, două pahare cu lapte și lista pe care i-o dădusem de dimineață. M-am așezat în fața lui și am dat din cap spre sulul de hârtie.

— Deci care e problema?

Am întins mâna spre bomboane și am studiat sortimentele. Ciocolată neagră, cele mai multe, cu nuci și caramel. Exact ce aș fi ales și eu.

Grant și-a plimbat degetul de-a lungul listei, oprindu-se în dreptul unui rând și indicând un cuvânt pe care nu-l puteam citi cu capul în jos.

— Alun, a spus. Reconciliere. De ce nu pace?

— Din cauza istoriei familiei Betulaceae, divizată de secole în două, Betulaceae și Corylaceae. Abia de curând au fost reunite, ca subgrupe ale aceleiași familii, am explicat. Reuniune – reconciliere.

Grant a privit în jos și mi-am dat seama după expresia lui că știa deja istoria familiei.

— N-o să câștig niciodată cu tine, așa e?

— Știi că așa e, am spus. Doar nu m-ai adus aici ca să încerci să câștigi!

A privit spre casă și apoi spre câmpurile cu flori.

— Nu, a recunoscut. Nu de asta.

A luat un pumn de bomboane și s-a ridicat.

— Mănâncă bomboane. Mă întorc imediat și pe urmă facem o plimbare.

Mi-am băut laptele. Când s-a întors, avea un aparat vechi de fotografiat atârnat de gât, negru și greu, cu breteaua brodată. Părea că vine din epoca victoriană, ca și limbajul florilor.

Și-a scos aparatul de la gât și mi l-a întins.

— Pentru dicționarul tău, a spus, și am înțeles imediat. Trebuia să-mi creez propriul dicționar, ilustrat cu florile lui.

— Să-mi faci și mie o copie, a mai spus, ca să nu mai avem niciodată neînțelegeri.

Toată chestia asta e o neînțelegere, mi-am spus, luând aparatul. *Eu nu mă urc în camionetele băieților, nu mănânc bomboane de ciocolată așezată la mese de picnic. Eu nu beau lapte și nu discut despre familii de flori sau de alt fel.*

Grant a pornit și l-am urmat. M-a condus la un drum de țară care mergea spre vest, cu soarele care apunea peste dealuri, în față. Cerul era nehotărât, bucăți de portocaliu și albastru alternau în spatele norilor de furtună, plini de amenințarea ploii. Mi-am încrucișat brațele la piept și am rămas un pas în urmă. Grant a arătat spre stânga, spre un șir lung de șoproane de lemn, toate încuiate cu lacăte. Cândva se ocupaseră și cu vânzarea de flori uscate, dar renunțase când s-a îmbolnăvit mama lui. Nu-l interesau foarte tare cadavrele lucrurilor care au fost cândva vii. Pe dreapta erau acri întregi de sere luminate, iar pe ușile abia crăpate ieșeau furtune lungi. Grant s-a apropiat de una din sere și mi-a ținut ușa deschisă.

— Orhidee, a spus, arătând spre rafturile cu ghivece pline de tulpini. Nu sunt gata pentru vânzare.

Nu se vedea nici o floare.

Am ieșit și am mers mai departe pe drum, care urca acum un deal și cobora pe partea cealaltă. Undeva dincolo de câmpurile cu flori începea via, dar hotarul proprietății era prea departe ca să se vadă. La un moment dat poteca a cotit pe după sere și s-a întors prin câmp deschis până am ajuns înapoi în fața casei.

Grant m-a dus în jos pe o potecă în pantă spre o grădină de trandafiri. Era mică, bine îngrijită și părea că aparține casei, că nu face parte din fermă. În mers mâinile ni s-au atins și m-am îndepărtat un pas.

— I-ai dat cuiva vreodată un trandafir roșu? a întrebat Grant.

M-am uitat la el de parcă încerca să-mi bage pe gât digitariță.

— Portulace? Mirt? Garofițe?

— Mărturisire de iubire? Iubire? Iubire pură? am întrebat, ca să mă asigur că avem aceleași definiții.

A dat din cap.

— Nu, nu și nu.

Am rupt un boboc roz pal și i-am desprins petalele, una câte una.

— Ciulinele, bujorul și busuiocul sunt mai degrabă genul meu, am spus.

— Mizantropie, furie, ură, a spus Grant. Hmm.

M-am întors.

— Tu ai întrebat, am spus.

— E destul de ciudat, nu crezi? a spus el, plimbându-și privirea peste trandafirii din jurul nostru. Erau toți înfloriți și nici unul nu era galben. Ești obsedată de un limbaj romantic – un limbaj inventat pentru comunicarea între îndrăgostiți –, și tu îl folosești ca să împrăștii dușmănie.

— Cum de sunt toate tufele în floare? am întrebat, făcându-mă că nu i-am auzit remarca.

Era târziu pentru trandafiri.

— Mama m-a învățat să-i tai mult în a doua săptămână din octombrie, ca să avem mereu trandafiri de Ziua Recunoștinței.

— Gătești de Ziua Recunoștinței? am întrebat, aruncând o privire spre casă. Fereastra de pe frontonul ascuțit era tot spartă, după atâția ani. Cineva o astupase cu placaj.

— Nu, a recunoscut. Mama gătea când eram mic, înainte să înceapă să stea mai tot timpul în pat. Dar tăiam mereu trandafirii cum mă învățase, pentru că speram că dacă vede florile

din dormitor poate vine în bucătărie. O singură dată a funcționat, ultima Zi a Recunoștinței înainte să moară. Acum că ea s-a dus o fac din obișnuință.

Am încercat să-mi amintesc dacă Ziua Recunoștinței trecuse sau era săptămâna următoare. Nu prea dădeam atenție sărbătorilor, deși în comerțul cu flori trebuie să ții cont de ele. M-am gândit că nu trecuse încă. Când am ridicat privirea Grant se uita la mine ca și cum ar fi așteptat un răspuns.

— Ce e? am întrebat.

— Tu îți cunoști mama biologică?

Am clătinat din cap. A dat să mai întrebe ceva, dar l-am întrerupt:

— Serios, nu-ți pierde timpul cu întrebări – nu știu despre ea mai mult decât știi și tu.

M-am îndepărtat de el și m-am lăsat în genunchi, ducând la ochi vizorul aparatului foto. Am făcut o poză neclară cu un trunchi bătrân și noduros și partea vizibilă a unor rădăcini adânci.

— E manual. Știi să-l folosești?

Am clătinat din cap. Mi-a explicat butoanele și rotițele, folosind termeni fotografici pe care nu-i mai auzisem niciodată. Eu nu eram atentă decât la distanța dintre degetele lui și aparatul pe care îl țineam la gât. De câte ori se apropia prea tare de pieptul meu făceam un pas în spate.

— Încearcă tu acum, a spus Grant când a terminat cu explicațiile. Am ridicat din nou aparatul și am rotit un inel spre stânga. O floare roz deschisă a devenit, din neclară, de nerecunoscut.

— Invers, a spus Grant.

Am rotit încă o dată spre stânga, enervată de vocea lui prea aproape de urechea mea.

Și-a pus mâna peste a mea și împreună am rotit inelul spre dreapta. Avea mâinile moi și atingerea lor nu mă ardea.

— Da, a spus. Așa e bine.

Mi-a ridicat cealaltă mână deasupra aparatului și mi-a apăsat arătătorul pe un buton metalic. Inima mi-a stat și apoi a început iar să bată. Diafragma s-a deschis și s-a închis cu un sunet slab.

Grant și-a luat mâinile, dar eu n-am lăsat aparatul jos. Nu aveam încredere în ce se va vedea pe fața mea. Nu știam dacă o să-mi citească bucurie sau ură în ochi, teamă sau plăcere pe obrajii roșu-aprins. Nu știam cum mă simt, doar că nu puteam să respir.

— Armează filmul ca să faci o nouă fotografie, a spus.

Nu m-am mișcat.

— Vrei să-ți arăt?

Am făcut un pas în spate.

— Nu, am spus. Ajunge.

— Prea multă informație pentru o singură zi?

— Da, am spus. Mi-am scos aparatul de la gât și i l-am întins. Mult prea multă.

Ne-am întors spre casă. Grant nu m-a invitat să intru. S-a dus direct la mașină, a deschis portiera din dreapta și mi-a întins mâna. M-am oprit o clipă și apoi i-am dat mâna. M-a ajutat să urc și a închis portiera.

Am mers până în oraș fără să ne spunem nimic. A început să plouă, întâi încet, apoi cu neașteptată dușmănie, de nu vedeai pe unde mergi. Mașinile trăgeau pe dreapta așteptând să treacă furtuna, dar ea se întețea. Era prima ploaie a toamnei și pământul se deschidea să primească apa mult așteptată și emana un miros metalic. Grant conducea încet, ghidându-se după memorie mai mult decât după ce vedea. Podul Golden Gate era pustiu. Apa se ridica din golf și cădea din cer cu aceeași putere. Îmi imaginam cum intră apa în mașină, cum nivelul apei crește și ne trece de glezne, de genunchi, de mijloc și de gât, dar noi mergeam mai departe.

Nu voiam să dezvălui adresa apartamentului Natalyei, așa că l-am rugat să mă lase în fața florăriei. Încă ploua când a oprit în dreptul magazinului. Nu știu dacă mi-a făcut cu mâna; nu-l vedeam prin apa care curgea pe parbriz.

Când am deschis ușa, Natalya și colegii ei de trupă își pregăteau instrumentele și au dat din cap când m-am strecurat pe

scări. Am scos cheile din rucsac, am deschis ușa minusculă, m-am târât înăuntru și m-am chircit pe podea. Apa din hainele mele fleașcă se scurgea pe covorul de blană și toată lumea era udă și albastră și rece. Am tremurat cu ochii larg deschiși. N-am dormit în noaptea aia.

4

— Ești gata? a întrebat Elizabeth.

Eram surprinsă de cât de puțin mersesem. Elizabeth parcase în spatele unei porți de tablă încuiate, pe o alee. În dreapta era parcarea unde se ținea piata și, imediat după ea, via. Mi-am dat seama că, undeva dincolo de întinderea mare de asfalt, cele două proprietăți se învecinau.

Elizabeth a coborât din camionetă și a scos din buzunar o cheie universală. A băgat cheia în broască și poarta s-a deschis larg. Așteptam să vină înapoi la mașină, dar mi-a făcut semn să cobor.

— Hai să mergem pe jos, a spus când am ajuns lângă ea. A trecut mult de când n-am mai pus piciorul aici.

A mers încet pe alee spre casă, oprindu-se din când în când să rupă flori ofilite sau să înfigă un deget în pământ. Înconjurată de flori, mi-am dat seama de gravitatea conflictului dintre cele două surori, pe care o înțelegeam acum. Nu-mi puteam imagina ce ar fi putut s-o supere atât de tare pe Elizabeth cât să renunțe nu numai la sora ei, dar și la hectarele astea de flori, pentru atâta vreme. Trebuia să fi fost cel mai groaznic soi de trădare.

Elizabeth a iuțit pasul când ne-am apropiat de casă, care era mai mică decât a noastră și galbenă, dar cu același fel de acoperiș ascuțit. Când am urcat treptele de la intrare am observat că lemnul era moale, ca și cum nu s-ar fi uscat de tot după ultimele ploi din primăvară. Vopseaua galbenă începuse să se scorojească pe porțiuni mari de lângă ușă, iar burlanul, desprins,

atârna peste treapta de sus. Elizabeth s-a aplecat și a trecut pe sub el.

În capul scării s-a apropiat de ușă. În lemnul vopsit albastru era o fereastră mică dreptunghiulară și Elizabeth s-a aplecat să se uite. M-am ridicat pe vârfuri și am băgat capul pe sub bărbia ei. Ne-am uitat înăuntru. Sticla era vălurită și murdară și aveai senzația că privești prin apă. Muchiile mobilelor se estompau, fotografiile înrămate păreau că plutesc peste polița căminului. Un covor subțire și înflorat dispărea în aburii lăsați de respirația noastră pe geam. Am început să realizez cât e de goală camera: nu erau nici oameni, nici vase, nici ziare, nici un semn de viață.

Dar Elizabeth a bătut oricum – încet, apoi mai tare. A așteptat și, cum nu a apărut nimeni, a început să bată încontinuu. În bătăi i se simțea frustrarea. Dar tot n-a venit nimeni să deschidă.

S-a întors și a coborât treptele. Am coborât cu grijă, pe vârfuri, în urma ei, imaginându-mi că treptele o să se prăbușească sub mine. După zece pași Elizabeth s-a oprit și a arătat spre fronton, unde era o fereastră închisă, dar fără perdea.

— Vezi fereastra aia? a spus. Acolo era inițial podul, unde ne jucam când eram mici. Când m-au trimis pe mine la internat, Catherine l-a transformat în atelier. Era talentată, foarte talentată. Ar fi putut să facă o școală de arte oriunde în țară, dar n-a vrut să o părăsească pe mama.

S-a oprit și am privit amândouă spre fereastră. Soarele se reflecta în praf și în petele de apă. Eu nu vedeam în cameră.

— E acolo, a spus Elizabeth. Știu că e. Crezi că e posibil să nu ne fi auzit când am bătut?

Dacă era înăuntru auzise bătaia în ușă. Deși avea două niveluri, casa nu era mare. Dar Elizabeth avea ochii plini de speranță; n-am putut să-i spun adevărul.

— Nu știu, am spus. Poate.

— Catherine? a strigat Elizabeth. Fereastra a rămas închisă și nu am văzut nici o mișcare în cameră. Poate doarme.

— Hai să plecăm, am spus, trăgând-o de mânecă.

— Nu până nu mă asigur că ne-a văzut. Dacă ne vede și tot nu coboară, mesajul e clar.

Elizabeth s-a întors și a lovit pământul cu piciorul în dreptul primului strat de flori. S-a aplecat și a ridicat o piatră, tare și rotundă, de mărimea unei nuci. A azvârlit-o ușor, țintind fereastra. A ricoșat din țiglele frontonului și a căzut la câtiva pași de noi. A ridicat-o și a încercat iar și iar, țintind la fel de prost.

Îmi pierdeam răbdarea, așa că am luat o piatră și am aruncat spre fereastra de la etaj. Și-a atins ținta și a trecut ca un glonț prin geam, lăsând în urmă o gaură perfect rotundă. Elizabeth și-a dus mâinile la urechi, a strâns din dinți și a închis ochii.

— Of, Victoria, a spus, cu durere în glas. Prea tare. Mult, mult prea tare.

A deschis ochii și a ridicat privirea spre fereastră. M-am uitat și eu. Înăuntru, o mână subțire și palidă s-a întins spre un mănunchi de șnururi. Un transperant s-a lăsat peste fereastră. Elizabeth a oftat, fără să-și ia ochii din locul unde apăruse mâna.

— Hai să mergem, am spus, apucând-o de cot.

S-a mișcat încet, de parcă mergea prin nisip și am tras-o blând spre drum. Am ajutat-o să se urce în mașină și am trântit poarta de metal.

5

O săptămână n-am dormit și n-am fost bună de nimic. Podeaua de blană din camera mea nu s-a uscat zile întregi și, de câte ori mă întindeam, umezeala îmi trecea prin haine ca mâinile lui Grant, amintindu-mi neîncetat de atingerea lui. Când în sfârșit reușeam să dorm visam că aparatul de fotografiat era îndreptat spre corpul meu gol, surprinzându-mi încheieturile mâinilor, pielea de sub bărbie și, o dată, sfârcurile. Când mergeam pe străzile goale auzeam sunetul făcut de declanșatorul

aparatului și mă întorceam, așteptându-mă să-l văd pe Grant la câțiva pași în spatele meu. Dar nu era nimeni niciodată.

Renata a văzut că nu pot vorbi coerent și lucra la casa de marcat. Era săptămâna dinainte de Ziua Recunoștinței și florăria era plină de clienți, dar m-a trimis în camera din spate cu gălеți pline ochi de flori galbene și portocalii și crengi mari de frunze uscate în culori vii de toamnă. Mi-a dat o carte cu fotografii cu aranjamente de sărbători, dar nici n-am deschis-o. Nu eram complet trează, dar aranjamente de flori puteam deja să fac și în somn. Îmi aducea comenzi mâzgălite în grabă și se întorcea când erau gata.

Vineri, când a trecut nebunia sărbătorii, Renata m-a trimis în camera de lucru să mătur podeaua și să lustruiesc masa, care începea să se umfle și să se scorojească de la ani de zile de udătură și de muncă. Când s-a întors după o oră să mă verifice dormeam pe masă așezată pe burtă, cu obrazul pe lemnul aspru.

M-a scuturat să mă trezesc. Aveam glaspapirul încă în mână și vârfurile degetelor luaseră forma granulată a hârtiei.

— Dacă n-ai fi așa de căutată te-aș concedia, a spus Renata, dar vocea îi era amuzată, nu furioasă.

M-am întrebat dacă mă crede îndrăgostită; adevărul, mi-am spus, era mult mai complicat.

— Scoală-te, a spus. Te caută doamna aceea.

Am oftat. Nu mai rămăseseră trandafiri roșii.

Femeia stătea sprijinită în coate pe tejghea. Purta un trenci verde crud și lângă ea stătea altă femeie, mai tânără și mai drăguță, cu un palton roșu cu aceeași croială, cu cordon. Amândouă aveau cizmele negre și ude. M-am uitat pe fereastră. Reîncepuse ploaia, chiar când mi se uscaseră și mie hainele și camera. M-a trecut un fior.

— Ea e faimoasa Victoria, a spus femeia, arătând cu capul spre mine. Victoria, ea e sora mea, Annemarie. Iar eu sunt Bethany.

Mi-a întins mâna și i-am strâns-o. Mi s-au topit degetele sub forța strânsorii.

— Ce mai faceți? am întrebat.

— Mai bine ca niciodată, a spus Bethany. Am petrecut Ziua Recunoștinței acasă la Ray. Nici unul din noi nu mai pregătise vreodată cina de sărbătoare, așa că am ajuns să aruncăm la gunoi curcanul pe jumătate crud și am mâncat supă de roșii din conservă. A fost delicioasă, a spus.

Era limpede, din felul cum a spus-o, că nu se referea numai la supă. Sora ei și-a dres vocea.

— Cine e Ray? am întrebat.

Renata a apărut în prag cu mătura în mână și i-am evitat privirea întrebătoare.

— Un bărbat pe care îl cunoșteam de la serviciu. Nu vorbiserăm niciodată decât ca să ne plângem de condițiile de muncă, dar miercuri a apărut lângă biroul meu și m-a invitat la el.

Bethany avea program cu Ray și săptămâna următoare și voia un aranjament pentru apartamentul ei, ceva seducător, a spus, roșind, dar nu fățiș.

— Nu orhidee, a spus, de parcă erau flori cu substrat sexual, nu un simbol al frumuseții rafinate.

— Și pentru sora ta? am întrebat.

Annemarie părea jenată, dar nu a protestat când Bethany a început să descrie detaliile vieții ei amoroase.

— E *măritată*, a spus Bethany, accentuând cuvântul ca și cum originile problemelor lui Annemarie se regăseau în însăși definiția cuvântului. Se teme că soțul ei nu mai e atras de ea, ceea ce – uită-te și tu la ea! – e ridicol. Dar ei doi nu mai… înțelegi tu. Și încă de multă vreme.

Annemarie privea pe fereastră și nu a spus nimic în apărarea soțului sau a căsniciei.

— Bine, am spus, înregistrând totul. Mâine?

— Până în prânz, a răspuns Bethany. Îmi trebuie toată dupăamiaza ca să fac curat.

— Annemarie? am întrebat. E bine la prânz?

Nu a răspuns imediat. A mirosit trandafirii și daliile, ce mai rămăsese din florile galbene și portocalii. Când s-a uitat la mine avea privirea goală și am înțeles. A dat din cap.

— Da, a spus. Te rog.

— Ne vedem mâine, am spus când se pregăteau să plece.

Când s-a închis ușa am întors capul și am văzut-o pe Renata tot în prag, cu mătura.

— Faimoasa Victoria, m-a admonestat. Le dai oamenilor ce vor.

Am ridicat din umeri și am trecut pe lângă ea. Mi-am luat haina din cuier și m-am întors să plec.

— Mâine? am întrebat.

Renata nu-mi stabilise niciodată vreun program. Lucram când îmi cerea ea.

— Patru dimineață, a spus. Nuntă după prânz, două sute.

Mi-am petrecut seara în camera albastră, cugetând la cererea lui Annemarie. Cunoșteam bine opusul intimității: hortensia, *detașare*, era de mult una din preferatele mele. Înflorea șase luni pe an în grădinile impecabil aranjate din San Francisco și era utilă dacă voiai să ții la distanță personalul sau colegii din orfelinat. Dar intimitatea, apropierea și plăcerea sexuală – astea erau lucruri pe care nu avusesem niciodată motiv să le caut. Am stat ore întregi sub becul gol care îngălbenea paginile pătate de apă ale dicționarului meu, căutând florile potrivite.

Am găsit teiul, care însemna dragoste conjugală, dar nu părea tocmai potrivit. Definiția suna mai degrabă ca o descriere a trecutului decât ca o sugestie pentru viitor. Și mai erau și alte probleme: să găsesc un tei, să rup o creangă și să-i explic lui Annemarie de ce ar trebui să pună pe masă o cracă în loc de un buchet de flori. Nu, mi-au zis, teiul nu merge.

Dedesubt, trupa Natalyei începuse repetițiile și m-am întins după dopurile de urechi. Paginile cărții îmi vibrau în poală. Am găsit florile pentru afecțiune, senzualitate și plăcere, dar nici una nu părea, de sine stătătoare, capabilă să umple golul

pe care îl văzusem în ochii femeii. Din ce în ce mai frustrată, am ajuns la ultima floare din dicționar și am luat-o încă o dată de la capăt. Grant ar ști, mi-am spus, dar nu puteam să-l întreb. Până și întrebarea ar fi un gest prea intim.

În timp ce căutam mi-a trecut prin minte că, dacă nu găsesc floarea potrivită, aș putea să-i dau lui Annemarie un buchet din ceva puternic colorat și să mint cu privire la semnificație. Florile în sine nu aveau puterea să transforme o definiție abstractă în realitate. Mai degrabă, mi se părea, Earl și Bethany plecaseră acasă cu un buchet de flori așteptându-se să vadă o schimbare și credința lor în această posibilitate a provocat transformarea. Mai bine ambalez niște gerbera în hârtie maro și declar că înseamnă împlinire sexuală, m-am hotărât, decât să-i cer lui Grant părerea pe acest subiect.

Am închis cartea, am închis ochii și am încercat să dorm.

Două ore mai târziu m-am sculat și m-am îmbrăcat pentru piață. Era frig și, în timp ce mă schimbam și îmi puneam haina, știam deja că nu-i pot da lui Annemarie gerbera. Toată viața mea nu fusesem loială decât limbajului florilor. Dacă începeam să mint nu mai rămânea nimic frumos sau adevărat în viața mea. Am ieșit în grabă pe ușă și am alergat în frig douăsprezece cvartale, sperând să ajung înaintea Renatei.

Grant era încă în parcare, descărcându-și camioneta. L-am așteptat să-mi dea din găleți și le-am cărat înăuntru. În chioșcul lui era un singur taburet. M-am așezat pe el și Grant s-a sprijinit de peretele de placaj.

— Ai venit devreme, a spus.

M-am uitat la ceas. Era puțin peste ora trei.

— Și tu.

— Nu puteam să dorm, a spus.

Nici eu, dar n-am spus nimic.

— Am cunoscut o femeie, am spus.

Am răsucit taburetul ca să nu stau cu fața la Grant, ca și cum aș fi vrut să servesc un client prin fereastră, dar piața era aproape goală.

— Da? a spus. Cine e?

— O femeie oarecare, am spus. A venit la florărie ieri. Am ajutat-o pe sora ei săptămâna trecută. Spune că soțul ei nu o mai dorește. Știi tu, în sensul…

M-am oprit, incapabilă să continui.

— Hmm, a făcut Grant.

Îi simțeam privirea în ceafă, dar nu m-am întors.

— Asta e greu. Era epoca victoriană? Nu prea se vorbea despre sex.

Nu mă gândisem la asta. Am privit amândoi în tăcere cum se umple piața. Renata avea să intre pe ușă dintr-o clipă în alta și ore întregi nu mai puteam să mă gândesc decât la nunta care urma.

— Dorință, a spus Grant într-un final. Eu aș merge pe dorință. Cred că e cel mai aproape.

Nu știam dorința.

— Cu ce?

— Zarnacadea, a spus Grant. E un soi de narcisă. În statele din sud cresc sălbatice. Am câteva, dar bulbii nu înfloresc decât în primăvară.

Primăvara era peste câteva luni. Annemarie nu părea că poate să aștepte atât.

— Nu se poate face nimic?

— Am putea forța bulbii să înflorească în seră. Eu nu fac asta în general; floarea e așa de tare asociată cu primăvara, că nu e căutată până la finalul lui februarie. Dar putem să încercăm, dacă vrei.

— Cât ar dura?

— Nu mult, a spus. Pun pariu că am avea flori până la mijlocul lui ianuarie.

— O întreb, am spus. Mersi.

Am dat să plec, dar m-a oprit punându-mi mâna pe umăr. M-am întors spre el.

— După-amiază? a întrebat.

M-am gândit la flori, la aparatul lui foto și la dicționarul meu.

— Ar trebui să termin pe la două, am spus.

— Vin să te iau.

— O să fiu flămândă, am spus în timp ce mă îndepărtam.

A râs.

— Știu.

Annemarie a părut mai degrabă ușurată decât dezamăgită când i-am dat vestea. Ianuarie e foarte bine, a spus, mai mult decât bine. Sărbătorile sunt o perioadă aglomerată; toată luna decembrie o să fie ca în ceață. Mi-a lăsat numărul de telefon, și-a strâns bine cordonul paltonului roșu și a ieșit după Bethany, care era deja la câteva case mai încolo. Îi dădusem anemone. *Radiezi de farmec*.

Grant a venit devreme, ca și în săptămâna anterioară. Renata l-a invitat înăuntru. S-a așezat la masă și ne-a privit cum lucram, în timp ce mânca pui cu curry dintr-un recipient de plastic aburind. Un al doilea recipient, nedeschis, stătea lângă el. Când am terminat aranjamentele pentru masă Renata mi-a spus că pot să plec.

— Și buchețelele pentru butonieră? am întrebat, uitându-mă în cutia în care aranja buchetele domnișoarelor de onoare.

— Pot să le termin eu, a spus. Am timp berechet. Duceți-vă.

Mi-a făcut semn spre ușă.

— Vrei să mănânci aici? a întrebat Grant, întinzându-mi o furculiță de plastic și un șervețel.

— În mașină. Nu vreau să pierd lumina.

Renata ne-a privit curioasă, dar n-a întrebat nimic. Era cea mai puțin băgăcioasă persoană pe care o cunoscusem vreodată și am simțit o undă de afecțiune pentru ea în timp ce ieșeam pe ușă.

Mâncarea și respirația noastră au aburit geamurile pe drumul lung către casa lui Grant. Am mers în tăcere, singurul zgomot era șuieratul constant al dezaburirii. Era umed afară, dar cerul se limpezea. Până a deschis poarta și am trecut pe lângă casă era deja senin. S-a dus după aparatul foto și m-a mirat să-l văd intrând într-o clădire pătrată cu trei niveluri și nu în casă.

— Ce-i acolo? am întrebat când s-a întors, arătând spre clădirea din care tocmai ieșise.

— Turnul de apă, a spus. L-am transformat în apartament. Vrei să-l vezi pe dinăuntru?

— Lumina, am spus, uitându-mă spre soare, care cobora deja spre orizont.

— Corect.

— Poate mai încolo.

— Bine. Mai vrei o lecție? a întrebat.

A făcut un pas către mine și mi-a pus aparatul la gât. Mâinile lui mi-au atins în treacăt ceafa.

Am scuturat din cap.

— Timp de expunere, diafragmă, focalizare, am spus, rotind inelele obiectivului și repetând cuvintele pe care mi le turnase săptămâna trecută. Învăț singură.

— Bine, a spus. Eu o să fiu înăuntru.

S-a întors și a intrat înapoi în turnul de apă. Am așteptat să se aprindă lumina la etajul doi înainte să mă îndrept spre grădina de trandafiri.

Aveam de gând să încep cu trandafirul alb; părea o idee bună. M-am așezat în fața tufei înflorite și am scos din rucsac un carnețel gol. Voiam să învăț să fac fotografii ținând o evidență strictă a reușitelor și a eșecurilor. Dacă, săptămâna următoare, developam filmul și găseam o singură fotografie clară, trebuia să știu exact ce făcusem ca să obțin acea imagine. Am numerotat paginile de la unu la treizeci și șase.

În lumina tot mai slabă am fotografiat același trandafir alb semi-deschis notând de fiecare dată, în termeni profani, descriptivi, ce indica exponometrul și pozițiile exacte ale inelelor și

rotițelor. Am înregistrat focalizarea, poziția soarelui și unghiul în care cădeau umbrele. Am măsurat distanța de la aparat la trandafir folosindu-mi palma ca unitate. Când n-a mai fost lumină și s-a terminat și filmul, m-am oprit.

Când m-am întors, Grant stătea la masa din bucătărie. Ușa era deschisă și era la fel de frig înăuntru ca și afară. Soarele dispăruse, și cu el – toată căldura. Mi-am frecat mâinile.

— Ceai? m-a întrebat, întinzându-mi o cană aburindă.

Am intrat și am închis ușa în urma mea.

— Da, mersi.

Ne-am așezat față în față la o masă de lemn paradită, identică cu cea de afară. Era trasă lângă o fereastră mică prin care se vedea toată proprietatea: rândurile de flori care urcau și coborau, șoproanele și serele și casa abandonată. Grant s-a ridicat ca să așeze mai bine capacul de pe un vas în care fierbea orez și care stropea printr-o gaură mică. A deschis bufetul și a scos o sticlă de sos de soia, pe care a așezat-o pe masa vălurită.

— Cina e aproape gata, a spus.

M-am uitat la plită. Nu era nimic pe foc în afară de orez.

— Vrei să vezi casa?

Am ridicat din umeri, dar am acceptat.

— Asta e bucătăria.

Dulapurile erau vopsite într-un verde palid, iar blaturile erau din melamină gri, cu muchii argintii. Probabil nu avea nici un fund de lemn, pentru că toate muchiile erau ciobite și zgâriate de la tăiat. Mai era o plită cu gaz veche, alb cu crem, cu un raft rabatabil, iar pe raft erau un șir de vaze de sticlă verde și o singură lingură de lemn. Lingura avea la capăt o etichetă albă cu prețul abia vizibil, ceea ce m-a făcut să cred că fie nu fusese niciodată folosită, fie nu fusese niciodată spălată. Oricum ar fi fost, nu eram deosebit de nerăbdătoare să gust ceva gătit de el.

În colțul camerei era o scară neagră de metal, în spirală, care dispărea printr-o gaură mică și pătrată. Grant a început

să urce și l-am urmat. La al doilea nivel era o cameră de zi în care abia încăpeau o canapea de două locuri de catifea portocalie și un raft cu cărți până în tavan. O ușă deschisă dădea în baia cu faianță albă și o cadă pe picioare. Nu avea nici televizor, nici combină muzicală. N-am văzut nici măcar telefon.

Grant s-a întors spre scară și m-a condus la nivelul următor, care era acoperit, de la un perete la altul, cu o saltea groasă de spumă. Se vedeau bucățele de spumă la margini, unde se ridicase cearșaful. În două colțuri erau teancuri de haine, unele împăturite, altele nu. Unde ar fi trebuit să fie perne erau vrafuri de cărți.

— Dormitorul meu, a spus Grant.

— Unde dormi? am întrebat.

— În mijloc. Mai aproape de cărți decât de haine, de obicei.

S-a urcat pe salteaua de spumă și a stins veioza. Fără să iau mâna de pe balustradă, am coborât înapoi în bucătărie.

— Drăguț, am spus. Liniștit.

— Așa îmi place. Pot să uit unde sunt, înțelegi?

Înțelegeam. În turnul de apă al lui Grant, în absența oricăror obiecte automate și digitale, era ușor să uiți nu numai unde ești, dar și în ce epocă trăiești.

— Trupa punk a colegei mele de apartament repetă toată noaptea la parter, am spus.

— Sună nasol.

— Așa și e.

S-a dus la aragaz și a pus orezul fierbinte și apos în castroane de ceramică pentru supă. Mi-a întins un castron și o lingură. Orezul îmi încălzea gura, gâtul și stomacul. Era mult mai bun decât mă așteptam.

— N-ai telefon? am întrebat, privind în jur.

Credeam că eu sunt singura persoană tânără din societatea modernă neatașată de un dispozitiv de comunicare. Grant a clătinat din cap. Am continuat:

— Nu mai ai rude?

A clătinat iar din cap.

— Tata a plecat înainte să mă nasc, s-a întors la Londra. Nu l-am cunoscut niciodată. Mama, când a murit, mi-a lăsat pământul și florile, nimic altceva.

A mai luat o înghițitură de orez.

— Ți-e dor de ea? am întrebat.

Și-a mai pus sos de soia peste orez.

— Uneori. Mi-e dor de ea așa cum era când eram copil, când gătea cina în fiecare seară și îmi pregătea pachetul pentru școală cu sendvișuri și flori comestibile. Dar spre sfârșitul vieții a început să mă confunde cu tata. Uneori făcea câte o criză de nervi și mă dădea afară din casă. Apoi, când își dădea seama ce a făcut, își cerea scuze cu flori.

— De asta locuiești aici?

A încuviințat din cap.

— Întotdeauna mi-a plăcut să fiu singur. Nimeni nu poate să înțeleagă asta.

Eu înțelegeam.

Și-a terminat orezul și a mai luat o porție, apoi a întins mâna să-i dau castronul și mi l-a umplut și pe al meu. Am terminat de mâncat în tăcere.

Grant s-a ridicat și și-a spălat castronul și l-a pus cu fundul în sus pe un suport de vase metalic. L-am spălat și eu pe al meu și am făcut la fel.

— Ești gata să mergem? a întrebat.

— Filmul? am spus. Am luat aparatul de unde îl agățase și i l-am întins. Nu știu să-l scot.

A derulat filmul și l-a scos. L-am pus în buzunar.

— Mersi.

Ne-am urcat în camionetă și am pornit. Făcuserăm jumătate din drum când mi-am amintit de rugămintea lui Annemarie. Am tras aer în piept cu zgomot.

— Ce e? a întrebat.

— Zarnacadelele. Am uitat.

— Le-am plantat cât erai în grădina de trandafiri. Sunt într-o cutie de carton, în seră. Bulbii trebuie să stea la întuneric până apar frunzele. Poți să le verifici sâmbăta viitoare.

Sâmbăta viitoare. De parcă ne dădeam întâlnire. L-am privit cum șofa, i-am studiat profilul dur, fără urmă de zâmbet. O să le verific sâmbăta viitoare. Era o afirmație simplă, dar care schimba totul complet, ca și trandafirul galben.

Gelozie, infidelitate. Singurătate, prietenie.

6

Când am venit la cină se întunecase deja. Casa era luminată și prin cadrul ușii o vedeam pe Elizabeth așezată singură la masa din bucătărie. Făcuse supă de găină – mirosul ajunsese până la mine în vie și mă trăgea practic spre casă – și stătea cocoșată deasupra castronului, de parcă își studia chipul reflectat în zeamă.

— De ce n-ai prieteni? am întrebat.

Cuvintele mi-au ieșit pe gură fără premeditare. Timp de o săptămână o urmărisem cum dirijează culesul strugurilor, cu un aer greoi și abătut, iar când am văzut-o la masa din bucătărie, singură și, evident, fără nimeni în viața ei, am spus-o fără să vreau.

Elizabeth a privit spre locul unde stăteam. S-a ridicat în liniște și a vărsat conținutul castronului la loc în oală. A luat un chibrit și a aprins cercul albastru de foc de dedesubt.

S-a întors spre mine.

— Dar tu?

— Eu nu vreau prieteni, am spus.

În afară de Perla, care acum aștepta autobuzul școlii la trei sute de metri mai jos pe drum ca să nu fie văzută cu mine, singurii copii pe care îi cunoșteam erau cei din clasa mea. Mă strigau „orfana“ și se mersese atât de departe cu asta, încât bănuiam că nici învățătoarea nu mai știe cum mă cheamă.

— De ce? a insistat Elizabeth.

— Nu știu, am spus, și deja aveam un ton agresiv.

Dar știam.

Fusesem suspendată cinci zile după atacul asupra șoferului de autobuz și, pentru prima dată în viață, nu eram nefericită. Acasă, cu Elizabeth, nu-mi trebuia nimeni altcineva. În fiecare zi mă țineam după ea când se ocupa de cules, când le indica muncitorilor strugurii copți și le spunea să-i lase în pace pe cei care mai aveau nevoie de o zi sau de două. Gusta struguri și îmi dădea și mie, spunând numere care arătau cât sunt de copți: 74/6, 73/7 și 75/6. *Asta*, îmi spunea când găseam un ciorchine copt*, trebuie să reții. Exact aroma asta – zaharurile la șaptezeci și cinci, taninul la șapte. Ăsta e un strugure de vin perfect copt, pe care nici o mașinărie și nici un amator nu-l poate depista.* Până la sfârșitul săptămânii mestecasem și scuipasem boabe din aproape fiecare viță și numerele începuseră să-mi vină aproape înainte să bag bobul în gură, de parcă limba mea le citea ca pe codurile de pe un timbru poștal.

Supa a început să clocotească și Elizabeth a mestecat în oală cu o lingură de lemn.

— Scoate-ți pantofii, a spus. Și spală-te. Supa e fierbinte.

A pus pe masă două castroane și pâini mari cât niște pepeni. Am rupt o pâine în două, am scobit miezul moale și l-am muiat în zeama clocotită.

— Am avut o prietenă, a spus Elizabeth. Sora mea era prietena mea. O aveam pe sora mea, aveam munca mea și prima mea iubire și nu-mi doream nimic altceva. Apoi, într-o clipă, nu mi-a mai rămas decât munca. Ce pierdusem părea de neînlocuit. Așa că m-am concentrat, clipă de clipă, să-mi construiesc o afacere prosperă, să am cei mai căutați struguri de vin din regiune. Țelul pe care mi l-am propus era așa de ambițios, și mi-a luat atâta timp, că n-am avut nici un moment să mă gândesc la tot ce pierdusem.

Faptul că mă luase pe mine, am înțeles atunci, schimbase lucrurile. Prezența mea îi amintea permanent de familie, de iubire și mă întrebam dacă regreta decizia.

— Victoria, a spus dintr-odată, ești fericită aici?

Am dat din cap și inima îmi bătea nebunește. Nimeni nu-mi pusese vreodată întrebarea asta fără să continue cu ceva de genul *pentru că, dacă ai fi fericită, dacă ai avea destulă minte să-ți dai seama ce noroc ai să fii aici, nu te-ai purta ca un plod nerecunoscător.* Dar zâmbetul lui Elizabeth, când în sfârșit a zâmbit, era numai de ușurare.

— Bun, a spus. Pentru că eu sunt fericită că ești aici. De fapt, nu mă bucur că de mâine te întorci la școală. A fost bine că ai rămas aici, ai mai ieșit din cochilie. E prima dată când pari interesată de ceva și, deși recunosc că sunt puțin geloasă pe struguri, mă bucur sincer să văd că intri în contact cu lumea din jurul tău.

— Nu-mi place școala, am spus.

Numai ce am rostit cuvântul și am simțit cum îmi vine supa înapoi pe gât, o senzație scârboasă, de greață.

— Chiar nu-ți place școala? Pentru că știu că îți place să înveți.

— Chiar nu-mi place.

Am înghițit o dată și pe urmă i-am spus cum mă strigă copiii, i-am spus că era ca la toate celelalte școli la care fusesem, că eram luată la ochi, etichetată, supravegheată și niciodată învățată.

Elizabeth a luat o ultimă îmbucătură de pâine și și-a dus castronul la chiuvetă.

— Mâine te retragem, atunci. Pot să te învăț eu mai mult decât ai învăța vreodată la școala aia. Și, dacă mă întrebi pe mine, ai suferit destul pentru o viață întreagă.

S-a întors la masă, mi-a luat castronul și l-a umplut încă o dată până sus.

Ușurarea pe care o simțeam era atât de mare, că am terminat al doilea castron, și apoi încă unul. Și totuși eram așa de ușoară, că aș fi putut să plutesc de pe scaun până sus pe scări, direct în pat.

7

Fotografiile pe care le făcusem erau groaznice. Erau atât de proaste, încât am dat vina pe laboratorul care le developase la minut și le-am dus la un magazin de specialitate. Anunțul de pe ușă se lăuda că imprimau numai fotografii făcute de profesioniști. A durat trei zile până să mi le dea și, când le-am luat, erau la fel de proaste. Mai proaste, chiar. Greșelile se vedeau mai bine, petele neclare de alb și verde erau mai evidente pe fundalul noroios. Le-am aruncat pe jos și m-am așezat pe bordură în fața magazinului, înfrântă.

— Experimentezi cu fotografia abstractă?

M-am întors. În spatele meu stătea o tânără și se uita la fotografiile împrăștiate pe trotuar. Purta șorț și fuma. Scrumul zbura și se așeza printre poze. Speram să ia foc și să ardă.

— Nu, am spus. Experimentez cu eșecul.

— Aparat nou? a întrebat ea.

— Nu, sunt începătoare.

— Ce vrei să știi?

Am ridicat o fotografie de pe jos și i-am arătat-o.

— Tot, am spus.

Și-a stins țigara cu piciorul și s-a uitat atent la fotografie.

— Cred că problema e sensibilitatea filmului, a spus și mi-a făcut semn să merg cu ea în magazin. M-a condus la panoul descriptiv și mi-a arătat niște numere în colțurile casetelor, pe care nici nu le observasem. Filmul avea sensibilitatea prea mică și a fost subexpus pentru lumina slabă de crepuscul. Mi-am notat pe spatele fotografiei tot ce mi-a spus și am băgat tot teancul în buzunarul de la spate.

Sâmbăta următoare de-abia așteptam să termin lucrul. Florăria era goală; nu aveam nici o nuntă. Renata se ocupa de contabilitate și nu a ridicat toată dimineața privirea de la ce făcea acolo. Când m-am plictisit să aștept să mă lase să plec, m-am apropiat de birou și am început să bat cu piciorul în podeaua de ciment.

— Bine, du-te, a spus și mi-a făcut semn cu mâna să plec. M-am întors și aproape ieșisem pe ușă când a adăugat: Și nu veni mâine și nici următoarele două săptămâni.

M-am oprit.

— De ce?

— Ai muncit de două ori mai mult decât ar fi trebuit pentru banii pe care ți i-am dat, cred că știi asta.

Nu ținusem socoteala. Oricum n-aș fi putut să-mi iau altă slujbă nici dacă aș fi vrut. Nu aveam diplomă, nu făcusem facultate și nu aveam nici o calificare. Presupusesem că Renata e conștientă de asta și mă folosește cât vrea. Nu-i purtam pică.

— Și?

— Ia-ți liber câteva săptămâni. Treci pe aici de mâine în două săptămâni și te plătesc ca și cum ai fi venit la muncă – îți datorez banii ăștia. O să am nevoie de tine din nou în preajma Crăciunului și pe urmă am două nunți în ziua de Anul Nou.

Mi-a întins un plic cu banii pe care ar fi trebuit să mi-i dea a doua zi. I-am pus în rucsac.

— Bine, am spus. Mersi. Ne vedem peste două săptămâni.

Când am ajuns, Grant era în parcarea pieței și încărca în mașină o găleată cu flori pe care nu le vânduse. M-am apropiat și i-am pus în față fotografiile neclare, răsfirate în evantai.

— Acum vrei o lecție? a întrebat, amuzat.

— Nu.

M-am urcat în camionetă.

A clătinat din cap.

— Mâncare chinezească, sau tailandeză?

Citeam notițele de pe spatele fotografiilor rușinoase și n-am răspuns. Când s-a oprit la restaurantul tailandez eu am rămas în mașină.

— Ia ceva picant, am strigat prin geamul deschis. Cu creveți.

Cumpărasem zece role de film color, de sensibilitate diferită. Aveam de gând să încep cu unul de 100 în lumina puternică

a amiezei și să ajung la cel de 800 imediat după apus. Grant s-a așezat la masa de picnic cu o carte și la fiecare câteva pagini se mai uita la mine. Abia dacă m-am mișcat de unde stăteam chircită între două tufe de trandafiri albi. Toate florile erau deschise; în nici o săptămână toți trandafirii se vor fi ofilit. Ca și data trecută, am numerotat fotografiile și am notat fiecare unghi și reglaj. Eram hotărâtă să fac totul corect.

Când s-a întunecat aproape de tot am pus aparatul deoparte. Grant nu mai era la masa de picnic. Se vedea lumină prin ferestrele turnului de apă, printr-o perdea groasă de abur. Grant gătea și eu muream de foame. Am pus toate cele zece role de film în rucsac și am intrat în bucătărie.

— Ți-e foame?

S-a uitat la mine cum am închis fermoarul rucsacului și am tras adânc aer în piept.

— Glumești?

Grant a zâmbit. M-am dus la frigider și am deschis ușa. Era gol, cu excepția unui iaurt și a unui bidon mare de suc de portocale. Am luat sucul și am băut direct din bidon.

— Simte-te ca acasă.

— Mersi. Am luat încă o înghițitură și m-am așezat la masă. Ce gătești?

Mi-a indicat șase conserve goale de ravioli de vită. M-am strâmbat.

— Vrei să participi? a întrebat.

— Nu știu să gătesc. Centrele de plasament au bucătari și de atunci am mâncat numai în oraș.

— Ai locuit mereu în centre?

— După Elizabeth. Înainte am stat la tot felul de oameni. Unii găteau bine. Alții nu.

M-a studiat atent, ca și cum ar fi vrut să știe mai multe, dar n-am oferit detalii. Ne-am așezat, cu castroanele de ravioli în față. Afară începuse iar să plouă, o ploaie torențială care amenința să transforme drumurile neasfaltate în râuri.

Când am terminat de mâncat, Grant și-a spălat castronul și s-a dus sus. M-am așezat la masa din bucătărie, așteptându-l să coboare și să mă ducă acasă, dar n-a apărut. Am mai băut suc de portocale și m-am uitat pe fereastră. Când mi s-a făcut din nou foame am căutat prin sertare până am găsit un pachet de fursecuri nedesfăcut și le-am mâncat până la ultimul. Grant tot nu s-a întors. Am pus ceainicul pe foc și am stat deasupra lui, încălzindu-mi mâinile la flacăra albastră. Ceainicul a început să șuiere.

Am umplut două căni, am luat pliculețe de ceai dintr-o cutie de pe bufet și am urcat scările.

Grant stătea pe canapeaua de la primul etaj, cu o carte deschisă pe genunchi. I-am întins o cană și m-am așezat pe jos în fața raftului cu cărți. Camera era atât de mică, încât, cu toate că mă așezasem cât se putea de departe de el, dacă întindea piciorul tot ar fi putut să-mi atingă genunchiul cu degetele. M-am întors spre cărți. Pe raftul de jos era un teanc de cărți enorme, majoritatea manuale de grădinărit, amestecate cu lucrări de biologie și botanică.

— Biologie? am întrebat, luând o carte și deschizând-o la o planșă cu o inimă.

— Am făcut un curs la un colegiu. După ce a murit mama m-am gândit o vreme să vând ferma și să mă duc la facultate. Dar am renunțat la jumătatea cursului. Nu-mi plăceau sălile de clasă. Prea mulți oameni și insuficiente flori.

Din inimă ieșea o venă groasă și albastră. Am urmărit-o cu degetul și m-am uitat la Grant.

— Ce citești?

— Gertrude Stein.

Am clătinat din cap. Nu auzisem niciodată de ea.

— Poeta? a întrebat. Știi „O roză e o roză e o roză“?[1]

---

1 „*A rose is a rose is a rose is a rose*“ este un vers din poemul *Sacred Emily* (1913) de Gertrude Stein. Varianta „*A rose is a rose is a rose*“ a devenit probabil cel mai cunoscut citat din opera scriitoarei americane. (N. tr.)

Am clătinat din nou din cap.

— În ultima parte a vieții mama era obsedată de ea, a spus Grant. Aproape toată viața citise poeți din epoca victoriană și, când a descoperit-o pe Gertrude Stein, mi-a spus că era o alinare.

— Ce vrea să spună „O roză e o roză e o roză"? am întrebat.

Am închis cu zgomot manualul de biologie și m-am trezit în față cu scheletul uman. Am pus degetul pe orbita goală.

— Că lucrurile sunt ce sunt și atât, a răspuns.

— „O roză e o roză."

— „E o roză", a continuat el, cu un zâmbet vag.

M-am gândit la toți trandafirii din grădina de sub noi, fiecare de altă nuanță, fiecare în altă fază.

— Mai puțin când sunt galbeni, am spus. Sau roșii, sau purpurii, sau nedeschiși, sau pe trecute.

— Așa m-am gândit și eu, a spus Grant. Dar îi dau doamnei Stern șansa să mă convingă.

S-a întors la lectură.

Am scos altă carte dintr-un raft mai de sus. Era un volum subțire de poezie. Elizabeth Barrett Browning. Îi citisem cea mai mare parte a operei la începutul adolescenței, când am descoperit că poeții romantici se raportau adesea la limbajul florilor și am citit tot ce mi-a căzut în mână. Paginile cărții erau pline de notițe mâzgălite pe margini. Poemul la care s-a deschis avea unsprezece versuri și toate începeau cu *iubește-mă*. Eram surprinsă. Citisem poemul, eram sigură, dar nu-mi aminteam de zecile de referiri la iubire, numai de cele la flori. Am pus cartea la loc și am luat alta, apoi încă una. În tot timpul ăsta Grant nu s-a mișcat, dădea paginile cărții în tăcere. M-am uitat la ceas. Zece și zece.

Grant a ridicat privirea. S-a uitat și el la ceas și apoi a privit pe fereastră. Ploua în continuare.

— Vrei să mergi acasă?

Era ud pe drum; am fi făcut mult până în oraș. M-aș fi făcut fleașcă de la florărie până în camera albastră și probabil că trupa

Natalyei făcea repetiții. Renata nu mă aștepta la muncă a doua zi. Nu, mi-am dat seama, nu țineam neapărat să merg acasă.

— Am de ales? am întrebat. Că aici cu tine nu dorm.

— Nu rămân aici. Poți să dormi tu la mine în pat. Sau pe canapea. Sau cum vrei.

— De unde știu că nu vii înapoi aici în timpul nopții?

A scos lanțul de chei din buzunar și mi-a întins cheia de la turnul de apă, apoi a coborât. L-am urmat.

În bucătărie a luat o lanternă dintr-un sertar și o jachetă de flanel dintr-un cui. Am deschis ușa și a ieșit, zăbovind puțin la adăpostul verandei. Ploua cu găleata în jurul treptei protejate de acoperiș.

— Noapte bună, a spus.

— Cheie de rezervă? am întrebat.

A oftat și a clătinat din cap, dar zâmbea. S-a aplecat și a ridicat o stropitoare ruginită, plină pe jumătate cu apă de ploaie. A scurs apa prin cioc de parcă uda pietrișul îmbibat. Pe fund era o cheie.

— Probabil e așa ruginită, că nici nu mai merge. Dar ia-o, să fii sigură.

Mi-a întins cheia și mâinile ni s-au încleștat pe metalul ud.

— Mersi, am spus. Noapte bună.

Nu s-a clintit cât am închis ușa, centimetru cu centimetru, și am tras zăvorul.

În turnul gol am respirat și am urcat scara. La ultimul etaj am luat pătura de pe patul lui Grant și m-am întors în bucătărie, unde m-am ghemuit sub masa de picnic. Dacă se deschidea ușa, auzeam imediat.

Dar n-am auzit, toată noaptea, decât ploaia.

Grant a bătut în ușă la zece și jumătate în dimineața următoare. Eu eram încă adormită sub masă. Dormeam de douăsprezece ore, eram înțepenită și mi-a luat ceva să mă ridic. La ușă m-am oprit, m-am sprijinit de tăblia solidă de lemn și m-am frecat la ochi, mi-am masat pomeții și ceafa. Apoi am deschis ușa.

Grant era îmbrăcat cu hainele din noaptea trecută și părea numai o idee mai treaz decât mă simțeam eu. A intrat repede în bucătărie și s-a așezat la masă.

Furtuna trecuse. Afară, sub cerul fără urmă de nori, florile străluceau. Era o zi perfectă pentru fotografii.

— Mergem la piață? a întrebat. Duminica vând la piața din apropiere, nu merg în oraș. Vrei să vii?

Decembrie nu era un moment bun pentru fructe și legume, mi-am amintit. Portocale, mere, broccoli, varză. Dar nici dacă era toiul verii n-aș fi vrut să merg la piață. Nu voiam să risc să dau de Elizabeth.

— N-aș prea veni. Dar am nevoie de film.

— Hai cu mine, atunci. Poți să stai în mașină până vând ce mi-a mai rămas de ieri. Pe urmă te duc la magazin.

Grant s-a schimbat la etaj, iar eu m-am spălat pe dinți cu pastă și cu degetul. Mi-am dat cu apă pe față și pe păr și m-am dus să-l aștept în mașină. Când a apărut, după câteva minute, se bărbierise și purta o bluză gri, curată și o pereche de blugi numai puțin murdari. Încă părea obosit și, când a încuiat ușa, și-a tras gluga pe cap.

Drumul era inundat pe alocuri și Grant mergea încet, pentru că mașina se balansa ca o barcă de câte ori trecea prin apă adâncă. Am închis ochii.

Peste nici cinci minute a oprit și, când am deschis ochii, eram într-o parcare aglomerată. M-am lăsat în jos pe banchetă, iar el a sărit din mașină. Și-a tras gluga și mai jos peste ochi și a descărcat florile. Am închis ochii și mi-am apăsat urechea de portiera închisă, încercând să nu aud zgomotele din piață și să nu-mi amintesc de câte ori venisem aici în copilărie. În cele din urmă s-a întors.

— Gata? a întrebat.

A condus până la cel mai apropiat magazin, o băcănie care vindea și unelte de pescuit și produse farmaceutice. Eram neliniștită să fiu în plină stradă, atât de aproape de Elizabeth.

M-am oprit, cu mâna pe portieră.

— Elizabeth?

— N-o să dai de ea aici. Nu știu unde-și face cumpărăturile, dar eu vin aici de mai bine de douăzeci de ani și n-am văzut-o niciodată.

M-am liniștit și am intrat în magazin. M-am dus direct la raionul foto, am pus rolele de film expuse într-un plic și le-am dat drumul printr-o fantă.

— O oră? am întrebat-o pe vânzătoarea cu șorț albastru și mutră plictisită.

— Mai puțin, a răspuns. N-am mai avut nici un film de developat de zile întregi.

Am pornit pe cel mai apropiat rând de rafturi. Aveau o ofertă la tricouri – trei pentru cinci dolari. Le-am luat pe primele trei dintr-un vraf înalt și le-am pus în coș, lângă role de film, o periuță de dinți și deodorant. Grant aștepta la ieșire mâncând un baton de ciocolată și privindu-mă cum mă învârt printre rafturi. Am scos capul de după un raft. Când m-am lămurit că magazinul e gol am venit lângă el.

— Micul dejun? am întrebat, și el a încuviințat din cap.

Am luat și eu un baton și am scobit toate alunele, până n-a mai rămas decât o fâșie cleioasă de caramel.

— Cea mai bună parte, a spus Grant, arătând spre caramel. I l-am întins și l-a mâncat repede, de parcă se temea să nu mă răzgândesc și să i-l iau înapoi. Cred că îți place de mine mai mult decât arăți, a spus zâmbind.

Ușa s-a deschis și s-a apropiat de noi un cuplu în vârstă ținându-se de mână. Femeia era ușor adusă de spate, iar bărbatul avea piciorul stâng țeapăn, așa că părea că ea îl trage înăuntru pe ușă. Bătrânul m-a privit din cap până în picioare și mi-a zâmbit tinerește și nepotrivit cu pielea lui pătată de vârstă.

— Grant, a spus, făcând cu ochiul și arătând din cap spre mine. Bună treabă, băiete, bună treabă.

— Mulțumesc, domnule, a spus Grant și a privit în pământ.

Bărbatul a trecut pe lângă noi clătinându-se și, după câțiva pași, s-a oprit și a plesnit-o pe nevastă-sa peste fund. S-a întors și i-a făcut cu ochiul lui Grant.

Grant s-a uitat de la mine la bătrân și a clătinat din cap.

— Era prieten cu maică-mea, a spus când cei doi s-au îndepărtat destul. Își imaginează că o să fim și noi ca ei peste șaizeci de ani.

Am dat ochii peste cap, am mai luat un baton de caramel și m-am dus să aștept lângă raionul foto. Era cel mai puțin probabil lucru din lume ca Grant și cu mine să ne ținem de mână peste șaizeci de ani. Vânzătoarea mi-a dat prima rolă, pe care o developase deja, iar filmul era tăiat și așezat într-un plic transparent. Am înșirat fotografiile pe tejgheaua galbenă.

Primele zece erau neclare. Nu niște pete albe imposibil de distins, ca primele încercări, dar neclare. De la a unsprezecea începeau să fie rezonabil de clare, dar nu era nimic de care să fiu mândră. Vânzătoarea a continuat să-mi dea rolele una câte una și am continuat să le înșir, având grijă să nu le încurc.

Grant aștepta făcându-și vânt cu cinci ambalaje goale de ciocolată. M-am apropiat de el și i-am întins fotografia. Era a șaisprezecea poziție de pe al optulea film – un trandafir alb desăvârșit, luminos și clar, în perfect contrast cu fundalul întunecat. Grant s-a aplecat parcă să-l miroasă și a încuviințat din cap.

— Frumos.

— Hai să mergem, am spus.

Am plătit produsele din coș și ambalajele goale ale lui Grant și m-am îndreptat spre ușă.

— Și fotografiile? a întrebat Grant oprindu-se și privind la marea pe poze pe care le lăsasem pe tejghea.

— Asta e singura care-mi trebuie, am spus.

8

Am ascultat zgomotul făcut de mopul lui Elizabeth cu spatele lipit de trunchiul unei vițe groase. Plecasem chipurile să-mi fac plimbarea de dimineață, dar n-aveam chef de plimbare. Elizabeth deschisese toate ferestrele din casă ca să intre aerul cald de început de primăvară și, de unde stăteam în primul rând de vie de lângă casă, îi auzeam fiecare mișcare.

Locuiam cu Elizabeth de șase luni și mă obișnuisem cu conceptul ei de școlarizare la domiciliu. Nu aveam bancă. Elizabeth nu a cumpărat nici tablă, nici manuale, nici cartonașe cu cuvinte. În schimb lipise un orar pe ușa frigiderului – o foaie aproape transparentă de hârtie de orez cu un scris delicat, cu colțurile răsucite în jurul magneților rotunzi – și eu eram responsabilă de treburile și activitățile scrise pe hârtie.

Lista lui Elizabeth era detaliată, exhaustivă și precisă, dar nu s-a mărit și nici nu s-a modificat niciodată. În fiecare zi, după micul dejun și plimbarea de dimineață, scriam în jurnalul legat în piele neagră pe care mi-l cumpărase. Eram bună la scris și foarte bună la pronunțat cuvintele pe litere, dar greșeam intenționat ca s-o determin pe Elizabeth să stea lângă mine, să mă ajute la pronunție și să-mi corecteze paginile. Când terminam o ajutam să pregătească prânzul și împreună măsuram, turnam, înjumătățeam și dublam rețetele. Tacâmurile așezate unele peste altele deveneau fracții și cănile cu fasole uscată deveneau probleme complicate de vocabular. Cu ajutorul calendarului pe care îl folosea ca să urmărească vremea m-a învățat să calculez medii, procente și probabilități.

În fiecare seară îmi citea. Avea rafturi întregi de cărți clasice pentru copii, cu coperți cartonate prăfuite, cu titluri aurite: *Grădina secretă*, *Pollyanna* și *Copacul care creștea în Brooklyn*. Dar eu preferam manualele de viticultură, ilustrațiile cu plante și formulele chimice, ferestre către lumea din jurul meu. Am memorat denumirile specifice – contaminare cu nitrați, captarea

și stocarea carbonului, managementul integrat al dăunătorilor – și le foloseam în conversația de zi cu zi cu o seriozitate care o făcea să râdă pe Elizabeth.

Înainte de culcare tăiam ziua încheiată în calendarul din camera mea. În ianuarie nu făceam decât un mic X cu roșu în caseta de sub dată, dar spre finalul lui martie am ajuns să scriu temperatura maximă și minimă, cum făcea Elizabeth în calendarul ei, ce am mâncat la cină și o listă cu activitățile din timpul zilei. Elizabeth a tăiat un teanc de foițe adezive la dimensiunea casetelor din calendar și în multe seri umpleam cinci sau șase înainte să mă culc.

Calendarul era mai mult decât un ritual de seară, era o numărătoare inversă. 2 august, a doua zi după presupusa mea zi de naștere – era marcată, toată caseta era colorată roz. Cu marker negru Elizabeth scrisese ora 11, etajul trei, camera 305. Legea cerea să locuiesc cu Elizabeth un an întreg înainte să poată fi finalizată adopția; Meredith programase să apărem în fața judecătorului fix la un an după sosirea mea la Elizabeth.

M-am uitat la ceasul pe care mi-l dăduse Elizabeth. Mai erau zece minute până să mă lase să intru în casă. Mi-am sprijinit capul de crengile goale ale viței. Din mugurii tari apăruseră primele frunzulițe de un verde strălucitor și le-am studiat – versiuni perfecte, de mărimea unei unghii, a frunzelor în care se vor transforma mai târziu. Am mirosit una și am ronțăit un colț, gândindu-mă că aș putea să scriu în jurnal ce gust are planta, înainte să apară strugurii. M-am uitat iar la ceas. Cinci minute.

Din liniștea din jur am auzit vocea lui Elizabeth. Era clară, sigură și o clipă m-am gândit că mă strigă pe mine. Am fugit cât mă țineau picioarele spre casă, dar m-am oprit scurt când mi-am dat seama că vorbea la telefon. Cu toate că n-o mai pomenise pe sora ei din ziua când merseserăm la ferma de flori, am știut într-o clipă că o sunase pe Catherine. M-am așezat pe jos, pe pământ, în fața ferestrei de la bucătărie, șocată.

— Încă o recoltă, a spus. În siguranță. Eu nu beau, dar îl înțeleg mai bine pe tata acum. Tentația de a da pe gât un pahar de whisky de dimineață – „ca să amorțesc teama că ar putea să vină vreun îngheț“, cum spunea el – pot s-o înțeleg.

A făcut o pauză scurtă și mi-am dat seama că, încă o dată, vorbea cu robotul telefonic al lui Catherine.

— Oricum, știu că m-ai văzut în ziua aia, în octombrie. Ai văzut-o pe Victoria? Nu-i așa că e frumoasă? Era evident că nu voiai să mă vezi și am vrut să-ți respect decizia, să-ți mai dau timp. Așa că n-am mai sunat. Dar nu mai pot să aștept. Am hotărât să încep să te sun din nou, în fiecare zi. Probabil de mai multe ori pe zi, până o să fii de acord să vorbești cu mine. Am nevoie de tine, Catherine. Nu înțelegi? Tu ești familia mea.

Am închis ochii la auzul cuvintelor lui Elizabeth. *Tu ești familia mea*. Opt luni trăiserăm împreună, mâncând trei mese pe zi în bucătărie, lucrând cot la cot. Mai erau mai puțin de patru luni până la adopție. Și totuși Elizabeth nu mă considera familia ei. M-a apucat furia și, când am auzit sunetul receptorului pus în furcă, urmat de zgomotul apei murdare pe țeavă, am urcat cu pași grei treptele de la intrare. Am lovit ușa cu pumnii strânși, încercând să o dărâm. *Și eu ce sunt?* am vrut să strig. *De ce ne prefacem?*

Dar când Elizabeth a deschis ușa și i-am văzut figura surprinsă, am început să plâng. Nu-mi aminteam să mai fi plâns vreodată și simțeam că lacrimile îmi trădează furia. M-am lovit peste față, unde lacrimile curgeau în șiroaie. Fiecare palmă mă făcea să plâng și mai tare.

Elizabeth nu m-a întrebat de ce plâng, m-a tras doar în bucătărie. S-a așezat pe un scaun de lemn și m-a ridicat, jenată, în poala ei. În câteva luni făceam zece ani. Eram prea mare să stau la ea în poală, prea mare să fiu ținută în brațe și mângâiată. Brusc eram și îngrozită la gândul că ajung iar la orfelinat, și surprinsă că tactica lui Meredith să mă sperie funcționase. Mi-am ascuns fața în umărul lui Elizabeth și am hohotit mai

departe. M-a strâns în brațe. Am așteptat să-mi spună să mă liniștesc, dar n-a spus nimic.

Minutele treceau. A sunat alarma de la aragaz, dar Elizabeth nu s-a mișcat. Când am ridicat într-un sfârșit capul, toată bucătăria mirosea a ciocolată. Elizabeth făcuse un sufleu ca să sărbătorim venirea primăverii, iar aroma era bogată și dulce. Mi-am șters ochii de bluza ei, m-am îndreptat și m-am lăsat pe spate ca s-o privesc. Când privirile ni s-au întâlnit am văzut că și ea plânsese. Lacrimile atârnau o clipă pe bărbie, apoi cădeau.

— Te iubesc, a spus Elizabeth, și am început să plâng din nou.

În cuptor, sufleul începuse să se ardă.

9

Luni de dimineață Grant a plecat devreme la piața de flori, dar eu nu m-am dus cu el. Când m-am trezit, câteva ore mai târziu, am descoperit cu surprindere că nu eram singură la fermă. Erau bărbați care strigau unii la alții printre rândurile de flori și femei îngenunchiate pe pământul ud, smulgând bălării. Am privit totul de la fereastă: tăiatul, îngrijitul, fertilizatul și culesul.

Nu-mi trecuse nici o clipă prin minte că mai era cineva în afară de Grant care se ocupa de hectarele întregi de plante, dar acum că îi vedeam la lucru mi-am dat seama ce ridicol a fost să-mi imaginez altceva. Și cu toate că nu-mi surâdea să împart ferma cu nimeni, mai ales în prima zi în care Grant mă lăsase singură, le eram recunoscătoare muncitorilor care făceau sutele de varietăți să înflorească.

Mi-am pus un tricou alb curat și m-am spălat pe dinți. Apoi am luat o bucată de pâine și aparatul foto și am ieșit. Lucrătorii m-au întâmpinat cu o înclinare a capului și un zâmbet, dar n-au încercat să facă conversație.

Am intrat în prima seră. Era cea pe care mi-o arătase Grant în prima zi și avea mai mult orhidee, cu un singur rând de

varietăți de hibiscus și amarilis. Era mai cald înăuntru și mă simțeam bine în tricoul meu subțire. Am început cu rândul de sus de pe peretele din stânga. Mi-am numerotat carnețelul și am făcut câte două fotografii cu fiecare floare, notând de data asta denumirea științifică a fiecăreia, și nu parametrii aparatului. Apoi am folosit unul din manualele de grădinărit ale lui Grant ca să stabilesc denumirea comună a fiecărei flori, pe care o mâzgăleam pe margine și apoi puneam un X în dicționarul meu în dreptul fiecărei flori pe care o fotografiasem. Am folosit patru role de film și am pus șaisprezece X-uri în dicționar. Am calculat că mi-ar trebui o săptămână să fotografiez tot ce era în floare și toată primăvara să le aștept pe restul, și chiar și așa tot aș fi ratat unele flori.

La câțiva pași de peretele din spate, cu ochii lipiți de vizorul aparatului, m-am împiedicat de un obiect mare așezat în mijlocul culoarului. Când m-am uitat ce e, am văzut o cutie de carton închisă. Pe capac, cu marker negru, era mâzgălit cuvântul *Zarnacadele*.

M-am uitat în cutie. Șase ghivece de lut înghesuite unul lângă altul, cu pământul nisipos umed, ca și cum fuseseră udate în dimineața aia. Am băgat degetul în pământ sperând să simt un lăstar gata să răsară, dar nu era nimic. Am închis cutia și am pornit mai departe pe culoar, expunând câte o poziție a filmului de câte ori găseam o plantă în floare.

Zilele au continuat la fel. Grant pleca dimineața înainte să mă trezesc eu. Am petrecut după-amieze lungi singură în sere, trecând pe lângă lucrătorii politicoși în drumul între muncă și turnul de apă. De cele mai multe ori Grant aducea seara mâncare la pachet, dar uneori mâncam supă la cutie și pâini întregi sau pizza congelată.

După cină citeam împreună la etajul doi, uneori chiar așezați amândoi pe canapea. Atunci așteptam să mă cuprindă nevoia de singurătate, dar de îndată ce aerul din încăpere începea să se rarefieze, Grant se ridica, îmi spunea noapte bună și dispărea

în jos pe scara în spirală. Uneori se întorcea o oră mai târziu, alteori nu mai apărea până a doua zi pe seară. Nu știam unde se duce sau unde doarme noaptea și nici n-am întrebat.

Stăteam la el de aproape două săptămâni când, într-o după-amiază târziu, a venit acasă cu un pui. Crud.

— Ce-ai de gând să faci cu ăsta? am întrebat, ridicând pasărea rece, învelită în plastic.

— Să-l gătesc, a răspuns.

— Cum adică „să-l gătești"? am întrebat. Nu știm nici măcar cum să-l curățăm.

Grant a scos un bon de casă. Pe spatele lui notase instrucțiuni și mi le-a citit și mie. Începeau cu încinsul cuptorului și se terminau cu ceva cu rozmarin și cartofi noi.

Am aprins cuptorul.

— Asta e contribuția mea, am spus. De aici te descurci singur.

M-am așezat la masă.

A scos o tavă și a spălat cartofii, apoi i-a tăiat cubulețe și a presărat rozmarin. I-a pus în tavă împreună cu puiul, a turnat ulei de măsline, a presărat sare și mirodenii dintr-un borcănaș. S-a spălat pe mâini și a băgat tava în cuptor.

— I-am cerut măcelarului cea mai simplă rețetă posibilă și asta mi-a dat. Nu sună rău, nu?

Am dat din umeri.

— Singura problemă, a adăugat, e că durează cel puțin o oră.

— Cel puțin o oră!?

Gândul că trebuia să aștept îmi dădea dureri de cap. Nu mâncasem nimic de la micul dejun și aveam stomacul așa de gol, că-mi era greață.

Grant a aprins o lumânare și a scos un pachet de cărți de joc.

— Să ne treacă timpul, a spus.

A pus un ceas de bucătărie să sune și s-a așezat vizavi de mine.

Am jucat război la lumina lumânării, singurul joc pe care îl știam. Ne-a ținut ocupați cât să nu leșinăm de foame. Când

a sunat ceasul eu am pus masa, iar Grant a tăiat pieptul de pui în felii subțiri. Eu am smuls un copan din pasărea aurie și am început să mănânc.

Masa a fost pe-atât de delicioasă pe cât de simplă fusese rețeta. Carnea era fierbinte și fragedă. Am mestecat și am înghițit bucăți uriașe, apoi am smuls și al doilea copan înainte ca Grant să apuce să întindă mâna spre el și am mâncat mai întâi pielea condimentată.

Așezat în fața mea, Grant a mâncat o felie de piept cu cuțitul și furculița, tăind câte o bucățică și mestecând-o încet. Pe fața lui se citea și plăcere, și mândria reușitei culinare. A lăsat jos tacâmurile și, când s-a uitat la mine, mi-am dat seama că lăcomia îi făcea plăcere. Atenția cu care mă privea m-a făcut să mă simt prost.

Am lăsat din mână al doilea copan, din care nu mai rămăsese decât osul.

— Știi că n-o să se întâmple, am spus, n-o să fim așa.

Grant s-a uitat la mine nedumerit.

— Cuplul în vârstă de la magazin, ocheadele și palmele peste fund; noi n-o să fim așa. N-o să mai știi cine sunt peste șaizeci de ani, am spus. Probabil nici peste șaizeci de zile.

I-a pierit zâmbetul.

— De ce ești așa de sigură?

Am cântărit întrebarea. *Eram* sigură și știam că își dă seama de asta. Dar era greu să explic de ce eram așa de sigură.

— N-am avut nici o relație cu nimeni – dacă n-o pui la socoteală pe asistenta socială, și eu n-o pun – mai lungă de cincisprezece luni.

— Ce se întâmpla după cincisprezece luni?

M-am uitat la el cu o privire rugătoare. Când a înțeles care era răspunsul și-a ferit privirea, jenat.

— Dar de ce nici de data asta?

Era întrebarea cea mai potrivită și imediat ce am auzit-o am știut răspunsul.

— N-am încredere în mine, am spus. Nu știu cum îți imaginezi viața noastră împreună, dar n-o să se întâmple. Aș strica eu totul.

Îl vedeam că se gândește la ce spusesem, că încearcă să cuprindă hăul dintre sentința din vocea mea și viziunea lui despre viitorul nostru și să-l umple cu o combinație de speranță și minciuni. Am simțit ceva, un amestec de milă și rușine, în fața plăsmuirilor lui disperate.

— Te rog nu-ți pierde timpul, am spus. Încercând. Am încercat și eu o dată și nu mi-a ieșit. Nu e posibil pentru mine.

Când m-a privit din nou expresia i se schimbase. Avea fălcile încleștate și nările i se umflaseră.

— Minți, a spus.

— Poftim? am întrebat.

Nu asta era reacția la care mă așteptam.

S-a tras de o șuviță de păr și, când a vorbit, cuvintele au venit lent și calculat:

— Nu minți! Spune-mi că n-o să mă ierți niciodată pentru ce a făcut mama sau spune-mi că de câte ori te uiți la mine ți se face rău. Dar nu mă minți în față cum că e vina ta că nu putem fi împreună.

Am luat oasele de pui din farfurie și am smuls grăsimea de pe zgârciuri. Nu mă puteam uita la el, aveam nevoie de timp să procesez ce spusese. *Ce a făcut mama*. Nu exista decât o singură explicație. Când îl întâlnisem prima dată mă așteptasem să văd pe chipul lui furie și, când n-am văzut-o, am crezut că mă iertase. Dar realitatea era cu totul alta. Grant nu era furios pe mine, pentru că nici măcar nu știa adevărul. Nu înțelegeam cum era posibil să nu știe, când locuia cu mama lui la vremea respectivă, dar n-am întrebat.

— Nu mint.

N-am găsit nimic altceva de spus.

Grant a scăpat din mână furculița și metalul a zăngănit pe farfuria de ceramică. S-a ridicat.

— Nu numai ție ți s-a distrus viața, a spus și a ieșit din bucătărie, dispărând în noapte.

Am încuiat ușa în urma lui.

10

În iulie piața era aglomerată. Pe toate culoarele te împiedicai de landouri pline cu fructe și legume și cu copii mânjiți de zeamă de piersici, iar pensionari nerăbdători cu cărucioare de cumpărături după ei admonestau mamele distrate. Striveam sub tălpi coji de fistic. Am fugit ca să țin pasul cu Elizabeth. Își făcea loc prin mulțime spre tarabele cu mure.

După prânz, îmi promisese, o să facem plăcintă cu mure și înghețată de casă. Așa mă mituia să stau în casă, la adăpost de căldurile record și departe de strugurii ei care se coceau cu repeziciune, iar eu acceptasem fără tragere de inimă. Toată primăvara munciserăm cot la cot în vie și nu voiam să plec de lângă struguri acum când știam că nu mai aveam ce face decât să așteptăm. Îmi lipseau diminețile lungi în care tăiam lăstarii apăruți la baza trunchiurilor ca să obligăm vița să-și concentreze toate forțele spre struguri. Mi-era dor de zilele când mergeam, cu un cuțit de bucătărie în mână, în urma tractorașului pe care Elizabeth îl folosea ca să plivească printre rânduri, smulgând cu mâna buruienile care mai rămâneau așa cum mă învățase ea: mai întâi le slăbeam rădăcina cu cuțitul, apoi trăgeam planta din pământ. Făceam asta de mai bine de trei luni când i-am spus lui Elizabeth că era interzis de regulament să lași un copil în plasament să folosească cuțitul. Dar nu mi l-a luat. *Tu nu ești în plasament*, a spus simplu. Și cu toate că nu mă mai simțeam ca un copil în plasament (de fapt mă simțeam așa de diferită de fetița care sosise acolo cu aproape un an în urmă, încât în multe dimineți stăteam în fața oglinzii de la baie, mult după ce Elizabeth mă chemase la masă, studiindu-mi chipul și căutând

semnele fizice ale schimbării care știam că avusese loc), nu era tocmai adevărat. Încă eram în plasament și așa aveam să rămân până la prezentarea în instanță din august.

Mi-am făcut loc cu greu prin mulțime și am ajuns lângă Elizabeth.

— Mure? m-a întrebat și mi-a întins o tăviță de carton.

Pe o masă acoperită cu pânză roșie vânzătorul expunea mormane înalte de mure, fragi, zmeură și mure altoite. Am luat una din tăviță și am băgat-o în gură. Era mare și dulce și mi-a pătat degetele.

Elizabeth a vărsat șase tăvițe într-o pungă de plastic și le-a plătit, apoi a trecut la următoarea tarabă. Am urmat-o prin căldura din piață, cărând pungile care nu încăpeau în sacoșa ei uriașă de pânză. La camionul lăptarului mi-a întins un vas cu lapte, iar sticla era brobonită.

— Gata? am întrebat.

— Aproape. Hai cu mine, a spus, arătând spre capătul îndepărtat al pieței.

Am înțeles unde mergem înainte să fi trecut de taraba cu caise Blenheim, a ultimului vânzător pe care îl cunoșteam. Am pus sticla de lapte sub braț și m-am repezit la Elizabeth, apucând-o de mânecă și încercând s-o țin în loc. Dar n-a făcut decât să meargă și mai repede. Nu s-a oprit până nu a ajuns la taraba cu flori.

Pe masă erau înșirate buchete de trandafiri. Privite de aproape, perfecțiunea florilor era uluitoare: fiecare petală era tare și fină, așezată strâns peste celelalte, astfel încât vârful florii era o spirală perfectă. Elizabeth stătea nemișcată, studiind florile ca și mine. Am arătat spre un buchet mixt, sperând că o să cumpere unul, o să-l plătească și o să plece de acolo fără un cuvânt. Dar înainte să poată face vreun gest, băiatul a strâns florile de pe masă și le-a aruncat în bena camionetei. Am făcut ochii mari. Refuza să-i vândă lui Elizabeth. M-am uitat la ea să-i văd reacția, dar expresia ei era impenetrabilă.

— Grant? a spus.

N-a răspuns, nici măcar nu s-a uitat spre ea.

— Sunt mătușa ta Elizabeth. Sunt sigură că știi.

Aplecându-se deasupra camionetei, băiatul a întins o prelată peste trandafiri. Ochii îi erau la flori, dar ciulise ușor urechile și ridicase bărbia. De aproape părea mai în vârstă. Un puf deschis la culoare îi acoperea buza de sus, iar picioarele și brațele, care înainte mi se păruseră slăbănoage, erau vânjoase. Nu avea pe el decât un maieu alb și omoplații făceau să salte materialul subțire, o mișcare regulată pe care o urmăream ca hipnotizată.

— Nu ai de gând să-mi răspunzi? a întrebat Elizabeth.

Cum el n-a spus nimic, vocea i s-a schimbat; era așa cum mi-o aminteam din primele săptămâni petrecute cu ea: severă, răbdătoare, apoi neașteptat de furioasă:

— Cel puțin uită-te la mine. Uită-te la mine când îți vorbesc.

Nu s-a uitat.

— Toată povestea asta n-are nimic de-a face cu tine. Niciodată n-a avut. Ani de zile te-am privit crescând de la distanță și mi-am dorit mai mult ca orice să vin încoace și să te strâng în brațe.

Grant lega prelata cu sfoară și mușchii brațelor i se încordau. Era greu să-ți închipui că cineva l-ar putea lua în brațe, greu să-ți închipui că nu fusese mereu așa de puternic. Când a terminat de legat și ultimul nod s-a întors.

— Așa ar fi trebuit să faci, dacă asta îți doreai.

Vocea era rece, lipsită de orice emoție.

— Nu te-a împiedicat nimeni.

— Nu, a spus Elizabeth, clătinând din cap, nu știi despre ce vorbești.

Vorbea cu voce joasă, dublată de o vibrație adâncă pe care o recunoșteam, din fostele familii cu care stătusem, ca precedând un atac. Dar nu s-a repezit la el, cum aproape mă așteptam să facă. În schimb a spus ceva total neașteptat, care l-a făcut

pe Grant să se întoarcă spre mine și pentru prima dată ni s-au întâlnit privirile.

— Victoria face plăcintă cu mure, a șoptit. Ar trebui să vii pe la noi.

11

Imaginea lui Grant, dezamăgit și disperat, nu mă lăsa să dorm. Spre dimineață am renunțat să mai încerc să adorm și m-am așezat la masa din bucătărie, așteptând să aud motorul camionetei. Am tresărit la auzul unei bătăi ușoare în ușă. Când am deschis, Grant a trecut pe lângă mine, amețit de somn, și a urcat la etaj. A dat drumul apei la duș și mi-am dat seama că era duminică.

Voiam să mă întorc în camera albastră, la Renata, la ziua plății și la nebunia de dinainte de sărbători. Stătusem prea mult la Grant. Dar azi nu mergea în oraș. M-am așezat pe treapta cea mai de jos și m-am gândit cum să-l conving să facă drumul de trei ore până în oraș și înapoi în ziua lui liberă.

Încă mă mai gândeam când Grant a pus piciorul pe treaptă, între omoplații mei. Atingerea neașteptată m-a făcut să alunec de pe scară direct pe podeaua bucătăriei. M-am adunat de pe jos.

— Ridică-te, a spus. Te duc înapoi.

Cuvintele îmi erau familiare. Mi-am amintit diversele variațiuni ale acestei propoziții pe care le auzisem de-a lungul timpului: *Strânge-ți lucrurile. Alexis vrea să doarmă singură în cameră. Suntem prea bătrâni să mai trecem iar prin așa ceva.* Dar de cele mai multe ori era un simplu *Meredith e pe drum*, uneori urmat de *Îmi pare rău*.

Lui Grant i-am răspuns ce răspundeam de fiecare dată:

— Sunt gata.

Mi-am luat rucsacul, greu de la aparatul lui foto și zecile de role de film, și m-am urcat în mașină. Grant a mers repede

pe drumurile de țară încă în întuneric, depășind camionete pline cu produse pentru piață. A ieșit pe prima bretea la sud de pod și a intrat pe banda de rezervă plină. Nu se vedea nici o stație de autobuz. Fără să mă clintesc, m-am uitat în susul și în josul străzii.

— Trebuie să mă întorc la piață, a spus.

Nu s-a uitat la mine.

A stins motorul și a ocolit camioneta prin față. A deschis portiera din dreapta si s-a întins după rucsacul meu, pe care îl țineam la picioare. Mi-a atins genunchii cu pieptul și, când s-a ridicat, căldura dintre trupurile noastre s-a evaporat în aerul rece de decembrie. Am sărit din mașină și am luat rucsacul.

Deci așa se termină, mi-am spus, cu un aparat plin de fotografii de la o fermă de flori pe care n-o s-o mai văd niciodată. Deja mi-era dor de flori, dar de Grant nu-mi permiteam să-mi fie.

Am luat patru autobuze ca să ajung înapoi pe Potrero Hill, dar numai pentru că l-am luat pe 38 în direcția greșită și am ajuns la Point Lobos. Eram dimineață bine când am ajuns la florărie și Renata tocmai deschidea. Mi-a zâmbit când m-a văzut.

— Nimic de lucru și nici un ajutor de două săptămâni, a spus. M-am plictisit de moarte.

— De ce nu se căsătorește nimeni în decembrie? am întrebat.

— Ți se pare ceva romantic la copacii desfrunziți și cerul plumburiu? Perechile așteaptă primăvara și vara, cerul albastru, flori, vacanță și toate astea.

După mine și albastrul, și plumburiul erau la fel de puțin romantice, iar lumina puternică te făcea să arăți rău în poze. Dar miresele nu sunt raționale; cel puțin asta învățasem de la Renata.

— Când ai nevoie de mine la lucru? am întrebat.

— Am o nuntă mare în ziua de Crăciun. Și pe urmă o să am nevoie de tine în fiecare zi până în primul weekend din ianuarie.

Am fost de acord și am întrebat-o pe Renata la ce oră ar trebui să vin.

— De Crăciun? Oh, dormi cât vrei. Nunta e târziu și florile le cumpăr cu o zi înainte. Doar să fii aici înainte de nouă.

Am încuviințat din cap. Renata a scos un plic din casa de marcat.

— Crăciun fericit, mi-a spus.

Mai târziu, în camera albastră, am deschis plicul și am văzut că mă plătise dublu față de ce-mi promisese. *Perfect pentru cadourile de Crăciun*, mi-am spus ironic și am pus banii în rucsac.

Mi-am cheltuit aproape tot bonusul pe o cutie cu filme de la un comerciant en-gros, iar restul la un magazin pentru artiști de pe strada Market. Dicționarul meu nu avea să fie sub formă de carte; am cumpărat două cutii pentru fotografii îmbrăcate în pânză, una portocalie și una albastră, carton negru tăiat în dreptunghiuri de 12x17 centimetri, un tub cu spray pentru lipit fotografii și un marker metalic argintiu.

Mai erau zece zile până la Crăciun. Cu exceptia grădinii mele din Piața McKinley – unde erica și iarba-mare supraviețuiseră în ciuda abandonului și a celor cinci luni de vreme rea –, am luat o pauză de la fotografie. Consumasem douăzeci și cinci de role de film la ferma lui Grant și mi-a luat zece zile să le developez pe toate, să le sortez, să le lipesc pe carton și să le etichetez. Sub fiecare fotografie am scris denumirea comună, urmată de cea științifică, iar pe spate semnificația. Am făcut câte două exemplare cu fiecare floare și le-am așezat în câte o cutie.

În Ajunul Crăciunului toate fotografiile erau lipite și se uscaseră. Natalya și trupa ei plecaseră unde o fi de pleacă oamenii de sărbători și în apartament era o liniște minunată. Am cărat cutiile cu fotografii la parter și am înșirat cartonașele pe jos în camera de repetiții în rânduri ordonate, cu suficient spațiu între ele cât să pot trece. Cartonașele din cutia portocalie le-am așezat cu floarea în sus, pe cele din cutia albastră invers. M-am plimbat printre șiruri ore întregi, punându-le în ordine alfabetică întâi după numele florii, apoi după semnificație. Am pus toate

cartonașele la loc în cutii și am deschis dicționarul lui Elizabeth, ca să văd cât avansasem. Era mijlocul iernii și dicționarul meu ilustrat era deja pe jumătate gata.

Pizzeria din vârful dealului era pustie. Mi-am luat pizza la pachet și am mâncat-o pe patul Natalyei, privind pe geam la strada goală. Când am terminat m-am întins în camera albastră. Cu toate că era liniște, cald și întuneric, nu reușeam să stau cu ochii închiși. O rază de lumină albă, palidă, intra din stradă în camera Natalyei și se strecura prin crăpătura din ușa debaralei. Era subțire ca un creion și trasa o linie de-a lungul peretelui și fix prin mijlocul cutiilor mele cu fotografii. Cutia albastră avea exact aceeași nuanță ca peretele, iar cea portocalie, așezată deasupra, părea că plutește în aer. Locul ei nu era aici.

Locul ei era pe raftul cu cărți al lui Grant, vizavi de canapeaua portocalie. Alesesem culorile anume, deși nu recunoșteam la momentul respectiv. Grant nu mai era. Nevoia de a evita mesajele eronate transmise prin limbajul florilor nu mai exista, și totuși cumpărasem o a doua cutie, una portocalie, și făcusem un al doilea rând de cartonașe. Am descuiat ușița care ducea în camera de zi și am scos cutia portocalie.

12

Grant nu a venit la plăcinta cu mure. Greșeala lui, m-am gândit a doua zi de dimineață în timp ce lingeam fundul vasului. Era nemaipomenită.

Tocmai când puneam vasul în chiuvetă a intrat Elizabeth, cu respirația tăiată. Avea părul liber pe umeri și mi-am dat seama că, în aproape un an, n-o văzusem niciodată fără cocul strâns la ceafă. Zâmbea și ochii îi străluceau de fericire nestăpânită, cum nu mai văzusem niciodată.

— M-am prins! a spus. E absurd că nu m-am gândit la asta mai de mult.

— La ce? am întrebat.

Bucuria ei îmi provoca o neliniște inexplicabilă. Am privit-o, lingând suc de mure închegat de pe lingură.

— Când eu eram la internat corespondam cu Catherine – până când mama a început să intercepteze scrisorile.

— Să le intercepteze?

— Să le ia. Le citea pe toate – nu avea încredere în mine, credea că o pot corupe cumva pe Catherine prin intermediul scrisorilor, cu toate că eu eram încă un copil și ea era practic adultă. Ani de zile nu ne-am mai scris deloc. Dar imediat după ce a împlinit douăzeci de ani soră-mea a descoperit un dicționar de flori victorian în biblioteca bunicului. A început să-mi trimită desene cu flori, cu denumirea științifică scrisă în colțul din dreapta jos. Îmi trimisese deja câteva zeci până să adauge și un bilet pe care scria simplu: „Înțelegi ce-ți spun?“

— Și înțelegeai? am întrebat.

— Nu, a spus Elizabeth, clătinând din cap ca și cum retrăia frustrarea din adolescență. Am întrebat toți bibliotecarii și toți profesorii pe care i-am găsit. Dar abia după câteva luni străbunica colegei mele de cameră, venită în vizită, a văzut desenele pe care le agățasem pe perete și mi-a spus despre limbajul florilor. Am găsit și eu un dicționar la bibliotecă și imediat i-am trimis soră-mii un bilet cu flori presate, nu cu desene, pentru că n-aveam nici un pic de talent.

Elizabeth s-a dus în camera de zi și s-a întors cu un vraf de cărți. Le-a pus pe masa din bucătărie.

— Ani de zile așa am comunicat. Eu trimiteam poezii și povestioare înșirând flori uscate pe o sfoară, legate prin cuvinte scrise pe bucățele de hârtie: *și*, *care, dacă*, *asta*. Sora mea continua să-mi trimită desene, uneori peisaje întregi, cu zeci de varietăți de flori, toate etichetate și numerotate, ca să știu care floare să o citesc prima ca să decodez succesiunea de evenimente și de emoții din viața ei. Trăiam pentru scrisorile alea, verificam căsuța poștală de zeci de ori pe zi.

— Și cum o să te ajute asta să-i obții iertarea? am întrebat.

Elizabeth pornise spre grădină, dar s-a oprit brusc și s-a întors ca un vârtej spre mine.

— *Eu* o iert pe *ea*, a spus. Să nu uiți asta.

A tras aer în piept și a continuat:

— Dar îți spun cum o să mă ajute. Catherine o să-și aducă aminte cât eram de apropiate; o să-și aducă aminte că eu o înțelegeam mai bine decât oricine altcineva. Și, chiar dacă remușcările o împiedică să-mi răspundă la telefon, o să răspundă cu flori. Știu că o să răspundă.

A ieșit în curte. Când s-a întors avea în mână un buchet compus din trei flori, fiecare de alt fel. A luat un tocător de lemn de pe bufet și l-a pus pe masă, cu florile și un cuțit ascuțit deasupra.

— Te învăț, a spus. Și tu o să mă ajuți.

M-am așezat la masă. Elizabeth continuase să mă învețe despre flori și semnificațiile lor, dar nu metodic. Cu o zi înainte văzuserăm la piață o poșetă făcută de mână, dintr-un material imprimat cu flori mici albe. „Sărăcie pe o poșetă", a spus Elizabeth, clătinând din cap. A arătat spre flori și mi-a explicat semnificația clematitei.

Acum, așezată lângă ea, eram încântată de perspectiva unei lecții formale. Mi-am tras scaunul cât am putut de aproape de Elizabeth. A ridicat de pe masă o floare cât o nucă, violet-închis, cu mijlocul galben.

— Primulă, a spus, răsucind între degete floarea ca o morișcă, apoi și-a așezat-o în palma albă și fină, cu fața în sus. Copilărie.

M-am aplecat deasupra palmei ei, cu nasul la câteva degete de petalele tăiate. Primula avea un miros înțepător, de alcool îndulcit și parfumul cuiva. M-am îndepărtat și am expirat cu putere pe nas.

Elizabeth a râs.

— Nici mie nu-mi place cum miroase. Prea dulce, ca și cum ar încerca să-și ascundă mirosul adevărat, neatrăgător.

Am dat din cap.

— Așadar, dacă n-am ști că e primulă, cum am afla?

Elizabeth a lăsat jos floarea și a luat o carte de buzunar.

— Ăsta e un ghid al florilor sălbatice din America de Nord, organizat pe culori. Primula ar trebui să fie la albastru-violet.

Mi-a întins cartea. Am deschis la albastru-violet și am dat paginile până am găsit desenul care se potrivea cu floarea.

— Primula lui Cusick, am citit. Familia Primulaceae.

— Bine.

A luat a doua floare din buchetul de trei, mare și galbenă, cu șase petale ascuțite.

— Acum asta. Crin, grandoare.

Am căutat la florile galbene și am găsit desenul care se potrivea. Am pus degetul încă ud și m-am uitat cum se întinde pata de umezeală. Elizabeth a dat din cap.

— Acum, să ne închipuim că nu ai găsit desenul sau că nu ești sigură că e cel bun. În situația asta trebuie să cunoști componentele florii. Când folosești un ghid e ca și cum ai citi „Alege-ți propria aventură“. Începe cu o întrebare simplă: floarea are petale? Câte? Și fiecare răspuns te conduce spre o nouă serie de întrebări mai complicate.

A luat un cuțit de bucătărie și a tăiat crinul în două, iar petalele au căzut pe tocătorul de lemn. A arătat spre ovar și mi-a apăsat vârful degetului pe vârful lipicios al stigmatului.

Am numărat împreună petalele și le-am descris forma. Elizabeth m-a învățat definiția simetriei, diferența dintre ovarul superior și inferior și variantele de distribuție a florilor pe tulpină. M-a verificat folosind a treia floare pe care o culesese, de culoare violet, mică și aproape ofilită.

— Bine, a spus din nou, după ce am răspuns la un șir neîntrerupt de întrebări. Foarte bine. Înveți repede.

Mi-a tras scaunul și am alunecat de pe el.

— Acum du-te în grădină cât pregătesc eu cina. Mergi la fiecare floare pe care o cunoști și pune-ți aceleași întrebări pe

care ți le-am pus eu. Câte petale, ce culoare, ce formă. Dacă știi că e trandafir, ce îl face trandafir și nu floarea-soarelui?

Elizabeth încă turuia întrebări când m-am strecurat afară pe ușa bucătăriei.

— Culege ceva pentru Catherine! a strigat.

M-am făcut nevăzută în grădină.

13

Renata a părut surprinsă când a parcat pe strada goală la ora șapte dimineață și m-a văzut stând pe bordură. Nu dormisem toată noaptea și se vedea. A ridicat o sprânceană și a zâmbit.

— Îl aștepți pe Moș Crăciun? a întrebat. Nu ți-a spus nimeni adevărul?

— Nu, am spus. Nimeni.

Am intrat după ea în florărie și am ajutat-o să scoată gălețile cu trandafiri roșii, garoafe albe și floarea-miresei. Erau florile care îmi plăceau cel mai puțin.

— Te rog spune-mi că asta și-a dorit o mireasă periculoasă.

— M-a amenințat cu moartea, a răspuns.

Amândouă aveam același dispreț pentru trandafirii roșii. Renata a plecat și, când s-a întors cu două cafele, terminasem deja trei aranjamente pentru masă.

— Mersi, am spus și am întins mâna după paharul de carton.

— Cu plăcere. Și nu te grăbi. Cu cât terminăm mai repede, cu atât va trebui să stau mai mult la petrecerea de Crăciun a maică-mii.

Am luat un trandafir și am tăiat spinii cu încetinitorul, înșirând țepii ascuțiți pe masă.

— Mai bine, a spus Renata, dar tot nu e destul de încet.

Am lucrat cu încetinitorul tot restul dimineții, dar tot am terminat până la prânz. Renata a scos comanda și a verificat de două ori aranjamentele. A pus jos lista.

— Asta e tot?

— Da, a spus, din păcate. Mai trebuie doar să le livrez și pe urmă, la petrecere – iar tu vii cu mine.

— Nu, mersi, am spus și, luând o ultimă înghițitură de cafea rece, mi-am pus rucsacul în spate.

— Ți s-a părut că e opțional? Nu e.

Aș fi putut să mă opun, dar mă simțeam îndatorată pentru bonus și, chiar dacă nu aveam chef de sărbători, de mâncare aveam. Nu știam nimic despre mâncarea rusească, dar sigur era mai bună decât șunca presată pe care îmi propusesem să o mănânc direct din pachet.

— Cum vrei, am spus. Dar la cinci trebuie să ajung undeva.

Renata a râs. Știa, evident, că e de neconceput să ai ceva de făcut în ziua de Crăciun.

Mama Renatei locuia în cartierul Richmond și am mers încolo pe cel mai lung traseu posibil.

— Mama e o figură, a spus Renata.

— În ce sens? am întrebat.

— În toate sensurile, a răspuns.

Am oprit în fața unei case roz-aprins. Pe un catarg de lemn flutura un steag de Crăciun, iar veranda micuță era plină ochi de creaturi de plastic luminoase: îngeri, reni, veverițe cu căciuli de Moș Crăciun și pinguini veseli cu fulare tricotate.

Renata a deschis ușa și ne-a izbit un val de căldură. Pe pernele, brațele și spătarul unei singure canapele stăteau adulți; pe covorul mițos stăteau întinși pe burtă copii, iar peste picioarele lor se târau niște sugari. Am intrat și mi-am scos haina și puloverul, dar drumul spre cuier, unde Renata se saluta cu cineva de vârsta mea, era blocat de copilași.

Am rămas lângă ușă și atunci a apărut o versiune mai bătrână și mai blândă a Renatei, care și-a făcut loc prin mulțime. Ducea o tavă de lemn cu felii de portocale, nuci, smochine și curmale.

— Victoria! a exclamat când m-a văzut.

I-a pasat tava Natalyei, care era întinsă pe canapea, și a venit spre mine peste copiii așezați în drum. Când m-a îmbrățișat am ajuns cu nasul în subsuoara ei și mânecile evazate ale puloverului gri de lână s-au înfășurat peste spatele meu ca niște ființe vii. Era o femeie înaltă și puternică – când am reușit să mă dezlipesc m-a apucat de umeri și mi-a ridicat bărbia ca s-o privesc în ochi.

— Draga de Victoria, a spus, și părul alb, lung și ondulat, a plutit spre mine și m-a gâdilat pe obraz. Fetele mele mi-au spus atâtea despre tine – te-am iubit înainte să te cunosc.

Mirosea a primule și cidru. M-am desprins cu grijă.

— Vă mulțumesc că m-ați invitat la petrecere, doamnă…

M-am oprit când mi-am dat seama că Renata nu-mi spusese niciodată cum o cheamă.

— Marta Rubina, a spus. Dar nu răspund decât la Mama Ruby.

S-a întins spre mine ca și cum ar fi vrut să-mi strângă mâna, apoi a râs și m-a îmbrățișat din nou. Eram înghesuite într-un colț și numai pereții tencuiți din spatele meu, mă țineau să nu cad. M-a tras în față, cu brațul pe umărul meu, și m-a condus în cameră. Copiii s-au împrăștiat din calea noastră. Renata, cocoțată pe un scaun pliant într-un colț, ne privea cu un zâmbet amuzat.

Mama Ruby m-a ghidat până în bucătărie, unde m-a așezat la o masă în fața a două farfurii pline ochi. În prima era un pește mare la cuptor, întreg, cu ierburi și un soi de rădăcinoase. În a doua erau fasole, mazăre și cartofi cu pătrunjel. Mi-a întins o furculiță și o lingură și un castron cu supă de ciuperci.

— Noi am mâncat acum câteva ore, a spus. Dar ți-am pus ceva deoparte. Renata mi-a spus că o să-ți fie foame – ceea ce mi-a făcut o mare bucurie. Nimic nu-mi place mai mult decât să-mi hrănesc familia.

Mama Ruby s-a așezat în fața mea. Mi-a dezosat peștele, a băgat degetul în mazăre și, după o exclamație provocată de

temperatură, a pus-o iar la încălzit. M-a prezentat tuturor care au trecut pe lângă noi: fiice, gineri, nepoți, prieteni și prietene ale diferiților membri ai familiei.

Am ridicat privirea și am dat din cap, dar fără să las din mână furculița.

Am adormit la Mama Ruby. Fără să vreau. După cină m-am furișat într-o cameră de oaspeți goală și, după mâncarea grea și insomnia din noaptea precedentă, am fost pe altă lume înainte să pun capul jos.

Mirosul de cafea m-a sculat din pat a doua zi de dimineață. M-am întins și am pornit pe hol până am găsit baia. Ușa era deschisă. Înăuntru, Mama Ruby făcea duș în spatele unei perdele transparente de plastic. Când am văzut-o am făcut stânga împrejur și am luat-o la fugă pe hol.

— Intră! a strigat după mine. Avem o singură baie. Nu mă băga în seamă!

Am găsit-o pe Renata în bucătărie, turnând cafea. Mi-a întins o cană.

— Mama ta e la duș, am spus.

— Cu ușa deschisă, sunt convinsă, a spus, căscând.

Am dat din cap.

— Îmi pare rău.

Mi-am turnat cafea și m-am sprijinit de chiuvetă.

— Mama era moașă în Rusia, a spus Renata. Așa că e obișnuită să vadă femeile în pielea goală la cinci minute după ce le-a cunoscut. America anilor ’70 a fost exact pe gustul ei și nu cred că a remarcat că s-au schimbat vremurile.

Chiar atunci a intrat Mama Ruby, într-un halat de baie din prosop, corai turbat.

— Ce s-a schimbat? a întrebat.

Renata a scuturat din cap.

— Noțiunea de nuditate.

— Nu cred că nuditatea s-a mai schimbat de la nașterea primului om, a spus Mama Ruby. Doar societatea s-a schimbat.

Renata a dat ochii peste cap și s-a întors spre mine.

— Mama și cu mine ne contrazicem pe tema asta de când am început eu să vorbesc. Când aveam zece ani i-am spus că nu o să fac copii pentru că nu vreau să mă mai vadă niciodată dezbrăcată. Și uită-te la mine – am cincizeci de ani și n-am copii.

Mama Ruby a spart într-o tigaie un ou care a început să sfârâie.

— Eu mi-am adus pe lume toți cei doisprezece nepoți, a spus cu mândrie.

— Încă mai ești moașă?

— Nu oficial. Dar încă mai primesc telefoane la două noaptea din tot orașul. Și mă duc de fiecare dată.

Mi-a întins o farfurie cu ochiuri cu gălbenușul moale.

— Mulțumesc, am spus.

Le-am mâncat și apoi m-am dus la baie, încuind ușa după mine.

— Data viitoare să mă previi, i-am spus Renatei mai târziu, în drum spre florărie.

Ne aștepta o săptămână plină de nunți și eram amândouă odihnite și bine hrănite.

— Dacă te-aș fi prevenit n-ai fi venit, a spus Renata. Și aveai nevoie de odihnă și de mâncare sănătoasă. Să nu-mi zici că n-am dreptate.

N-am contrazis-o.

— Mama e o legendă între moașe. A văzut de toate și rezultatele ei sunt mult mai bune decât ale medicinei moderne, cu toate că n-ar trebui să fie așa. O să ajungă să-ți placă, așa pățesc aproape toți.

— Aproape toți, am încercat să ghicesc, dar nu și tu?

— O respect pe mama, a spus Renata și a făcut o pauză. Doar că suntem diferite. Toată lumea consideră că între mame și

copii există o coerență biologică, dar nu e mereu așa. Nu le cunoști pe celelalte surori ale mele, dar uită-te la Natalya, la mama și la mine.

Avea dreptate; nici că puteau fi mai diferite.

Toată ziua, în timp ce organizam comenzile și făceam liste de flori și cantități pentru nunțile care urmau, m-am gândit la mama lui Grant. Îmi aminteam mâna palidă apărută din întuneric în după-amiaza când ne-am dus în vizită. Oare cum fusese copilăria lui Grant? Singur, numai cu florile, cu mama care pendula între trecut și viitor la simpla trecere dintr-o cameră în alta. M-am hotărât să-l întreb pe Grant, dacă avea să mai vorbească vreodată cu mine.

Dar în săptămâna aceea nu a venit la piața de flori, nici săptămâna următoare. Taraba lui era goală, cu placajul alb cojit și abandonat. Mă întrebam dacă se mai întoarce, sau gândul că mă va revedea era suficient cât să-l țină departe definitiv.

Măcinată de absența lui Grant, munceam fără tragere de inimă. Renata a început să stea lângă mine la masa de lucru și, în loc să tăcem ca de obicei, îmi spunea povești lungi și amuzante despre mama ei, despre surorile ei, despre nepoate și nepoți. Ascultam numai pe jumătate, dar narațiunea neîntreruptă mă ajuta să mă concentrez asupra florilor.

Anul Nou a venit și a trecut, cu vârtejul lui de nunți în alb și buchete decorate cu clopoței de argint. Grant tot nu apăruse la piața de flori. Renata mi-a dat liber toată săptămâna și m-am ascuns în grota mea albastră, de unde ieșeam numai ca să mănânc și să merg la baie. De câte ori mă strecuram afară pe ușa minusculă dădeam nas în nas cu cutia portocalie și aveam senzația că pierdusem ceva.

Renata nu-mi spusese să vin până duminica următoare, dar sâmbătă după-amiază am auzit o bătaie în ușă. Am scos capul și am văzut-o pe Natalya, încă în pijama, evident deranjată.

— A sunat Renata, a spus. Are nevoie de tine. A zis să faci duș și să te duci cât poți de repede.

Nu m-am grăbit să ies din duș, m-am săpunit și m-am șamponat și m-am spălat pe dinți cu apa cât suportam de fierbinte. Când m-am șters cu prosopul aveam pielea roșie și pătată. M-am îmbrăcat cu cele mai frumoase haine: pantaloni negri de stofă și o bluză albă delicată, croită cu pliuri ca o cămașă pentru frac de pe vremuri. Înainte să ies din baie mi-am tuns părul cu precizie și am îndepărtat cu uscătorul vârfurile căzute pe bluză.

Când m-am apropiat de florărie am văzut o siluetă cunoscută stând pe bordura pustie, cu o cutie de carton în poală. Grant. Deci de asta mă chemase Renata. M-am oprit și i-am studiat profilul, serios și concentrat. S-a întors spre mine și s-a ridicat.

Am mers unul spre celălalt, cu pași mici, sincronizați, până ne-am întâlnit. Grant era mult mai sus decât mine. Nu eram destul de aproape ca să pot vedea conținutul cutiei, pe care o ținea sub bărbie.

— Arăți bine, a spus.

— Mulțumesc.

I-aș fi întors complimentul, doar că el nu arăta bine. Muncise toată dimineața; îmi dădeam seama după praful din genunchi și noroiul ud de pe ghete. Și mirosea nu a flori, ci a bărbat murdar: sudoare, fum și pământ în părți egale.

— Nu m-am schimbat, a spus, părând dintr-odată conștient de aspectul lui. Ar fi trebuit.

— Nu contează, am spus.

Voiam să sune amabil, dar a părut că îl expediez. S-a întristat și am simțit un val de furie (nu pe el, ci pe mine, pentru că nu învățasem niciodată să controlez subtilitățile tonului vocii). Am făcut un pas spre el, într-un gest stingher de scuze.

— Știu că nu contează, a spus. Am trecut pe aici pentru că m-am gândit că vrei astea – pentru prietena ta.

A lăsat mai jos cutia. Înăuntru am văzut cele șase ghivece de lut cu zarnacadelele, buchețele de flori înalte și galbene. Un miros îmbătător venea dinspre ele.

Am băgat mâinile în cutie și am apucat ghivecele, încercând să le scot pe toate șase dintr-odată. Voiam să mă învelesc în culoarea lor. Grant a coborât și mai mult cutia și cu puțin efort am reușit să le ridic pe toate șase. Mi-am îngropat fața în petale. O clipă numai au stat în echilibru în brațele mele și apoi cele două din mijloc au alunecat. Ghivecele s-au făcut țăndări de asfalt, bulbii au ieșit din pământ și tulpinile s-au îndoit. Grant s-a lăsat în genunchi și a început să adune florile.

Le-am strâns la piept pe celelalte patru, lăsându-le puțin în jos cât să-l văd printre petale. Ținea bulbii în mâinile puternice făcute căuș și îndrepta tulpinile înfășurând frunzele lungi și ascuțite în jurul tijelor slăbite în cădere.

— Unde vrei să le pun? a întrebat, privind în sus.

M-am lăsat în genunchi lângă el.

— Aici, am spus, indicându-i cu bărbia să le pună peste cele pe care le țineam. A separat mănunchiurile și a așezat bulbii deasupra pământului, cu florile rupte sprijinite de celelalte. Nu și-a retras mâinile dintre flori, dar simțeam, după respirația lentă și regulată, că se pregătește să plece.

Mi-am desfăcut brațele și ghivecele mi-au alunecat în poală parcă cu încetinitorul, oprindu-se lângă coapsele mele, pe trotuarul în pantă. Mâinile lui Grant au coborât pe genunchii mei. Le-am ridicat și mi le-am adus la față, apăsându-le pe buze, pe obraji și pe pleoape. I-am strâns mâinile pe ceafa mea și l-am tras mai aproape. Frunțile ni s-au atins. Am închis ochii și buzele ni s-au atins. Avea buzele pline și moi, chiar dacă buza de sus mă zgâria. Și-a ținut respirația și l-am sărutat din nou, apăsat de data asta, flămând. În genunchi, m-am târâit spre el pe asfalt, dărâmând ghivecele, în dorința de a fi cât mai aproape de el, să-l sărut mai tare, mai lung, să-i arăt cât de mult îmi fusese dor de el.

Când ne-am desprins unul de altul, în cele din urmă, un singur ghiveci se rostogolise până la baza dealului, cu florile înalte și drepte și aproape orbitor de galbene în soarele de iarnă.

Poate că m-am înșelat, mi-am spus, privind florile cum se legănau în vânt. Poate că într-adevăr esența semnificației fiecărei flori e concentrată undeva în tulpina puternică, în mănunchiul moale de petale.

Știam că Annemarie o să fie mulțumită de zarnacadele.

14

Așezată pe veranda din fața casei, triam un morman de flori de mușețel. Între mine și Elizabeth se întindea o sfoară lungă de un metru și jumătate, cu câte un ac la fiecare capăt. Lucram repede amândouă, înțepam mijlocul galben buretos al florilor și le împingeam în jos pe sfoară. Eu mă opream la fiecare câteva minute, fie din cauza câte unei insecte, fie de la câte o așchie de lemn, dar Elizabeth își continua activitatea fără pauză. După o oră treaba era încheiată și între noi se întindea o panglică cu petale.

— Definiția? am întrebat.

Elizabeth stătea aplecată și adăuga un pătrățel de hârtie la capătul șiragului. Am zărit scris august și cifra 2, alături de cuvântul *te rog* scris de mai multe ori și o propoziție care pe loc mi s-a părut o minciună: *Nu pot face asta fără tine.*

A strâns sfoara înflorată.

— *Putere în fața greutăților*.

Nici că s-ar fi putut defini mai cuprinzător starea ei de spirit. De când se hotărâse să comunice cu sora ei prin intermediul florilor fusese permanent în mișcare: planta semințe, le uda, verifica bobocii întredeschiși și aștepta – o așteptare care era în sine o acțiune, dinamică și nerăbdătoare – un răspuns.

— Hai cu mine, a spus și s-a urcat în camionetă, cu rotocoalele de mușețel între noi.

Am mers până la Catherine. Elizabeth a lăsat motorul la ralanti și a sărit jos, a încolăcit sfoara cu flori în jurul stâlpului de

la cutia de scrisori și a strecurat bilețelul înăuntru. Când s-a urcat la loc în mașină a pornit mai departe, nu înapoi spre podgorie.

— Unde mergem? am întrebat.

— La cumpărături, a spus.

Vântul îi făcea părul să-i bată peste față și l-a strâns repede cu un elastic, ținând volanul cu genunchii. Mi-a aruncat un zâmbet șugubăț.

— Unde? am întrebat.

Era un magazin universal la vreun kilometru de casă, de unde îmi cumpărase pelerina de ploaie și pantofii de grădinărit, dar era în direcția opusă.

— Strada Chestnut, a spus. San Francisco. Au un șir întreg de magazine pentru copii, din alea care vând costumașe din catifea, de două sute de dolari, pentru nou-născuți și rochițe din organza de mătase, chestii de genul ăasta. O rochie pentru ziua adopției o să mă coste mai mult decât iau pe două tone de struguri – dar, dacă nu acum, atunci când? Ai zece ani. De săptămâna viitoare o să fii fetița *mea*, dar n-o să mai fii multă vreme fetiță mică. Trebuie să te îmbrac eu cât mai pot.

Și mi-a zâmbit din nou, iar zâmbetul era ca o invitație.

M-am dat mai aproape de ea și mi-am lăsat capul pe umărul ei. Mă învățase să stau drept în mașină și departe de ea, ca să nu o tragă pe dreapta pentru că nu purtăm centura, dar astăzi, spunea zâmbetul ei, astăzi era o excepție. Conducea cu o mână pe volan și cealaltă după umerii mei, strângându-mă lângă ea. Nu mă mai dusese nimeni la cumpărături de haine noi, niciodată, și mi se părea cel mai potrivit mod de a-mi începe viața de fiică a cuiva. Am fredonat melodiile retro de la radio în timp ce traversam podul și intram în oraș, luptându-mă cu dorințele contradictorii ca ziua să nu se sfârșească niciodată și să treacă mai repede, la fel și următoarele două. Mai erau numai trei zile până la programarea în fața judecătorului.

Pe strada Chestnut am parcat și am intrat după Elizabeth pe o ușă deschisă. Magazinul era gol, o singură vânzătoare stătea

la tejgheaua de sticlă și prindea clipsuri bătute în diamante pe un copac decupat din fetru.

— Pot să vă ajut? a întrebat și a zâmbit studiindu-mă cu un interes care părea real. Căutați ceva anume?

— Da, a spus Elizabeth. Ceva pentru Victoria.

— Și câți ani ai, scumpo? Șapte? Opt?

— Zece, am spus.

Vânzătoarea a părut jenată, dar eu nu m-am simțit jignită.

— Mi s-a mai spus să nu încerc să ghicesc, a zis. Să-ți arăt ce avem pe măsura ta.

Am urmat-o până în spatele magazinului, unde, în fața unei oglinzi la care era montată o bară de balet, stăteau atârnate un șir de rochii. Elizabeth s-a prins de bară și s-a lăsat pe vine într-o mișcare exagerată, cu genunchii îndoiți în unghi ascuțit și vârfurile degetelor în afară. Era subțire și stătea pe poante ca o balerină, dar nu era nici pe departe grațioasă. Am râs amândouă.

Am trecut o dată prin toate rochiile, apoi încă o dată.

— Dacă nu-ți place nimic, a spus Elizabeth din spatele meu, mai sunt și alte magazine.

Dar nu asta era problema. Îmi plăceau toate rochiile, de la prima până la ultima. Mâna mi s-a oprit pe panglicile de catifea ale unei rochii care se lega pe după gât. Am tras-o de pe stativ și mi-am lipit-o de corp. Era o măsură mică, dar îmi venea până sub genunchi. Partea de sus, de un albastru deschis, era despărțită de fusta cu model printr-o panglică maro care se lega la spate. Ce m-a atras era modelul de pe fusta înfoiată: flori maro, de catifea, în relief pe fundal albastru. Petalele concentrice îmi aminteau de trandafirii sau crizantemele cu sute de petale. M-am uitat la Elizabeth.

— Probeaz-o, a spus.

M-am dezbrăcat în cabina micuță. În fața oglinzii, în chiloțeii mei albi de bumbac, cu Elizabeth așezată în spatele meu, mi-am studiat reflexia palidă, pielea luminoasă și fără semne, talia dreaptă deasupra șoldurilor înguste. Elizabeth mă privea

cu mândrie, cum îmi imaginam că își privesc mamele fetele biologice, născute din trupul lor.

— Mâinile sus, a spus.

Mi-a tras rochia peste cap și a legat o panglică la ceafă, sub păr, și pe cealaltă deasupra taliei.

Rochia îmi venea perfect. M-am privit lung în oglindă, cu brațele țepene de o parte și de alta a fustei înfoiate.

Când ni s-au întâlnit privirile era atâta emoție în ochii lui Elizabeth, că nu știam dacă o să râdă sau o să plângă. M-a tras spre ea, cu mâinile sub brațele mele, strânse peste pieptul meu. Îi simțeam coastele în ceafă.

— Uită-te la tine, a spus. Copilașul meu.

Cumva, în clipa aia, cuvintele ei rosteau adevărul. Aveam sentimentul nedeslușit că sunt un copil foarte mic – bebeluș chiar – pe care îl ține strâns în brațe. Era ca și cum copilăria pe care o trăisem era a altcuiva, a unei fetițe care nu mai exista, a unei fetițe care fusese înlocuită cu cea din oglindă.

— Catherine o să te iubească și ea, a șoptit Elizabeth. O să vezi.

15

Înainte să înceapă sezonul nunților, Renata m-a angajat permanent. Mi-a oferit beneficii suplimentare sau bonus – nu și una, și alta. Eram perfect sănătoasă și sătulă să depind de Grant să mă ducă cu mașina între fermă și oraș, așa că am ales banii.

Toboșarul din trupa Natalyei mi-a vândut mașina lui veche. Noul lui set de tobe – care păreau mult mai zgomotoase decât celelalte – nu mai încăpea, așa că a luat bonusul și mi-a dat talonul. Părea un schimb corect, dar eu nu știam nimic despre valoarea mașinilor. Nu aveam carnet și nu știam să conduc. Grant a remorcat mașina până la fermă în spatele camionetei lui de flori și nu m-a lăsat să ies pe poartă săptămâni întregi.

Iar când m-a lăsat, a fost numai ca să merg până la magazin și înapoi. Cu toate astea, eram îngrozită. Mi-a mai trebuit încă o lună până am îndrăznit să merg singură până în oraș.

Primăvara mi-am petrecut-o lucrând diminețile pentru Renata și după-amiaza căutând restul de flori pentru dicționar. După ce am fotografiat toate florile de la ferma lui Grant am trecut mai departe la parcul Golden Gate și faleză. Tot nordul Californiei era o grădină botanică, cu flori sălbatice crescute pe mijlocul autostrăzii și mușețel, care o ducea foarte bine în crăpăturile din asfaltul trotuarelor. Uneori Grant venea cu mine; se pricepea să identifice plantele, dar se plictisea repede de parcurile mici din oraș și de oamenii întinși la soare.

În weekenduri, dacă Renata și cu mine terminam devreme, mergeam cu Grant în drumeții în pădurile de sequoia de la nord de San Francisco. De fiecare dată stăteam în parcare până ne lămuream care poteci sunt cele mai aglomerate înainte să ne hotărâm pe unde s-o luăm. Odată ce rămâneam singuri în pădure, Grant era fericit să mă privească ore în șir cum făceam fotografii și îmi vorbea în detaliu despre fiecare specie de plantă și relația ei cu celelalte din cadrul ecosistemului. Când termina de povestit ce știa se sprijinea de mușchiul moale de pe trunchiul câte unui copac și privea cerul printre crengi. Tăcerea se întindea între noi și mereu mă așteptam să deschidă discuția despre Elizabeth, sau despre Catherine, sau despre seara când m-a acuzat că mint. Mi-am petrecut ore întregi gândindu-mă ce să-i spun, cum să-i explic adevărul fără să se întoarcă definitiv împotriva mea. Dar Grant nu a adus în discuție trecutul, nici în pădure și nici în altă parte. Părea mulțumit cu viața noastră împreună limitată la flori și la prezent.

Multe nopți dormeam în turnul de apă. Grant se apucase serios de gătit și blatul din bucătărie era plin de cărți de bucate ilustrate. În timp ce eu stăteam la masa din bucătărie și citeam, sau mă uitam pe geam, sau spuneam povești cu mirese insuportabile, Grant toca și amesteca și condimenta. După masă

mă săruta, o singură dată, și aștepta să-mi vadă reacția. Uneori îl sărutam și eu și atunci mă trăgea la el și stăteam îmbrățișați în pragul ușii câte jumătate de oră; alte ori buzele mele rămâneau reci și nemișcate. Nici măcar eu nu știam cum o să reacționez în fiecare zi. În privința relației noastre, tot mai profundă cu fiecare zi, simțeam teamă și dorință în părți egale, imprevizibile. La finalul fiecărei seri ieșea din casă și se ducea unde dormea el, iar eu încuiam ușa în urma lui.

Într-o zi de weekend de la sfârșitul lui mai, când ritualul nostru dura deja de luni de zile, Grant s-a aplecat spre mine ca și cum ar fi vrut să mă sărute, dar s-a oprit la o palmă de buzele mele. M-a apucat de șale și m-a tras spre el încât corpurile ni s-au lipit, dar nu și fețele.

— Cred că a venit momentul, a spus.

— Să ce? am întrebat.

— Să mă lași să dorm la mine în pat.

M-am uitat afară pe fereastră.

— De ce ți-e teamă? a întrebat, după o vreme în care eu n-am spus nimic.

Am cântărit întrebarea. Avea dreptate, știam, teama ne ținea la distanță; dar de ce anume îmi era teamă?

— Nu-mi place să fiu atinsă, am spus, repetând cuvintele lui Meredith din urmă cu atâta timp.

Dar chiar în timp ce le rosteam îmi dădeam seama ce ridicol sună. Eram lipită cu tot corpul de el și nu încercam să mă desprind.

— Atunci n-o să te ating, a spus, decât dacă mi-o ceri tu.

— Nici atunci când dorm?

— Cu atât mai puțin.

Știam că n-ar face-o.

Am dat din cap.

— Poți să dormi la tine în pat, am spus. Dar eu dorm pe canapea. Și ai face bine să nu vii lângă mine, că mă duc direct acasă.

— Nu vin, a spus Grant. Promit.

Noaptea aceea am stat întinsă pe canapea, încercând să nu adorm înaintea lui Grant, dar nici el nu dormea. Îl auzeam cum se foiește deasupra mea, aranjând pătura, dărâmând un teanc de cărți. În cele din urmă, după o lungă perioadă de liniște, când eram convinsă că adormise, am auzit o bătaie ușoară în tavan.

— Victoria? s-a rostogolit o șoaptă pe scări.

— Ce e?

— Noapte bună, a spus.

— Noapte bună.

Mi-am înăbușit un zâmbet în catifeaua portocalie.

După un anotimp întreg cu zarnacadele, Annemarie era altă femeie. Venea în fiecare vineri dimineață să ia un nou buchet și avea tenul mai proaspăt și corpul, eliberat în sfârșit din paltonul cu cordon, se unduia sub pulovere subțiri de bumbac. Bethany, mi-a spus, plecase pentru o lună cu Ray în Europa și la întoarcere vor fi logodiți. A spus-o cu certitudine, ca și cum se întâmplase deja.

Annemarie și-a adus prietenele, multe cu fetițe în rochii cu volănașe și cu căsnicii dezamăgitoare. Stăteau sprijinite de tejghea în timp ce copiii trăgeau de florile din găleți mai înalte decât ei și se învârteau prin cameră. Femeile își împărtășeau detaliile relațiilor lor, încercând să-și reducă problemele la un singur cuvânt. Conversațiile erau triste, dar și amuzante și, ciudat lucru, pline de speranță în același timp. Încrâncenarea cu care femeile astea încercau să-și repare căsniciile îmi era străină; nu înțelegeam de ce nu renunță și gata.

Știam că eu, în locul lor, aș fi lăsat totul: bărbatul, copilul și femeile cu care discutam despre ei. Dar, pentru prima dată, gândul ăsta nu-mi mai aducea alinare. Am început să fiu atentă la felurile diverse în care mă izolam de ceilalți. Erau chestii evidente, ca faptul că locuiam într-o debara încuiată cu șase lacăte, dar și unele mai subtile, cum ar fi că mereu lucram pe cealaltă parte a mesei decât Renata și stăteam în spatele casei de marcat

când vorbeam cu clienții. De câte ori se putea puneam între mine și ceilalți ziduri, mese solide de lemn sau obiecte grele de metal.

Dar, în decursul celor șase luni, Grant reușise cumva, cu multă grijă, să treacă bariera. Nu numai că permiteam atingerile lui, dar chiar le doream și începusem să mă gândesc dacă nu cumva e posibil să mă schimb. Am început să sper că aș putea să ajung să trec, în timp, peste impulsul de a renunța, așa cum un copil ajunge să mănânce lucruri care îi displăceau mai demult.

La finalul lui mai aproape terminasem dicționarul. Am surprins pe film imaginea ultimelor plante, cele mai greu de găsit, la serele din parcul Golden Gate. După ce am imprimat, am lipit și am etichetat fiecare fotografie, am pus X-uri în dicționarul meu și l-am parcurs ca să văd câte flori mai rămăseseră. Numai una: floarea de cireș. M-am necăjit că îmi scăpase. Erau o mulțime de cireși în zonă, numai în Grădina Japoneză de Ceai erau zeci de varietăți. Dar țineau foarte puțin – câteva săptămâni sau numai câteva zile, depindea de an –, și în primăvară fusesem prea aiurită și ratasem efemerul moment de frumusețe.

Sigur Grant știa unde să găsească cireși înfloriți chiar și acum, când le trecuse de mult vremea. Am scris numele singurei flori care îmi lipsea pe un petic de hârtie și l-am lipit pe exteriorul cutiei portocalii. Venise vremea să i-o duc.

Am pus cutia pe bancheta din spate a mașinii și am fixat-o cu centura de siguranță. Era duminică și am ajuns la turnul de apă înainte să se întoarcă Grant de la piața de flori. Am intrat folosind cheia de rezervă și m-am servit cu o felie de pâine cu stafide. Cutia portocaliu-aprins așezată pe masa veche de lemn ocupa cam mult loc. Părea stridentă și nouă în bucătăria mică, printre obiectele cuminți și învechite. Mă pregăteam să o duc la etaj când am auzit camioneta lui Grant frânând pe pietriș.

A deschis ușa și s-a dus glonț la cutie.

— Asta e? a întrebat.

Am dat din cap că da și i-am întins hârtiuța cu floarea lipsă.

— Dar nu e tocmai complet.

Grant a lăsat hârtiuța din mână și a deschis capacul. A trecut prin toate cartonașele, admirându-mi fotografiile una câte una. Am întors una ca să-i arăt mesajul scris pe spate și pe urmă i-am trântit capacul peste degete.

— Poți să te uiți mai târziu, am spus, ridicând hârtia de pe jos și fluturându-i-o în fața ochilor. Acum am nevoie de ajutor ca să găsesc asta.

Grant a luat hârtiuța și a citit numele florii lipsă. A clătinat din cap.

— Floare de cireș? Trebuie să aștepți până în aprilie.

Aparatul foto din mâna mea se lovea de masă.

— Aproape un an întreg? Nu pot să aștept atâta.

Grant a râs.

— Ce vrei să fac? Să mut un cireș în seră? Chiar și așa, n-ar înflori.

— Și atunci ce pot să fac?

S-a gândit o clipă, conștient că n-o să renunț așa de ușor.

— Uită-te în manualele mele de botanică, a spus.

Am strâmbat din nas și m-am aplecat spre el până aș fi putut să-l sărut, dar n-am făcut-o. Mi-am frecat nasul de obrazul lui aspru și l-am mușcat de ureche.

— Te rog?

— Mă rogi ce? a spus.

— Te rog propune-mi ceva mai frumos decât o ilustrație dintr-un manual.

Grant s-a uitat pe fereastră. Părea să cumpănească ceva. De parcă ar fi avut undeva o floare târzie de cireș și încerca să decidă dacă eram destul de importantă sau dacă putea avea destulă încredere în mine ca s-o primesc. În cele din urmă a dat din cap.

— Bine, a zis. Hai cu mine.

A ieșit pe ușă. Mi-am pus aparatul foto la gât și am pornit după el. Am traversat curtea cu pietriș și am urcat treptele casei.

A scos o cheie din buzunar și a descuiat ușa din spate, care dădea într-o spălătorie. Pe suportul de uscat rufe flutura o bluză de femeie, roz pal. Grant m-a condus în bucătărie, unde perdelele erau trase și bufetele închise la culoare erau pline de praf. Toate aparatele erau scoase din priză și liniștea completă a frigiderului îți zburlea părul.

Din bucătărie am trecut printr-o ușă batantă în sufragerie. Masa fusese trasă la perete și pe podea era întins un sac de dormit. Am recunoscut bluza și șosetele făcute ghem lângă el.

— Când m-ai evacuat din casa mea, a spus zâmbind și arătând spre teancul de lucruri.

— Nu ai dormitor aici?

Grant a dat din cap că da.

— Dar n-am mai dormit acolo de zece ani, a zis. Drept să-ți spun, am urcat o singură dată la etaj de când a murit mama.

Scara era în stânga mea, avea o balustradă lată de lemn. Grant a făcut un pas spre trepte.

— Haide, a spus, vreau să-ți arăt ceva.

În capul scării era un culoar lung, cu uși închise pe ambele părți. În capăt erau cinci trepte. Le-am urcat și ne-am aplecat ca să intrăm pe o ușă joasă.

Cămăruța era mai călduroasă decât restul casei și mirosea a praf și a vopsea uscată. Am știut înainte să văd fereastra de pe fronton, acoperită cu scânduri, că era atelierul lui Catherine. Când mi s-au obișnuit ochii cu lumina am studiat pereții îmbrăcați în lemn, masa lungă de desen și rafturile cu materiale pentru pictură. Pe raftul de sus erau borcane pline pe jumătate cu vopsea violet și pensule înțepenite în pahare de sticlă cu albastru sau liliachiu pe fund. Pe o sfoară întinsă erau atârnate desene – flori mari, delicat trasate în creion și cărbune –, prinse cu cârlige de lemn.

— Mama era artistă, a spus Grant, arătând către lucrări. Petrecea aici ore întregi în fiecare zi. Aproape de când mă știu a desenat numai flori: flori rare, tropicale, sau flori delicate,

care se trec imediat. Îi era teamă să nu cumva să vrea să exprime ceva și să nu aibă floarea potrivită.

M-a condus la un fișet de stejar din colțul camerei și a deschis sertarul din mijloc. Era etichetat *L-Q*. Fiecare mapă avea numele unei flori și conținea un singur desen: panseluță, pătrunjel, piciorul-cocoșului, portocal, primulă și prun. A căutat la litera *P* până a găsit plopul alb. A scos mapa și a deschis-o. Era goală. Desenul era în camera albastră, legat cu funda de mătase pe care erau scrise cu cerneală data și ora primei noastre întâlniri.

Grant a închis sertarul și a deschis altul, căutând printre mape până a găsit floarea de cireș. A pus-o pe masa goală și a dispărut pe ușă.

M-am așezat și am admirat desenul. Tușele erau rapide, încrezătoare, umbrele erau adânci și complexe. Floarea umplea toată foaia și era de o frumusețe aproape copleșitoare. Mi-am mușcat buza.

Grant s-a întors și mi-a studiat expresia cu care priveam desenul.

— Definiția? m-a întrebat.

— Educație bună, am spus.

A clătinat din cap.

— Vremelnicie. Frumusețea și efemerul vieții.

De data asta avea dreptate. Am dat din cap.

Grant a scos ciocanul după care se dusese și a smuls scândurile de la fereastră. Lumina s-a revărsat prin geamul spart și a căzut pe masa de lucru ca un reflector. A mutat desenul în pătratul de lumină și s-a așezat pe marginea mesei.

— Pozeaz-o, a spus, mângâind întâi aparatul și pe urmă pe mine.

M-a privit cum am scos aparatul din husă și l-am îndreptat spre desen. Am fotografiat din toate unghiurile: din picioare, de pe scaun și apoi din dreptul ferestrei, blocând lumina stridentă. Am ajustat clarul și timpul de expunere. Grant îmi privea degetele, fața și picioarele chircite pe tăblia mesei. Am

terminat tot filmul. Nu și-a mutat privirea când am încărcat al doilea film și apoi al treilea. Pielea mi se înfiora sub privirea lui, de parcă trupul meu încerca să se apropie de el fără ca mintea mea să-i fi dat voie.

Când am terminat am pus desenul la loc în mapă. A doua zi o să dau filmul la developat și dicționarul o să fie gata. Am îndreptat aparatul spre Grant, care stătea nemișcat pe marginea mesei, și i-am studiat figura prin obiectiv.

Lumina soarelui îi contura profilul. Învârtindu-mă în jurul lui i-am fotografiat fața în lumină și în umbră. Am făcut poză după poză, începând cu creștetul capului și continuând de-a lungul liniei părului până la gulerul cămășii. I-am suflecat mânecile și i-am fotografiat antebrațele, mușchii încordați, umflați ai încheieturii, degetele groase și unghiile pline de pământ. I-am scos pantofii și i-am fotografiat tălpile. Când mi s-a terminat filmul mi-am scos aparatul de la gât.

Mi-am descheiat nasturii și mi-am scos și cămașa.

Acum venise rândul lui să i se facă pielea de găină. M-am urcat pe masă.

S-a așezat turcește și s-a întors spre mine, apoi și-a pus mâinile pe burta mea și a stat așa. Degetele îi urcau și coborau în ritmul respirației mele. Degetele mele, strângând marginea mesei, erau albe.

Și-a dus mâinile în spatele meu și mi-a desfăcut încet sutienul. Mi-a desprins mâinile de tăblia mesei și mi-a scos bretelele, pe rând. M-am prins iar de marginea mesei, strâns, de parcă încercam să-mi țin echilibrul pe o barcă care se clatină.

— Ești sigură? a întrebat.

Am dat din cap că da.

M-a întins pe masă, ținându-mi capul cu mâna înainte să atingă suprafața tare. Mi-a scos și restul hainelor și apoi și le-a scos și el.

Întins lângă mine, a început să-mi sărute fața. Mi-am întors capul spre fereastră, temându-mă că o să-mi repugne goliciunea

lui. Singura persoană adultă pe care o văzusem vreodată goală era Mama Ruby și imaginea pielii ei ude și fleșcăite mă urmărise luni de zile.

Mâinile lui Grant îmi parcurgeau trupul cu pricepere. A avut la fel de multă grijă cu mine cum ar fi avut cu un lăstar delicat și am încercat să mă concentrez pe atingerea lui, pe căldura pe care o făcea să-mi iasă prin piele, pe corpurile noastre încolăcite. Mă dorea și știam că mă dorește de multă vreme. Dar chiar sub fereastră era grădina de trandafiri și, în timp ce trupul meu răspundea la atingerea lui, mintea părea să-mi cutreiere peste florile de sub noi. Grant a venit peste mine. Grădina era în plină floare, trandafirii erau deschiși și grei. Am numărat și am împărțit pe categorii tufele, începând cu cei roșii, trecând în sus și în jos printre rânduri: șaisprezece, de la roșu deschis la sângeriu. Am simțit gura lui Grant la ureche, deschisă și udă. Erau douăzeci și două de tufe roz, dacă nu le socoteam separat pe cele corai. Grant a început să se miște repede, propria plăcere a devenit mai importantă și am închis ochii în fața durerii. În spatele pleoapelor vedeam trandafirii albi, rămași nenumărați. Mi-am ținut respirația până s-a dat de pe mine.

Când m-am întors pe o parte, spre fereastră, s-a lipit de spatele meu. Îi simțeam cu spinarea inima bătând. Am numărat tufele de trandafiri albi deschiși sub soarele la asfințit, treizeci și șapte cu totul, mai multe decât pe orice altă culoare.

Am tras adânc aer în piept, trupul mi-era plin de dezamăgire.

16

Trei zile nebune i-am lăsat mesaje lui Catherine: aloe, *jale*, limbi ascuțite lipite în fereastra de la bucătărie ca un gărduț; un buchet de panseluțe sângerii, *gândește-te la mine*, lăsate într-un borcănaș pe verandă; crengi de chiparos, *doliu*, împletite între barele porții de fier forjat.

Dar Catherine n-a dat nici un semn că le-a primit și nu i-a trimis nimic lui Elizabeth drept răspuns.

17

Hainele mele s-au mutat acasă la Grant în portbagajul mașinii. Au urmat pantofii, apoi pătura maro și la urmă cutia albastră. Asta era tot ce aveam. Am continuat să-i plătesc Natalyei chiria în prima zi a fiecărei luni și uneori trăgeam un pui de somn după muncă pe podeaua mea de blană albă, dar pe măsură ce trecea vara petreceam tot mai puțin timp în camera albastră.

Dicționarul de flori era gata. Fotografia făcută după desenul lui Catherine a fost ultima, iar dicționarul și ghidul lui Elizabeth s-au retras într-o uitare prăfuită pe raftul de sus al bibliotecii lui Grant. Cutia albastră și cea portocalie stăteau una lângă alta pe raftul din mijloc, a lui Grant aranjată alfabetic după flori, a mea după semnificație. De două sau de trei ori pe săptămână Grant sau eu puneam masa folosind flori sau lăsam unul altuia un fir de micsandră pe pernă, dar nu consultam dicționarul din cutie decât foarte rar. Memoraserăm amândoi fiecare cartonaș și nu ne mai certam pe semnificație, cum făceam la început.

Nu ne certam pe nimic, de fapt. Viața mea alături de Grant era liniștită și calmă și poate că m-aș fi bucurat de ea dacă n-ar fi fost sentimentul covârșitor că e pe cale să se termine. Ritmul vieții noastre împreună îmi amintea de lunile dinaintea formalităților de adopție, când Elizabeth și cu mine pliveam via, bifam zilele din calendar și ne bucuram una de compania celeilalte. Vara aceea cu Elizabeth fusese exagerat de caldă; vara asta, cu Grant, era la fel. Turnul de apă, care nu avea aer condiționat, se umplea de căldură ca de un lichid și ne întindeam pe podea, seara, încercând să respirăm. Umiditatea

părea greutatea lucrurilor rămase nespuse între noi și nu o dată m-am dus la el cu intenția de a-mi mărturisi trecutul.

Dar nu puteam. Grant mă iubea. Dragostea lui era tăcută, dar consecventă și, de câte ori mi-o declara, simțeam că mă ia cu leșin, și de plăcere, și de la vină. Nu-i meritam dragostea. Dacă ar știut adevărul m-ar fi urât. Nu fusesem niciodată mai convinsă de ceva. Afecțiunea mea față de el nu făcea decât să înrăutățească situația. Deveniserăm din ce în ce mai apropiați, ne sărutam când ne întâlneam și când ne despărțeam și chiar dormeam împreună. Îmi mângâia părul și obrajii și sânii, la masa din bucătărie și la toate cele trei etaje ale turnului de apă. Făceam dragoste des și chiar învățasem să-mi placă. Dar în momentele de după, când stăteam întinși unul lângă altul, goi, vedeam pe fața lui o expresie de împlinire care, știam fără să mă uit în oglindă, nu se citea și pe fața mea. Simțeam că ființa mea adevărată, nedemnă, era departe de îmbrățișarea lui, ascunsă de privirea lui admirativă. Și sentimentele mele pentru Grant păreau ascunse și am început să-mi imaginez inima mea prinsă într-o sferă tare și lucioasă ca o coajă de alună, impenetrabilă.

Grant nu părea să observe, în legătura strânsă dintre noi, depărtarea mea. Nu știu dacă a simțit vreodată că inima mea e un obiect imposibil de atins; mie nu mi-a spus-o niciodată. Ne întâlneam și ne despărțeam într-un ritm previzibil. În zilele lucrătoare drumurile ni se încrucișau o oră, seara. Sâmbăta petreceam aproape toată ziua împreună, mergeam în oraș cu aceeași mașină dimineața devreme și apoi ne opream să mâncăm, să facem o plimbare sau să privim zmeiele în port. Duminica păstram distanța. Nu mergeam cu el la piață și mereu eram plecată când se întorcea, mâncam singură în vreun restaurant din golf sau mă plimbam pe pod, tot singură.

Dar mereu mă întorceam la turnul de apă pentru cina de duminică, să nu pierd cele mai inventive și mai complicate mese ale lui Grant. Gătea toată după-amiaza. Când intram pe ușă

găseam aperitive pe masă. Învățase că gustările mă țineau ocupată să nu-l bat la cap până era gata felul întâi, adesea după ora nouă.

În vara aceea Grant a depășit faza cărților de bucate – pe care le-a dus sus și le-a pus sub canapea – și a început să inventeze fiecare masă de la zero. Presiunea era mai mică, mi-a spus, dacă nu trebuia să-și compare rezultatele cu fotografiile care însoțeau rețeta. Și sunt sigură că știa că mesele pregătite de el erau mai bune decât orice ar fi putut lua dintr-o carte, mai bune decât orice mâncasem după Elizabeth.

În a doua duminică din iulie mergeam cu mașina spre casă, după ce făcusem o plimbare lungă pe plaja Ocean, mai flămândă decât de obicei, cu stomacul pe dos de foame și de nervi. În plimbare trecusem pe lângă Cămin și la vederea fetelor de la fereastră, deși nu cunoșteam pe nici una, a început să mă doară stomacul. Nu vor avea viețile pe care le visau. Eram conștientă de asta, cu toate că viața mea era mult mai bună decât aș fi sperat vreodată, asta dacă mi-aș fi permis să sper. Eu eram excepția, știam, și oricum îmi consideram norocul prezent doar o picătură din viața lungă, grea și solitară care mă aștepta.

Grant așezase pe masă felii de baghetă umplută cu ceva – cremă de brânză, poate, sau ceva mai sofisticat –, cu ierburi, măsline și capere tocate. Aperitivele erau aliniate pe o farfurie pătrată. Am început de la un capăt și am continuat rând după rând, băgând în gură rotocoalele de pâine întregi. Am ridicat privirea când am ajuns la ultima și Grant se uita la mine zâmbind.

— O vrei tu? am întrebat arătând spre ultima felie.

— Nu. O să ai nevoie de toate ca să reziști până la felul următor; cotletele mai au trei sferturi de oră de stat la cuptor.

Am mâncat-o pe ultima bombănind.

— Nu cred că pot să aștept atât.

Grant a oftat.

— Așa zici de fiecare dată, și de fiecare dată, după masă, spui că a meritat așteptarea.

— Nu-i adevărat, am spus, dar avea dreptate.

Stomacul meu digera brânza cu zgomot. Am pus capul pe masă și am închis ochii.

— Te simți bine?

Am dat din cap că da. Grant a pregătit restul cinei în tăcere, în timp ce eu moțăiam la masă. Când am deschis ochii friptura aburindă era lângă mine. M-am sucit pe un cot.

— Mi-o tai tu? am întrebat.

— Sigur.

Grant m-a mângâiat pe cap, pe gât și pe umeri și m-a sărutat pe frunte înainte să-mi felieze carnea. Era roșie la mijloc, cum îmi plăcea mie, și avea o crustă de ceva iute. Sosul era o combinație de ciuperci exotice, cartofi roșii și napi. Nu mâncasem niciodată ceva mai bun.

Stomacul meu, însă, nu era de acord cu papilele. Nu luasem decât câteva înghițituri când mi-am dat seama, fără nici o îndoială, că mâncarea nu va rămâne cuminte în stomac. Am fugit în sus pe scări, m-am încuiat în baie și am vomitat în vasul toaletei. Am tras apa și am dat drumul la robinetele de la chiuvetă și de la duș, sperând că zgomotul lor va acoperi valurile de vomă care au urmat.

Grant a bătut în ușă, dar n-am deschis. A plecat și a revenit o jumătate de oră mai târziu, dar tot n-am răspuns la bătăile ușoare. Nu era destul loc în baie ca să mă întind pe jos, așa că am stat chircită pe o parte, cu picioarele în ușă și spatele curbat lipit de cada de ceramică. Îmi plimbam degetele pe contururile hexagonale ale plăcilor de gresie și desenam flori cu șase petale. Era trecut de ora unsprezece când am ieșit, cu forma dalelor imprimată pe obraz și pe pielea umărului.

Speram ca Grant să doarmă deja, dar stătea așezat pe canapea, cu lumina stinsă.

— A fost de la mâncare? a întrebat.

Am clătinat din cap. Nu știam de la ce fusese, dar sigur nu de la mâncare.

— Friptura a fost minunată.

M-am așezat lângă el și coapsele îmbrăcate în blugi ni se atingeau.

— Atunci de la ce? a întrebat.

— Sunt bolnavă, am spus, dar mi-am ferit privirea.

Nu credeam ce spun și știam că nici el nu crede. În copilărie orice persoană care se apropia de mine mă făcea să vomit: pentru că mă atingea sau mă temeam că o să mă atingă. Părinții adoptivi la care stăteam în plasament, care se aplecau deasupra mea și îmi forțau brațele îndărătnice în mânecile hainelor, profesorii care îmi smulgeau căciula de pe cap și zăboveau prea mult cu mâna în părul meu, toate astea îmi provocaseră reacții incontrolabile. Odată, la puțin timp după ce mă mutasem la Elizabeth, am făcut picnic în grădină. Eu am mâncat prea mult, ca la fiecare masă din toamna aceea și, incapabilă să mă mișc, am lăsat-o pe Elizabeth să mă ia în brațe și să mă ducă în casă. Nici nu m-a lăsat bine pe verandă, că am vomitat peste balustradă.

M-am uitat la Grant. Mă atinsese, în cele mai intime locuri, timp de luni de zile. Fără să fiu conștientă, așteptam să se întâmple.

— Dorm pe canapea, am spus. Nu vreau să iei și tu.

— Nu iau, a spus Grant și m-a luat de mână și m-a tras în picioare.

— Hai sus.

Am făcut întocmai.

18

În dimineața înfățișării la tribunal m-am trezit la răsăritul soarelui.

M-am ridicat în fund și m-am sprijinit de peretele rece, cu plapuma trasă până la bărbie. Lumina intra leneșă prin fereastră, razele blânde cădeau pe comodă și pe ușa deschisă a șifonierului. În multe privințe camera arăta la fel ca atunci când o

văzusem prima dată, cu un an în urmă; avea același mobilier, aceeași plapumă albă și aceleași teancuri de haine, din care multe îmi erau în continuare mari. Dar peste tot în jurul meu erau lucruri care vorbeau despre fata în care mă transformasem: vrafuri de cărți de la bibliotecă pe birou, cu titluri ca *Botanica în farfurie* și *Ghidul suprem al amestecurilor pentru grădină*, o fotografie cu mine și Elizabeth făcută de Carlos, una lângă alta, cu obrajii lipiți, îmbujorați de ger, și un coș de gunoi plin cu desene de flori pentru Elizabeth pe care nu le considerasem demne să i le ofer. Era ultima dimineață pe care o petreceam în camera mea ca copil în plasament și m-am uitat de jur împrejur, cum făceam mereu, analizând obiectele de parcă aparțineau altcuiva. *Mâine*, mi-am spus. *Mâine o să mă simt altfel. O să mă trezesc și o să mă uit în jur și o să văd o cameră a mea și pe care nimeni n-o să mi-o mai ia*.

Am pornit fără zgomot pe hol, așteptându-mă să o aud pe Elizabeth. Cu toate că era devreme, m-au mirat liniștea din casă și ușa închisă de la dormitorul ei. Crezusem că nici ea nu poate să doarmă. Cu o zi înainte fusese ziua mea și, deși făcuserăm împreună brioșe cu glazură roz, emoția adopției umbrise, în mare parte, sărbătoarea. După cină am lins glazura de pe brioșe, cu gesturi absente, dar privirile ne fugeau mereu spre fereastră, așteptam să se întunece ca să înceapă o nouă zi. În pat, trează, îmbrăcată în cămașa de noapte lungă și înflorată primită cadou de la Elizabeth, eram mai emoționată decât în toate serile de Ajun puse la un loc. Poate că nici Elizabeth nu reușise să adoarmă, m-am gândit, și nu se sculase încă pentru că stătuse trează jumătate din noapte.

În baie era rochia pe care o cumpăraserăm împreună, atârnată în spatele ușii, într-o husă de plastic. M-am spălat pe dinți și m-am pieptănat, apoi am scos-o de pe umeraș.

N-a fost ușor să mă îmbrac fără Elizabeth, dar eram hotărâtă. Voiam să-i văd fața când o să se scoale și o să mă vadă la masa din bucătărie, îmbrăcată, așteptând. M-am așezat pe marginea căzii și mi-am pus rochia cu spatele în față, am tras fermoarul

și am învârtit-o până când fermoarul a ajuns la spate. Panglicile erau groase și greu de legat. După multe încercări nereușite m-am mulțumit cu un nod larg la ceafă. Cu panglica din talie am făcut la fel.

Când am coborât, ceasul de pe plită arăta ora opt. Am deschis frigiderul, am studiat rafturile pline și am ales un recipient mic cu iaurt cu vanilie. Am scos capacul și m-am jucat cu lingura în crema groasă, dar nu-mi era foame. Aveam emoții. Elizabeth nu se sculase niciodată așa de târziu, de când eram la ea. O oră întreagă am stat la masa din bucătărie, cu ochii pe ceas.

La ora nouă am urcat și i-am bătut la ușă. Nodul de la ceafă se desfăcuse și rochia atârna, dezgolindu-mi coșul pieptului. Știam că nu mai arăt la fel de strălucitoare ca la magazin. Cum Elizabeth nu mi-a deschis și nici n-a răspuns, am apăsat clanța. Nu era încuiată. Am tras ușa fără zgomot și am intrat.

Elizabeth stătea cu ochii deschiși. Privea fix în tavan și nu s-a uitat la mine când am traversat camera și m-am așezat pe marginea patului.

— E ora nouă, am spus.

Nu a reacționat.

— Trebuie să mergem la judecător la unșpe. N-ar trebui să plecăm, să ne înregistrăm și ce-o mai fi de făcut?

În continuare n-a dat nici un semn că ar fi conștientă de prezența mea acolo. M-am apropiat și m-am aplecat peste ea, gândindu-mă că poate doarme, deși avea ochii larg deschiși. Avusesem odată o colegă de cameră care dormea așa și în fiecare noapte așteptam să adoarmă ea prima, ca să-i închid ochii. Nu-mi plăcea senzația că mă privește cineva.

Am început să o zgâlțâi ușor. Nici n-a clipit.

— Elizabeth? am spus, în șoaptă. Sunt eu, Victoria.

Am apăsat-o cu degetele în spațiul dintre clavicule. Pulsul era liniștit, parcă număra secundele până la adopție. *Scoală-te*, am rugat-o în tăcere. Gândul că am putea rata audierea, că va trebui amânată o lună, o săptămână, chiar și o zi, era de

neconceput. Am început s-o zgâlțâi puternic, cu mâinile înfipte în umerii ei. Capul i se bălăngănea pe umeri.

— Termină, a spus în cele din urmă, abia șoptit.

— Nu te scoli? am întrebat cu vocea întretăiată. Nu mergem la tribunal?

Lacrimile îi curgeau pe obraz și n-a încercat să le șteargă. Le-am urmărit cu privirea și am văzut că perna era deja udă.

— Nu pot, a spus.

— Cum adică? Te ajut eu.

— Nu, a spus. Nu pot.

A tăcut multă vreme. M-am aplecat atât de aproape de ea, că, atunci când în sfârșit a vorbit, buzele ei îmi atingeau urechea.

— Asta nu e familie, a spus moale. Doar tu și cu mine, singure în casa asta. Asta nu e familie. Nu pot să-ți fac așa ceva.

M-am așezat la picioarele patului. Elizabeth nu s-a mișcat, n-am mai spus nici un cuvânt, dar am rămas acolo toată dimineața, așteptând.

19

Greața nu mi-a trecut, dar am învățat s-o ascund. Vomitam în duș în fiecare dimineață până a început să se înfunde scurgerea. După asta am renunțat la duș și alergam la mașină înainte să se scoale Grant, dând vina pe Renata și pe programul imposibil din sezonul de nunți din vară. Senzația nu mă părăsea toată ziua. Mirosul de flori de la muncă o agrava, dar de la răcoarea din camera frigorifică mă simțeam ceva mai bine. Trăgeam câte un pui de somn după-amiaza, între gălețile reci.

Nu știu câtă vreme aș fi continuat așa dacă Renata n-ar fi luat taurul de coarne într-o zi. A intrat în camera frigorifică, a închis ușa metalică cu zgomot și m-a împuns cu piciorul să mă trezesc.

— Crezi că nu știu că ești însărcinată? a întrebat.

Inima mi-a bătut tare în coaja ei tare ca de nucă. *Însărcinată*. Cuvântul a plutit prin cameră între noi, nedorit. Speram să scape pe sub ușă, în stradă și în trupul altcuiva care și-l dorea. Erau o mulțime de femei care visau să devină mame, dar nici Renata, nici eu nu eram printre ele.

— Nu sunt, am spus, dar cu jumătate de gură.

— Poți să negi realitatea cât vrei, dar eu îți fac asigurare medicală înainte să ajungă la termen și să-l naști în fața florăriei.

Nu m-am mișcat. Renata a dat să mă împungă iar cu piciorul, dar gestul s-a transformat într-un ghiont blând în talia care, observam acum, se îngroșase.

— Scoală-te, a spus, și așază-te la masă. O să-ți ia toată după-masa să semnezi tot teancul de hârtii.

M-am ridicat în picioare și am ieșit din camera frigorifică, am trecut de vraful înalt de hârtii de pe masa de lucru și am ieșit în stradă, pe trotuar. Senzația de vomă a revenit și am luat-o la fugă. Renata m-a strigat pe nume din ce în ce mai tare. Nu m-am uitat în urmă.

Când am ajuns la băcănia de la intersecția străzilor 17 și Potrero eram epuizată și nu mai puteam respira. M-am prăbușit pe bordură și am vărsat. O bătrână cu o sacoșă plină de cumpărături s-a oprit și mi-a pus mâna pe umăr, întrebându-mă dacă mă simt bine. I-am dat mâna la o parte și și-a scăpat cumpărăturile. În agitația care s-a produs m-am strecurat în magazin. Am cumpărat un pachet cu trei teste de sarcină și am mers pe jos până în camera albastră. În rucsac, cutia ușoară de carton atârna ca un bolovan.

Natalya dormea încă, cu ușa de la cameră deschisă. Renunțase să o mai închidă de luni de zile, de când practic nu mai locuiam acolo, și o trântea cu zgomot de câte ori apăream. I-am închis ușa încet și m-am încuiat în baie.

Am urinat pe toate cele trei bețișoare și le-am aliniat pe marginea chiuvetei. Ar fi trebuit să dureze trei minute, dar a fost mai repede de atât.

Am deschis geamul și le-am aruncat pe toate trei deodată. Au ricoșat și s-au așezat pe acoperișul de sub fereastră, cu rezultatele la vedere. M-am așezat pe capacul vasului de toaletă, cu capul în mâini. Ultimul lucru pe care mi-l doream era să afle Natalya; era destul de rău că știa Renata. Dacă afla, Mama Ruby se muta cu mine în camera albastră, să mă hrănească cu ouă ochiuri zi și noapte și să-mi pipăie burta la fiecare cinci minute.

M-am dus în bucătărie și m-am cocoțat pe bufet. Natalia și colegii ei din trupă ieșeau adesea pe acoperiș pe acolo, dar eu nu încercasem niciodată. Fereastra de deasupra chiuvetei era mică, dar nu era imposibil să mă strecor prin ea, chiar și cu talia mea îngroșată.

Acoperișul era plin de chiștoace și sticle de vodcă goale. M-am târât peste ele până la testele de sarcină, le-am luat și le-am pus în buzunar. M-am ridicat ușor în picioare, amețită de efort și de înălțime, și m-am uitat în jur.

Priveliștea era uluitoare, mai ales pentru că n-o mai văzusem până atunci. Acoperișul era lung – cât un cvartal întreg – și înconjurat de un zid scund de beton. Dincolo de zid era orașul, de la centru până la Bay Bridge și Berkeley, ca o ilustrată perfectă, cu stopurile mașinilor de pe autostrăzi ca o dâră de pigment roșu. M-am dus până la marginea acoperișului și m-am așezat, trăgând în piept frumusețea orașului, uitând, pentru o clipă, că viața era pe cale să mi se schimbe, din nou.

Cu vârfurile degetelor mi-am parcurs corpul, de la gât până la buric. Corpul nu-mi mai aparținea. Era locuit, acaparat. Nu asta îmi doream, dar nu aveam de ales; copilul creștea în mine. Nu puteam să fac avort. Nu puteam să merg la o clinică și să mă dezbrac și să stau goală în fața unui străin. Gândul la anestezie, la pierderea cunoștinței în timp ce doctorul făcea cu mine ce voia, era de neconceput. Aveam să nasc copilul și pe urmă să văd ce fac cu el.

Un copil. Mi-am repetat cuvântul iar și iar, așteptând să simt căldură sau vreo emoție, dar n-am simțit nimic. În paralizia mea stăruia o singură convingere: Grant nu trebuia să afle niciodată. Bucuria din privirea lui, imaginea despre familia noastră, nu puteam să suport așa ceva. Știam exact cum se va petrece: eu, așezată la masa de picnic, așteptând să se așeze și el ca să-i torn cuvintele care ne vor schimba viața. Aș începe să plâng înainte să termin ce am de spus, dar cu toate astea ar înțelege. Și l-ar dori. Lumina din ochii lui ar fi dovada devotamentului lui față de copilul nostru nenăscut, în timp ce lacrimile mele ar fi dovada incapacității mele de a fi mamă. Faptul că știam că o să-l dezamăgesc (dar nu știam cum și când) avea să mă țină departe de bucuria lui, insensibilă la declarațiile lui de dragoste.

Trebuia să plec, repede, fără un cuvânt, înainte să descopere motivul plecării. O să sufere, dar mai puțin decât să mă privească, neputincios, cum îmi strâng lucrurile și îi iau copilul de lângă el pentru totdeauna. Viața pe care și-o dorea împreună cu mine nu era posibilă.

Era mai bine pentru el să nu știe niciodată cât de aproape era.

20

Se făcuse ora patru după-amiază și Elizabeth era tot în pat. Stăteam la masa din bucătărie, mâncând unt de arahide direct din borcan, cu degetul. Îmi trecuse prin minte să-i pregătesc cina, supă de pui sau chili, ceva gustos. Dar nu învățasem deocamdată să fac decât deserturi: plăcintă cu mure, plăcintă cu piersici și mousse de ciocolată. Părea nepotrivit să mănânci desert fără nimic altceva înainte, cu atât mai mult astăzi, când nu aveam chiar nimic de sărbătorit.

Am lăsat jos untul de arahide și am început să cotrobăi prin cămară, când s-a auzit o bătaie în ușă. Nu aveam nevoie să mă uit pe geam ca să știu cine e. Auzisem bătaia asta de prea multe

ori. Meredith. A bătut mai tare. În câteva clipe o să încerce ușa și o să fie descuiată. M-am ascuns în cămară. Sunetul ușii trâtite a ajuns până la mine prin beznă. Fasolea și orezul au zăngănit în recipientele de pe rafturi.

— Elizabeth? a strigat Meredith. Victoria?

A traversat camera de zi și a intrat în bucătărie. Pașii s-au învârtit în jurul mesei și s-au oprit în fața ferestrei de deasupra chiuvetei. Mi-am ținut respirația, imaginându-mi cum scrutează podgoria după vreun semn de viață. N-avea ce să vadă. Carlos și Perla plecaseră iar cu cortul, excursia lor anuală. În cele din urmă am auzit-o cum se întoarce și urcă scările.

— Elizabeth? a strigat din nou. S-a întâmplat ceva?

M-am furișat și eu în sus pe scări și m-am oprit pe treapta de sus lipită de perete, invizibilă.

— Mă odihnesc, a spus Elizabeth moale. Aveam nevoie de puțină odihnă.

— „Te odihnești“? a întrebat Meredith.

Ceva din vocea lui Elizabeth o înfuriase și tonul a devenit, din îngrijorat, acuzator.

— E ora patru după-amiază! Și nu te-ai prezentat în instanță. Ne-ai lăsat să ne uităm unul la altul, eu și judecătorul, întrebându-ne unde sunteți tu și…

S-a oprit în mijlocul frazei.

— Unde e Victoria?

— Era aici acum o clipă, a spus Elizabeth, abia auzit.

Ore, am vrut să urlu. Am fost acolo acum câteva ore; plecasem de lângă ea la amiază, când am știut clar că nu mai mergem la tribunal.

— Te-ai uitat în bucătărie?

Meredith a vorbit din nou și de data asta părea mai aproape de mine.

— M-am uitat, a spus. Dar mă mai uit o dată.

M-am ridicat și am început să cobor scara în vârfurile degetelor, dar prea târziu.

— Victoria, a spus Meredith, vino încoace.

M-am întors și am urmat-o pe Meredith în camera mea. Mă schimbasem mai devreme, îmi scosesem rochia, care zăcea acum pe birou, și îmi pusesem pantaloni scurți și un tricou. Meredith s-a așezat și a mângâiat florile de catifea. Am înșfăcat rochia, am făcut-o ghem și am aruncat-o sub pat.

— Ce se întâmplă? a vrut să știe Meredith, iar tonul era la fel de acuzator ca atunci când vorbise cu Elizabeth.

Am ridicat din umeri.

— Să nu crezi că o să stai acolo fără să spui nimic. Totul merge bine, Elizabeth te iubește, ești fericită – și apoi nu apăreți la audierea pentru adopție? Ce ai făcut?

— N-am făcut nimic! am țipat.

Pentru prima dată în viața mea era adevărat, dar Meredith nu avea nici un motiv să mă creadă.

— Elizabeth e obosită, ai auzit-o. Lasă-ne în pace și gata.

M-am suit în pat, am tras cuvertura peste mine și m-am întors cu fața la perete.

Meredith s-a ridicat cu un oftat zgomotos și nerăbdător.

— Ceva se întâmplă, a spus. Ori ai făcut tu ceva oribil, ori Elizabeth nu e pregătită psihic să fie mamă. Oricum ar fi, nu sunt sigură că ăsta mai e un cămin potrivit pentru tine.

— Nu e treaba ta să decizi ce e sau nu potrivit pentru Victoria, a spus Elizabeth moale.

M-am ridicat în șezut și m-am întors spre ea. Se sprijinea cu toată greutatea de tocul ușii, ca și cum altfel n-ar fi putut sta în picioare. Avea un halat de baie roz pal petrecut. Părul îi cădea pe umeri, încâlcit.

— Ba e exact treaba mea, a spus Meredith, apropiindu-se de Elizabeth.

Nu era nici mai înaltă, nici mai puternică, dar domina silueta abătută a lui Elizabeth. M-am întrebat dacă Elizabeth se teme.

— N-ar mai fi fost treaba mea dacă apăreai la tribunal la ora unsprezece și, crede-mă, eram gata să renunț la responsabilitatea asupra copilului ăstuia. Dar se pare că n-a fost să fie. Ce-a făcut?

— Nu a făcut nimic, a spus Elizabeth.

Nu-i vedeam figura lui Meredith, nu-mi dădeam seama dacă o crede sau nu.

— Dacă Victoria nu a făcut nimic, atunci va trebui să-ți fac ție raport. Să-ți dau somație pentru că ai lipsit de la programarea în instanță, cu suspiciune de neglijență. A mâncat ceva azi?

Mi-am ridicat tricoul de pe burtă, unde se vedeau urmele de unt de arahide, dar nici Meredith, nici Elizabeth nu s-au uitat la mine.

— Nu știu, a spus Elizabeth.

Meredith a dat din cap.

— Așa mă gândeam și eu.

S-a îndreptat spre ușa de la baie, trecând pe lângă Elizabeth.

— Terminăm de vorbit în sufragerie. Victoria nu are de ce să asiste la conversația noastră.

Nu am coborât după ele la parter, nu voiam să aud. Voiam să fie totul cum fusese cu o zi în urmă, când credeam că Elizabeth o să mă adopte. M-am rostogolit până la marginea patului și m-am întins după rochia făcută ghem. Am tras-o în pat și am strâns-o la piept, ascunzându-mi fața în catifea. Rochia mirosea încă a magazin, lemn proaspăt și lichid de geamuri, și mi-am amintit senzația pe care am avut-o când Elizabeth și-a trecut mâinile pe sub brațele mele și privirile ni s-au întâlnit în oglindă.

De jos auzeam frânturi de ceartă: în principal pe Meredith, care ridicase vocea. *Te are pe tine sau nu are nimic*, a spus la un moment dat. *E o tâmpenie să spui că vrei mai mult pentru ea. O scuză*. Oare Elizabeth nu știa că ea e tot ce-mi doresc? Tot ce mi-aș mai dori vreodată? Sub plapumă, căldura verii era densă și sufocantă. M-am chinuit să ies la aer.

Mi se dăduse o șansă, o ultimă șansă și cumva, fără să vreau, stricasem tot. O așteptam pe Meredith să urce și să spună cuvintele pe care nu credeam că o să le aud vreodată: *Elizabeth a dat preaviz. Strânge-ți lucrurile.*

21

Duminică dimineață am mâncat biscuiți sărați și am așteptat să-mi treacă greața. N-a trecut. M-am urcat totuși în mașină și am traversat orașul, vomitând de trei ori în rigole și, de câte ori mă opream în dreptul unui canal, creșterea populației mondiale mi se părea de neînțeles.

Grant nu era acasă, știam că nu o să fie. Era la piață și vindea flori, din bena camionetei, localnicilor așezați la coadă. Lipsisem numai trei zile, un interval deloc neobișnuit pentru relația noastră, și mi-l imaginam grăbindu-se să termine treaba, cu gândul la cina extravagantă pe care o plănuia. Nici nu i-ar trece prin minte că aș putea rata o cină de duminică. Cel puțin îl prevenisem, mi-am spus în timp ce deschideam ușa cu cheia ruginită. Nu era vina mea dacă uitase.

Mi-am strâns lucrurile în grabă, atentă la zgomotul camionetei. Am luat tot ce era al meu și multe lucruri care nu erau, inclusiv sacul lui Grant, un cilindru mare de pânză kaki tocmai bun să nu se vadă de sub tufele de iarbă-neagră. Am înghesuit în el haine, cărți, o lanternă, trei pături și toată mâncarea pe care am găsit-o în frigider. Înainte să trag fermoarul am mai aruncat înăuntru un cuțit, un deschizător de conserve și banii pe care îi ținea în congelator.

Mi-am îndesat catrafusele pe bancheta din spate a mașinii și m-am întors după cutia albastră cu fotografii, dicționarul lui Elizabeth și ghidul florilor sălbatice. Le-am pus în mașină pe scaunul din față, le-am prins cu centura și am urcat la etajul doi. Am tras cutia portocalie a lui Grant de pe raft. Am deschis-o și am frunzărit cartonașele, încercând să mă hotărăsc dacă s-o iau sau nu. Eu o făcusem; tot ce era înăuntru îmi aparținea. Dar ideea că există un al doilea exemplar într-un loc sigur era reconfortantă, mai ales că următoarele luni din viața mea aveau toate șansele să fie foarte nesigure. Dacă se întâmpla ceva cu cutia albastră puteam oricând să vin să o iau pe cealaltă.

Am lăsat cutia pe jos în mijlocul drumului și am scos din rucsac o foiță de hârtie. Era îndoită și stătea pe capacul cutiei ca un cartonaș pe care sunt scrise numele la o cină elegantă. În mijloc lipisem o fotografie cât o monedă cu un trandafir alb, luată dintre resturile din camera albastră și decupată încât se vedea numai floarea. Sub poză, acolo unde ar veni numele, scrisesem cu tuș o singură frază.

O roză e o roză e o roză.

Grant va înțelege, chiar dacă nu va accepta, că s-a terminat.

Partea a treia

Mușchiul

1

Aveam să mă întorc în camera albastră. Să nasc copilul între pereții ei. Știam asta la fel cum știam că Grant mă caută, fără să am vreo dovadă sau vreo îndoială. Grant nu știa adresa camerei albastre, dar știa destule cât să o poată găsi, eram sigură. Până nu renunța nu mă puteam întoarce acolo. Va dura luni de zile, poate până la sfârșitul anului. Eram pregătită să aștept.

Trecusem peste scârba pe care mi-o provocau adolescenții băuți, așa că m-am mutat la loc în grădina mea din Piața McKinley. Aveam cuțit și experiența vieții sexuale. Nu aveau cum să încerce ceva care să nu mi se fi întâmplat și, după ce m-am privit în oglindă într-o benzinărie, mă îndoiam că ar încerca cineva ceva. Nu simțeam nimic nici vizavi de corpul meu care se transforma, nici vizavi de statutul meu de persoană fără adăpost, așa că nu mă schimbam, nu căutam dușuri și nici cartiere bogate. Săptămânile trăite așa începeau să se vadă.

Mi-era dor de Renata și de slujba mea, dar nu mă puteam întoarce la florărie. Era primul loc unde m-ar fi căutat Grant. Așa că m-am ascuns sub tufele de iarbă-neagră, care crescuseră și se înmulțiseră în lipsa mea. Semințele de iarbă-neagră puteau rezista în pământ luni sau ani de zile – chiar zeci de ani – până să se trezească la viață și mă liniștea să stau sub crengile plantei pe care o cunoșteam atât de bine, ghemuită lângă sacul lui Grant. Restul lucrurilor le lăsasem în mașină, pe care o mutam în fiecare zi pe altă stradă. Grant ar fi recunoscut mașina dacă

ar fi văzut-o – chiar cu plăcuțele de înmatriculare scoase și cu cutia albastră ascunsă bine sub celelalte lucruri –, așa că nu o parcam niciodată aproape de Potrero Hill, de Bernal Heights sau parcul Glen, iar uneori chiar o duceam până la Hunters Point. Dormeam în parc de săptămâni bune când mi-a picat fisa că aș fi putut să dorm noaptea în mașină. Dar nu voiam. Mirosul pământului reavăn îmi pătrundea în vise și îmi liniștea coșmarurile.

Pe la mijlocul lui august, cățărată pe una din structurile de joacă pentru copii din Piața McKinley, l-am zărit pe Grant. Venea în sus pe strada Vernon, uitându-se cu atenție la apartamentele moderne de deasupra magazinelor și la vechile case victoriene. S-a oprit și a schimbat câteva vorbe cu un zugrav urcat pe o schelă. Vopseaua turcoaz îi picura din pensulă pe o cârpă întinsă pe jos aproape de ghetele lui Grant, care s-a aplecat și a atins vopseaua proaspătă, apoi i-a strigat ceva zugravului și omul a ridicat din umeri. Grant era la trei cvartale în josul străzii și nu auzeam ce spune, dar îmi dădeam seama că nu gâfâie, chiar după urcușul atât de abrupt.

M-am târât printre tufișuri, mi-am închis geanta și am traversat strada până la magazinul de pe colț. Când m-am mutat înapoi în Piața McKinley, i-am spus proprietarului că mă ascund de familia care mă maltrata și l-am rugat să mă lase să mă ascund la el dacă vine vreodată frate-meu să mă caute. A refuzat, dar cum de atunci îmi cumpărasem de mâncare numai de la magazinul lui mereu gol, știam să nu o să mă alunge.

Proprietarul a ridicat privirea când m-am apropiat în fugă târâind geanta grea și a deschis repede ușa din spatele lui. Am ocolit tejgheaua, am intrat pe ușă și am urcat în fugă scările. M-am lăsat în genunchi și m-am apropiat târâș de fereastra dinspre stradă a apartamentului mic și mobilat modest. Podelele de lemn miroseau a ulei de lămâie și le simțeam suprafața lucioasă. Pereții erau vopsiți în galben tare. Grant n-o să se uite de două ori.

Ghemuită sub bovindou, m-am uitat cu grijă peste pervaz. Grant urcase deja scările care duceau în parc și trecuse de scrâncioabele care se legănau goale în vânt. S-a învârtit pe loc și m-am lăsat în jos. Când am ridicat din nou capul l-am văzut la marginea ierbii, unde gazonul gros și verde se întâlnea cu arboretul sălbatic. A lovit cu gheata trunchiul unui sequoia, apoi a traversat stratul de frunze moarte și s-a lăsat în genunchi în fața unei verbine albe. A privit de jur împrejur pe coasta dealului și mi-am ținut respirația, temându-mă că o să observe tufa scobită de iarbă-neagră și, dedesubt, conturul trupului meu cu burta rotunjită.

Dar nu s-a oprit lângă iarba-neagră. S-a întors din nou spre verbină și a aplecat capul. Eram prea departe ca să văd ciorchinii delicați de petale în care și-a cufundat fața, prea departe ca să-i aud cuvintele șoptite, dar știam că se roagă.

Cu fruntea lipită de geam mă simțeam trasă spre el de forța propriei mele dorințe. Mi-era dor de mirosul lui dulce, de pământ, de mâncarea pe care o gătea și de atingerea lui. De cum își lipea palmele pătrate de obrajii mei și mă privea în ochi și de cum îi miroseau mâinile a pământ, chiar și după ce se spăla. Dar nu mă puteam duce la el. Mi-ar fi făcut promisiuni și eu i-aș fi repetat cuvintele pentru că voiam să cred în ideea lui despre viața noastră împreună. Dar cu timpul amândoi am fi înțeles că, în gura mea, cuvintele nu însemnau nimic. Aveam să dau greș; era singurul deznodământ posibil.

Am închis ochii și m-am forțat să mă desprind de fereastră. Umerii mi-au căzut; burta îmi apăsa pe coapse. Soarele îmi încingea spatele. Dacă aș fi știut cum se face, m-aș fi rugat și eu împreună cu Grant. M-aș fi rugat pentru el, pentru bunătatea lui, loialitatea lui și iubirea lui nemeritată. M-aș fi rugat să renunțe, să uite și să-și refacă viața. Poate că m-aș fi rugat să fiu iertată.

Dar nu știam să mă rog.

Așa că am rămas unde eram, chircită pe podeaua casei unui necunoscut, așteptând ca Grant să renunțe, să mă uite și să plece acasă.

2

— Șase luni, a spus Elizabeth.

Am privit cum se îndepărtează mașina lui Meredith. După două luni de vizite săptămânale stabilise în sfârșit o nouă înfățișare la tribunal. Peste șase luni.

Elizabeth a strecurat încă o felie de bacon în sendviș și mi l-a pus în față. L-am luat, am mușcat și am dat din cap. Nu dăduse preaviz, cum mă așteptam, dar nu mai era ca înainte de adopția ratată, era agitată și își cerea întruna scuze.

— O să treacă repede, a spus, cu culesul strugurilor și sărbătorile și tot ce mai urmează.

Am dat iar din cap și am înghițit cu noduri, ștergându-mi ochii și refuzând să plâng. De pe 2 august, când ar fi trebuit să mergem la tribunal, trecusem în revistă mereu întâmplările din ultimul an, căutând detalii care să-mi arate unde greșisem. Lista era lungă: cactusul pe care-l tăiasem, incidentul cu șoferul de autobuz și nenumăratele declarații de ură. Dar Elizabeth părea să mă fi iertat pentru ieșirile violente. Pe astea părea că le înțelege. Ajunsesem la concluzia că nehotărârea ei venea fie de la faptul că mă agățam tot mai tare de ea, fie de la lacrimi. Simțind că nu-mi mai vine să plâng, am închis ochii și m-am aplecat peste masă, cu fruntea pe tăblia de lemn.

— Îmi pare foarte rău, a spus Elizabeth încet.

Mi-o spusese de sute de ori în ultimele săptămâni și o credeam. Chiar părea că regretă. Ce nu credeam însă e că își dorea în continuare să fie mama mea. Mila, știam bine, e altceva decât dragostea. Din ce prinsesem din conversația lor din sufragerie, Meredith îi explicase fără echivoc ce opțiuni am. Fără ea, nu aveam pe nimeni. Stabilisem că numai din obligație nu dăduse preaviz. Am terminat sendvișul și mi-am șters mâinile pe blugi.

— Dacă ai terminat, a spus Elizabeth, așteaptă-mă în tractor. Strâng aici și vin și eu.

Am ieșit, m-am sprijinit de roata enormă și am privit via. Era un an bun. Elizabeth și cu mine o rărisem și o fertilizasem exact cât trebuie; ciorchinii care rămăseseră erau plini și începeau să se îndulcească. Petrecusem toată toamna muncind în vie alături de Elizabeth, scriind compuneri de trei paragrafe despre anotimpuri, despre sol și despre cultivarea viței-de-vie; memorând ghiduri și familii de plante. Seara, cum făcusem și cu un an în urmă, o însoțeam pe Elizabeth în turele de degustare.

M-am uitat la ceas. Ne aștepta o seară lungă de degustat și eram nerăbdătoare să începem. Dar Elizabeth nu a apărut nici după cinci minute, nici după zece. M-am hotărât să intru înapoi în casă. Să beau niște lapte și să mă uit la ea cum termină de strâns.

Când am urcat pe verandă i-am auzit vocea, pe jumătate furioasă, pe jumătate rugătoare. Am înțeles pe loc de ce mă lăsase să o aștept lângă tractor și am înțeles, tot atunci, că adopția eșuată nu era din vina mea. Era din vina lui Catherine. Dacă ar fi venit, dacă ar fi răspuns cu vorbe sau cu flori, dacă n-ar fi lăsat-o pe Elizabeth așa de singură, altfel ar fi stat lucrurile. Elizabeth s-ar fi sculat din pat și mi-ar fi strâns panglicile rochiei și ne-am fi dus la tribunal, cu Grant și Catherine după noi. Plină de furie, m-am năpustit în bucătărie.

— O urăsc pe nenorocita asta! am zbierat.

Elizabeth a ridicat privirea. A dus mâna la receptor. M-am repezit și i-am luat telefonul din mână.

— Mi-ai distrus viața! am strigat și l-am trântit în furcă.

Convorbirea s-a întrerupt, dar receptorul a sărit din furcă, s-a lovit de podea și a rămas atârnat și bălăngănindu-se la un deget deasupra podelei. Elizabeth și-a luat capul în mâini și s-a sprijinit de bufet. Nu părea nici surprinsă, nici jignită de ieșirea mea. Am așteptat să spună ceva, dar a rămas tăcută multă vreme.

— Victoria, știu că ești supărată, a spus într-un târziu. Ai tot dreptul. Dar nu fi furioasă pe Catherine. Eu am stricat totul.

Dă vina pe mine. Eu sunt mama ta – nu știi că pentru asta sunt mamele?

Colțurile buzelor i s-au ridicat ușor într-un zâmbet forțat, obosit, și s-a uitat în ochii mei.

Am strâns pumnii și m-am lăsat pe călcâie, rugându-mă să nu o atac. Chiar și în culmea furiei înțelegeam că, mai mult decât orice, îmi doream să rămân cu Elizabeth.

— Nu, am spus când m-am calmat suficient cât să pot vorbi, nu ești mama mea. Ai fi fost, dacă Catherine nu mi-ar fi distrus viața.

M-am repezit ca o furtună la etaj, dar m-a oprit o mișcare abia zărită pe fereastră. Pe alee se apropia cu viteză o camionetă. L-am văzut pe Grant, din profil, aplecat peste volan. A parcat în fața casei cu scârțâit de frâne și împrăștiind pietrișul.

Am fugit la etaj, iar Grant a urcat treptele verandei cu pași grei. La etaj, m-am sprijinit de perete, unde nu puteam fi văzută. Grant nu a bătut și nici nu a așteptat să vină Elizabeth la ușă.

— Trebuie să încetezi, a spus, gâfâind.

Elizabeth a venit spre el. Mi-o imaginam față în față cu el, separați numai de panoul de plasă.

— N-am de gând să încetez, a spus Elizabeth. În cele din urmă îmi va accepta iertarea. Trebuie s-o accepte.

— N-o s-o facă. Tu nu o mai știi.

— Cum? Ce vrei să spui?

— Exact ce-am spus. Nu știi cum e.

— Nu înțeleg, a spus Elizabeth cu voce șoptită, abia auzită peste un bocănit persistent. Părea să vină de la Grant, care fie bătea cu piciorul în podea, fie lovea cu pumnul în tocul ușii. Era un sunet care arăta nervozitate, nerăbdare.

— Am venit doar să-ți spun să te oprești – te rog.

Apoi s-a lăsat liniștea între ei.

— Nu-mi poți cere s-o uit. E sora mea.

— Poate, a spus Grant.

— „Poate“?

Elizabeth a ridicat brusc vocea. Parcă îi și vedeam fața roșie, înfierbântată. Oare Elizabeth hărțuia pe cine nu trebuie? Nu cumva Grant nici nu era nepotul ei?

— Ce vreau să spun e că nu mai e sora pe care o știai. Te rog să mă crezi.

— Oamenii se schimbă, a spus Elizabeth, dar nu și dragostea. Și nici legăturile de familie.

A urmat o nouă tăcere; îmi părea rău că nu le pot vedea fețele, să văd dacă sunt furioși, sau indiferenți, sau le dau lacrimile.

— Ba da, a spus Grant într-un sfârșit. Dragostea se schimbă.

Am auzit pași și mi-am dat seama că pleacă. Când i s-a auzit din nou vocea venea de la depărtare.

— Umple borcane cu gaz lampant. Și le aliniază pe pervazul ferestrei. Spune că o să dea foc viei.

— Nu.

Elizabeth nu părea șocată și nici nu părea să-i fie teamă, doar că nu-i vine să creadă.

— N-ar face așa ceva. Nu-mi pasă cât de tare s-a schimbat în cincisprezece ani. N-ar face așa ceva. Iubește via asta la fel de mult ca mine. Mereu a iubit-o.

Am auzit ușa camionetei trântindu-se.

— M-am gândit că ar fi bine să știi, a spus Grant.

A pornit motorul, care huruia ușor, dar a mai rămas acolo, pe alee. Îmi imaginam că li s-au întâlnit privirile și fiecare căuta adevărul în ochii celuilalt.

— Grant? a strigat Elizabeth într-un târziu. Nu trebuie să pleci. Ne-a rămas mâncare de la cină și ești bine-venit la noi în casă.

Roțile au scrâșnit pe pietriș.

— Nu, a spus el, n-ar fi trebuit să vin și n-o să mai vin. Nu trebuie să afle că am fost aici.

3

Am așteptat și a doua lună, apoi a treia, ca să fiu sigură, strecurându-i Natalyei pe sub ușă banii de chirie când venea data. Pe la finalul lui octombrie greața îmi mai trecuse. Revenea numai când nu mâncam suficient, ceea ce se întâmpla foarte rar. Aveam destui bani pentru mâncare. Banii lui Grant și economiile mele mi-ar fi asigurat mâncare din belșug pe toată perioada sarcinii, dar știam că nu va trebui să aștept atâta.

Când au început să cadă frunzele eram deja sigură că Grant renunțase. Îmi imaginam că mă uit pe fereastra turnului de apă și îl privesc cum strânge poeții romantici și acoperă cutia portocalie cu o pânză mată – gesturile calculate ale unui bărbat care vrea să-și uite trecutul. Și în curând, mi-am spus, chiar o să uite. Sunt multe femei la piața de flori, femei mai frumoase, mai exotice și mai senzuale decât mine. Dacă nu găsise deja pe cineva, o să găsească. Dar, în timp ce încercam să mă conving singură, îmi revenea în minte imaginea lui Grant, cu gluga hanoracului trasa jos peste frunte. Niciodată nu-l văzusem ridicând privirea după vreo femeie care trecea pe lângă taraba lui.

În ziua în care am simțit copilul mișcând pentru prima dată m-am întors în camera albastră. Am târât geanta de pânză până la mașină și am mers la apartament. Am descuiat ușa de la intrare și am cărat totul până sus din trei ture. Ușa de la camera Natalyei era deschisă și m-am aplecat peste patul ei, privind-o cum doarme. Își vopsise părul din nou de curând și rozul se luase pe fața de pernă. Mirosea a vin dulce și cuișoare și nu s-a clintit. Am zgâlțâit-o până s-a trezit.

— A fost aici? am întrebat.

Natalya și-a acoperit ochii cu antebrațul și a oftat.

— Îhî, acum vreo câteva săptămâni.

— Ce i-ai spus?

— Doar că nu mai ești aici.

— Nu eram.

— Mda. Unde ai fost?

Am ignorat întrebarea.

— I-ai spus că încă mai plăteam chirie?

S-a ridicat în capul oaselor și a scuturat din cap.

— Nu eram complet sigură că banii sunt de la tine.

A întins mâna și mi-a pus-o pe burtă. De câteva săptămâni se vedea clar că sunt însărcinată, nu mai păream doar grasă.

— Mi-a spus Renata, a zis.

Copilul s-a mișcat din nou, apăsându-mi cu degetele și cu picioarele în organele interne, frecându-se de pereții splinei, ficatului, inimii. Mi-a venit să vărs și am fugit în bucătărie, unde am vomitat în chiuvetă. M-am lăsat pe jos pe podea; simțeam cum greața vine și pleacă cu fiecare mișcare a copilului. Credeam că scăpasem de greața primelor luni de sarcină; credeam că scăpasem și de senzația de vomă la orice atingere. Una din cele două presupuneri fusese eronată.

Renata îi spusese Natalyei. Dacă îi spusese Natalyei nu aveam nici un motiv să cred că nu îi spusese și lui Grant. M-am ridicat ținându-mă de bufet și am vomitat încă o dată în chiuvetă.

În fereastra florăriei apăruse o tăbliță nouă. Orar mai scurt, închis duminica. Când am ajuns, după prânz, era închis și lumina era stinsă, deși conform programului ar fi trebuit să fie deschis. Am bătut și, cum Renata n-a apărut, am bătut din nou. Aveam cheia în buzunar, dar n-am folosit-o. M-am așezat pe bordură și am așteptat.

După cincisprezece minute s-a întors Renata, cu un burrito în mână, ca un tub argintiu. Am privit cum lumina din folia de aluminiu se reflectă pe pereți. M-am ridicat în picioare, dar nu m-am uitat la ea, nici măcar când a ajuns în fața mea. Îmi priveam picioarele, care se mai vedeau încă de sub arcul burții.

— I-ai spus lui Grant? am întrebat.

— Nu știe?

Șocul și acuzația din vocea ei m-au făcut să mă dau un pas în spate. M-am dezechilibrat pe bordură și am ajuns în stradă. Renata m-a prins cu mâna de umăr. Când a ridicat privirea, în ochii ei era mai multă blândețe decât în cuvinte.

A arătat spre burta mea.

— Când e sorocul?

Am ridicat din umeri. Nu știam și nici nu conta. Când trebuie să se nască, o să se nască. Refuzam să merg la doctor și să nasc în spital. Renata părea să înțeleagă toate astea fără să fie nevoie să i le spun.

— O să te ajute mama. Și n-o să-ți ceară nimic. Consideră că asta e treaba pentru care a fost trimisă pe pământ.

Îmi imaginam vorbele astea venind din gura Mamei Ruby, cu accent mai gros și cu mâinile pe burta mea. Am clătinat din cap.

— Atunci ce vrei de la mine? a întrebat Renata, iar frustrarea i se simțea în cuvintele scurte, sacadate.

— Vreau să muncesc, am spus. Și vreau să nu-i spui lui Grant că m-am întors sau că o să am un copil.

A oftat.

— Merită să știe.

Am dat din cap.

— Știu că merită.

Grant merita multe, toate mai bune decât mine.

— N-o să-i spui?

Renata a clătinat din cap.

— Nu. Dar nici n-o să mint pentru tine. Nu poți să muncești pentru mine, când Grant mă întreabă în fiecare sâmbătă dacă te-ai întors la lucru. N-am știut niciodată să mint și nu vreau să învăț acum.

M-am prăbușit pe bordură și Renata s-a așezat lângă mine. Când mi-am luat pulsul pe sub cureaua ceasului, era imperceptibil. Nu aveam cum să găsesc altă slujbă. Chiar și înainte să rămân însărcinată șansele erau mici, iar în situația mea actuală,

tot mai vizibilă, era imposibil. Banii pe care îi pusesem deoparte aveau să se termine în cele din urmă. Nu voi avea cu ce să mă hrănesc nici pe mine, cu atât mai puțin să cumpăr lucrurile alea, ce-or fi fost, care făceau nașterea unui copil atât de costisitoare.

— Și atunci eu ce fac?

Disperarea mea se transforma în furie pe măsură ce cuvintele îmi ieșeau pe gură, dar Renata n-a reacționat.

— Întreabă-l pe Grant, a spus.

M-am ridicat și am dat să plec.

— Așteaptă o clipă, a spus.

A descuiat ușa florăriei și a deschis casa de marcat. A ridicat sertarul cu bani și a scos un plic roșu, sigilat, pe care era frumos scris numele meu și un teanc de bancnote de douăzeci de dolari. A revenit afară și mi-a întins banii.

— Ultimul tău salariu, a spus.

N-am numărat banii, dar îmi dădeam seama că erau mult mai mulți decât îmi datora. După ce i-am pus în rucsac mi-a întins plicul și burritoul ei pe care nici nu-l desfăcuse.

— Proteine, a spus. Asta zice mama mereu. Dezvoltă creierul copilului. Sau poate oasele – nu-mi amintesc.

I-am mulțumit și m-am întors să plec în josul străzii.

— Dacă ai vreodată nevoie de ceva, a strigat după mine, știi unde mă găsești.

Am petrecut restul zilei în camera albastră, chinuindu-mă să nu cedez valurilor de greață de câte ori se fâțâia copilul. Plicul roșu stătea pe podeaua albă de blană ca o pată de sânge, iar eu stăteam lângă el, cu picioarele încrucișate. Nu mă hotăram dacă să-l deschid sau să-l bag sub covor și să uit de el.

În cele din urmă am decis că trebuie să știu. O să-mi fie greu să citesc cuvintele lui Grant, dar și mai greu să trec prin toată sarcina fără să știu dacă ghicise motivul plecării mele bruște.

Dar, când am deschis plicul, nu era ce mă așteptam. Era o invitație la nuntă: Bethany și Ray, primul weekend din noiembrie, la Ocean Beach. Peste mai puțin de două săptămâni.

Eram invitată, scrisese Bethany pe spate, ca oaspete, dar nu voiam să mă ocup eu și de flori? Ce-și dorea cel mai mult, scris, era permanența și, după asta, pasiunea. *Opusul florii de cireș*, mi-am spus și mi s-a strâns sufletul la amintirea după-amiezei petrecute în atelierul lui Catherine și în ce se transformase momentul ăla. Aș sugera caprifoi, am decis, *devotament.* Însăși forța tulpinilor cățărătoare sugera un fel de permanență de care eu nu avusesem parte niciodată, dar speram ca Bethany să aibă.

Bethany scrisese și numărul ei de telefon și mă ruga să o sun până la finalul lui august. Data trecuse de mult și mai mult ca sigur găsise alt florar, dar trebuia să încerc. Era singura sursă posibilă de venit într-o iarnă care se anunța lungă și fără nimic de făcut.

A ridicat la al doilea țârâit și a exclamat când mi-a auzit vocea.

— Victoria! a spus. Nu credeam că o să mai suni! Am găsit pe altcineva pentru flori, dar femeia aia o să-și piardă comanda, cu tot avansul dat.

Ea și cu Ray ar putea să vină a doua zi să ne vedem, a spus. I-am dat adresa casei mele.

— Sper că rămâi și la nuntă, a spus înainte să închidă. Știi, eu consider că totul a început de la buchetul tău.

— Rămân, am spus.

Și o să aduc ceva care să semene cu niște cărți de vizită.

Am întrebat-o pe Natalya dacă pot să-i primesc pe Bethany și pe Ray la parter și a fost de acord. A doua zi devreme am cumpărat o masă de joc și trei scaune pliante de la un târg de vechituri din sudul orașului. Încăpeau în portbagajul mașinii dacă legam capacul cu o sfoară. Pe lângă mobilă am mai cumpărat o vază de cristal fațetat rozalie și ușor ciobită care a costat un dolar și o față de masă de dantelă albă cu căptușeală roz de plastic, cu trei dolari. Am învelit vaza în fața de masă și m-am întors acasă pe străzi lăturalnice.

Până să sosească Bethany și Ray am aranjat masa în spațiul gol de birouri. Am acoperit-o cu fața de masă și am așezat vaza în mijloc, plină cu flori din grădina mea din Piața McKinley. Lângă vază am pus cutia mea albastră, deschisă. Am verificat de câteva ori catalogarea alfabetică, așteptând să se deschidă ușa.

S-a deschis într-un final și Bethany a apărut în holul gol, mai frumoasă decât mi-o aminteam, iar Ray mai arătos decât îmi închipuiam. O să fie un cuplu spectaculos, mi-am spus, cu ghirlande de caprifoi pe nisipul alb.

Bethany a deschis brațele să mă strângă la piept și i-am permis, cu burta ca o minge între noi. A privit în jos, a scos o exclamație și și-a pus palmele pe burta mea. M-am întrebat de câte ori va mai trebui să suport așa ceva în lunile următoare, de la cunoștințe și de la necunoscuți de pe stradă. Sarcina părea să anuleze regulile nescrise ale societății în privința spațiului personal. Îmi displăcea aproape la fel de mult ca sentimentul că înăuntrul meu crește o altă ființă umană.

— Felicitări! a spus Bethany și m-a îmbrățișat din nou. Când naști?

Era a doua oară în ultimele două zile când mi se punea întrebarea asta și știam că frecvența va crește odată cu burta. Am numărat în minte lunile.

— Februarie, am spus. Sau martie. Doctorii nu sunt siguri.

Bethany mi-a făcut cunoștință cu Ray și am dat mâna. Am arătat spre masă și i-am invitat să ia loc. M-am așezat vizavi de ei și mi-am cerut scuze că am sunat după atât de multă vreme.

— Ne bucurăm mult că ai sunat, a spus Bethany strângând brațul gros al lui Ray. I-am povestit lui Ray despre tine.

Am împins cutia albastră spre ei. Lucea în lumina fluorescentă.

— Pot să fac orice vreți pentru nuntă. La piața de flori se găsește aproape orice, chiar și în afara sezonului.

Bethany a deschis capacul și m-am încordat de parcă mi-ar fi atins din nou corpul.

Ray a luat primul cartonaș. În anii care au urmat am privit mulți bărbați cum se foiesc, deloc în largul lor, în fața dicționarului meu de flori, sub lumina fluorescentă care le arunca umbre bolnăvicioase pe fețele agitate. Dar Ray nu era așa. Masivitatea lui te inducea în eroare; vorbea despre emoții la fel ca prietenele lui Annemarie, locvace, entuziast și nehotărât. S-au împotmolit la salcâm, cum pățisem și eu cu Grant, dar din cu totul alte motive.

— Iubire secretă, a spus el. Îmi place.

— Secretă? a întrebat Bethany. De ce secretă?

A spus-o prefăcându-se supărată, de parcă el ar fi sugerat să-și ascundă iubirea de restul lumii.

— Pentru că ce avem noi *este* secret. Când amicii mei vorbesc despre soțiile sau prietenele lor, lăudându-se sau plângându-se, eu tac. Ce avem noi e altfel. Și vreau să rămână așa. Neatins. Secret.

— Mmm, a făcut Bethany. Da.

A întors cartonașul și s-a uitat la poza cu floarea de salcâm, o sferă aurie, pufoasă, atârnând de o codiță delicată. Erau mai mulți salcâmi în Piața McKinley. Speram că sunt înfloriți.

— Ce poți să faci cu asta? a întrebat Bethany.

— Depinde ce altceva mai vreți. Salcâmul nu e o floare potrivită pentru aranjamente de masă. Probabil că l-aș pune la marginile buchetului, să curgă și să-ți acopere parțial mâinile.

— Îmi place, a spus Bethany și s-a întors spre Ray. Ce mai vrem?

În cele din urmă au ales trandafiri siclam, liliac roz pal, dalii crem, caprifoi și salcâm auriu. Trebuia să returneze rochiile cumpărate pentru domnișoarele de onoare, pentru că mătasea roșie nu se asorta. Bethany a răsuflat ușurată că erau cumpărate de-a gata și nu făcute pe comandă. Florile erau cele mai importante, a spus cu încredere, și Ray a încuviințat.

Când s-au ridicat să plece le-am spus că o să livrez florile la amiază și o să mă întorc pentru nuntă la ora două.

— Pot să-ți retușez buchetul în ultima clipă, i-am spus, dacă mai are nevoie de ceva.

Bethany m-a îmbrățișat din nou.

— Ar fi minunat, a spus. Cea mai mare teamă a mea e că trandafirilor o să le cadă brusc petalele când o să înceapă muzica, și atunci se va alege praful și de nuntă, și de norocul meu.

— Nu-ți face griji, am spus. Florile nu suferă combustie spontană.

Am spus-o uitându-mă de la unul la altul. Bethany a zâmbit. Mă refeream la Ray, nu la flori, și ea a înțeles foarte bine.

— Știu, a spus.

— Vă deranjează dacă aduc cărți de vizită? am întrebat. Sunt la început.

Am arătat din cap spre pereții goi.

— Sigur că nu! a spus Bethany. Vino cu cărțile de vizită! Și cu un partener; am uitat să spunem asta.

A arătat spre burta mea și mi-a făcut cu ochiul. Copilul s-a mișcat și mi-a revenit greața.

— Bine, am spus. Aduc cărți de vizită – nu și partener. Mulțumesc.

Bethany părea încurcată și Ray, jenat și el, a tras-o spre ușă.

— Mulțumesc, a spus Bethany. Serios. Nici nu știi cât îți mulțumesc.

În picioare lângă ușa de sticlă, i-am privit cum merg în josul străzii spre mașină. Ray a prins-o de mijloc. Știam că încearcă să o liniștească, asigurând-o că tânăra asta singuratică și ciudată, care face vrăji cu florile, era fericită să aibă un copil fără tată.

Nu eram.

4

Mi-am cumpărat o rochie neagră din Union Square și patru duzini de stânjenei mov dintr-o găleată de pe strada Market. Rochia neagră îmi ascundea burta și descuraja mâinile îndrăznețe;

stânjeneii aveau să devină cartea mea de vizită. Am tăiat dreptunghiuri de hârtie lila și l-am găurit pe fiecare cu perforatorul. Pe o față am scris *Mesaj* cu o caligrafie elegantă, inspirată de scrisul lui Elizabeth. Pe cealaltă am scris *Victoria Jones, Aranjamente florale* cu scrisul meu. Am adăugat numărul de telefon al Natalyei.

Exista un singur obstacol și s-a dovedit mai complicat decât crezusem. Încă mai aveam cardul de en-gros al Renatei, dar nu-mi puteam cumpăra florile de la piața de flori. Grant era acolo în fiecare zi în afară de duminică. Nu era posibil să cumpăr florile de duminică pentru nunta de sâmbăta următoare. Plănuisem să merg cu mașina până la San Jose sau la Santa Rosa, la cea mai apropiată piață en-gros, dar când am început să mă interesez am descoperit că nu mai era nici una în nordul Californiei. Florarii veneau cu mașina sute de kilometri în toiul nopții ca să cumpere din San Francisco.

M-am gândit la posibilitatea să cumpăr dintr-o florărie, dar după ce am calculat costurile mi-am dat seama că n-aș scoate nici un profit în felul ăsta; aș putea chiar să plătesc mai mult decât câștig. Așa că, în vinerea dinaintea nunții, m-am dus cu mașina la Cămin, am urcat treptele de ciment și am bătut în ușa grea.

Mi-a deschis o blondă subțirică.

— E cineva care vrea ceva de lucru? am întrebat.

Fata blondă a dispărut pe un coridor și nu s-a mai întors. Un ciorchine de fete cocoțate pe canapea se uitau la mine cu neîncredere.

— Am locuit și eu aici, am spus. Acum sunt florăreasă. Am o nuntă mâine și am nevoie de cineva care să mă ajute să cumpăr flori.

Câteva dintre fete s-au ridicat, au traversat și s-au așezat cu mine la masa din sufragerie.

Drept interviu le-am pus fetelor trei întrebări, ascultându-le răspunsurile pe rând. Prima întrebare – Aveți ceas deșteptă-

tor? – a produs un șir de încuviințări solemne. A doua – Știți să ajungeți cu autobuzul la intersecția dintre străzile Brannan și 61? – a eliminat o roșcată scundă și grasă care stătea la coada mesei. Nu călătorea sub nici o formă cu autobuzul, mi-a spus. Am trimis-o la plimbare cu un gest.

Le-am întrebat pe cele două care au rămas pentru ce aveau nevoie de bani. Prima care a răspuns, o hispanică pe nume Lilia, a turuit o lungă listă de dorințe, unele reale, altele mofturi. Îi crescuseră șuvițele, a spus, și i se terminase crema, și nu avea pantofi asortați cu ținuta pe care i-o cumpărase prietenul ei. A menționat și chiria ca și cum îi scăpase din vedere. Îmi plăcea numele, dar nu și răspunsurile.

Celeilalte fete nu-i vedeam ochii de sub breton. Când și-l dădea la o parte de pe frunte, din când în când, își ținea mâna peste ochi. Dar răspunsul la întrebarea mea era simplu și exact cel pe care-l așteptam. Dacă nu plătea chiria, mi-a spus, o să fie dată afară. I s-a gâtuit vocea și și-a ascuns fața în gâtul înalt al puloverului până nu i s-a mai văzut decât nasul. Căutam pe cineva destul de disperat cât să audă ceasul la trei dimineața și să se și scoale; fata asta nu m-ar fi dezamăgit. I-am spus că ne întâlnim în stația de autobuz de pe Brennen, la o stradă distanță de piața de flori, a doua zi la cinci dimineața.

Fata a întârziat. Nu atât cât să mă împiedice să termin aranjamentele la timp, dar destul cât să mă îngrijorez. Nu aveam nici un plan de rezervă și mai degrabă aș fi lăsat-o pe Bethany la altar fără buchet decât să risc să mă întâlnesc cu Grant. De fiecare dată când mă gândeam la el mă durea tot corpul și bebelușul se zvârcolea. Dar fata a apărut, în fugă și cu sufletul la gură, la un sfert de oră după ora convenită. Adormise în autobuz, mi-a spus, și a ratat stația, dar o să se miște repede ca să recupereze timpul pierdut. I-am dat cardul de en-gros, un teanc de bani și o listă de flori.

Cât a stat înăuntru am patrulat prin fața clădirii temându-mă că o să încerce să fugă cu banii. Mă îngrijorau numeroasele

ieșiri de urgență; speram că au alarmă. Dar după o jumătate de oră a apărut, cu brațele pline de flori. Mi le-a dat, împreună cu restul de bani și s-a dus înapoi după cealaltă jumătate. Când s-a întors am încărcat împreună florile în mașina mea și am mers până pe Potrero Hill fără să schimbăm o vorbă.

Acoperisem podeaua de la parter cu folie groasă de zugrăvit. Natalya mi-a spus că pot să fac ce vreau la parter în timpul zilei, câtă vreme nu împiedicam repetițiile din timpul nopții. Vazele pe care le cumpărasem la reduceri cu un dolar bucata erau aliniate în mijlocul camerei, deja pline cu apă, și lângă ele erau o rolă de panglică și ace cu gămălie.

Ne-am instalat să lucrăm pe jos. I-am arătat fetei cum să scoată spinii trandafirilor, să rărească frunzele și să taie tulpinile oblic. Ea pregătea florile, iar eu m-am apucat de aranjamente. Am lucrat până m-au apucat crampele la picioare, greutatea corpului mă îngropa în podea. M-am dus sus să mă întind puțin și am adus caprifoiul și salcâmul pe care le culesesem. Le pusesem pe raftul din mijloc al frigiderului, alături de un pachet de rulouri cu scorțișoară și un bidon de lapte. Am luat tot și le-am dus jos, întinzându-i fetei cutia cu rulouri.

— Mersi, a spus și a luat două. Mă cheamă Marlena, în caz că ai uitat.

Uitasem. Marlena nu prea avea nimic memorabil. Totul era banal, și până și banalitatea și-o ascundea sub părul lung și hainele lălâi. A scuturat din cap și a suflat cu forță peste buza de sus, iar bretonul s-a separat în două și i-a încadrat ochii căprui. Fața, pe care am putut în sfârșit să o văd, era rotundă și cu pielea netedă și curată. Purta un polar enorm care îi atârna aproape până la genunchi și o făcea să arate ca un copil abandonat. Când a terminat de mâncat, bretonul i-a căzut iar peste față; nu l-a dat la o parte.

— Eu sunt Victoria, am spus.

I-am întins un stânjenel înalt din vaza de pe masă. A citit cartea de vizită.

— Ai noroc, a spus. Ai afacerea ta și un copil pe drum. Nu cred că prea multe dintre noi o să reușească cum ai reușit tu.

Nu i-am spus despre lunile petrecute în Piața McKinley sau despre groaza pe care o simțeam de câte ori îmi aminteam că masa care creștea în mine avea să devină un copil: o ființă flămândă, zgomotoasă, vie.

— Unele da, unele nu, am spus. Ca peste tot.

Mi-am terminat ruloul cu scorțișoară și m-am reapucat de treabă. Orele treceau și din când în când Marlena punea câte o întrebare sau îmi admira aranjamentele, dar eu lucram în tăcere. Mi se amestecau în minte amintiri cu Renata, prima zi cu ea la piața de flori, când am învățat să cumpăr flori și, mai târziu în aceeași zi, la masa lungă de lucru, cum dădea din cap aprobator la fiecare buchet pe care îl cream.

Când am terminat, Marlena m-a ajutat să pun florile în mașină și am scos banii.

— De cât ai nevoie? am întrebat.

Marlena avea răspunsul pregătit.

— Șaizeci de dolari, a spus. Să plătesc chiria pe întâi. Așa pot să mai stau o lună.

Am numărat trei bancnote de douăzeci, am făcut o pauză și am scos încă una.

— Uite optzeci, am spus. Sună-mă în fiecare luni la numărul de pe cartea de vizită. Îți spun când mai am de lucru.

— Mulțumesc, a spus.

Aș fi putut s-o duc până acasă – nunta era la câteva străzi de Cămin –, dar mă săturasem de companie. Am așteptat să dispară după colț, m-am urcat în mașină și am pornit spre plajă.

Nunta a fost perfectă. Trandafirii și-au păstrat petalele, iar caprifoiul s-a așezat frumos, fără să se încâlcească. La final am stat la intrarea dinspre parcare și am oferit câte un stânjenel fiecărui invitat. Nimeni nu mi-a atins burta. Nu am participat la recepție.

Nu-i spusesem Natalyei de afacere, așa că nu ieșeam decât foarte rar din casă și răspundeam numai eu la telefon. „Mesaj“, spuneam, cu o intonație între afirmație și întrebare. Notam mesajele lăsate de prietenii Natalyei și îi lipeam bilețelele pe ușa dormitorului. Clienții se prezentau și îmi explicau despre ce eveniment e vorba și, ca să le înțeleg exact dorințele, le puneam un lanț de întrebări sau îi invitam la o consultație. Prietenii lui Bethany erau oameni cu stare și nici unul nu a întrebat vreodată prețul vreunei flori. Ceream mai mult când aveam nevoie de bani, mai puțin când afacerea a început să ia avânt.

În timp ce așteptam să sune telefonul și să mi se umple agenda cu comenzi, am mai făcut două cutii cu fotografii. Nu-mi plăcea să văd tot felul de necunoscuți așezați la masă umblând prin cutia mea albastră și aveam nevoie de una organizată după numele florilor, cum fusese a lui Grant. Am comandat noi fotografii după negativele pe care le păstrasem, le-am lipit pe carton alb, simplu și le-am aranjat în cutii de pantofi găsite la gunoi. Un set l-am pus pe masa de la parter, celălalt i l-am dat Marlenei și i-am spus să memoreze fiecare cartonaș. Cutia mea albastră am dus-o înapoi la mine în cameră, unde era în siguranță în spatele ușii pline de zăvoare.

Am fost solicitată pentru o petrecere în cinstea unui nou-născut, ziua de naștere a unui copil într-un apartament de pe California Avenue și o petrecere premergătoare unei nunți în port, vizavi de autoservirea mea preferată. Am avut trei petreceri de sărbători și una de Anul Nou la Bethany și Ray. Peste tot unde mergeam aduceam cu mine o găletușă arginite cu stânjenei, toți cu carte de vizită. În ianuarie Marlena câștigase deja suficient ca să-și plătească prima și ultima lună de chirie pentru propriul ei apartament, iar eu aveam programate șaisprezece nunți în vară.

N-am acceptat nici o comandă pentru toată luna martie și chiar și angajamentele din februarie îmi dădeau emoții. Aveam patru containere de plastic cu oregano în colțul camerei. Fără

lumină nu puteau înflori. Le țineam în întuneric și încercam să amân inevitabilul.

Dar copilul din burta mea, în ciuda groazei mele, continua să crească. La finalul lui ianuarie burta era deja atât de mare, încât a trebuit să las pe spate la maximum spătarul scaunului din mașină. Chiar și așa abia rămâneau două degete între burtă și volan. De câte ori copilul mă împungea cu cotul sau cu călcâiul aveam senzația că vrea să iasă și să conducă el. Purtam haine bărbătești, tricouri și bluze foarte lungi și foarte largi, pantaloni cu elastic în talie trași peste burtă. Uneori puteam trece drept o femeie grasă, dar în general mă simțeam expusă la mâini curioase.

În ultima lună de sarcină m-am întâlnit cât am putut de puțin cu clienții, livram florile înainte să sosească oaspeții și lăsam găletușa cu stânjenei. Aspectul meu tot mai neîngrijit nu-și avea locul printre femeile elegante și îmi dădeam seama, chiar dacă nimeni n-o arăta, că îi făceam să se simtă prost.

Mama Ruby a început să-și facă apariția tot mai des, cu pretexte străvezii. Natalya părea cam slabă, mi-a spus la prima vizită, și i-a adus mâncare de tofu la cuptor. Nici Natalya, care nu părea deloc slabă, nici eu n-am mâncat. Tofu era unul din puținele alimente pe care nu le puteam înghiți. Când Natalya a plecat în primul turneu de o lună – aveau mai mulți fani –, am aruncat mâncarea cu tot cu vasul de sticlă. Rămasă singură în apartament am început să mă uit pe fereastră înainte să ies, și dacă o vedeam pe Mama Ruby așezată pe bordură mă întorceam în camera albastră și trăgeam toate cele șase zăvoare.

Renata îi spusese mamei ei de sarcina mea, știam asta. Natalya n-ar fi făcut nimic care să provoace aceste vizite frecvente, iar Renatei, în ciuda faptului că mă concediase, îi păsa de mine. Așa era, în mod cu totul inexplicabil, încă din ziua când ne-am cunoscut. Dimineața devreme, când îmi făceam aranjamentele de flori pe podeaua de la parter, o vedeam trecând în camionetă în drum spre florărie. Privirile ni se întâlneau și îmi făcea cu

mâna și uneori îi făceam și eu, dar nu s-a oprit niciodată și nici eu nu m-am ridicat.

În așteptarea copilului am strâns minimul necesar: pături, un biberon, lapte praf, pijamale și o căciuliță. Într-un fel de amorțeală paralizantă am cumpărat totul fără nerăbdare și fără emoție. Nu-mi era frică de naștere. Femeile nasc dintotdeauna. Erau mame și bebeluși care mureau, dar și mame și bebeluși care trăiau. Mamele creșteau copii sau îi abandonau, fete și băieți, sănătoși sau cu defecte. M-am gândit la toate finalurile posibile și nici unul nu mi se părea mai acceptabil decât toate celelalte.

Pe douăzeci și cinci februarie m-am trezit lac de apă și imediat a început durerea.

Natalya era încă în turneu și eram recunoscătoare pentru asta. Îmi imaginam cum o să mușc din pernă ca să înăbuș sunetele, dar nu era nevoie. Era sâmbătă și birourile de alături erau închise, iar apartamentul nostru era gol. La primul val de contracții am deschis gura și de undeva din mine a ieșit un mârâit. Nu-mi recunoșteam vocea și nici durerea care îmi ardea corpul. Când a trecut am închis ochii și mi-am imaginat că plutesc pe o mare adâncă și albastră.

Am plutit un minut, poate două și apoi durerea a revenit, mai tăioasă decât prima dată. M-am rostogolit pe o parte și am simțit pereții abdomenului, tari ca oțelul, strângându-se în jurul copilului, împingându-l în jos. Smulgeam cu pumnii smocuri ude din covorul de blană și, când a trecut durerea, am început să lovesc cu pumnii, de furie, în peticele chele.

Mirosul de oregano și de pământ umed părea să cheme la el copilul și nu-mi doream decât să plec. Afară, pe asfaltul rece, o să fie altceva, mi-am spus, înconjurată de trafic și de zgomot. Copilul o să înțeleagă că nu e loc de venit pe lume, că nu e nimic moale sau primitor. O să merg pe jos până pe Mission și o să-mi cumpăr o gogoașă, copilul o să primească o doză de

glazură de ciocolată și o să decidă să rămână nenăscut. Într-un separeu incomod de mușama durerea o să se oprească; trebuia să se oprească.

M-am târât afară din camera albastră și am încercat să mă ridic în picioare. Dar n-am putut. Contracțiile erau ca un curent subteran care mă trăgea în jos. M-am târât în patru labe până la taburetul lipit de blatul din bucătărie, cu gâtul bălăngănindu-mi-se peste bara joasă de metal. Poate mi se frânge gâtul, m-am gândit cu ceva optimism. Poate mi se retează capul și se rostogolește pe jos și cu asta basta. Am deschis gura și am mușcat bara de metal când m-a copleșit următoarea contracție.

Când s-a mai dus durerea am simțit nevoia să beau apă. M-am târât de-a lungul peretelui până la baie, m-am aplecat deasupra chiuvetei, am deschis robinetul și mi-am cărat apa la gură cu pumnii. Nu mi-a ajuns. Am dat drumul la apa de la duș și m-am transportat în cadă, ca jetul de apă să-mi curgă direct în gură și în jos pe gât. M-am întors și am lăsat apa să-mi ude hainele și să-mi curgă pe corp. Am stat așa, cu capul sprijinit de perete și cu apa lovindu-mă în șale până s-a terminat apa caldă și am început să tremur în hainele leoarcă.

Afară din duș m-am aplecat peste chiuvetă și am început să înjur, cu o voce groasă și plină de furie. O să-mi urăsc copilul pentru asta. Probabil că toate mamele își detestă în secret copiii pentru durerea impardonabilă a nașterii. În clipa aia am înțeles-o pe mama mea perfect, ca și cum atunci ni s-ar fi făcut cunoștință. Mi-am imaginat-o plecând pe furiș din spital, singură, cu trupul sfâșiat în două, abandonându-și copilul perfect și înfășat, copilul pentru care renunțase la corpul ei cândva perfect, la existența ei cândva lipsită de durere. Durerea și sacrificiul nu se puteau ierta. Nu meritam să mă ierte. M-am uitat în oglindă și am încercat să-mi imaginez chipul mamei.

Fulgerarea următoarei contracții m-a făcut să mă îndoi din mijloc, cu fruntea lipită de robinetul metalic. Când am ridicat capul și m-am uitat din nou în oglindă nu-mi mai imaginam

chipul mamei, ci al lui Elizabeth. Avea privirea sticloasă, cum era mereu în timpul culesului, sălbatică și plină de nerăbdare.

Îmi doream, mai mult decât orice, să fiu cu ea.

5

— Elizabeth! am strigat.

Vocea mi-era isterică, disperată. Luna se ridicase devreme peste rulota în care locuia Perla și structura rectangulară, joasă, arunca o umbră întunecată în susul dealului, spre mine. Elizabeth a răspuns imediat, s-a întors și a pornit în fugă de-a lungul marginii umbrei. Apărea și dispărea în întuneric, dar în cele din urmă a ajuns lângă mine. Luna îi lumina cele câteva fire argintii care i se cârlionțau la tâmple. În umbră, fața ei era o sumă de unghiuri și linii accentuate de ochii calzi, rotunzi.

— Uite, am spus.

Mi se auzeau bătăile inimii. I-am arătat o boabă de strugure, una singură, am frecat-o de tricoul meu umed și i-am întins-o.

Elizabeth a luat strugurele și s-a uitat la mine. A mestecat o dată, a scuipat sâmburii, a mestecat, a înghițit și a mestecat iar. Expresia i s-a schimbat. Tensiunea s-a evaporat și zahărul din strugure părea să-i îndulcească pielea; obrajii i s-au îmbujorat tinerește, a zâmbit și, fără o clipă de ezitare, m-a strâns în brațe. Marea mea realizare s-a extins în aerul din jurul nostru până ne-a cuprins în bula protectoare a fericirii noastre împărtășite. Mi-am lăsat greutatea pe ea, mândră, radiind, mi-am încolăcit brațele în jurul taliei ei, nemișcată, dar cu inima gonind nebunește.

M-a îndepărtat puțin de ea și m-a privit în ochi.

— Da, a spus, în sfârșit.

De aproape o săptămână căutam primul strugure copt. O încălzire bruscă provocase o creștere a procentului de zahăr, așa de bruscă, încât era imposibil să evaluezi precis miile de plante. Elizabeth, isterizată, începuse să-mi dea ordine de parcă eram o extensie a propriei ei guri. Hectare întregi rămâneau

neatinse, iar Elizabeth și cu mine ne-am despărțit și am luat-o rând cu rând, gustând miezul, mestecând pielița și scuipând sâmburii. Elizabeth mi-a dat un băț ascuțit cu care trebuia să desenez pe jos, în dreptul fiecărui arbust din care gustam, un O sau un X, simbolurile ei pentru soare și umbră, urmate de estimarea zaharurilor și a taninului. Am început de lângă drum: O 71:5, am trecut în partea din spatele rulotelor: X 68:3, apoi am urcat pe deal deasupra cramei: O 72:6. Elizabeth era departe de mine, dar în cele din urmă venea pe urmele mele, gusta din fiecare al doilea sau al treilea arbust și compara concluziile ei cu ce scrisesem eu.

Nu era nevoie să-mi pună la îndoială estimările; acum știa asta. M-a sărutat pe frunte și m-am lăsat spre ea, pe vârfuri. Pentru prima dată în ultimele luni mă simțeam dorită, prețuită. Elizabeth s-a așezat pe malul de pământ și m-a tras la ea. Am stat așa fără să spunem nimic, privind cum se ridică luna.

Grija pentru recoltă ne scosese oarecum din minte avertismentul lui Grant. Nu aveam timp să ne gândim la Catherine sau la amenințarea ei. Acum, în mijlocul strugurilor copți, cu inima bătându-ne de iubire una pentru cealaltă și pentru podgorie, cuvintele lui ne-au revenit în minte. Am simțit un val de nervozitate.

— Ești îngrijorată? am întrebat.

Elizabeth era tăcută și gânditoare. Înainte să răspundă s-a întors și mi-a dat la o parte bretonul de pe ochi și m-a mângâiat pe obraz. A dat din cap.

— În legătură cu Catherine, da, a spus. Nu cu via.

— De ce?

— Ceva nu e bine cu sora mea, a spus. Grant n-a spus multe, dar nici nu era nevoie. Era îngrozit. Ai înțelege dacă l-ai fi văzut și dacă ai fi cunoscut-o pe mama.

— Ce vrei să spui?

Nu înțelegeam ce legătură putea să aibă mama ei moartă cu situația actuală a lui Catherine sau cu teama de pe chipul lui Grant.

— Mama era bolnavă mintal, a spus Elizabeth. În ultimii ani ai vieții nici măcar n-am văzut-o. Mi-era prea frică. Nu-și amintea cine sunt, sau își amintea numai câte un lucru groaznic pe care îl făcusem și atunci mă învinuia pentru boala ei. Era îngrozitor, dar n-ar fi trebuit să o las singură, n-ar fi trebuit să las toată povara pe umerii lui Catherine.

— Ce-ai fi putut să faci? am întrebat.

— Aș fi putut să o îngrijesc. Acum e prea târziu, evident. S-a dus acum aproape zece ani. Dar pot încă să am grijă de sora mea – chiar dacă ea nu vrea. Am vorbit deja cu Grant despre asta și e de acord că e o idee bună.

— Cum?

Eram șocată. În ultima săptămână Elizabeth și cu mine petrecuserăm douăsprezece ore pe zi gustând struguri. Nu-mi puteam închipui când avusese timp să discute cu Grant.

— Grant are nevoie de noi, Victoria, și Catherine la fel. Casa lor e aproape la fel de mare ca a noastră – o să fie loc destul pentru toți.

Clătinam din cap încet, apoi tot mai repede pe măsură ce înțelegeam ce îmi spune. Părul îmi zbura în jurul urechilor și mă lovea peste nas. Voia să ne mutăm cu Catherine. Voia să locuiesc acolo și să o ajut să o îngrijească pe femeia care îmi distrusese viața.

— Nu, am spus, sărind în picioare și îndepărtându-mă de ea. Tu n-ai decât să te duci, dar eu nu vin.

Când m-am uitat la ea și-a ferit privirea și cuvintele mele au rămas fără răspuns.

6

O voiam pe Elizabeth.

Voiam să mă țină în brațe cum mă ținuse în vie, să-mi șteargă fața lac de transpirație și umerii, blând și meticulos, cum îmi

curățase palmele înțepate. Voiam să mă înfășoare în tifon și să mă ducă în brațe jos, la micul dejun, și să-mi spună să nu mă mai cațăr în copaci.

Dar Elizabeth nu era de găsit.

Chiar dacă aș fi știut cum să dau de ea, n-ar fi venit.

Dintr-odată mi-a venit să vomit și nu aveam aer. Nu mai aveam timp să respir. Contracțiile mă loveau ca un zid de apă și eram sigură că o să mă înec. Am luat telefonul și am format numărul de la florărie. A răspuns Renata. Printre gemetele mele disperate am auzit din vocea ei că a înțeles. A trântit telefonul.

În câteva minute era în sufragerie. Eu mă târâsem în patru labe înapoi în camera albastră, iar picioarele îmi ieșeau pe ușa joasă.

— Mă bucur că ai sunat, a spus Renata.

Mi-am tras picioarele înăuntru până m-am încovrigat ca o minge, pe o parte. Când Renata a încercat să se uite în cameră i-am închis ușa în nas.

— Cheam-o pe maică-ta, am spus. Trebuie să vină să scoată copilul ăsta din mine.

— Am sunat-o deja, a spus Renata, și era în apropiere. Dinadins, probabil. Are premoniții în legătură cu lucrurile astea. Ajunge într-o clipă.

Am țipat și m-am răsucit din nou în patru labe.

Nici n-am auzit-o când a intrat. Mama Ruby era deja acolo și mă dezbrăca. Mâinile ei erau peste tot, pe mine și în mine, dar nu-mi păsa. Știam că o să scoată copilul. Indiferent ce trebuia să facă pentru asta, eram pregătită. Dacă ar fi scos un cuțit să mă despice pe loc, n-aș fi clipit.

S-a întins spre mine și mi-a dus la buze un pahar de hârtie și un pai. Am supt ceva rece și dulce. După asta mi-a șters colțurile gurii cu o cârpă.

— Te rog, am spus, te rog. Fă ce ai de făcut, numai scoate-l odată.

— Tu o să faci asta, a spus. Tu ești singura care poate să scoată copilul.

Camera albastră era în flăcări. Apa cică nu e inflamabilă, dar eu mă înecam și ardeam în același timp. Nu puteam să respir; nu vedeam. Nu era aer; nu era nici o scăpare.

— Te rog, am spus cu vocea frântă.

Mama Ruby era în camera albastră, ghemuită la podea. Ochii îi erau la același nivel cu ai mei și frunțile ni se atingeau. Mi-a luat brațele și mi le-a pus pe umerii ei și eu m-am mutat din genunchi pe picioare, ca și cum mă așteptam să mă scoată din apa incandescentă, dar nu s-a mișcat. Eram amândouă jos, aproape pe podea, și ea asculta.

— Vine, a spus. O să aduci copilul pe lume. Numai tu poți s-o faci.

În clipa aia am înțeles ce îmi spunea. Am început să plâng cu vaiete pline de remușcare. De data asta nu exista ieșire. Nu puteam să fug, nu puteam să plec fără să accept ce făcusem. Era o singură cale și trecea prin durere.

În cele din urmă corpul meu a renunțat. Am încetat să mă mai opun și copilul a început să se miște – încet și sfâșietor – în jos pe col până în brațele Mamei Ruby.

7

Era fată. S-a născut la amiază, la fix șase ore după ce mi s-a rupt apa. Mie mi se părea că trecuseră șase zile și, dacă Mama Ruby mi-ar fi spus că au fost șase zile, aș fi crezut-o. Nașterea m-a lăsat cu un sentiment de calmă exaltare și zâmbetul care m-a întâmpinat în oglinda de la baie după câteva ore nu mai era zâmbetul copilului furios care căra gălețí de ciulini din șanțurile de la marginea drumului. Eram femeie, mamă.

Mama Ruby a spus că nașterea decursese perfect și copilul era perfect și că o să fiu o mamă perfectă. A îmbăiat-o în timp ce Renata s-a dus la magazin să cumpere scutece și apoi mi-a pus ghemotocul cald în brațe pentru prima dată. Mă așteptam

să fie adormită, dar nu era. Avea ochii deschiși și îmi studia fața obosită, părul scurt și pielea palidă. Fața i s-a contorsionat într-un fel de zâmbet miop și am citit în expresia ei, fără cuvinte, recunoștință și ușurare și încredere. Îmi doream cu disperare să n-o dezamăgesc.

Mama Ruby mi-a ridicat cămașa, mi-a luat sânul în mână și a lipit gura copilului de pielea mea. A deschis gura și a început să sugă.

— Perfect, a spus din nou Mama Ruby.

Chiar era perfectă. Am știut asta din clipa în care a ieșit din corpul meu, albă și udă și scâncind. Pe lângă cele zece degete obligatorii la mâini și la picioare, bătăile inimii și plămânii care inhalau și exhalau oxigen, fiica mea știa și să urle. Știa să se facă auzită. Știa să întindă mâna și să prindă. Știa ce trebuie să facă să supraviețuiască. Nu înțelegeam cum se putea dezvolta ceva atât de perfect într-un corp atât de defect ca al meu, dar când m-am uitat la fața ei mi-am dat seama că se putea.

— Are nume? a întrebat Renata când s-a întors.

— Nu știu, am spus, mângâindu-i urechea pufoasă în timp ce ea continua să sugă.

Nu mă gândisem la asta.

— N-o cunosc încă.

Dar aveam s-o cunosc. O s-o păstrez și o s-o cresc și o s-o iubesc, chiar dacă trebuia să mă învețe ea cum. Cu fiica de câteva ore în brațe am simțit că tot ce-mi fusese până atunci de neatins era dintr-odată posibil.

Sentimentul m-a ținut exact o săptămână.

Mama Ruby a rămas până aproape de miezul nopții și s-a întors devreme a doua zi. În cele opt ore pe care le-am petrecut singură cu copilul i-am ascultat respirația, i-am numărat bătăile inimii și i-am privit degetele cum se strâng în pumn. I-am mirosit pielea, saliva și crema albă, uleioasă, care nu se luase la spălat și se ascunsese în pliurile brațelor și picioarelor. I-am

masat fiecare centimetru de piele și degetele mi s-au mozolit de crema groasă.

Mama Ruby îmi spusese că fetița o să doarmă șase ore sau mai mult în prima noapte, epuizată după naștere. *E primul cadou pe care copilul i-l face mamei*, mi-a spus înainte să plece. *Nu și ultimul. Acceptă-l și dormi*. Am încercat să dorm, dar nu încetam să mă minunez de existența copilului, un copil care cu numai o zi înainte nu exista, un copil care luase viață din trupul meu. Mi-am privit copilul dormind și am înțeles că era în siguranță și că știe. Am simțit un val de adrenalină la gândul acestei reușite. A doua zi de dimineață, când am auzit cheia Mamei Ruby în ușă, nu dormisem nici o secundă.

Mama Ruby și-a cărat până sus sacoșa uriașă cu ustensile pentru naștere și i-a deschis fermoarul la ușa camerei albastre. Fetița era trează și sugea. Când s-a desprins de la sân, Mama Ruby i-a ascultat inima și a băgat-o într-o pânză legată de un arc metalic care servea drept cântar. A scos o exclamație de uimire când a văzut cât câștigase în greutate – neobișnuit de mult, mi-a spus, pentru primele douăzeci și patru de ore. Bebelușul a scâncit și a început să sugă în gol. Mama Ruby mi-a pus-o la celălalt sân și a verificat cu degetul arătător cum prinde cu buzele.

— Mănâncă tot așa, fetiță mare ce ești, a spus.

Am privit-o amândouă cum suge, cu ochii închiși și tâmplele pulsând. Era ultimul lucru pe care mi-aș fi imaginat vreodată că o să-l fac – să alăptez un copil. Dar Mama Ruby insista că e cel mai bine pentru noi; că fetița o să se dezvolte și o să se creeze o legătură puternică între noi și corpul meu o să-și revină. Mama Ruby era mândră și mi-o spunea de două sau trei ori pe oră. Nu toate mamele aveau răbdarea necesară sau altruismul, dar știa că eu îl am. Nu o dezamăgisem.

Și eu eram mândră. Mândră de faptul că trupul meu producea tot ce-i trebuia copilului și mândră că puteam să tolerez clămpănitul neîncetat al maxilarului, senzația pe care mi-o dădea lichidul care se muta din adâncul corpului meu în al ei.

A supt mai bine de o oră, dar nu m-a deranjat. Alăptatul îmi lăsa timp să-i studiez fața, să-i învăț pe dinafară genele scurte și drepte; fruntea cheală; petele albe, cât un vârf de ac, de pe nas și obraji. Când deschidea scurt ochii cercetam griul închis, căutând semne de castaniu sau de albastru. Mă întrebam dacă o să semene cu mine sau cu Grant ori dacă o să semene cu o rudă din partea mea sau din partea lui, pe care eu nu le cunoscusem. Încă nu recunoșteam nimic la ea.

Mama Ruby mi-a făcut papară de ouă în timp ce-mi citea dintr-o carte despre îngrijirea nou-născuților. M-a hrănit cu înghițituri mici, punându-mi între timp întrebări din text. Ascultam fiecare propoziție și repetam cuvânt cu cuvânt fiecare răspuns. Când fetița a adormit, Mama Ruby s-a oprit din citit și a refuzat să continue, cu toate că am rugat-o să citească mai departe.

— Dormi, Victoria, a spus Mama Ruby închizând cartea. E cel mai important lucru. Hormonii de după naștere pot să deformeze realitatea dacă nu sunt controlați cu porții generoase de somn.

A întins mâinile ca să-i dau copilul. Cu toate că mi se închideau ochii, nu-mi venea să o las din brațe. Mă temeam că separarea ar putea fi ireversibilă. Plăcerea pe care mi-o dădea atingerea copilului era un sentiment nou, în care nu aveam încredere. Mi-era teamă că, dacă o lăsam din brațe, n-o să mai suport să o ating când o iau înapoi.

Dar Mama Ruby nu-mi înțelegea ezitarea. S-a întins și a extras copilul din brațele mele și am adormit înainte să apuc să protestez.

Mama Ruby n-a fost singura care m-a vizitat în prima săptămână. A doua zi după naștere s-a dus la cumpărături și a venit cu un pat moale pentru camera albastră și un coșuleț pentru copil, pe care le-a cărat sus în două drumuri. A revenit în fiecare după-amiază cu prânzul pentru amândouă. Eu stăteam întinsă

pe patul cel moale și nou cu ușița de la cameră întredeschisă, cu fetița adormită pe pieptul meu gol, și mâncam tăiței sau sendvișuri cu mâinile. Renata stătea cocoțată pe un taburet înalt. Vorbeam rar; nici eu, nici ea nu puteam comunica în prezența goliciunii mele, dar pe măsură ce treceau zilele tăcerea a devenit tot mai confortabilă. Fetița mânca și dormea și iar mânca. Câtă vreme stătea întinsă pe mine, cu pielea lipită de pielea mea, era mulțumită.

Marți, în timp ce Renata și cu mine mâncam în obișnuita tăcere, a apărut la ușă Marlena. Eu nu mai răspunsesem la telefon și aveam o aniversare a doua zi. Renata i-a deschis și Marlena s-a arătat încântată de copil. A ținut-o în brațe și a legănat-o și a liniștit-o cu o naturalețe care a făcut-o pe Renata să ridice sprâncenele și să clatine din cap. Am rugat-o pe Renata să ia bani din rucsacul meu și să-i dea Marlenei; trebuia să se ocupe singură de florile pentru aniversare.

— Nu, a spus Renata, las-o să stea aici. Mă ocup eu de flori.

A scos banii și agenda, unde scrisesem lista de flori de cumpărat și adresa restaurantului. A studiat agenda. Nu mai aveam nimic programat pentru următoarele treizeci de zile.

— Mă întorc mâine cu prânzul, a spus. Și îți arăt aranjamentele pentru masă. Ca să le aprobi.

S-a întors spre Marlena și a dat mâna cu ea, cu greu, pe sub ghemotocul adormit.

— Eu sunt Renata, a spus. Rămâi aici cât poți astăzi și vino și mâine. Te plătesc la tariful tău obișnuit.

— Doar ca să țin copilul? a întrebat Marlena.

Renata a dat din cap că da.

— Vin, a promis Marlena. Mulțumesc.

S-a întors extrem de încet și copilul a oftat în somn.

— Mersi, i-am spus Renatei. Mi-ar prinde bine un pui de somn.

Nu dormisem bine de zile întregi, eram mereu conștientă, chiar și în somn, de poziția și nevoile copilului. Se părea că

moștenisem totuși o genă maternă, mi-am spus, amintindu-mi de cuvintele Renatei în drumul spre prima noastră masă împreună.

Renata a venit spre pat, unde stăteam întinsă cu mâna atârnând afară din cameră. S-a aplecat deasupra mea de parcă încerca să-și dea seama cum să mă îmbrățișeze, dar a renunțat și mi-a atins mâna cu vârful piciorului. Am strâns-o de picior și a zâmbit.

— Pe mâine, a spus.

— Bine.

I-am auzit cizmele păcănind în jos pe scări. Când a ieșit, cadrul de metal al ușii a zăngănit.

— Cum o cheamă? a întrebat Marlena, sărutând fetița adormită pe frunte.

S-a instalat pe unul din taburetele înalte, dar copilul a început să se foiască. S-a ridicat și a mers de-a lungul camerei, legănând-o ușor.

— Nu știu, am spus. Mă mai gândesc.

De fapt nu mă gândisem deloc, dar știam că trebuie. Deși nu făceam nimic în afară de alăptat, înfășat și schimbat scutece, nu părea să rămână loc, mental sau de orice alt fel, pentru nimic altceva. Marlena s-a dus în bucătărie, iar fetița își freca nasul de pieptul ei și își apăsa obrazul roz de umărul ei. S-a apucat să gătească cu o singură mână. Fără efort. Eu eram incapabilă să gătesc, în orice caz nu cu o singură mână și cu un bebeluș pe umăr.

— Unde ai învățat? am întrebat.

— Să gătesc?

Am încuviințat din cap.

— Și să ai grijă de copii.

— Ultima casă unde am stat în plasament era și creșă. M-au păstrat pentru că făceam școala de acasă și ajutam cu copiii. Nu m-a deranjat. Era mai bine decât la liceu.

— Ai făcut școala de acasă? am întrebat.

Mintea mi-a zburat imediat la lista cu teme de pe ușa frigiderului lui Elizabeth; din reflex, m-am uitat la ceas.

— Mda, a răspuns. Ultimii câțiva ani. Rămăsesem foarte mult în urmă și statul s-a gândit că așa o să recuperez, dar n-am făcut decât să rămân și mai tare în urmă. Când am făcut optșpe ani am renunțat la școală și m-am mutat la Cămin.

— Și eu am învățat de acasă, am spus.

Ora unu. La ora asta Elizabeth ar fi șters și ar fi pus la loc ultimele vase, ascultându-mă la înmulțirea cu opt, poate cu nouă.

Ceva fierbea la foc mic pe aragaz și Marlena a adăugat sare. Eram uimită că găsise ceva cu care să gătească în dulapurile mele goale. Fetița s-a trezit brusc și Marlena a mutat-o pe celălalt umăr. A așezat-o într-un unghi care să-i permită să vadă ce face și a bolborosit ceva ce n-am prins, o rugăciune sau o poezie. Fetița a închis ochii.

— Te pricepi mai bine la copii decât la flori, am spus.

— Învăț, a răspuns Marlena, fără să pară ofensată.

— Mda, am spus, privind-o cum lucrează. Și eu la fel.

Marlena mărunțea ceva și capul copilului sălta ușor.

— Ar trebui să dormi, a spus. Câtă vreme e mulțumită asta mică. Știi că în curând o să-i fie foame din nou.

Am dat din cap.

— Bine, am spus. Trezește-mă dacă are nevoie de ceva.

— Da.

Marlena s-a întors la loc spre aragaz.

Am închis ușița camerei, așteptând să-mi vină somnul. Cântecul de leagăn plutea până la mine prin crăpătura ușii și melodia mi-era cunoscută. Între trezie și somn, mă întrebam dacă îmi cântase și mie cineva când eram mică, cineva care nu mă iubea, cineva care avea să mă dea înapoi.

Sâmbătă dimineață, la o săptămână de la naștere, a sosit Mama Ruby și și-a început repertoriul zilnic. Mi-a pus o sută

de întrebări despre sângerări, dureri și poftă de mâncare. A căutat dovezile că mâncasem în seara dinainte și a ascultat inima fetiței înainte să o bage în cântarul de pânză.

— Două sute douăzeci de grame, a anunțat. Excelent.

A scos-o din cântar și i-a schimbat scutecul. În timpul operațiunii, cordonul ombilical, pe care eu nu-l atinsesem niciodată și la care încercam nici să nu mă uit, s-a desprins.

— Felicitări, îngeraș, a șoptit Mama Ruby spre fața adormită a copilului meu.

Fetița și-a arcuit spatele și a întins mânuțele, cu ochii încă închiși. Mama Ruby i-a curățat buricul cu ceva dintr-o sticluță fără etichetă. Apoi a înfășat-o la loc și mi-a dat-o.

— Nu are infecții, mănâncă, doarme și ia în greutate, a spus. Pe tine te ajută cineva?

— Renata mi-a adus de mâncare, am spus. Și Marlena a venit câteva zile.

— Bun.

Învârtindu-se prin apartamentul mic și-a strâns cărțile, păturile, prosoapele, sticluțele și tuburile. Mă obișnuisem să stea cu mine aproape toată dimineața.

— Pleci? am întrebat surprinsă.

— Nu mai ai nevoie de mine, Victoria, a spus, așezându-se lângă mine pe canapea și luându-mă pe după umeri. M-a tras spre ea până am ajuns cu fața îngropată în pieptul ei. Uită-te la tine. Ești mamă. Crede-mă că sunt multe femei care au mai multă nevoie de mine decât ai tu.

Am dat din cap fără să protestez.

S-a ridicat și a mai dat un ultim tur prin apartament. I-au căzut ochii pe cutiile de lapte praf pe care le cumpărasem înainte de naștere.

— Le iau pe astea să le donez, a spus îndesându-le în geanta deja plină. N-o să ai nevoie de ele. Mă întorc sâmbăta viitoare, și pe urmă peste încă două săptămâni, să-i verific greutatea. Sună-mă dacă ai nevoie de ceva, orice.

Am dat din nou din cap și am privit-o cum coboară scările cu pas ușor. Nu-mi lăsase numărul de telefon.

Ești mamă, mi-am repetat. Speram să găsesc alinare în cuvintele astea, dar n-am simțit cum tremură înăuntrul meu ceva familiar. A pornit din stomac și a prins putere când a ajuns în golul în care până mai ieri stătuse copilul.

Panică.

Am încercat să respir și mi-am impus să scap de ea.

8

Am regretat ultimatumul pe care i l-am dat.

Ori eu, ori sora ta, cereau cuvintele mele. Nevenind după mine, Elizabeth își exprimase opțiunea.

Toată noaptea, până spre dimineață, am făcut planuri. Dorința mea era simplă: să rămân cu Elizabeth și numai cu Elizabeth. Dar nu-mi trecea prin minte nici o modalitate să o conving. Nu puteam să mă văicăresc și nici să mă rog de ea. *Mă cunoști măcar?* mă întreba, cu privirea amuzată, când o rugam să mă lase să mănânc din aluatul de brioșe. Nu mă puteam ascunde; m-ar fi găsit, cum mă găsea de fiecare dată. Nu puteam să mă leg de picioarele patului sau să refuz să mă mișc; ar fi tăiat sforile și m-ar fi dus pe sus.

Exista o singură posibilitate, să o fac pe Elizabeth să se întoarcă împotriva surorii ei. Trebuia să-și dea seama cum era de fapt Catherine: o femeie egoistă, odioasă, care nu merita atâta grijă din partea ei.

Și apoi, dintr-odată, mi s-a arătat soluția. Stăteam nemișcată în pat, întorcând ideea pe toate părțile, căutând posibile obstacole, iar inima a început să-mi bată asurzitor. Nu existau obstacole. Tot așa cum îmi sabotase adopția îmi oferise și muniția de care aveam nevoie ca să rămân cu Elizabeth și numai cu Elizabeth. Puteam să câștig războiul pe care îl pornise fără să-și dea seama, chiar înainte să știe că îl pornise.

M-am ridicat încet. Mi-am scos cămașa de noapte și am tras pe mine o pereche de blugi și un tricou. La baie, m-am frecat pe față cu apă rece și cu săpun de mâini, mai tare decât de obicei, făcând șanțuri cu degetele în spuma de săpun. M-am privit în oglindă căutând semne de teamă, anxietate sau neliniște față de ce avea să urmeze. Dar privirea era goală și bărbia arăta hotărâre. Exista o singură șansă să obțin ce voiam. Nu putea fi ratată.

În bucătărie Elizabeth spăla vase. Pe masă era un castron cu terci de ovăz rece.

— Echipele au venit deja, a spus Elizabeth arătând cu capul în direcția dealului unde stătuserăm cu o seară înainte. Mănâncă-ți micul dejun și încalță-te, dacă nu vrei să plec fără tine.

S-a întors spre chiuvetă.

— Nu vin, am spus, și am văzut din cum i-au căzut umerii că e dezamăgită, dar nu mirată.

Am deschis cămara și am luat dintr-un cui o sacoșă goală de pânză.

Pe verandă era cald, deși era încă devreme. Am pornit încet pe alee spre șosea. Nici de data asta Elizabeth nu a venit după mine. Mi-aș fi dorit să fie mai răcoare, regretam că nu luasem și ceva de mâncare. O să mi se facă cald și foame cât o să stau în șanț în fața fermei de flori. Dar aveam de gând să aștept. Cât era nevoie până pleacă Grant, chiar dacă trebuia să-mi petrec noaptea pe marginea drumului, aveam de gând să aștept. Odată și odată tot o să-i aud camioneta ieșind pe poartă și lăsând ferma nesupravegheată.

Și când se va întâmpla o să mă furișez înăuntru să iau ce-mi trebuie.

9

Renata nu a venit duminică. Nici Marlena. Am rămas în camera albastră alăptând copilul și dormind și mi s-a părut că

a trecut aproape toată ziua, dar când am ieșit, cu vezica plină și burta goală, era abia zece dimineața.

Sprijinită de taburetul înalt, am cântărit dacă să fac un duș sau să-mi fac de mâncare. Fetița dormea în camera albastră și mi-era foame, dar mirosul corpului meu, de lapte acrit și ulei de caise pentru bebeluși, îmi tăia pofta de mâncare. Am ales să mă spăl.

Am închis și am încuiat ușa de la baie din obișnuință, m-am dezbrăcat și am intrat sub dușul fierbinte. Cu ochii închiși am savurat, nu fără un sentiment de vinovăție, scurtul moment de singurătate. Când am pus mâna pe săpun am auzit un plânset ascuțit. Deși înăbușit de ușa încuiată, ajungea până la mine. Am tras aer în piept și am continuat să mă săpunesc. *Un minut*, am spus în gând. *Fac un duș scurt și vin. Ai răbdare*.

Dar copilul nu putea să aibă răbdare. Plânsul a crescut în intensitate și stridență și alterna cu momente de gâfâit tăcut, disperat. Am început să-mi șamponez părul cu o viteză nebună și am lăsat apa să-mi curgă în urechi, încercând să acopăr sunetul. N-a mers. Aveam senzația stranie că și dacă aș fi coborât scările, aș fi ieșit în stradă și aș fi traversat orașul tot aș fi continuat să-l aud, că plânsul era legat de corpul meu prin altceva decât undele sonore. Avea nevoie de mine, jinduia după mine ca după mâncare și foamea se împrăștia din corpul ei într-al meu.

Am cedat în fața plânsului și am sărit din duș cu clăbucul care îmi năclăia părul și mi se scurgea pe picioare. Am traversat camera de zi în fugă, am ajuns în camera albastră și am luat în brațe copilul țeapăn, care zbiera. Mi l-am lipit de pieptul plin de săpun. A deschis gura și a gâfâit și s-a înecat și a supt, repetând de două sau de trei ori acțiunea până s-a liniștit și a început să mănânce. În duș apa curgea în cădița goală de ceramică și mai departe pe scurgere.

M-am prelins pe perete și m-am așezat în balta de sub mine. Dacă aș fi avut un prosop curat probabil m-aș fi dus după el. Dar nu aveam nici unul și nici n-aveam să am o bună bucată

de vreme. Eu nu eram Marlena. Nu puteam să urc strada cu copilul în brațe și un sac de rufe murdare, să bag monede în mașina de spălat cu o gură flămândă lipită de pieptul meu gol. Am regretat că nu mă gândisem la rufe înainte de naștere.

Regretam că nu mă gândisem la o mulțime de lucruri, acum că era prea târziu. Ar fi trebuit să cumpăr scutece și provizii și haine de bebeluși. Ar fi trebuit să adun meniurile de la toate restaurantele din zonă care serveau la pachet și să memorez numărul unei firme care livrează acasă. Ar fi trebuit să găsesc o creșă, sau o dădacă, sau și una, și alta. Ar fi trebuit să cumpăr un vraf de cărți despre creșterea copiilor și să le citesc pe toate. Ar fi trebuit să aleg un nume.

Acum nu puteam face nimic din toate astea.

Eu și copilul trebuia să folosim prosoape murdare, să dormim în așternuturi murdare și să purtăm haine murdare. Ideea de a mai face și altceva decât să o alăptez și să mă hrănesc și pe mine era atât de copleșitoare, că nu puteam nici măcar s-o iau în calcul.

Am supraviețuit zilelor de luni, marți și miercuri singure, cu excepția unei foarte scurte vizite a Renatei. Era primăvară, afacerea se punea iar pe picioare și Renata nu luase pe nimeni în locul meu. Marlena a trecut să-mi spună că pleca o lună să-și vadă rudele din sudul Californiei. Avea să se întoarcă la timp, mi-a spus, pentru angajamentele pe care le aveam în aprilie. Telefonul nu a mai sunat.

Joi copilul a mâncat toată ziua. S-a trezit pentru prima masă imediat după șase dimineața și a supt încontinuu, adormind la fiecare jumătate de oră. Dacă încercam să o iau de la piept se trezea brusc și zbiera asurzitor. Nu dormea decât cu fața lipită de pielea mea, iar când încercam să o las jos, indiferent cât de adânc părea să doarmă, plângea că mai vrea lapte.

M-am resemnat cu propria mea foame și am petrecut dimineața ascultând sunetele primăverii prin fereastra deschisă de

la bucătărie. Păsări, frâne, un avion, clopoțelul de la școală. Îi mângâiam umărul moale în timp ce dormea și îmi spuneam că senzația fizică de foame e un sacrificiu rezonabil pentru un bebeluș așa de frumos ca ea. Dar pe măsură ce înaintam în zi foamea a început să urce de la stomac la cap. Am început să am halucinații, nu vizuale, ci olfactive: chiftele-fantomă, un sos fierbând la foc mic și ceva cu ciocolată neagră la cuptor.

Pe la mijlocul după-amiezei mă convinsesem singură de prezența în bucătăria mea a unei mese din mai multe feluri. Am ieșit din camera albastră cu copilul agățat de piept. Când am văzut aragazul stins, ochiurile pe care nu stătea nici o cratiță și cuptorul gol aproape mi-a venit să plâng. Am pus fetița pe bufet și am continuat să o mângâi cu gesturi automate în timp ce căutam ceva de mâncare. În fundul dulapului am găsit o conservă cu supă. Copilul a început să se smiorcăie și apoi să plângă. Sunetul mi-a înmuiat mușchii mâinii, până mi-a fost imposibil să învârt deschizătorul de conserve. Am renunțat la jumătate, am ridicat capacul cu o lingură și am băut supa rece, fără să respir. Când am terminat-o am aruncat recipientul de aluminiu în chiuvetă. Speriată de zgomotul puternic, fetița s-a oprit din plâns cât s-o iau în brațe și să o pun la sân. Am dus-o înapoi în camera albastră, fără să-mi fi potolit foamea.

Ziua de vineri a început ca și cea dinaintea ei, doar că eram cu douăzeci și patru de ore mai extenuată și la fel de flămândă ca bebelușul niciodată îndestulat. Am mâncat alune în pat în timp ce copilul sugea. Mama Ruby mă prevenise că fetița o să treacă prin perioade de creștere bruscă și m-am consolat cu gândul ăsta. Probabil că nu mai era mult din faza asta. Nici nu prea mai aveam ce să-i dau, mi-am spus, băgând degetul pe sub pielea flască a sânului cândva rotund și plin.

La amiază am luat copilul adormit de la sân și am văzut că avea buzele roșii. Sfârcurile mele erau uscate și crăpate de la suptul constant. Copilul îmi bea și sângele împreună cu laptele; nu era de mirare că eram sfârșită. În curând nu va mai rămâne

nimic din mine. Am așezat-o cu mare grijă pe pat rugându-mă ca, măcar o dată, să nu se trezească. În congelator mai era o tavă din mâncarea făcută de Marlena.

Dar copila s-a trezit imediat ce am pus-o jos și a ridicat bărbia spre sfârcul meu dureros. Am oftat. Era imposibil să-i fie în continuare foame, dar am luat-o în brațe și am lăsat-o să încerce să extragă lapte din pieptul meu dezumflat.

A supt numai de două sau de trei ori până să adoarmă la loc, cu gura deschisă, dar s-a trezit iar imediat ce am încercat să o las jos. A scos un sunet gâlgâit și și-a încrețit buzele.

Am pus-o la sân mai smucit decât intenționasem.

— Dacă ți-e foame, mănâncă, am spus, tot mai frustrată. Nu adormi.

A făcut o grimasă și s-a prins de sân.

Am oftat și am regretat că-mi pierdusem răbdarea.

— Bravo, fetiță mare ce ești, am spus, încercând cuvintele Mamei Ruby.

În gura mea sunau forțat și nesincer. Am mângâiat-o pe păr, un smoc negru și fin deasupra urechii.

Când a adormit la loc m-am ridicat și am mers cu ea până la coșuleț. Poate că o să se simtă mai bine în spațiul mic și căptușit, mi-am spus, coborând-o centimetru cu centimetru. Am reușit să o pun jos, dar nici nu mi-am retras bine mâinile, că a și început să plângă.

Am stat în picioare deasupra ei, ascultând-o cum plânge. Aveam nevoie de mâncare. Realitatea era tot mai deformată cu fiecare oră care trecea pe stomacul gol, dar nu puteam suporta plânsetele. Mamele bune nu-și lasă copiii să plângă. Mamele bune pun mai întâi nevoile copilului și îmi doream, mai mult decât orice, să fiu o mamă bună. Ar compensa tot răul pe care îl făcusem dacă aș reuși să fac, măcar o dată, ceva bun pentru cineva.

Am luat-o în brațe și am început să mă plimb de la un capăt la altul al camerei. Sfârcurile mele aveau nevoie de odihnă.

Am fredonat și am legănat-o și am mers cu pași ritmați, cum văzusem la Marlena, dar copilul nu voia să se liniștească. Întorcea capul dintr-o parte în alta și sugea în gol, căutând. M-am așezat pe canapea și i-am lipit de obraz o pernă moale și rotundă. N-a păcălit-o. A început să plângă și mai tare, trăgând aer și înecându-se și întinzându-și brațele scurte peste cap. E imposibil să-i fie foame, mi-am spus din nou; nu avea nevoie să mănânce.

Fața i s-a făcut roșie ca sângele care continua să-mi curgă din sfârcuri. Am dus-o la coșuleț și am așezat-o în el.

În bucătărie, am lovit cu pumnii în blatul de faianță. Mie mi-era foame; nu copilului. Trebuia să am grijă de mine. Fetița trebuia să aștepte numai o oră, până îmi umpleam stomacul și îmi calmam sfârcurile. O vedeam în celălalt capăt al camerei, cu fața vineție deja de disperare.

Am ieșit din cameră, ca să n-o mai aud, și m-am dus la fereastra din camera Natalyei. Nu puteam să o pun la sân. Nu după ce supsese aproape treizeci și șase de ore fără întrerupere. Îmi consumase tot laptele din corp, eram sigură, și trecuse la ceva mai profund, mai prețios, ceva legat direct de inima mea sau de sistemul nervos. N-o să fie mulțumită până nu o să mă devoreze de tot, până n-o să-mi sugă din corp și ultimul fluid, ultimul gând, ultima emoție. Eu o să rămân o cochilie goală, incoerentă, iar ei îi va fi în continuare foame.

Nu, m-am hotărât, nu mai primește. Mama Ruby urma să mai vină abia a doua zi și Renata nu dăduse nici un semn. Puteam să mă duc la magazin, să cumpăr lapte praf și să o hrănesc cu biberonul până mi se vindecă sfârcurile. Puteam să o las în coș și să fug până la magazin și înapoi. Era prea riscant să o iau cu mine la băcănie. I-ar auzi cineva plânsul flămând și și-ar da seama de incompetența mea. Mi-ar putea-o lua cineva.

Am înșfăcat portofelul și am fugit în jos pe scări înainte să mă răzgândesc. Am urcat până în capul străzii și am coborât pe partea cealaltă a dealului, fără să las nici mașinile, nici pietonii să-mi stea în cale. Am depășit pe toată lumea. Simțeam cum

mi se rupe în două corpul care încă își revenea după naștere. Îmi ardea ceva între picioare și pornea în sus pe șira spinării, până la ceafă, dar nu m-am oprit din alergat. Mă întorc înainte ca fetița să-și dea seama că am plecat, mi-am spus. O s-o iau în brațe și o s-o hrănesc cu biberonul și, după zile întregi, o să se sature în sfârșit.

La intersecția aglomerată dintre Potrero și Strada 17 semaforul era roșu. M-am oprit din alergat și am așteptat. Mi-am tras sufletul și am privit pietonii și mașinile trecând în grabă în toate direcțiile. Am auzit un șofer cum claxonează și înjură, un adolescent pe o bicicletă Schwinn portocalie cum cântă ceva tare și vesel și un câine ținut din scurt în lesă cum mârâie la un porumbel obraznic. Dar nu o auzeam pe fiica mea. M-a surprins, deși eram la câteva străzi de apartament. Eram despărțite simplu și șocant de total.

Inima a început din nou să-mi bată normal. Am privit semaforul cum se face verde, apoi roșu și iar verde. Lumea își vedea de ritmul ei, ocupată și indiferentă la copilul care plângea la câteva străzi mai încolo, copilul pe care îl născusem, dar ale cărui plânsete nu le mai auzeam. Cartierul exista ca și mai devreme cu o săptămână, sau cu două săptămâni, ca și cum nimic nu se schimbase. Faptul că viața mea se întorsese cu susul în jos nu conta pentru nimeni și afară, pe trotuar, departe de sursa răsturnărilor, panica mea părea neîntemeiată. Copilul era bine. Era bine hrănit și putea aștepta.

Am traversat când s-a făcut din nou verde și am mers, fără să alerg, până la magazin. Am cumpărat șase cutii de lapte praf, fructe uscate și nuci, jumătate de galon de suc de portocale și un sendviș cu curcan de la autoservire. Pe drumul lung înapoi spre casă am devorat alunele și stafidele cu pumnul. Sânii mi s-au umplut și au început să curgă. O s-o las să sugă o ultimă dată, mi-am spus, când afecțiunea a început să se strecoare în golul pe care îl creasem între noi.

Am intrat în clădire și am urcat scările. În apartament era liniște și părea gol și timp de o clipă mi-a fost ușor să-mi

închipui că mă întorceam acasă după ce livrasem flori, să fac un duș și să trag un pui de somn, singură. Pașii mei nu făceau zgomot pe mochetă, dar fetița s-a trezit oricum, ca și cum m-ar fi simțit. A început să plângă.

Am ridicat-o din coșuleț și ne-am instalat pe canapea. A încercat să sugă prin bumbacul subțire și îmbibat al tricoului de pe mine. Mi-am ridicat tricoul și a început să mănânce. I-am întins un deget și s-a prins de el cu mânuțele zbârcite, ca și cum sfârcul din care sugea nu era o dovadă suficientă că mă întorsesem. În timp ce ea sugea am mâncat sendvișul cu curcan. O fâșiuță subțire de carne mi-a scăpat din gură și i-a căzut pe tâmplă, urcând și coborând în ritmul suptului frenetic. M-am aplecat și am mâncat-o direct de pe fața ei, sărutând-o în același timp. A deschis ochii și s-a uitat în ochii mei. Mă așteptam să văd furie sau teamă, dar nu era decât ușurare.

Mi-am spus că n-o să mai plec niciodată de lângă ea.

10

Era deja întuneric când m-am întors acasă la Elizabeth.

După lucirea palidă de la fereastra de sus mi-am imaginat-o așezată la biroul meu, cu manualele grele deschise în față, așteptând. Nu lipsisem niciodată de la cină; probabil era îngrijorată. Am ascuns sacoșa grea de pânză sub verandă și am intrat. Ușa de plasă a scârțâit când am deschis-o.

— Victoria? a strigat Elizabeth de sus.

— Da, am spus. Am venit.

11

Mama Ruby s-a întors sâmbătă, așa cum promisese. S-a așezat pe podea, la ușa camerei albastre. Mi-am întors privirea.

Gravitatea a ceea ce făcusem mă apăsa și eram sigură că Mama Ruby o să-și dea seama. O femeie care se deplasa într-un cartier pentru o naștere înainte să fie chemată știe când un bebeluș e în pericol. Așteptam să aud acuzația.

— Dă-mi copilul, Victoria, a spus, confirmându-mi temerile. Haide, dă-o încoace.

Am strecurat degetul mic între sân și gingiile copilului, așa cum mă învățase Mama Ruby. A încetat să mai tragă. I-am frecat gura cu degetul încercând să șterg sângele uscat de pe buza de sus, dar degeaba. Am pasat ghemotocul peste umăr, fără să mă întorc.

Mama Ruby a tras-o la piept.

— Oh, fetiță mare, a spus. Mi-a fost dor de tine.

Am așteptat să se ridice și să iasă pe ușă, cu fiica mea cu tot, dar n-am auzit decât zgomotul cântarului elastic.

—- Trei sute patruzeci de grame! s-a auzit vocea extaziată a Mamei Ruby. Ce-ai făcut, ai mâncat-o pe mama ta cu totul?

— Cam așa ceva, am murmurat.

Cuvintele mi s-au afundat în pereți, neauzite.

— Hai afară, Victoria, a spus Mama Ruby. Lasă-mă să-ți fac masaj la picioare sau să-ți fac un sendviș cu brânză la cuptor. Trebuie să fii epuizată, la cum ai avut grijă de copilul ăsta.

Nu m-am mișcat. Nu meritam laudele.

Mama Ruby a întins mâna în cameră și a început să mă mângâie pe frunte.

— Nu mă face să vin eu înăuntru, a spus, că știi că vin.

Da, știam. Laptele praf pe care îl cumpărasem era la picioarele mele, încă în pungă, dovada nelegiuirii mele. L-am împins cu piciorul mai departe spre colț, m-am răsucit și m-am târât afară, cu picioarele înainte. M-am așezat pe canapea și am așteptat ca Mama Ruby să-și dea seama de adevăr. Dar nu s-a uitat la mine. Mi-a ridicat tricoul și mi-a frecat sfârcurile crăpate cu ceva dintr-un tub de culoarea lavandei. Era răcoros și mi-a amorțit înțepăturile.

— Păstrează asta, a spus și mi-a pus tubul în mână.

Mi-a întors fața spre ea și m-a țintuit, în ochii înecați în vină.

— Dormi vreun pic? a întrebat.

Am cântărit în minte noaptea precedentă. După ce am terminat sendvișul m-am dus cu fetița direct în camera albastră, unde ea s-a lipit imediat la loc de mine și a închis ochii. A supt și a înghițit și a dormit într-un ritm ucigător și am lăsat-o, acceptând durerea ca pedeapsă. Nu am dormit.

— Mda, am mințit. Binișor.

— Bun, a spus. Fiica ta se dezvoltă minunat. Sunt foarte mândră de tine.

Am privit pe fereastră și nu am răspuns.

— Ți-e foame? a întrebat Mama Ruby. Ai destul ajutor? Vrei să-ți pregătesc ceva înainte să plec?

Eram moartă de foame, dar nu mai rezistam la încă un compliment. Am scuturat din cap.

Mama Ruby mi-a dat înapoi copilul și a băgat cântarul în geantă.

— Bine, a spus.

Ochii îi erau ațintiți pe fața mea, studiindu-mă parcă în căutare de indicii, și mi-am sucit gâtul privind în direcția opusă. Nu voiam să mă vadă.

S-a ridicat să plece și am sărit în picioare. Dintr-odată nu-mi mai era teamă că o să se uite la mine și o să-mi citească greșeala; mi se părea mai înspăimântător să plece în necunoștință de cauză, fără să afle ce făcusem, fără să facă ceva ca să mă oprească s-o fac din nou. Dar Mama Ruby a zâmbit doar și s-a aplecat să mă sărute pe obraz.

Voiam să-i spun, să dau cărțile pe masă și să cer iertare, dar n-am știut ce să spun.

— E greu, a fost tot ce mi-a ieșit, o șoaptă în direcția spatelui ei când cobora deja scările. Nu era destul.

— Știu, scumpo, a spus Mama Ruby. Dar te descurci. Ești făcută să fii mamă, și încă o mamă bună.

Și a coborât scările.

Nu, nu sunt făcută să fiu mamă, mi-am spus cu amărăciune. Voiam să urlu că nu iubisem niciodată pe nimeni și s-o pun să-mi explice cum putea o femeie incapabilă să dăruiască iubire să fie mamă, o mamă bună. Dar știam că nu e adevărat. Iubisem, și nu doar o dată. Doar că nu recunoscusem sentimentul până nu făcusem tot ce-mi stătea în putere să-l distrug.

Mama Ruby s-a oprit la baza scărilor și s-a întors. Părea mică și ignorantă și încrederea mea în ea părea o eroare. E o bătrână băgăcioasă, mi-am spus, nimic altceva. S-a declanșat ceva în mine și am simțit cum se întoarce copilul furios care fusesem cândva. Nu voiam decât să plece.

— Nume? a strigat spre mine. Fetița cea mare are și nume?

Am clătinat din cap.

— Nu.

— O să-ți vină inspirația, a spus.

— Nu, am răspuns aspru. N-o să-mi vină.

Dar Mama Ruby ieșise deja pe ușă.

După ce a plecat Mama Ruby am pus copilul în coșuleț și, printr-o minune, a dormit liniștită aproape toată după-amiaza. Am făcut un duș lung și fierbinte. Mă simțeam plină de disperare, o disperare palpabilă – o senzație de amorțeală furnicătoare – și m-am frecat de parcă iritarea era externă și o puteam îndepărta cu apă. Când am ieșit din duș aveam pielea roz și pe alocuri chiar înroșită. Disperarea se mutase într-un loc mai adânc, mai liniștit. M-am prefăcut curată și înnoită și i-am ignorat semnalele discrete, dar persistente. Am pus pe mine o pereche de pantaloni largi și o bluză de trening și m-am uns cu crema din tubul de culoarea lavandei pe petele roșii de pe brațe și de pe picioare.

Mi-am turnat un pahar de suc de portocale și m-am așezat pe jos cu ochii la coșulețul în care dormea fetița. Când se scoală, mi-am spus, îi dau să sugă și, după ce termină de mâncat,

mergem la plimbare. Duc coșulețul în brațe până jos și aerul curat o să ne facă bine amândurora. Poate o duc până sus în Piața McKinley, să-i dau o lecție despre limbajul florilor. N-o să aibă nici o reacție, dar o să înțeleagă. Avea niște ochi, când îi ținea deschiși, care mă făceau să cred că înțelege tot ce spun și multe din cele care rămân nespuse. Ochi adânci, misterioși, de parcă păstra încă o legătură cu locul din care venise.

Cu cât trecea timpul și ea continua să doarmă, cu atât pălea și disperarea mea până aproape am reușit să mă conving că trecusem peste ce e mai rău. Poate că escapada mea până la magazin nu provocase daune ireparabile și chiar eram, așa cum insista Mama Ruby, capabilă să mă achit de această sarcină. Era nerealist să mă gândesc că mă puteam rupe complet de felul în care trăisem timp de nouăsprezece ani. Mai urmau și eșecuri. Îmi trăisem viața urâcioasă și singuratică, n-aveam cum să devin dintr-odată iubitoare și atașată de cineva.

Întinsă pe jos lângă fetiță am tras în piept mirosul de paie umede din coșuleț. Voiam să dorm. Dar până să apuc să închid ochii respirația ritmică a fost înlocuită de sunetul cunoscut al guriței deschise, nerăbdătoare.

M-am uitat în coș și ea s-a uitat la mine, cu ochii larg deschiși și mișcând din buze. Îmi dăduse o ocazie să dorm și eu o irosisem. N-avea să mai apară alta ore bune, poate chiar zile. Am luat-o în brațe. Mi s-au umplut ochii de lacrimi, și când s-a prins de sân mi-au curs pe obraji. Le-am șters cu dosul palmei. Suptul neoprit a readus disperarea de unde se ascunsese, țâșnind ca vuietul molcom dintr-o scoică, un indiciu a ceva mult mai mare.

Fetița a supt o veșnicie. Am mutat-o dintr-o parte în alta, uitându-mă la ceas. Trecuse o oră și nu se săturase nici pe jumătate. Oftatul meu s-a transformat într-un geamăt surd când s-a prins iar cu buzele de mine.

Când a adormit în sfârșit, am încercat să înlocuiesc sfârcul dintre buzele ei cu degetul mic, dar a mijit ochii grei de somn și a început să-și mormăie nemulțumirea.

— Ei, am terminat, am spus. Am nevoie de o pauză.

Am așezat-o pe canapea și mi-am întins oasele. Mormăielile s-au transformat într-un șir de plânsete înăbușite. Am oftat. Știam ce vrea și știam că pot să-i dau ce vrea. Părea așa de simplu. Poate că așa și era pentru alte mame, dar nu și pentru mine. Îi suportasem atingerea ore, zile, săptămâni întregi; aveam nevoie de câteva clipe pentru mine. Când m-am îndreptat spre bucătărie a început să plângă mai tare. Sunetul m-a tras înapoi.

M-am așezat și am luat-o în brațe.

— Încă cinci minute, am spus, și pe urmă plecăm. Nu-ți mai trebuie mâncare.

Dar când am pus-o în coșuleț, cinci minute mai târziu, plângea de parcă îi dădeam drumul în jos pe râu, de parcă n-aveam s-o mai văd niciodată.

— Ce vrei? am întrebat, iar disperarea din voce bătea în furie.

Am încercat să clatin coșul cum făcuse Marlena, dar când l-am mișcat am zgâlțâit-o și a început să plângă și mai tare.

— Nu se poate să-ți fie foame, m-am rugat de ea, aplecându-mă spre urechea ei ca să mă poată auzi.

Și-a întors fața spre mine și a încercat să se prindă cu gura de nasul meu. Mi-a scăpat un sunet isteric; un pufnit care, pentru cineva care nu-și dădea seama că sunt în pragul unei crize, ar fi putut să pară râs.

— Bine, am zis. Poftim.

Mi-am ridicat bluza și am apăsat-o la piept. S-a chinuit să deschidă gura sub apăsarea mâinii mele. Când în sfârșit a reușit s-a oprit din plâns și a început să sugă.

— Asta e ultima dată, i-am spus. Să-ți fie de bine.

Cuvintele erau amenințătoare și le ascultam de parcă veneau de la altcineva.

Am ținut cu o mână fetița care continua să sugă și m-am târât în camera albastră, am luat sacoșa cu conserve de lapte și am deșertat-o. Șase cutii s-au împrăștiat pe covor. M-am întins să ridic una și fetița a scăpat din gură sânul. A dat drumul plânsetelor sfâșietoare.

— N-am plecat nicăieri, am spus, traversând camera și așezând-o pe bufetul din bucătărie, dar cuvintele nu ne-au ajutat cu nimic, nici pe ea, nici pe mine. S-a zvârcolit pe blatul bufetului cât am turnat laptele într-un biberon și i-am înșurubat capacul. I-am dus tetina la buze și am așteptat să deschidă gura. N-a vrut și atunci i-am deschis-o cu degetele și i-am băgat cu forța tetina în gură. S-a înecat.

Am tras aer în piept, încercând să mă calmez. Am luat biberonul, m-am dus pe canapea și am așezat-o cu capul pe cotul meu. Am sărutat-o între sprâncene. A încercat iar să mă prindă de nas și atunci i-am strecurat tetina în gură. A tras o înghițitură și a întors capul, iar laptele îi curgea pe bărbie. A început să țipe.

— Înseamnă că nu ți-e foame, i-am spus și am trântit biberonul pe canapea, un pic prea tare. Un jet de lichid a țâșnit prin tetină. Dacă nu bei din ăsta înseamnă că nu ți-e foame.

Am așezat-o ușor în coșuleț. Voiam să o las să plângă două sau trei minute, ca să-i demonstrez că vorbesc serios. Și când o s-o iau din nou în brațe o să înceteze cu plânsul. Trebuia să înceteze.

Dar n-a fost așa. Am lăsat-o să plângă încă cinci minute, apoi încă zece. Am încercat să o țin în brațe. Am încercat să o hrănesc în coș. Am încercat să o culc pe patul meu și să-i dau acolo biberonul, dar a refuzat să sugă din el. În cele din urmă am renunțat și am închis ușița camerei. Copilul plângea în întunericul camerei albastre, singur.

M-am întins pe jos în camera de zi și ochii mi s-au închis fără să vreau. Plânsetele deveniseră un zgomot îndepărtat și neplăcut, dar nu mai era copleșitor. Pentru câteva secunde uitam care e sursa zgomotului sau de ce încercasem să-l fac să înceteze. Trecea peste mine, fără să mă atingă. Ceața epuizării fizice era impenetrabilă.

Abia când nu s-a mai auzit plânsul m-am trezit brusc. M-a trecut un frison de groază că omorâsem copilul. Afară era întuneric. Nu aveam idee cât timp trecuse. Poate că un anumit

număr de ore fără mâncare într-o cameră fără lumină erau suficiente cât să omoare un nou-născut. Știam atât de puține despre nou-născuți, despre oameni în general. Părea o glumă oribilă să fiu lăsată singură cu un bebeluș, răspunzătoare de o altă viață. Am deschis ușa de la camera albastră, dar până să apuc să-i iau pulsul a început să plângă.

M-a copleșit un val de emoție, de ușurare, dar și de incontestabilă dezamăgire, urmate imediat de rușine. Am strâns copilul la piept, sărutându-l pe cap într-o încercare de a-mi ascunde disperarea pe care nu mai puteam să o îngrop. I-am dus biberonul la buze. Trebuia să învețe să bea lapte din cutie. Alăptatul era prea mult pentru mine. Nu puteam să rezist și, dacă voiam să păstrez copilul, trebuia să găsesc o modalitate suportabilă de a fi mamă. De data asta a încercat să sugă, dar buzele îi erau epuizate de foame și plasticul era țeapăn și dur.

Probabil că tetina era defectă. Era explicația logică pentru refuzul încăpățânat al copilului meu. Dintre cele o sută de modele de pe raft îl cumpărasem pe cel mai ieftin. Am aruncat biberonul în bucătărie și a ricoșat din perete direct pe jos. Fetița a început să plângă.

Am pus-o în coșuleț și m-am îndepărtat. Aveam sânii plini și laptele picura pe covorul pătat, dar nu mai voiam să-i dau lapte din corpul meu. Era prea mult. O să-i cumpăr un biberon nou și o să-l accepte. Și panica o să mi se potolească.

Am coborât treptele câte două deodată, iar plânsetele se auzeau tot mai tare pe măsură ce distanța dintre noi creștea. Am ieșit din clădire în fugă și am parcurs strada în goană, mai repede decât alergasem vreodată. Am traversat fără să mă asigur, fugind în aceeași direcție în care mersesem cu numai o zi în urmă să cumpăr laptele. Dar când am ajuns pe strada Vermont, în loc să fac dreapta am făcut stânga. Alergam fără să mă gândesc încotro mă îndrept și nu m-am oprit decât când am ajuns în Piața McKinley. Am călcat cu pași grei peste gazonul tuns și m-am prăbușit peste verbina albă, m-am rostogolit în peștera

mea de sub tufe și am închis ochii. Aveam nevoie de cinci minute. Numai cinci minute în parc și pe urmă, când mă întorceam la copil, o să fiu în stare să-i fac față. Mi-am pus un braț peste față, căutând în întuneric pătura maro de lână care nu era acolo. M-a doborât din nou somnul și eram protejată, legănată, alinată. Nu era nimic în jur decât întunericul, singurătatea și petalele albe ale verbinei care se ruga pentru mine și pentru copilul de care refuzam să-mi amintesc.

12

— Mi-a fost dor de tine azi, a spus Elizabeth când am intrat în cameră.

Nu m-a întrebat unde am fost și nici eu n-am oferit vreo explicație. M-am urcat în pat, mi-am tras pătura până la gât și m-am răsucit pe o parte, cu spatele spre biroul la care stătea ea.

— Te iubesc, Victoria, a spus încet. Sper că știi.

Prima dată când îmi declarase iubirea o crezusem. Acum cuvintele ei treceau pe lângă mine ca apa peste o piatră. Când s-a ridicat scaunul a hârșâit pe podeaua de lemn și am simțit cum se lasă salteaua când s-a așezat pe marginea patului. Mi-a pus o mână pe umăr.

— Ce a făcut? am întrebat.

Întrebarea era bruscă și neașteptată și am simțit-o pe Elizabeth cum se încordează. A tăcut multă vreme. Apoi s-a întins pe spate lângă mine.

— Am iubit un bărbat odată, a spus simplu. E multă vreme de atunci. Era englez, venise aici pentru un stagiu la una din podgoriile mari, la câteva mile mai sus de aici. Eram mai fericită ca niciodată. Și apoi Catherine – sora mea, prietena mea cea mai bună – mi l-a luat.

Elizabeth s-a răsucit pe o parte și și-a pus un braț peste mine. M-am încordat, dar nu am protestat, așteptând să continue.

— Peste un an s-a născut Grant. Ani de zile am fost incapabilă să mă uit la el fără să-mi amintesc de taică-său, fără să mă gândesc la tot ce pierdusem. Dar taică-său plecase. Nu știu dacă a știut vreodată de sarcină. Catherine l-a crescut pe Grant singură.

Elizabeth s-a apropiat încet până când i-am simțit picioarele atingându-mi spatele genunchilor. Când a vorbit din nou era cu fața îngropată în pătură și a trebuit să mă chinui să aud ce spune.

— Am avut o șansă să o iert, a șoptit. O dată, când Grant era foarte mic, eram la piață și Catherine a venit la mine. Și-a cerut scuze, plângând și mi-a spus cât de dor îi e de mine. A fost șansa mea să o readuc în viața mea și eu am gonit-o. N-ar fi trebuit. I-am spus lucruri oribile, lucruri care nu mă lasă să dorm noaptea.

Le merita, mi-am spus eu. Catherine merita tot ce-i spusese Elizabeth și mai mult decât atât. Gândul că Elizabeth intenționa să se mute în casa femeii care o trădase mă umplea de furie. Am tras aer în piept, impunându-mi să am răbdare.

Am așteptat să continue; încordată sub îmbrățișarea ei, mi s-a părut că trec ore întregi. Dar n-a mai spus nimic, povestea se încheiase. Chiar când începusem să mă gândesc că adormise s-a ridicat și a ieșit tiptil din cameră. Am auzit robinetul de la baie pornind și oprindu-se, toaleta, ușa de la camera ei și apoi liniște. M-am strecurat afară din pat.

Când am ajuns la parter m-am furișat prin bucătărie și am ieșit pe ușa din spate. Șacoșa de pânză era unde o lăsasem, sub scară, plină și grea. Am ridicat-o și am strâns-o la piept. Înăuntru borcanele au zăngănit și apoi s-au potolit.

Mă hotărâsem mai devreme, când stăteam ascunsă în șanț, unde să mă duc, așa că am pornit în pas alert spre drum. Nu era lună, dar stelele luminau via și m-am dus spre colțul de nord-est. Aici, între cimentul din piață și șosea, vița era prăfuită și permanent uscată. Toamna strugurii rămâneau acri mult după ce restul viei se copsese.

Am deșurubat capacul de la primul borcan. Gazul a curs peste buză și s-a prelins prin spiralele filetului. L-am turnat încet pe trunchiul viței, având grijă să nu apropii borcanul de mine, ca să nu-mi ajungă flăcările până la picioarele goale. Când am golit primul borcan am trecut la al doilea, înaintând de-a lungul rândului. Sacoșa părea fără fund și am început să mă grăbesc, neatentă, stropind vița cu jeturi sălbatice. Când am ajuns la capătul rândului am pornit înapoi, să adun borcanele goale împrăștiate pe jos.

Pe treapta cea mai de sus de la verandă – în același loc în care stătusem cândva cu Elizabeth și înșirasem flori de mușețel – am aliniat borcanele, unul după altul, apoi am intrat în casă să caut chibrituri.

Am pornit încă o dată spre drum, uitându-mă după dâra de pământ umed. Se oprea la aleea dinspre casă. Am făcut un pas înapoi. Am luat un mănunchi de bețe de chibrit și le-am frecat de banda aspră de pe cutie. S-a aprins unul și celelalte l-au urmat imediat, până am ajuns să țin în mână un glob de foc pâlpâitor. Flacăra îmi cobora spre degete, dar am așteptat până când căldura a devenit neplăcută și abia atunci le-am dat drumul pe jos.

A urmat o pauză, apoi s-au auzit niște zgomote vijelioase – ca un râu învolburat – și o serie rapidă de pocnete puternice. Apoi căldura. M-am întors și am alergat spre casă, cum plănuisem, să iau un vas cu apă. Dar focul era mai rapid decât mine. Privind peste umăr am văzut cum flăcările se îndepărtau de mine, urmând un traseu invizibil printre tufișuri și butucii de viță. Mă așteptam ca focul să se limiteze la trunchiurile pe care le stropisem, să pâlpâie acolo până fugeam eu înăuntru după apă, dar focul nu aștepta.

Am urcat treptele câte trei, năpustindu-mă în bucătărie. Am pus la loc chibriturile și am strigat-o pe Elizabeth. S-a sculat imediat și am auzit-o tropăind spre camera mea, strigându-mă pe nume.

— Vino jos! am urlat.

Eram la chiuvetă și umpleam cu apă oala de supă. Țevile casei vechi cloncăneau și apa curgea încet, în jeturi chinuite.

Cu oala plină în brațe am traversat bucătăria chiar când Elizabeth cobora scările și ne-am întors amândouă, una lângă cealaltă, cu privirile atrase de lumina de afară.

Cerul era violet. Stelele dispăruseră. Am privit cum focul coboară în șanțul de la șosea și patru sute de metri de ciulini uscați se aprind într-o clipă. Zidul de foc părea că ajunge până la cer. Dincolo de el fermele învecinate dispăruseră, lăsându-ne pe mine și pe Elizabeth complet singure.

Precum curentul pe firele electrice, focul se întindea șir cu șir în toată via.

13

M-am trezit când a răsărit soarele. Mă durea tot corpul, în obraji mi se imprimaseră contururile pădurii. Dormisem șase ore, poate șapte. M-am ridicat în fund și m-am tras departe de cele două bălți rotunde de sub boscheți.

Orașul se trezea la viață. Motoarele pufneau, frânele scârțâiau, păsările ciripeau. Mai jos de mine, pe stradă, o școlăriță a coborât dintr-un autobuz. Era singură și mergea repede, cu un buchet de flori în mână. Nu vedeam ce flori sunt.

Am expirat zgomotos. Îmi doream din tot sufletul să fiu fetița aia, să fiu din nou copil și să am buchete de brândușe, păducel sau nemțișor, nu găleți de ciulini. Voiam să scotocesc toată zona North Bay până o găsesc pe Elizabeth și să-mi cer scuze, să o implor să mă ierte. Voiam să-mi iau viața de la capăt, pe un drum care să nu mă aducă aici, unde mă trezesc singură în parc după ce mi-am lăsat fiica singură într-un bloc gol. Fiecare decizie pe care o luasem vreodată mă împinsese pe drumul spre locul ăsta și voiam să retrag tot, toată ura și vina și violența. Voiam să mă așez la masă cu fetița care eram când aveam zece

ani și eram plină de furie, să o previn că va veni această dimineață și să-i dau florile care s-o îndrepte în direcția bună.

Dar nu mă puteam întoarce. Nu exista decât prezentul: pădurea asta din oraș și fiica mea care mă aștepta. Gândul ăsta m-a umplut de groază. Nu știam ce o să găsesc când o să mă întorc. Nu știam dacă mai plângea sau dacă nu cumva timpul, singurătatea și foamea o lăsaseră fără suflu.

Îmi dezamăgisem fiica. La nici trei săptămâni după ce o născusem și îi făcusem promisiuni, și ei, dar și mie, totul era un eșec. Ciclul nu se încheia niciodată. Promisiuni și eșecuri, mame și fiice, la nesfârșit.

14

Brațele au început să-mi tremure violent și apa din oală o împroșca pe Elizabeth. Stropii reci au trezit-o din amorțeală. S-a repezit la telefonul din bucătărie, iar eu am fugit afară pe ușă, împiedicându-mă, în goana mea pe scări, de borcanele goale.

Apa din oală nu ajungea nici pentru un butuc de vie. Mi-am dat seama imediat ce am văzut focul. Și totuși trebuia să încerc. Ardeau acri întregi, iar văpaia mă amețea. Dacă nu făceam ceva avea să se aleagă praful de tot ce cultivase Elizabeth o viață întreagă. Avea să rămână cu pământul pârjolit, fără casă și singură. Trebuia să sting focul. Altfel n-aș mai fi putut s-o privesc în ochi.

Până să ajung la drum am aruncat apa peste un rând de vițe în flăcări. Nu știu dacă a fost măcar vreun sfârâit, dacă a murit vreo flacără, eu n-am auzit și n-am văzut nimic. De aproape focul mugea asurzitor, iar fumul mirosea dulceag. Aroma îmi amintea de merele caramelizate pe care le făcea Elizabeth și mi-am dat seama că mirosul dulce venea de la struguri, de la strugurii perfect copți care se transformau în jar.

Elizabeth m-a strigat de pe verandă. M-am întors. Focul i se reflecta în ochii sticloși, fără viață. Dusese o mână la gură și cealaltă la inimă. M-am întors, și enormitatea greșelii mele mă sufoca mai rău decât fumul. Nu conta că nu intenționasem să provoc așa un dezastru. Nu va mai conta niciodată că o făcusem numai ca să rămân cu ea, pentru că o iubeam. Trebuia să sting focul. Dacă nu, pierdeam tot.

Fără să fi luat o decizie conștientă mi-am rupt cămașa de noapte și am început să lovesc flăcările, încercând să le sufoc. Bumbacul subțire, stropit cu gaz, mi-a explodat în mâini. Elizabeth a venit în fugă, înnebunită. A urlat la mine să mă îndepărtez de foc, dar eu tot învârteam nebunește cămașa în flăcări. Din pânza arsă zburau scântei și Elizabeth, care se apropia, a trebuit să se ferească.

— Ți-ai pierdut mințile? a țipat. Du-te înapoi în casă!

M-am apropiat și mai mult de foc, de căldura intensă și amenințătoare. O scânteie rătăcită mi-a pârlit părul, urcând de-a lungul unei șuvițe și topindu-se pe piele. Elizabeth m-a lovit cu palma peste păr și durerea loviturii era plăcută, meritată.

— Îl sting! am zbierat. Lasă-mă în pace!

— Cu ce? m-a întrebat cu duritate. Cu mâinile goale? Vin pompierii. O să mori dacă mai stai aici ca o proastă, fluturând din mâini.

Și totuși nu m-am mișcat. Flăcările săltau tot mai aproape de mine.

— Victoria, a spus Elizabeth.

Nu mai țipa, avea ochii mari și plini de lacrimi. M-am chinuit să aud ce spune peste vuietul focului.

— Nu vreau să-mi pierd și via, și fiica într-o singură noapte. Refuz.

Cum nu mă clinteam s-a întins spre mine, m-a apucat de umeri și m-a scuturat.

— Auzi ce-ți spun? a strigat. Refuz!

M-am zvârcolit să scap din mâinile ei și m-a prins de braț, trăgându-mă spre casă. M-am zbătut și atunci m-a tras și mai

tare, până am simțit că-mi iese brațul din umăr. A scos un sunet ca un scheunat și mi-a dat drumul. M-am prăbușit la pământ și mi-am adus genunchii la gură. Focul mă înconjura ca o pătură și prin valurile de căldură am auzit cum se trântește ușa rulotei. Elizabeth a țipat la mine să mă ridic, m-a tras de picioare, m-a izbit în coaste. Când a încercat să mă ia în brațe am urlat și am mușcat-o ca un animal sălbatic.

În cele din urmă m-a lăsat în plata Domnului.

15

Când m-am întors fetița era în coș, trează. Clipea, cu ochii spre tavan, și nu a început să plângă când m-a văzut. Am recuperat biberonul aruncat în bucătărie, am vărsat în chiuvetă laptele vechi de o zi și l-am umplut iar dintr-o cutie nouă. M-am aplecat deasupra fetiței și i-am lipit biberonul de buze. A deschis gura, dar nu a tras. Am apăsat pe tetină și am privit cum i se scurge un fir subțire de lichid pe limbă. A înghițit de două ori și a adormit.

Am făcut un duș și am mâncat un bol cu cereale afară, pe acoperiș. De câte ori treceam pe lângă coșulețul copilului mă opream și îi studiam fața, iar dacă deschidea ochii îi duceam biberonul la gură. A învățat să sugă, încet, placid, fără disperarea feroce cu care îmi devora mie pieptul. I-a luat o zi întreagă să termine o singură cutie de lapte. Nu a plâns. Nici măcar nu a scâncit.

Înainte să mă duc la culcare i-am schimbat scutecul ud leoarcă, dar fără să o scot din coș. Părea să se simtă bine acolo și mi-era teamă să nu stric acalmia fragilă pe care o obținusem, mi-era teamă să nu mi se declanșeze iar panica la auzul primului ei plânset. Așa că am mutat coșulețul pe canapea și ne-am instalat acolo într-un petic luminat de lună. I-am oferit încă un biberon și buzele i s-au așezat într-un cerc perfect în jurul

plasticului de culoarea chihlimbarului. Bule micuțe urcau de-a lungul sticlei pe măsură ce trăgea apa, fierul, calciul și proteinele prin găuri microscopice. Făcuse ochii mai mari ca niciodată, niște cercuri concentrice și mici triunghiuri de alb care-mi scanau fața. Când s-a săturat, sfârcul de cauciuc i-a alunecat din gură și a întins degețelele minuscule spre fața mea. M-am aplecat și mi-am apropiat nasul la o palmă de mânuțele ei, privind-o în ochi. Deschidea și închidea pumnii în spațiul gol dintre noi, strângând cu putere.

Până să-mi dau seama că am început să plâng o lacrimă mi-a curs de pe bărbie și i-a căzut pe obraz. S-a prelins într-un fir subțire spre gură și buzele roșii i s-au strâns, surprinse. Am râs și lacrimile au început să curgă mai repede. Iertarea limpede din ochii ei, iubirea necenzurată mă îngrozeau. Ca și Grant, fiica mea merita mult mai mult decât ce-i puteam eu oferi. Voiam s-o văd cu brațe de păducel, râzând din nimic și iubind fără teamă. Dar eu nu-i puteam da asta, nu puteam s-o învăț ce nu știam nici eu. Era o chestiune de timp până când otrava din mine avea să-i strice perfecțiunea. O să mi se scurgă din trup, iar ea o s-o înghită cu pofta unui copil lacom. Pe toți cei pe care-i cunoscusem vreodată îi rănisem; îmi doream cu disperare să o salvez de pericolul de a fi fiica mea.

M-am hotărât să i-o duc lui Grant de dimineață.

El avea să-i păstreze bunătatea neștirbită și s-o învețe tot ce trebuie să știe. Renata avea dreptate, Grant merita să-și cunoască fiica. Merita dulceața ei, frumusețea ei și loialitatea ei neclintită.

Când m-am tras de lângă ea avea ochii închiși. Am lăsat coșul pe canapea și m-am închis în camera albastră.

În noaptea aceea am simțit miros de mușchi, de frunze uscate și de pământ umed în apartamentul meu de tencuială și beton, la străzi întregi distanță de orice lucru verde sau viu.

De dimineață am plecat în grabă. Am hrănit fetița cu ce mai rămăsese în biberon din seara precedentă și am dus-o până

la mașină în coșuleț. A stat trează cât am traversat orașul. Dormise toată noaptea sau, dacă nu, cel puțin nu plânsese. Eu dormisem adânc și fără vise, dar mă mă trezisem cu mintea limpede și agitată a celor trecuți de limita oboselii. Corpul mă durea, sânii plini îmi ardeau și aveam febră, deși dimineața era răcoroasă. Am deschis geamurile și fetița s-a strâmbat de la curentul puternic.

Am mers pe autostradă spre nord, am traversat podul și am ieșit pe prima bretea care ducea spre pădure. Nu aveam timp să merg până la unul din parcurile mari din oraș, dar nu conta. Fusese o primăvară ploioasă și puteam să găsesc ce căutam în pădurea deasă și umbroasă. Am oprit în parcarea de la un punct de belvedere de unde puteai admira golful și podul Golden Gate, care părea ruginiu mocnit în soarele dimineții. Parcarea era deja pe jumătate plină de excursioniști care își încălțau ghetele de drumeție și își umpleau cu apă sticlele.

Am luat coșulețul de mânerele împletite și am pornit pe una din poteci. Poteca s-a bifurcat, apoi s-a bifurcat din nou. Am ales varianta cu cel mai puțin soare și m-am zgribulit de la răcoare. Turiștii treceau pe lângă mine și gângureau spre fetiță, până am ieșit de pe poteca principală și am intrat într-o zonă marcată *Reîmpădurire. Accesul interzis*. Am săltat coșulețul peste lanțul subțire și am dispărut într-un crâng de sequoia.

Fetița n-a scos nici un sunet când am lăsat-o jos pe solul pădurii, cu capul pe stratul moale de frunze căzute. Se uita în sus, studiind cu ochii ei albaștri și cețoși copacii înalți, petele de lumină, de cer cenușiu și poate chiar și mai departe de atât. Nu mă îndoiam de ea.

Am scos cuțitul mare și plat pe care îl pusesem în buzunarul din spate al blugilor și am început să cojesc mușchiul verde și buretos de pe trunchiurile de sequoia. Se desprindea în bucăți mari și păroase, pe care le aranjam cu atenție pe fundul și pe pereții coșulețului, având grijă ca părțile cele mai parfumate să-i înconjoare căpșorul.

Când am terminat de umplut coșul am pus cuțitul la loc în buzunar, am ridicat fetița care adormise între timp și am așezat-o cu mare grijă pe salteaua de mușchi.

Dragoste de mamă.

Era tot ce-i puteam da. Într-o bună zi, speram, o să înțeleagă.

Cheia de rezervă de la ușa lui Grant era unde fusese întotdeauna, în stropitoarea de metal ruginită de pe ultima treaptă. Am descuiat ușa, am dus coșulețul tapetat cu mușchi în bucătărie și l-am așezat în colț, lângă scara în spirală. De unde stătea, fetița vedea până sus la ultimul nivel și părea să o amuze. A continuat să-și mijească ochii în liniște cât m-am învârtit eu prin bucătărie să aprind plita cu chibritul și să fierb apă de ceai. Trecuse aproape un an de când nu mai făcusem ceai în bucătăria asta, dar totul era exact ca atunci.

Cât am așteptat să fiarbă apa m-am așezat la masă. Fetița era așa de cuminte, că aproape puteam să uit de ea, aproape puteam să-mi închipui că mă întorsesem numai ca să-l surprind pe Grant cu o cană de ceai la masa aspră. Mi-era dor de el. În turnul lui de apă, cu ferma de flori întinzându-se la fereastră, sentimentul era imposibil de ignorat. Și în curând avea să-mi fie dor și de fetiță. Am alungat gândul și m-am concentrat pe câmpurile de flori de sub fereastră.

Chiar când apa începea să fiarbă fetița a scos un sunet între oftat și țipăt. Geamul de la bucătărie se aburise. Mă întrebam dacă o să bea ceai de mentă. Mă gândeam că i-ar face bine la stomac, mai ales că adusesem biberonul aproape gol, dar uitasem să iau și o cutie de lapte. Am aruncat în chiuvetă lichidul aproape coagulat din biberon și l-am umplut cu apă fiartă și apă de la robinet în cantități egale. Am aruncat înăuntru și un pliculeț de ceai și am înșurubat capacul. Gustul ceaiului a surprins-o și a strâmbat din nas, dar buzele au primit tetina flămânde și fără nazuri. Aburul de la apa care continua să fiarbă se așeza peste noi. Mușchiul strălucea și părea și mai verde de la umezeala din aer.

Am sprijinit biberonul de latura coșulețului ca să poată continua să sugă cât am umplut eu o oală de supă și am aprins încă un foc. Voiam ca mușchiul să reziste cât de mult. În timp ce fetița sugea, turnul de apă se umplea de vălătuci de abur fierbinte. Am dus căruciorul pe patul lui Grant, două etaje mai sus. Până am ajuns sus dormea deja – un somn adânc, nemișcat, care m-a făcut să mă întreb cu neliniște dacă nu greșisem cu ceaiul. Am așezat coșulețul în mijlocul saltelei de spumă și m-am întins lângă el, coborându-mi fața până am simțit pe buza de sus respirația rapidă a fetiței.

Am stat acolo – cu nasurile aproape lipite și respirând la unison – până când soarele a coborât periculos de mult și întoarcerea lui Grant a devenit iminentă. Am închis ochii și mi-am retras fața. Fetița a scâncit trăgând aer ca atunci când, după ce sugea, dădea drumul sfârcului, și amintirea m-a durut fizic. Am rupt o bucățică de mușchi de la marginea coșulețului și am frecat-o cu el pe obraz și pe bărbie și l-am băgat în pliul de piele unde într-o zi o să fie gâtul, când o să fie destul de puternică să-și ridice singură capul. Mușchiul pulsa în ritmul bătăilor inimii ei.

M-am desprins de lângă ea și am coborât scările. Oala de pe foc era aproape goală. Am umplut-o până sus, am pus-o la loc pe aragaz și am ieșit pe ușă fără nici un zgomot.

Mașina derapa pe drumul lung de țară și am mers până la autostradă fără să privesc înapoi. Durerea care la început era surdă și difuză s-a localizat în sânul stâng. Când am atins sfârcul am simțit un junghi până în șira spinării. M-au trecut toate sudorile. Geamurile mașinii rămăseseră deschise și am pornit și aerul condiționat, dar tot ardeam. Când m-am uitat în oglinda retrovizoare am văzut bancheta goală pe care stătuse fetița. Nu mai era nimic acolo, doar o dâră subțire de pământ și un rotocol de mușchi verde strălucitor, nu mai gros decât un fir de păr.

Am dat drumul la radio și am învârtit de buton până am găsit ceva tare și bubuitor, prea multe tobe și o voce fără cuvinte. Îmi amintea de trupa Natalyei. Am accelerat, zburând peste pod și prin intersecții, fără să încetinesc nici la galben, nici la roșu. Aveam nevoie de camera albastră. Aveam nevoie să mă întind, să închid ochii și să dorm. Voiam să nu mai ies de acolo o săptămână, poate chiar niciodată.

Am oprit cu scârțâit de frâne în fața blocului, aproape să lovesc mașina Natalyei. Avea portbagajul deschis. Pe trotuar era un morman de cutii și valize. Era greu de spus dacă vine sau pleacă. Am coborât din mașină fără zgomot, sperând că pot să mă strecor în camera albastră și să încui toate zăvoarele fără să mă observe.

Am traversat pe vârfuri holul gol și aproape m-am izbit de Natalya la baza scării. Nu s-a dat la o parte. Am ridicat privirea și mi-am dat seama după expresia ei că eram roșie ca focul.

— Ești bine? a întrebat Natalya.

Am dat din cap că da și am încercat să trec pe lângă ea, dar tot nu s-a clintit.

— Ai fața mai roz decât părul meu.

A întins mâna, mi-a atins fruntea și și-a retras-o de parcă se arsese. Am împins-o ca să pot să trec, dar m-am împiedicat și am căzut pe prima treaptă. Nici n-am încercat să mă ridic, m-am târât în genunchi până sus. Natalya a venit după mine. M-am prăbușit în camera albastră și am închis ușa în urma mea.

Natalya a bătut în ușiță.

— Trebuie să plec, a spus cu voce șoptită, în care se simțea teama. Ni s-a prelungit turneul – o să fiu plecată cel puțin șase luni. Am venit doar să-mi iau niște lucruri și să-ți spun că, dacă vrei, poți să te muți în dormitorul meu.

N-am răspuns.

— Chiar trebuie să plec, a spus.

— Păi pleacă, am reușit să spun.

A lovit cu ceva tare în ușă, probabil cu piciorul.

— Nu vreau să mă întorc peste șase luni și să pută toată casa de la hoitul tău în putrefacție, a spus și a izbit din nou în ușă.

Următorul lucru pe care l-am auzit au fost pașii ei tropăind în jos pe scări, apoi portiera mașinii trântindu-se. Motorul s-a înecat și apoi a pornit. Și dusă a fost.

Oare o s-o sune pe maică-sa? m-am întrebat. O să-și dea seama că a dispărut copilul și o să mă denunțe? Dacă avea de gând să sune pe cineva, speram să aleagă poliția; preferam să fac închisoare decât să dau ochii cu Mama Ruby și dezamăgirea ei.

M-am întors pe o parte în pat, cu sânul cât o minge tare de cauciuc sprijinit pe saltea. Corpul, pe care-l simțeam străin, tremura incontrolabil. Înghețam. Am pus pe mine toate tricourile pe care le aveam și am tras pătura maro peste mine. Cum nici așa nu m-am încălzit, m-am târât sub pat. Am stat acolo, abia respirând, iar mintea și corpul îmi erau ca o furtună de gheață sub un nor plumburiu. Frisoanele s-au transformat într-un vârtej negru și o clipă am avut senzația liniștitoare că somnul spre care mă îndreptam era etern, o stare din care nu aveam să mă mai întorc.

Am început să aud sirene, tot mai tare și mai aproape, până părea că se aud din camera Natalyei. Luminile pâlpâitoare mi s-au strecurat pe sub ușă. Și apoi, la fel de brusc, s-au oprit.

Timp de o clipă camera a fost neagră și tăcută ca moartea; apoi am auzit ușa deschizându-se și pași tropăind pe scări.

16

Stăteam întinsă într-o ambulanță, legată de o scândură acoperită cu o pânză albă. Nu-mi aminteam cum ajunsesem acolo. În continuare nu aveam pe mine decât lenjeria și cineva îmi acoperise pieptul cu un halat medical.

Lângă mine, Elizabeth hohotea.

— Sunteți mama ei? a întrebat o voce.

Am deschis un ochi. Lângă capul meu stătea un bărbat tânăr cu uniformă de marină. Lumina girofarului intra pe geam și i se reflecta pe fața transpirată.

— Da, a spus Elizabeth, plângând în continuare. Adică nu. Nu încă.

— E în plasament? a întrebat el.

Elizabeth a dat din cap că da.

— În cazul ăsta va trebui să anunțați ce s-a întâmplat, imediat. Dacă nu, anunț eu.

Bărbatul părea că-și cere scuze și Elizabeth a început să plângă și mai tare. A luat telefonul pe care i l-a întins bărbatul, un telefon negru și greu prins de peretele ambulanței cu un fir spiralat ca cel din bucătăria lui Elizabeth. Am închis ochii la loc. Ambulanța a mers prin noapte ore întregi, așa mi s-a părut, și tot timpul ăsta Elizabeth nu s-a oprit din plâns.

Când am oprit, niște mâini mi-au îndesat halatul sub brațe. Ușile s-au deschis. Aerul rece a năvălit înăuntru și când am deschis ochii am văzut-o pe Meredith. Era încă în pijama, aruncase pe ea un trenci.

Când am trecut pe lângă ea s-a aplecat și a întins mâna să o tragă pe Elizabeth de lângă mine.

— Mă ocup eu de aici, a spus.

— Nu mă atinge, a spus Elizabeth. Să nu îndrăznești să mă atingi.

— Așteaptă în hol.

— Nu plec de lângă ea, a spus Elizabeth.

— Așteaptă în hol sau chem paza să te scoată de aici, a spus Meredith.

Am privit peste degetele de la picioare, în timp ce mă îndepărtam, cum Meredith o lasă pe Elizabeth în hol, șocată. Meredith a intrat după mine.

O asistentă m-a examinat și a notat toate rănile. Aveam arsuri pe cap și de jur împrejurul taliei, unde elasticul de la

lenjerie se topise și îmi intrase în piele. Aveam un umăr dizlocat și brațul îmi atârna inert pe lângă corp, iar pe piept și pe spate, unde mă lovise Elizabeth, aveam vânătăi. Meredith și-a notat într-un carnețel tot ce a găsit asistenta.

Elizabeth mă rănise. Nu așa cum își imagina Meredith, dar mă rănise. Semnele erau dovezi de necontestat. Urmau să fie fotografiate și trecute în dosarul meu. Nimeni nu avea să creadă vreodată versiunea lui Elizabeth, că încercase să mă salveze după ce mă aruncasem cu capul înainte în foc. Chiar dacă ăsta era adevărul.

Și brusc am văzut, în urmele de pe corp, scăparea de ochii plini de durere ai lui Elizabeth; scăparea de vină, de regret și de via pârjolită. Nu puteam să dau ochii cu durerea pe care i-o provocasem lui Elizabeth. Nici atunci și niciodată. Nu era vorba numai de foc; era vorba de un an întreg de transformări, unele mici, altele de neiertat. Perioada în care fusese mama mea o schimbase. La un an de când mă mutasem în casa ei era altă femeie, se înmuiase, devenise vulnerabilă la suferință. Cu mine în viața ei n-ar fi făcut decât să continue să sufere. Nu merita asta. Nu merita nimic din toate astea.

Asistenta a ieșit pe hol. Meredith a închis bine ușa cabinetului mic și eram singure.

— Te-a bătut? a întrebat.

Mi-am mușcat buza de jos așa de tare, că mi-a dat sângele. Când am înghițit era salivă amestecată cu sânge. Meredith mă privea fix. Am tras adânc aer în piept. Mi-am plimbat privirea peste găurile plăcilor din tavan, apoi am dat singurul răspuns posibil, cel pe care îl aștepta Meredith:

— Da.

A ieșit din cabinet.

Un singur cuvânt și se terminase. Poate că Elizabeth avea să încerce să mă viziteze, dar n-aveam de gând să o primesc. Meredith și asistentele, crezând-o periculoasă, aveau să mă protejeze.

În noaptea aia am visat prima dată foc. Elizabeth plutea deasupra mea, bocind. Sunetul era aproape inuman. Încercam să mă mișc spre ea, dar nu puteam să ridic picioarele, ca și cum carnea mi se topise în pământ. Atunci a început să strige, dar disperarea ei făcea cuvintele neinteligibile. Până să înțeleg ce spune, corpul îmi arsese de tot. Își spunea cât de mult mă iubește, iar și iar. Era mai rău decât bocetele.

M-am trezit arzând, leoarcă de transpirație.

17

Am petrecut trei zile în spital cu mastită. Când m-au găsit paramedicii aveam temperatură 41 de grade. Febra nu a scăzut nici după patruzeci și opt de ore de antibiotice administrate intravenos. I-am auzit pe doctori vorbind, când mă mai trezeam, că nu mai văzuseră așa ceva. Mastita e o infecție care apare destul de frecvent la mamele care alăptează, e dureroasă, dar localizată și se tratează ușor. La mine se transformase într-o inflamare a întregului corp. Simțeam cum îmi fierbe pielea pe sâni, dar și pe brațe, pe gât și pe interiorul coapselor. Doctorii spuneau că nu se mai înregistrase nici un caz ca al meu.

Când febra a scăzut, fierbințelii i-a luat locul durerea provocată de lipsa fiicei mele. Fața, pieptul și membrele îmi ardeau de dor. Pentru că mă temeam că doctorii o să înceapă să pună întrebări văzând o proaspătă mamă fără copil și fără vizitatori, am fugit înainte să mă externeze, smulgându-mi perfuzia din braț și furișându-mă pe o scară de serviciu.

Am luat un taxi până la apartamentul gol și am chemat un lăcătuș să schimbe încuietoarea. Dacă se întorcea Natalya i-aș fi făcut o cheie. Până atunci, însă, nu voiam să mă trezesc că apar Mama Ruby sau Renata, care căpătaseră obiceiul de a intra fără să bată, să vadă copilul. Nu mă simțeam în stare să le spun ce făcusem.

Mama Ruby a venit chiar în după-amiaza aia. A bătut de am crezut că o să spargă geamul. M-am uitat pe geamul din camera Natalyei, apoi m-am întors în bucătărie și am scos telefonul din furcă, după care m-am târât înapoi în camera albastră și am încuiat ușa. Pe seară a venit Renata, care a bubuit și mai tare și a aruncat cu o pietricică în fereastra de la etaj. Nu am dat nici un semn că mă întorsesem. A doua zi de dimineață a fost altfel, m-a trezit din somnul adânc un ciocănit ușor și mi-am dat seama că se întorsese Marlena. Era timpul să mă reapuc de muncă. Ei aveam de gând să-i spun adevărul.

M-am împleticit în jos pe scări cu ochii mijiți de la lumina puternică. Marlena a năvălit pe ușă.

— Cred că e uriașă, a exclamat. Cum o cheamă?

A zburat în sus pe scări și eu am urmat-o, încet. Când am ajuns sus Marlena se învârtea pe loc în sufragerie și începea să înțeleagă de ce e așa de gol. S-a uitat la mine cu o singură întrebare în ochi.

— Nu știu, am spus, răspunzându-i la întrebarea rostită, nu și la cea nerostită. Cum o cheamă. Nu i-am dat nume.

Marlena nu și-a luat ochii de la mine și întrebarea din ochi era aceeași: *Unde e?*

Am început să plâng. Marlena s-a apropiat de mine și mi-a pus ușor mâna pe umăr. Voiam să-i spun. Voiam să știe că fetița e în siguranță, că o să fie iubită, poate chiar fericită.

Au trecut minute bune până am fost în stare să vorbesc și, când am reușit, am spus-o simplu, fără înflorituri. Am lăsat-o cu tatăl ei, care o s-o crească. Nu eram capabilă să fiu mama care aș fi vrut să fiu. Era groaznic, dar luasem cea mai bună decizie pentru fiica mea.

— Te rog, am spus când am terminat. Să nu mai vorbim niciodată de ea.

Am făcut câțiva pași prin cameră și am luat o cutie de batiste de hârtie și agenda cu programări. Am mâzgălit o listă scurtă pe o foaie dictando și i-am îndesat-o în mână, împreună cu banii necesari.

— Ne vedem mâine, am spus.

Nu am așteptat să plece, m-am târât în camera albastră și am încuiat ușa.

Adevărul rostit m-a ajutat să dorm.

A doua zi de dimineață m-a trezit nu bătaia ușoară a Marlenei, ci bubuielile ritmice ale Renatei. Mi-am pus o pernă în cap, dar vocea tot a ajuns la mine prin fulgi.

— Nu plec de aici, Victoria, a strigat. Tocmai am văzut-o pe Marlena la piața de flori și știu că ești în casă. Dacă nu deschizi, stau aici până vine Marlena și o să mă lase ea să intru.

Trebuia să dau ochii cu ea. Nu mai aveam cum s-o evit. Am coborât, am descuiat ușile duble de sticlă și am deschis una, un centimetru.

— Ce e? m-am răstit.

— Am văzut-o, a spus Renata. Azi-dimineață, la piață. Credeam că ai plecat cu fetița, că ai plecat fără să ne spui unde, dar l-am văzut cu ea în brațe.

Mi s-au umplut ochii de lacrimi și am ridicat din umeri ca și cum nu înțelegeam ce vrea de la mine.

— I-ai spus? a întrebat Renata. I-ai dat copilul?

— Nu i-am spus nimic, am răspuns. Și nu vreau să-i spui nici tu nimic. Niciodată.

Am înghițit cu noduri.

Renata s-a înmuiat.

— Părea fericită, a spus. Și Grant părea obosit. Dar…

— Te rog, am spus în timp ce închideam ușa. Nu vreau să știu. Nu suport.

Am închis ușa și am încuiat-o. Renata și cu mine am rămas de o parte și de alta a ușii de sticlă, fără un cuvânt. Ușile nu erau destul de groase cât să nu se audă, dar nici una din nou nu a spus nimic. Renata m-a privit în ochi și nu mi-am ferit ochii. Speram că poate vedea dorul, singurătatea și disperarea. Îmi fusese destul de greu să renunț la copil, dar mi-ar fi fost

și mai greu dacă îmi aducea întruna vești. Trebuia să înțeleagă că nu puteam supraviețui deciziei pe care o luasem decât încercând să uit.

Marlena a oprit mașina mea în fața clădirii, cu portbagajul deschis și florile revărsându-se din el. Se apucase să descarce, dar s-a oprit când a dat cu ochii de noi.

— E totul în regulă? a întrebat.

Renata s-a uitat la mine și mi-am ferit privirea.

Renata n-a răspuns. A pornit în susul străzii spre florărie, cu umerii căzuți, învinsă.

Partea a patra

Noi începuturi

1

Afacerea a crescut exponențial în lunile care au urmat. Acceptam numai cash, în avans, iar stilul underground a atras un grup de admiratori aproape fanatici. Nu mi-am făcut reclamă. După primele câteva gălețușe cu stânjenei și cărți de vizită, numărul de telefon s-a răspândit mai repede decât dacă aș fi închiriat un panou luminos la intrarea pe pod. Natalya nu s-a întors din turneu, așa că m-am întins în tot apartamentul, iar pe 1 iunie i-am trimis proprietarului un plic plin de bancnote de o sută de dolari. Marlena a continuat să lucreze pe post de asistentă și se ocupa de programări, răspundea la telefon, scria listele de cumpărături și făcea livrările. Eu supravegheam aranjamentele și mă întâlneam cu clienții în spațiul gol de birouri, pe scaunele pliante cumpărate de la piața de vechituri, cu cutiile de pantofi deschise în lumina dură de neon.

Aveam la fel de multe solicitări pentru consultațiile pe care le ofeream pentru nunți ca pentru aranjamentele florale propriu-zise. Cuplurile veneau ca la ghicitoare sau la preot; îmi vorbeau, uneori ore în șir, despre speranțele lor și despre provocările cu care se confruntau. Înregistram numai cuvintele lor și făceam notițe pe o foaie transparentă de hârtie de orez, iar când terminau de vorbit le ofeream hârtia, făcută sul și legată cu o fundă. Și, în timp ce se orientau după ce scrisesem ca să aleagă florile și să-și formuleze jurămintele, așteptau de la mine să le prezic cum va fi viața lor împreună. Bethany și Ray erau

fericiți în căsnicie. Nenumărate alte cupluri îmi trimiteau vederi din luna de miere, în care își descriau relația folosind cuvinte ca *pace*, *pasiune*, *împlinire* și un număr infinit de calități inspirate din flori.

Ritmul rapid în care crescuse afacerea – combinat cu valul de florării care ofereau consultații despre limbajul florilor mireselor pe care le refuzam eu și Marlena – a dus la o schimbare subtilă, dar reală în industria florală din zona golfului San Francisco. Marlena îmi povestea că bujorii, crăițele și lavanda se ofileau în găleți, în timp ce lalelele, liliacul și floarea-pasiunii se epuizau înainte să răsară soarele. Nimeni nu-și mai amintea de când nu se mai văzuseră zarnacadele la luni de zile după ce le trecuse vremea. Pe la sfârșitul lui iulie miresele curajoase pășeau spre altar cu boluri de căpșuni sau buchete de fenicul și nuntașii nu le puneau la îndoială alegerea, ci se minunau de simplitatea dorințelor.

Dacă mergea așa și pe mai departe, mi-am dat eu seama, principiul putea să modifice la o scară uriașă cantitățile de furie, jale și neîncredere care creșteau pe pământ. Fermierii ar smulge din rădăcini câmpuri întregi de digitariță ca să facă loc pentru coada-șoricelului, cu inflorescențele ei roz, galbene și crem, care vindecă inimile frânte. Prețul pentru salvie, floarea-pasiunii și flox ar crește constant. S-ar planta pruni numai pentru a li se putea recolta florile delicate, floarea-soarelui s-ar demoda definitiv și ar dispărea de la tarabele cu flori, din magazinele cu decorațiuni pentru casă și din bucătăriile de țară. Ciulinii ar fi înlăturați cu hotărâre de pe toate parcelele goale și din grădinile sălbăticite.

În după-amiezile de vară, când lucram în sera de pe acoperiș, pe care o construisem din țevi de PVC și folie de plastic, îngrijind sutele de ghivece mici de ceramică de pe rafturile de sârmă, încercam să găsesc alinare în această mică, intangibilă contribuție a mea la lumea în care trăiam. Îmi spuneam că cineva, undeva, simțea mai puțină furie, mai puțină durere, datorită succesului răsunător al afacerii mele. Prieteniile erau mai puter-

nice; căsătoriile durau. Dar nu credeam cu adevărat. Nu-mi puteam aroga meritele pentru o contribuție abstractă când în toate interacțiunile concrete nu provocasem decât suferință: lui Elizabeth, cu focul și acuzația falsă; lui Grant, cu abandonul și cu un copil fără nume și fără sprijin.

Și mai era și fiica mea. Nu-mi ieșea din minte o clipă faptul că o abandonasem. Aș fi putut să mă mut în dormitorul Natalyei, dar continuam să dorm în camera albastră, ghemuită singură în spațiul pe care cândva îl ocupaserăm împreună. În fiecare dimineață, cum mă trezeam, socoteam ce vârstă are, în luni și zile. Când stăteam la masă, vizavi de câte o mireasă vorbăreață, încercam să-mi amintesc sprâncenele ei aproape invizibile, curbate întrebător, buzele care se deschideau și se închideau ritmic. Absența ei în apartamentul gol începea să fie la fel de reală cum fusese ea cândva, zgâlțâia folia de plastic a serei, se strecura ca lumina pe sub ușa camerei albastre. În răpăitul ploii de pe acoperișul plat auzeam sunetele lacome ale buzelor ei când sugea. La fiecare douăzeci și opt de zile lumina lunii descria, lent, un pătrat pe canapeaua unde stătuserăm în ultima noastră noapte împreună și în fiecare lună aproape că mă așteptam să mi-o aducă înapoi. Dar luna nu-mi lumina decât singurătatea și stăteam dreaptă în lucirea ei palidă, amintindu-mi-o așa cum fusese, imaginându-mi-o așa cum era acum. De la kilometri distanță simțeam cum fiica mea se schimbă în fiecare zi, cum crește și se dezvoltă fără mine. Tânjeam să fiu cu ea, să fiu martora transformării ei.

Dar oricât mi-aș fi dorit să o am lângă mine, nu mă puteam duce la ea. Dorința mea era egoistă. Faptul că o lăsasem cu Grant era cel mai mare gest de iubire pe care îl făcusem vreodată și nu regretam deloc. Fără mine fiica mea era în siguranță. Grant o iubea cum mă iubise pe mine, cu devotament nemeritat și tandrețe. Nu-i puteam dori mai mult.

Un singur regret aveam și nu avea nimic de-a face cu ea. Dintr-o viață întreagă de rele, multe brutale și majoritatea

nemeritate, nu regretam decât focul. Câteva borcane, o mână de chibrituri și lipsa de judecată provocaseră un infern care continua să ardă mult după ce fusese stinsă ultima flacără. Izbucnise în minciuna care mă luase de lângă Elizabeth, aprinsese focuri de-a lungul celor opt ani de plasament în instituții și mocnea în lipsa mea de încredere față de Grant. Refuzasem să cred că mă iubește sau că va continua să mă iubească dacă afla adevărul.

Grant o credea pe mama lui vinovată de focul care ne distrusese viețile; deși nu vorbea despre asta, știam că nu o iertase. Dar nu era ea de vină. Din cauza mea arsese via, din cauza mea nu se dusese Elizabeth la Catherine, din cauza mea își petrecuse Grant următorul an singur, îngrijindu-și mama bolnavă. Nu cunoșteam detaliile degradării lui Catherine, dar se vedeau în felul în care mă iubea Grant pe mine, cu delicatețe și în izolare. Și el avusese nevoie de Elizabeth la fel de mult ca și mine.

Acum era prea târziu. Via luase foc. Grant își petrecuse toată viața (cu excepția celor șase luni cu mine) singur. Eu o pierdusem pe singura femeie care încercase vreodată să-mi fie mamă și era prea târziu să mă întorc, prea târziu să-mi salvez copilăria. Dar, cu toate că era prea târziu, un gând nu-mi dădea pace: voiam să mă întorc la Elizabeth. Îmi doream, mai mult decât orice, să fiu fiica lui Elizabeth.

Pe la mijlocul lui august, extenuată după un program chinuitor de nunți și gânduri la fel de chinuitoare despre fiica mea, Elizabeth și Grant, m-am retras în camera albastră. Pentru prima dată de când pornisem afacerea am încuiat toate cele șase zăvoare și am dormit, ignorând toate programările din agendă. Marlena mi-a ținut locul. Șuieratul ceainicului de pe plită, când le pregătea ceai clienților, mi se amesteca în vise, dar n-am ieșit. Zăvoarele mă împiedicau să mă urc în mașină și să merg glonț până la turnul de apă, să mă reped la etajul al treilea și să-mi iau fetița înapoi. În visurile mele era încă întinsă în coșuleț, neputincioasă. În realitate avea șase luni, stătea în fund, întindea mânuțele și poate chiar mergea de-a bușilea.

Am rămas în camera albastră aproape o săptămână. Marlena nu m-a deranjat, dar în fiecare dimineață îmi strecura pe sub ușă o foaie trasă la xerox. Era agenda noastră pe septembrie, din ce în ce mai plină pe zi ce trecea. Mă așteptasem să mai scadă cererea odată cu răcirea vremii, dar noi păream să aveam chiar mai mult de lucru și în cele din urmă îngrijorarea legată de volumul de lucru a fost mai puternică decât depresia. Am înșfăcat o banană din platoul cu fructe pe care îl umpluse Marlena și am coborât.

Am găsit-o pe Marlena la masă, ronțăind capătul unui creion. A zâmbit când m-a văzut.

— Tocmai mă pregăteam să mă duc la Cămin, a spus, să angajez încă o asistentă.

Am clătinat din cap.

— Sunt aici. Care e prima?

A studiat agenda.

— Nimic mare până vineri. Dar pe urmă avem de lucru șaișpe zile șnur.

Am oftat, dar de fapt era o ușurare. Florile erau scăparea mea. Cu mâinile pline de flori poate reușeam să trec peste toamnă. Și poate că, pe măsură ce treceau lunile, avea să fie mai ușor. Așa mă așteptasem să se întâmple, dar deocamdată nu fusese așa. De fapt, părea chiar pe dos; pe zi ce trecea mă simțeam mai nenorocită, iar consecințele deciziilor mele păreau și mai greu de suportat. M-am întors să mă duc înapoi sus.

— Te întorci în peștera ta? a întrebat Marlena.

Părea dezamăgită.

— Ce altceva să fac?

A pufnit.

— Nu știu.

A tăcut și atunci m-am întors. Mi se părea că știe, dar îi vine greu să găsească cuvintele.

— S-a deschis un local cu sendvișuri, chiar lângă florărie, a spus într-un târziu. Mă gândeam că poate mergem să mâncăm ceva și pe urmă să facem o plimbare.

— O plimbare?

— Știi tu.

S-a uitat pe fereastra dinspre stradă.

— Să mergem să o vedem.

Se referea la fiica mea. Dar pentru o fracțiune de secundă, până să-mi dau seama, am crezut că vorbește de Elizabeth și mi se părea că exact asta trebuie să fac. Știam unde locuiește și știam cum să ajung acolo. Poate că era prea târziu să fiu copil în casa ei, dar nu era prea târziu să-i cer iertare pentru ce făcusem.

Cum n-am răspuns pe loc, Marlena s-a întors spre mine, plină de speranță.

Am clătinat din cap. O rugasem să nu mai pomenească niciodată de fiica mea și, până acum, îmi respectase rugămintea.

— Nu, te rog, am spus.

A coborât bărbia în piept și pentru o clipă a părut că nu are gât, ca un nou-născut.

— Ne vedem vineri, am spus și m-am întors să urc scara.

Toată noaptea mi-am imaginat că merg să o văd pe Elizabeth. Vedeam cu ochii minții aleea lungă și prăfoasă, strugurii de vară târzie atârnând grei în vie. Soarele de după-amiază proiecta umbra pătrățoasă a casei albe, iar treptele de la prispă scârțâiau sub pașii mei. Elizabeth, la masa din bucătărie, stătea cu brațele încrucișate, cu ochii pe ușă, de parcă mă aștepta.

Viziunea s-a spulberat când am realizat că era foarte posibil ca toate astea să nu mai existe. Nu numai hectarele de vie, ci și masa din bucătărie, ușa de plasă, casa întreagă. În tot timpul cât stătusem cu Grant nu-l întrebasem niciodată cât de mult distrusese focul și niciodată nu trecusem de intrarea fermei de flori. Nu dorisem să știu.

Nu puteam să mă duc acolo. Nu puteam, nici măcar ca să-i cer iertare lui Elizabeth.

Dar, odată încolțită, ideea nu-mi mai dădea pace. Dacă reușeam să cer iertare, atunci, poate, reușeam în sfârșit să uit. Poate că încetau visele și puteam să-mi văd de viața mea liniștită și

singuratică, știind că Elizabeth înțelege cât regret. Ghemuită în camera albastră, mă gândeam cum să duc treaba la bun sfârșit. O variantă destul de simplă era să scriu o scrisoare. Odată ce-o învățasem nu mai uitasem adresa niciodată. Dar nu puteam pune adresa expeditorului pe plic fără să risc să mă trezesc cu Elizabeth la ușă, iar fără adresă nu avea cum să-mi răspundă. Cu toate că nu-mi imaginam că aș putea trăi cu ochii pe fereastră, așteptându-mă din clipă în clipă să-i văd camioneta gri oprind la bordură, îmi doream cu disperare să știu ce-mi răspunde. Puteam face față furiei ei, dezamăgirii ei, exprimate în scris. Ar fi putut chiar să-mi aducă puțină alinare după toți anii de chin.

Când s-a luminat de ziuă știam deja ce am de făcut: îi scriu lui Elizabeth și pun adresa florăriei la expeditor. Dacă aș primi vreo scrisoare mi-ar aduce-o Renata. Am deschis o idee ușa camerei albastre să văd dacă e Marlena prin preajmă. Era liniște. Am coborât, m-am așezat la masă, cum făceam la orice consultație, și am luat o foaie de hârtie de orez și o cariocă subțire. Îmi tremura mâna când am apropiat-o de foaie.

Am scris întâi data, în colțul din dreapta-sus, cum mă învățase Elizabeth. Cu mâna încă tremurând i-am scris numele. Nu-mi aminteam dacă după nume se pune punct și virgulă sau două puncte; după o clipă de gândire le-am pus pe amândouă. M-am uitat la ce scrisesem. Caligrafia era neîngrijită din cauza emoțiilor, departe de perfecțiunea pe care o pretindea mereu Elizabeth. Am mototolit hârtia, am aruncat-o pe jos și am luat-o de la capăt.

O oră mai târziu îmi mai rămăsese o singură foaie de hârtie. Podeaua era plină de încercări nereușite. Asta, orice-ar fi, trebuia să iasă bine. Știind că e ultima foaie îmi tremura mâna și mai rău și scrisul era ca al unui copil care nu știe ce formă trebuie să dea literelor. Elizabeth avea să fie dezamăgită. Și totuși am mers mai departe, încet, cu hotărâre. În cele din urmă am reușit să mâzgălesc un singur rând:

Eu am pus focul. Îmi pare rău. Mi-a părut rău tot timpul.

M-am semnat. Scrisoarea era scurtă și mi-am făcut griji că lui Elizabeth o să i se pară nepoliticoasă sau nesinceră, dar nu mai aveam ce altceva să spun. Am împăturit hârtia și am pus-o în plic, l-am lipit, am scris adresa și i-am pus timbru. Timbrele pe care le cumpărasem în primăvara trecută erau cu narcise – *un nou început* – galben cu alb pe fundal roșu și cu litere aurii în cinstea noului an chinezesc. Elizabeth o să remarce.

Am mers repede până în colțul străzii, am deschis capacul greu al cutiei poștale și am aruncat scrisoarea înăuntru înainte să mă pot răzgândi.

2

Într-o după-amiază de septembrie așteptam un cuplu în spațiul pustiu de birouri și verificam din obișnuință aranjarea alfabetică a cartonașelor cu flori. Cei doi se căsătoreau abia în aprilie, dar insistaseră să ne întâlnim de pe acum. Mireasa voia să asorteze totul – de la culoarea farfuriilor până la versurile melodiei pe care vor dansa primul vals – cu florile. Peste vară lucrasem cu nenumărate mirese, dar asortatul florilor cu muzica era o noutate chiar și pentru mine. Nu mă încânta întâlnirea cu ei.

M-am uitat la ceas. Cinci fără un sfert. Clienții urmau să sosească în cincisprezece minute. Aveam timp să fac ceai. Beam numai ceai tare de crizantemă, pe care îl cumpăram din cartierul chinezesc, cu flori care se deschideau și pluteau în lichidul negricios. Era un detaliu drăguț la întâlnirile cu clienții și ajunseseră să se aștepte să-l primească.

Am făcut un ceainic și am băut o cană înainte să cobor. Mireasa sosise și se așezase pe treapta din fața ușii. Era singură și se tot uita în susul și în josul străzii. Îmi dădeam seama că e nerăbdătoare după cât de drept își ținea spatele. Logodnicul întârzia sau nu venea deloc. Era un semn rău pentru nuntă și

miresele știau asta. Hotărâsem de luni de zile că succesul pe termen lung al afacerii mele stătea în faptul că lucram numai pentru perechile a căror căsnicie avea șanse să dureze; refuzasem nu puține cupluri pentru că întârziaseră sau pentru că se ciondăniseră pe flori.

Am pus tava jos și m-am dus spre ușă. Mi-am lipit palmele de geam, dar m-am oprit brusc. Afară s-a auzit scrârțâit de frâne. Apoi a trecut prin fața ușii mele o camionetă gri, veche, cu Elizabeth la volan. La semnul de stop din intersecție mașina a alunecat puțin în spate înainte să demareze și să dispară în susul străzii. M-am întors și am urcat într-un suflet până în fosta cameră a Natalyei, unde m-am ghemuit sub fereastră și am așteptat să treacă înapoi.

Și a trecut, după nici cinci minute. Elizabeth conducea mai sprinten la vale decât la deal și într-o clipă a dat colțul și a dispărut. Am coborât câte două trepte deodată și am ieșit pe trotuar. Mireasa de pe bordură s-a ridicat când m-a văzut.

— Îmi pare rău, a spus, trebuie să vină și el.

Dar nu era așa. Simțeam în vocea ei ceva exersat, de parcă luni sau ani de zile fusese nevoită să-l tot scuze.

— Nu, am spus, n-o să vină.

Nu știu dacă era din cauza ceaiului de crizantemă, dar voiam ca femeia să știe adevărul. A deschis gura ca și cum voia să mă contrazică, dar expresia de pe figura mea a făcut-o să se oprească.

— N-o să te ocupi de flori, nu-i așa?

Mi-a întors spatele, ca și cum știa deja răspunsul. O să încerce la Renata; toate făceau așa. Renata era singura care avea un dicționar de flori identic cu al meu. O rugasem pe Marlena să-i facă o copie cu luni în urmă, când am început să avem mai multe solicitări decât puteam duce. În fiecare zi trimiteam clienți către florărie.

Am pornit în sus pe stradă și am văzut-o pe Renata coborând. Ne-am întâlnit la mijloc, cum făcusem cândva cu Grant, în după-amiaza când mi-a adus zarnacadelele. Avea în mână

un plic roz. Îmi tremurau mâinile când l-am luat. M-am așezat pe bordură și mi-am pus plicul în poală. Renata s-a așezat lângă mine.

— Cine e? a întrebat.

Plicul îmi ardea pielea și l-am pus pe trotuar, între noi. Mi-am studiat liniile din palme, de parcă acolo căutam răspunsul.

— Elizabeth, am spus încet.

Am tăcut amândouă. Renata nu a mai întrebat nimic, dar când am ridicat privirea expresia ei era tot întrebătoare, de parcă nu-i dădusem nici un răspuns. Mi-am privit iar palmele.

— Cândva a vrut să fie mama mea, când aveam zece ani.

Renata a țâțâit din limbă. A râcâit cu unghia scurtă o bucățică de metal înfiptă în asfalt, dar aceasta nu s-a desprins.

— Și? a întrebat. Ce-ai făcut?

Era genul de întrebare pe care ar fi pus-o Meredith, dar în gura Renatei suna a curiozitate, nu a acuzație.

— Am pus foc.

Era prima dată când rosteam cuvintele cu voce tare și imaginea pe care mi-au readus-o în fața ochilor mi-a pus un nod în gât. Am închis ochii strâns.

— Mica mea piromană, a spus Renata.

M-a luat ușor pe după umeri și m-a tras spre ea.

— De ce nu mă mir?

M-am întors spre ea și am studiat-o cu atenție. Nu zâmbea, dar avea ochii calzi.

— Zi, am spus. De ce nu te miri?

Renata mi-a dat bretonul din ochi și degetele ei mi-au atins fruntea. Avea pielea moale. M-am lăsat spre ea, cu urechea pe umărul ei, așa că atunci când a vorbit o auzeam înfundat.

— Mai ții minte dimineața în care ne-am cunoscut? a spus. Când ai apărut în fața florăriei, căutând de lucru, și pe urmă te-ai întors, după câteva ore, cu dovada a ceea ce știai să faci? Mi-ai întins florile alea ca pe o scuză, deși nu făcuseși nimic rău, deși buchetul tău era cel mai frumos pe care-l văzusem

în viața mea. Mi-am dat seama în clipa aia că te simțeai nedemnă, că te credeai defectă.

Îmi aminteam bine dimineața aceea. Îmi aminteam că mi-era frică să nu-și dea seama că locuiam pe stradă, să nu-și dea seama de trecutul meu.

— Și atunci de ce m-ai angajat? am întrebat.

M-a mângâiat pe obraz. Când a ajuns la bărbie mi-a ridicat capul. Am privit-o în ochi.

— Chiar crezi că ești singura ființă defectă de pe lumea asta? Că ești singura care a suferit până aproape să cedeze?

S-a uitat la mine grav. Când și-a retras privirea am știut că înțelesese că, da, chiar credeam că sunt singura.

— Aș fi putut să angajez pe altcineva. Cineva mai puțin defect, poate, sau cel puțin care știe mai bine să-și ascundă defectele. Dar nimeni altcineva n-ar fi avut talentul pe care îl ai tu la flori, Victoria. E cu adevărat un dar. Când lucrezi cu florile te schimbi cu totul. Te relaxezi. Ochii îți lucesc de concentrare. Degetele tale ating florile cu un respect delicat care dă impresia că ești complet incapabilă de violență. N-o să uit niciodată prima zi când te-am văzut la lucru. Te priveam cum aranjai floarea-soarelui pe masa din spate și aveam impresia că am în față altă fată.

Știam cine e fata de care vorbește. Era aceeași pe care o zărisem pentru o clipă în oglinda din cabina de probă, cu Elizabeth, după aproape un an petrecut în casa ei. Poate că fata aceea supraviețuise undeva în mine, păstrată ca o floare presată, fragilă și dulce.

Renata a ridicat plicul și mi l-a fluturat în față.

— Îl deschid? a întrebat.

3

Când am auzit ciocănelul judecătoarei am suflat în floricelele albe, ca de bumbac, pe care le înșirasem pe masă. S-au împrăștiat pe podeaua sălii de tribunal. Elizabeth s-a ridicat.

Florile erau pe scaunul meu când am ajuns, buchetul de crenguțe de floarea-miresei încâlcite – *iubire eternă* – se reflecta în suprafața lustruită a mesei, biluțele albe și rotunde și moi păreau scufundate în lemnul lucios. Le simțeam uscate și țepene, de parcă Elizabeth le-ar fi cumpărat pentru prima noastră programare la tribunal, înainte ca audierea să fie amânată prima dată, și apoi încă o dată. Floarea miresei nu se ofilește, nici nu mucegăiește. Cu timpul devine doar tot mai casantă, dar altminteri nu se schimbă. Elizabeth nu ar fi avut nici un motiv să cumpere un buchet proaspăt.

În timp ce ea, în picioare în fața judecătoarei, nega o lungă listă de acuzații, am rupt codițele maro, fără flori, în bucăți de trei degete, pe care le-am aranjat apoi ca pe un cuib în mijlocul mesei. A urmat o pauză și s-a făcut liniște în tribunal. Cererea lui Elizabeth îmi răsuna în urechi: *Vă rog să mi-o încredințați tot mie pe Victoria, cu efect imediat*. N-am îndrăznit să ridic privirea, mă temeam să nu mi se citească dorința în ochi. Dar judecătoarea nu a răspuns nimic, i-a cerut doar lui Elizabeth să se întoarcă la locul ei. Cererea ei, se părea, nu merita răspuns. S-a așezat la loc.

Meredith stătea la o masă lungă între mine și Elizabeth, flancată de avocați. Avocatul meu era un bărbat scund și îndesat. Părea că îl strânge costumul și de câte ori vorbea judecătorul se apleca în față și își trăgea gulerul cămășii de la ceafă. Nu scrisese nimic în carnețel și nici nu părea să aibă vreun stilou. Se uita la ceas pe sub masă. Era pregătit să plece.

Și eu eram pregătită să plec. Atentă numai pe jumătate la ce vorbeau Meredith și judecătoarea despre nivelul nevoilor mele, mă jucam cu crenguțele rupte, pe care le aranjam ba în

formă de pește cu trei înotătoare, ba de coroană, ba de inimă strâmbă. Mormanul de rămurele casante mă făcea să uit puțin de prezența lui Elizabeth atât de aproape de mine. Un centru de plasament de nivelul 10[1], a decis judecătoarea, în funcție de locurile disponibile. Meredith a consemnat decizia în dosarul meu și a traversat sala spre banca judecătoarei, cu un teanc gros de hârtii în mână. Judecătoarea a făcut o pauză, i-a spus lui Meredith să mă treacă pe toate listele de așteptare din toată țara, apoi a semnat foaia de deasupra. Când ajungeam la majorat, peste opt ani, tot singură aveam să fiu. Fără să o spună concret, vorbele judecătoarei îmi trasau viitorul.

Judecătoarea și-a dres vocea. Meredith s-a întors la locul ei. În liniștea care a urmat am înțeles că judecătoarea aștepta să ridic privirea, dar n-am vrut. Am făcut o gaură cu degetul în inima de crenguțe pe care o desenasem și am tot lărgit-o până am putut să-mi văd reflexia în tăblia mesei. M-a mirat să văd cât păream de mare și de furioasă. Dar tot n-am ridicat privirea.

— Victoria, a spus judecătoarea în cele din urmă, vrei să spui ceva?

Nu am reacționat. Dincolo de avocatul meu, procuroarea bătea în masă cu unghiile lungi și date cu ojă, ovaluri roșii înfipte în pielea zbârcită. Ar fi vrut să depun mărturie împotriva lui Elizabeth într-un proces penal, dar refuzasem.

M-am ridicat încet. Am scos pumni de garoafe roșii din buzunare, pe care le rupsesem dintr-un buchet de la magazinul din spital. La mai mult de două luni de la incendiu eram tot în spital, mă mutau de la secția de arși la cea de psihiatrie până când Meredith reușea să-mi găsească un loc într-un centru de plasament.

---

1 În sistemul american casele de copii sunt clasificate în funcție de nivelul de servicii oferite, care la rândul său ține cont de nevoile speciale ale copiilor. În centrele de nivel ridicat copiii sunt considerați, în general, extrem de dificili și imposibil de adoptat. (N. tr.)

Am trecut pe sub masă și am traversat sala.

— Aș vrea să te gândești la consecințele refuzului tău de a depune mărturie, a spus judecătoarea când am ajuns în fața ei. Nu e vorba numai să-ți spui punctul de vedere și să se facă dreptate. E vorba și de protejarea altor copii.

Adulții din încăpere o considerau pe Elizabeth un pericol. Mi-a venit să râd, așa de absurdă era ideea. Dar știam că dacă râd o să încep să plâng, și dacă încep să plâng s-ar putea să nu mai pot să mă opresc.

Așa că m-am abținut și am pus garoafele roșii pe bancă. *Mi se frânge inima*. Era prima dată când ofeream o floare cuiva care nu îi înțelegea semnificația. Darul părea subversiv și, într-un mod ciudat, puternic. Când m-am întors, Elizabeth s-a ridicat, înțelegând mesajul florilor. Eram față în față și, pentru o clipă scurtă, tăcută, energia dintre noi a fost la fel de incandescentă ca focul care ne despărțise.

Am luat-o la fugă. Judecătoarea a bătut din ciocănel; Meredith a strigat după mine. Am smucit ușile sălii de judecată, am coborât în goană cele șase etaje și am fugit în stradă pe ieșirea de urgență. M-am oprit în lumina orbitoare a după-amiezii. Nu conta în ce direcție fugeam, Meredith tot m-ar fi prins. Ca să mă ducă înapoi la spital, într-o casă de copii sau să mă închidă într-o școală de corecție. Timp de opt ani, urma să mă mut dintr-un centru în altul, de câte ori venea după mine. Apoi, la optsprezece ani, urma să devin independentă și să rămân singură.

Am început să tremur. Era o zi rece de decembrie, iar cerul albastru, senin, te păcălea. M-am întins pe jos acolo unde eram și mi-am apăsat obrazul pe asfaltul călduț.

Voiam să mă duc acasă.

4

Trecuseră zece ani și, cu toate astea, Elizabeth mă voia.

Toată seara, cât am lucrat împreună cu Marlena, am simțit pe piele scrisoarea ei, pe care o împăturisem și o îndesasem în sutien. *Te-am dezamăgit*, scrisese. *Și mie mi-a părut rău tot timpul.* Și apoi, în josul paginii, chiar deasupra numelui, adăugase: *Te tog, te rog vino acasă*. De două sau trei ori pe oră scoteam scrisoarea și reciteam propozițiile scurte, până când am memorat nu numai cuvintele de pe foaie, ci și forma exactă a fiecărei litere. Marlena nu m-a întrebat nimic, lucra doar mai repede ca să compenseze neatenția mea.

Mă hotărâsem să merg la Elizabeth. Mă hotărâsem din clipa în care am citit scrisoarea, așezată pe bordură, cu Renata. Când m-am ridicat de acolo voiam să mă duc direct la mașină, să trec imediat podul și să nu mă mai opresc până la vie. Dar am văzut-o prin geam pe Marlena lucrând, am intrat o clipă să retușez un buchet, apoi m-am oprit și m-am mai apucat de unul. Au trecut orele. Aveam o aniversare a doua zi, urmată de două nunți, una după alta. Era clar: toamna era la fel de aglomerată cum fusese și vara, plină de mirese pretențioase și superstițioase care preferau să se mărite într-o duminică de final de octombrie decât să apeleze la altcineva pentru flori. Astea îmi plăceau cel mai puțin. Nu aveau destui bani cât să ia locul altcuiva în lunile de vară și să fi plănuit elegant și demn o nuntă extravagantă, dar aveau destui cât să se învârtă în aceleași cercuri și să sufere pentru că trebuiau să facă întruna comparație. Miresele de toamnă erau nesigure pe ele, iar bărbații cu care se măritau le răsfățau exagerat. În ultima lună Marlena și cu mine fuseserăm solicitate de trei ori pentru consultații de ultim moment, de trei mirese diferite, și de fiecare dată planurile inițiale fuseseră anulate și o luasem de la capăt în ajunul nunții.

Dar nu numai agenda plină mă făcea să nu plec de lângă Marlena. Emoția descoperirii că Elizabeth încă mă voia lângă

ea amorțea durerea ultimilor zece ani, amorțea până și suferința permanentă după fiica mea. Atâta vreme cât nu mă duceam la ea, promisiunea cuprinsă în scrisoare rămânea intactă. Dacă îi băteam la ușă riscam să dau ochii cu o femeie diferită de cea pe care mi-o aminteam – mai în vârstă, fără îndoială, dar poate și mai tristă sau mai furioasă – și riscul mi se părea prea mare.

În noaptea aceea am dormit prost, mă tot trezeam, o dată la câteva ore, gata să mă urc în mașină și să merg la Elizabeth. Dar spre dimineață atracția viei s-a diminuat. M-am hotărât să aștept o săptămână, poate chiar două, și pe urmă să merg la ea, pregătită pentru ce puteam să găsesc.

Tocmai ieșisem din duș și mă îmbrăcasem când a sunat telefonul. Caroline. Mă așteptam să mă sune. În timpul consultației nu știa prea bine ce vrea de la mine sau de la relația cu logodnicul ei. Începea să plângă de câte ori îi puneam o întrebare la care nu putea să răspundă, adică orice întrebare mai complicată decât cum o cheamă sau data nunții. Ar fi trebuit să o refuz, dar îmi plăcea de logodnicul ei, Mark, și cred că de asta îi acceptasem drept clienți; avea un fel de a o tachina mai degrabă încurajator decât degradant.

Am răspuns imediat. Chiar când încercam să mă decid dacă să o chem pe loc sau să mint că sunt ocupată, am trecut prin dormitor și am văzut-o așezată pe bordura de peste stradă. A ridicat privirea spre mine; Mark era lângă ea. Caroline stătea cu pumnii strânși, dar a deschis încet unul ca să-mi facă cu mâna. Am deschis fereastra și am închis telefonul.

— Bine, lăsați-mă un minut, am spus, exact cum spusese și Natalya prima dată când i-am bătut la ușă și, exact ca Natalya, nu m-am grăbit deloc. M-am dus în bucătărie și mi-am făcut un ceai, pe urmă mi-am făcut pâine prăjită și ouă. Dacă o luam de la zero cu buchetele – și știam că așa va fi –, atunci probabil că aveam să lucrez următoarele douăzeci și patru de ore fără pauză. Am mâncat fără grabă și am băut două pahare de lapte și abia pe urmă am coborât.

Caroline m-a îmbrățișat când am deschis ușa. Probabil că avea aproape treizeci de ani, dar purta părul în două cozi împletite și asta o făcea să pară mult mai tânără. Când s-a așezat la masă am văzut că avea ochii albaștri plini de lacrimi.

— Nunta e mâine, a spus, ca și cum mie îmi scăpase acest detaliu. Și cred că am făcut totul pe dos.

S-a înecat și și-a dus mâna la inimă. Mark s-a așezat lângă ea și a bătut-o pe spate cu pumnul strâns. Caroline a râs și a sughițat.

— Încearcă să nu plângă, a spus Mark. Dacă plânge cu așa de puțin înainte de nuntă, sigur se va vedea în fotografii.

Caroline a râs iar și i-a scăpat o lacrimă. A șters-o cu unghia frumos îngrijită și l-a sărutat pe Mark.

— El nu înțelege semnificația, a spus. Nu i-a cunoscut pe Alejandra și pe Luis și nu știe ce s-a întâmplat în luna lor de miere.

Am dat din cap ca și cum mi-aș fi amintit de cuplul respectiv și de florile pe care le alesesem pentru ei.

— Deci, ce pot face pentru voi? am întrebat cu toată răbdarea de care eram în stare.

— Știi întrebarea aia, dacă ar trebui să alegi numai cinci feluri de mâncare pentru tot restul vieții, care ar fi?

Am dat din cap că da, deși nu-mi pusese nimeni întrebarea asta.

— Ei bine, eu mă tot gândesc la asta. Să alegi florile pentru nuntă e ca și cum ai alege cinci calități pe care le cauți într-o relație, *pentru tot restul vieții*. Cum poți să alegi așa ceva?

— Spune *pentru tot restul vieții* ca și cum căsătoria ar fi o boală incurabilă, a spus Mark.

— Știi ce vreau să spun, a răspuns ea, studiindu-și mâinile.

Ascultam numai pe jumătate conversația lor și mă gândeam la cele cinci feluri de mâncare pe care le-aș fi ales eu. Gogoșile, asta sigur. Trebuia să specific de care, sau puteau să fie asortate? Asortate, am decis, cu accent pe arțar.

Caroline și Mark discutau despre trandafiri roșii și lalele, dragoste versus declarație de dragoste.

— Dar dacă mă iubești și nu-mi spui, de unde să știu? a întrebat ea.

— O, o să știi, a spus Mark ridicând din sprâncene și și-a plimbat degetul pe piciorul ei, de la genunchi până în susul coapsei.

Mi-am întors privirea spre fereastră. Gogoși, pui fript, prăjitură cu brânză și supă-cremă de dovleac, foarte iute. Încă unul. Ar fi trebuit să fie un fruct sau o legumă, dacă era să supraviețuiesc mai mult de un an cu dieta asta, dar nu-mi venea în minte nimic care să-mi placă destul de tare cât să-l mănânc în fiecare zi. Am bătut darabana pe masă și m-am uitat pe geam la cerul neobișnuit de albastru pentru perioada în care eram.

Și în clipa aceea am știut exact care e al cincilea fel și am știut că trebuie să mă plec, pe loc, și să mă duc la Elizabeth. Strugurii erau copți. Numărasem zilele calde de toamnă și acum, cu soarele care intra în unghiuri ascuțite, prăfoase, în camera întunecoasă, am știut că strugurii trebuie să fie gata de cules. Mai știam și că Elizabeth nu-și dăduse încă seama. Nu știam cum de știu toate astea, dar așa era, așa cum auzisem că unele mame și fiice, odată ce au fost legate prin cordonul ombilical, știau, fără să li se spună, dacă cealaltă era bolnavă sau în pericol. M-am ridicat. Caroline și Mark trecuseră mai departe și alegeau între vanilie sălbatică și mușcată, dar îmi scăpase câștigătorul dintre trandafir și lalea.

— De ce te limitezi? am întrebat-o cam aspru. Nu ți-am spus niciodată să te limitezi la un anumit număr de flori pentru buchet.

— Dar cine a mai văzut o mireasă cu un buchet din cincizeci de feluri de flori? a spus ea.

— Atunci dă tu tonul, am spus.

Caroline era genul care vrea să dea tonul modei. Mi-am scos carnețelul și pixul.

— Ia toate cartonașele din cutii și scrie absolut toate calitățile pe care ți le dorești într-o relație. O să adunăm tot ce găsim pe ultima sută de metri. Dar trebuie să renunți să le mai asortezi cu rochiile domnișoarelor de onoare.

— Rochiile sunt galben-verzui, a spus Catherine timid, ca și cum le-ar fi ales anticipând momentul ăsta. Se asortează cu orice.

Urcasem deja pe jumătate până la jumătatea scării. Trebuia să o sun pe Marlena. Putea să le facă și fără mine, repede și profesionist. Aranjamentele ei nu erau frumoase – n-avusese timp să învețe –, dar știa florile și definițiile pe de rost și n-ar fi confundat frunzele de stejar cu frunzele ascuțite de mușcată. Reputația afacerii depindea de conținutul buchetului, nu de meritele artistice ale aranjamentelor, iar în privința conținutului Marlena era fără cusur.

A răspuns imediat și mi-am dat seama că se aștepta s-o sun.

— Vino încoace, am spus.

A mormăit. Am închis fără să-i spun că n-o să mai fiu acolo când ajunge sau că Mark și Caroline erau pe care să aleagă probabil cel mai complex buchet din istoria nunților din San Francisco. Nu avea nici un rost să o sperii.

Am înhățat cheile de la mașină și am coborât treptele câte două deodată.

— Marlena e pe drum încoace, le-am spus celor doi și am trecut pe lângă ei și am ieșit pe ușă.

Am mers pe drumurile de țară cum o făcusem de atâtea ori cu Grant, singură și apoi cu fetița, ultima dată. Când am trecut pe lângă ferma de flori mi-am dus mâna la tâmpla stângă, ca să nu văd casa, turnul de apă sau florile. Îmi făcusem curaj să merg să o văd pe Elizabeth, dar nu suportam gândul că aș putea să-l zăresc pe Grant sau pe fiica mea în aceeași zi.

Peste drum de aleea care mergea spre casa lui Elizabeth, am oprit. A trecut un autobuz de școală, apoi un break plin. Când

n-a mai fost nimeni pe drum am coborât din mașină și am privit în jur.

La prima vedere podgoria era la fel cum mi-o aminteam. Aleea lungă, casa în mijloc, via în rânduri paralele cu drumul. M-am sprijinit de mașină și m-am uitat atent după urmele stricăciunilor pe care le provocasem. Via fusese replantată, pământul ars, arat, iar cenușa dispăruse de mult; până și ciulinii reveniseră în șanț, la fel de înalți și de uscați ca în noaptea în care aprinsesem focul. Numai grosimea butașilor de vie spunea povestea pârjolului: pe parcela din sud-est trunchiurile aveau numai jumătate din grosimea celor de peste drum. Frunzele plantelor tinere erau de un verde mai strălucitor și pe ramuri atârnau vizibil mai mulți ciorchini. M-am întrebat dacă strugurii din vița nouă ajunseseră deja la standardele lui Elizabeth.

Am traversat drumul. Casa părea neschimbată, dar șirul de șoproane dispăruse – arseseră, îmi imaginam, complet. Dispăruse și rulota lui Carlos, dar mă îndoiam că metalul se topise; probabil Carlos își găsise altă slujbă sau se mutase, iar Elizabeth scăpase de rulotă. Fără anexele dărăpănate casa părea mai degrabă o pensiune decât parte dintr-o podgorie activă. Vopseaua albă era strălucitoare și impecabilă, iar pe verandă erau două balansoare roșii de lemn. Prin geamurile cu perdele de dantelă am văzut lumina aprinsă în bucătărie.

M-am oprit pe ultima treaptă și am auzit un sunet moale ca o pală de vânt, urmat de un plescăit ușor. Elizabeth era în grădină. Cu spatele lipit de șipcile de pe perete m-am strecurat pe lângă casă. Elizabeth era în genunchi în pământ, la câțiva pași de mine. Îi intrase pământ între pliurile de piele de deasupra călcâielor, dar când s-a aplecat în față am văzut că avea tălpile curate și roz.

— Încă o dată? a întrebat și a ridicat un cerc de metal cu un mâner de lemn, ros.

M-am îndepărtat de perete ca să văd mai bine. Pe alee, în fața trandafirilor, era o găletușă de metal galvanizat plină pe jumătate cu spumant și irizațiile se reflectau în lichidul gros.

Un bebeluș cu ochii mari se întindea după cercul de metal, ținându-se cu o mână de cădiță. Stătea pe pământ, doar cu un scutec de pânză pe ea, și corpul gol i se clătina, cu burtica rotundă în echilibru precar pe funduleţul înfășat. Elizabeth a întins mâna liberă să o sprijine și, profitând de momentul ei de neatenție, fetița a prins inelul și l-a dus la gură, molfăindu-l cu furie.

— Nu, micuțo, a spus Elizabeth trăgând fără spor de mânerul de lemn, asta e un inel pentru baloane, nu suzetă.

Copilul nu a reacționat. Elizabeth a așteptat puțin și apoi a gâdilat-o pe burta goală până a început să râdă și a dat drumul inelului din gură. Elizabeth a șters-o la gură de săpun, cu degetul.

— Acum uită-te la mine, a spus.

A înmuiat inelul în cădiță și a suflat prin el. Baloanele de săpun au căzut ca o ploaie peste fetiță, lăsând în urmă cercuri ude acolo unde îi cădeau pe piele.

Îi crescuse părul; cârlionții bruni îi ajungeau până la jumătatea urechilor și se încolăceau la ceafă. Pielea prinsese o nuanță mai închisă de crem, de la orele petrecute în grădină, îmi imaginam, și îi dăduseră doi dinți jos, acolo unde, cu luni în urmă, îmi plimbam degetul pe gingia lucioasă. Poate că n-aș fi recunoscut-o dacă n-ar fi fost ochii – ochii rotunzi, adânci, albastru-închis – care s-au întors spre mine și m-au fixat întrebător, la fel ca în dimineața când o lăsasem în coșulețul căptușit cu mușchi.

M-am retras fără zgomot, m-am întors și am fugit la mașină.

5

Așezată pe jos între tufele bătrâne de zeci de ani, am studiat cele câteva flori. Grant tunsese trandafirii. La câțiva milimetri sub fiecare tulpină retezată ieșea câte un mugure gras și roșu,

vârful din care urma să dea o nouă floare. Grant urma să aibă trandafiri, ca în fiecare an, de Ziua Recunoștinței.

După douăzeci și cinci de ani de singurătate, Grant reluase legătura cu Elizabeth. Uluită, venisem direct la ferma de flori, abandonasem mașina pe drum și – pentru că aruncasem de mult cheia – am sărit poarta încuiată. Dar în loc să bat la ușa turnului de apă, mă retrăsesem în grădina de trandafiri. Zâmbetul timid al fiicei mele îmi juca în fața ochilor; îmi simțeam sufletul plin de bucuria ei, ușoară ca bulele de săpun. Era cu Elizabeth și era fericită. Relaxarea cu care interacționau îmi spunea că podgoria era casa ei permanentă și gândul ăsta m-a făcut să simt singurătatea lui Grant la fel de puternic cum simțisem bucuria fiicei mele.

A trecut o oră. Nu-mi revenisem complet după revederea neașteptată a fetiței mele, când am auzit în spatele meu pașii lui Grant. Inima îmi bătea ca în ziua aia, la piața de flori, și mi-am tras genunchii la gură ca să înăbuș zgomotul. Grant și-a aliniat ghetele lângă ale mele și s-a așezat pe pământ lângă mine, cu umărul lipit de al meu. Mi-a pus ceva după ureche și am întins mâna să văd ce e. Un trandafir alb. L-am ținut ridicat și umbra lui cădea peste noi. Am stat multă vreme fără să spunem nimic.

În cele din urmă m-am mișcat și m-am întors spre el. Trecuse mai mult de un an de când îl văzusem ultima oară și părea să fi îmbătrânit mai mult decât era normal. Ridurile îi brăzdau fruntea, dar mirosul puternic de pământ era exact cum mi-l aminteam. M-am dat ușor înapoi până ni s-au atins din nou umerii.

— Povestește-mi, am spus.

— E frumoasă, a spus.

Avea vocea blândă și îngândurată.

— E timidă la început, de obicei. Dar când e pregătită, când se întinde să te prindă de urechi cu mâinile ei grăsuțe, ești în al nouălea cer.

A tăcut puțin, a întins mâna și a rupt o petală din trandafir și a dus-o la buze.

— Îi plac și ei florile, le culege, le miroase, le și mănâncă dacă nu ești atent.

— Serios? am întrebat. Le iubește la fel ca noi?

Grant a dat din cap că da.

— Ar trebui s-o vezi cum zâmbește când înșir numele orhideelor din seră – *oncidium*, *dendrobium*, *bulbophyllum* și *epidendrum* – și o gâdil pe față cu fiecare. Nu m-ar mira dacă primul cuvânt pe care îl spune o să fie *Orchidaceae*.

Mi-am imaginat fața ei rotundă, cu obrajii roșii de la căldura din seră, lipiți de fața lui Grant ca să scape de gâdilatul florilor.

— Încerc să o învăț și știința din spatele plantelor, a spus Grant.

Zâmbetul care i-a apărut pe buze era plin de amintiri.

— Dar deocamdată nu merge prea bine. Adoarme când încep să recit istoria familiei *Betulaceae* sau cum crește mușchiul fără rădăcini.

Mușchiul crește fără rădăcini. Cuvintele mi-au tăiat respirația. Studiasem biologia plantelor o viață întreagă și totuși acest simplu fapt îmi scăpase, iar acum părea să fie singurul pe care ar fi trebuit să-l știu.

— Cum o cheamă? am întrebat.

— Hazel[1]. *Reconciliere*.

Grant trăgea de o rădăcină încăpățânată de meișor, evitându-mi privirea.

— M-am gândit că, într-o zi, o să te aducă înapoi la mine.

Într-adevăr, în clipa asta, ne adusese din nou unul lângă celălalt. Rădăcina a cedat. Grant a urmărit tija uscată de iarbă până la următoarea rădăcină.

— Ești supărat rău? am întrebat.

A durat mult până să răspundă. A ieșit încă o rădăcină din pământ și a tras toată planta, înfășurându-și-o în jurul degetului arătător.

---

1 Alun (engl.). (N. tr.)

— Așa ar trebui.

A tăcut din nou, privind către câmpurile de flori.

— Mi-am repetat furia de o sută de ori de când am descoperit-o pe Hazel. Meriți să auzi ce am de spus.

— Știu, am spus. Dă-i drumul.

M-am uitat la el, dar și-a ferit privirea. Nu voia să-mi spună cuvintele pe care le repetase. Deși avea tot dreptul, nu era furios și nu voia să mă facă să sufăr. Așa era el.

După o vreme a clătinat din cap și a oftat.

— Ai făcut ce trebuia să faci, a spus. Și eu la fel.

Am înțeles din cuvintele lui că ghicisem corect că fiica mea locuia la vie; Grant i-o dăduse lui Elizabeth.

— Mănânci? a întrebat brusc, întorcându-se spre mine.

— Gătești tu? a întrebat.

A dat din cap că da și m-am ridicat.

Am pornit spre turnul de apă, dar Grant m-a luat de mână și m-a condus spre veranda casei principale. L-am lăsat să mă îndrume și atunci abia am observat că ferestrele fuseseră înlocuite și casa zugrăvită.

Era pusă masa în sufragerie; la unul din capetele tăbliei lungi, de lemn lăcuit, erau așezate două ștergare, șervete de pânză împăturite, tacâmuri de argint lustruite și farfurii albe de ceramică fină, cu flori albastre abia vizibile pe margini. M-am așezat și Grant a turnat apă dintr-o carafă în paharul de cristal, după care a dispărut pe ușa batantă care ducea în bucătărie. S-a întors cu un pui întreg fript, pe un platou de argint.

— Gătești așa de mult pentru tine? am întrebat.

— Uneori, a răspuns. Când nu-mi pot lua gândul de la tine. Dar azi am gătit pentru tine. Când te-am văzut sărind gardul am aprins cuptorul.

A tăiat pulpele și mi le-a pus în farfurie, apoi a început să felieze pieptul. A adus din bucătărie un vas cu sos și o tavă lungă cu legume la cuptor: sfeclă, cartofi și ardei în culori vii. În timp ce mă servea cu legume eu am terminat de mâncat primul

copan. Am așezat osul fără strop de carne într-o baltă de sos și Grant s-a așezat și el la masă, vizavi de mine.

Aveam atâtea întrebări de pus! Voiam să-mi descrie fiecare zi trecută de când descoperise fetița în coșulețul căptușit cu mușchi. Voiam să știu ce a simțit când s-a uitat prima dată în ochii fiicei lui, dacă a simțit dragoste sau groază, și cum a ajuns fetița să locuiască cu Elizabeth.

Voiam să-l întreb, dar în schimb am continuat să mănânc puiul, cu disperare, de parcă nu mai stătusem la masă de când îmi gătise el ultima dată. Am mâncat amândouă copanele și aripile și am trecut la piept. În amintirea mea gustul cărnii se amesteca cu gustul lui Grant, cu săruturile lui după ce gătea, cu felul cum mă atingea, numai când i-o ceream eu, în atelier și la toate etajele turnului de apă. Îl părăsisem, pe el, atingerea lui și mâncarea pe care o pregătea el și nimic, absolut nimic nu-i luase locul. Când am ridicat privirea am văzut că se uită la mine cum mănânc, așa cum făcuse de atâtea ori, și mi-am dat seama din privirea lui că nici mie nu-mi luase nimic locul.

Când am terminat de mâncat puiul de pe platoul de argint nu mai era decât o înjghebare de oase. M-am uitat în farfuria lui Grant. Era greu de spus dacă se atinsese de mâncare. Speram că da. Speram că nu hăpăisem eu toată pasărea. Dar când m-a întrebat dacă vreau să văd camera lui Hazel și am încercat să mă ridic, am simțit greutatea cărnii în stomac. L-am lăsat să mă ducă practic pe brațe până sus. A deschis ultima ușă de pe culoarul lung și m-a ajutat să mă așez pe marginea unuia din cele două paturi identice. M-am întins. Mi-a ridicat capul și mi-a pus o pernă sub ceafă. A trecut prin fața unui balansoar și a luat de pe un raft un album îmbrăcat în piele roz.

— Elizabeth i l-a făcut, a spus și l-a deschis.

Pe prima pagină era un desen cu o ramură de alun înflorit, făcut de Catherine. Fusese scos din dosar, tras în plastic transparent și prins în album cu colțare aurii. Sub poză era numele fiicei mele, Hazel Jones-Hastings, scris cu caligrafia elegantă

a lui Elizabeth, și data nașterii, 1 martie, care nu era nicidecum ziua ei. A întors pagina.

Era o fotografie cu Hazel în coșulețul cu mușchi, exact așa cum o lăsasem. Am simțit un gol în stomac și ochii mi s-au umplut de lacrimi când mi-am amintit cât am iubit-o în clipa aia, cât de copleșitoare și paralizantă era iubirea pe care o simțisem. Pe următoarea pagină era Hazel într-un ham de copil, cu capul lipit de obrazul lui Grant și o pălăriuță albă legată sub bărbie. Dormea. Erau două sau trei fotografii din fiecare lună a vieții ei, primul zâmbet și primul dinte și prima mâncare adevărată, toate surprinse cu grijă și dragoste.

Am închis albumul și i l-am dat înapoi lui Grant. Asta era tot ce voiam să știu.

— Asta e camera ei? am întrebat.

— Da, când vine în vizită, a spus. Sâmbăta după-masă, de obicei, sau duminica, după piață.

Și-a plimbat mâna de-a lungul muchiei pătuțului gol și a pus albumul înapoi în raft. Când s-a întins lângă mine i-am simțit corpul fierbinte.

M-am uitat în jur. Desenele cu flori ale lui Catherine, în cărbune, atârnau pe pereți în rame roz de lemn. Ramele se asortau cu mobila roz: pătuțul, balansoarul, o noptieră și o bibliotecă, toate decorate cu margarete albe făcute cu șablon.

— Casa arată bine, am spus. Ai făcut multe într-un an.

Grant a scuturat din cap.

— Un an jumate, a spus. Am început a doua zi după ce ți-am arătat atelierul mamei. În serile când lucrai până târziu veneam repede acasă să cojesc tapetul, să lustruiesc podelele. Voiam să fie surpriză. Speram că într-o zi o să locuim aici împreună.

Plecasem fără să spun adio, fără măcar să-i spun că sunt însărcinată. Și în tot timpul ăsta el îmi construia o casă, neștiind dacă mă mai întorc și când.

— Îmi pare rău, am spus.

În tăcerea care a urmat mi-am amintit de primele luni de sarcină, când dormeam pentru a doua oară în Piața McKinley,

murdară, cu grețuri și neîngrijită. Nu era un gând plăcut. Fusesem în stare de șoc, în așa măsură, că îmi dispăruseră și frica, și orice instinct de autoconservare.

— Și mie îmi pare rău, a spus Grant.

M-am dezlipit de el și l-am privit în ochi. Vorbea despre fiica noastră, în camera ei goală.

— Ai dat-o? am întrebat.

Nu era o acuzație și, de data asta, tonul vocii reflecta exact ce voiam să spun, că mă ardea curiozitatea, nu-l învinuiam de nimic.

A încuviințat din cap.

— N-am vrut. Am iubit-o din clipa în care am văzut-o. Am iubit-o atât de mult, că toată luna martie am uitat să mai mănânc, să dorm sau să-mi îngrijesc florile.

Deci și pentru el fusese la fel, mi-am spus; prea mult.

S-a întors spre mine și corpul lui solid era înghesuit între mine și perete. A continuat să vorbească, privind peste mine.

— Mi-am dorit foarte mult s-o fac fericită, a spus, dar făceam întruna greșeli. Îi dădeam prea mult de mâncare sau uitam să-i schimb scutecele sau o lăsam prea mult în soare când munceam. Nu plângea niciodată, dar sentimentul de vină nu mă lăsa să dorm. Îmi spuneam că o dezamăgesc, și nu numai pe ea, ci și pe tine. Nu puteam să fiu tatăl care aș fi vrut să fiu. Nu singur, nu fără tine. Și mă temeam, chiar când i-am pus numele, că nu te mai întorci.

A ridicat mâna și și-a trecut-o prin părul meu. Și-a lipit obrazul de creștetul meu și am simțit cum mă gâdilă cu barba nerasă.

— Am dus-o la Elizabeth, a spus. Altă soluție nu aveam. Când am apărut la ușa ei cu copilul în coș a început să plângă și ne-a poftit în bucătărie. N-am mai ieșit din casa ei două săptămâni, iar când am plecat copilul a rămas acolo. Hazel a zâmbit prima oară în brațele lui Elizabeth; nu suportam ideea să le despart.

Grant m-a luat în brațe și și-a lipit fața de urechea mea.

— Poate că a fost doar o scuză ca s-o abandonez, a șoptit. Dar nu mă descurcam.

Am băgat o mână pe sub pieptul lui. Când m-a strâns în brațe l-am strâns și eu.

— Știu, am spus.

Nici eu nu m-am descurcat și nu a fost nevoie s-o spun, Grant știa deja. Ne-am ținut unul de altul de parcă ne înecam, fără să încercăm vreunul să ajungem la mal, și am stat așa multă vreme, fără să vorbim, abia respirând.

— I-ai spus lui Elizabeth despre mine? am întrebat.

A dat din cap că da.

— Voia să știe tot. Credea că pot să-i povestesc fiecare clipă din fiecare zi din viața ta de la momentul când te-a văzut ultima dată la tribunal și era tot mai frustrată când vedea că nu pot.

Mi-a povestit cum a stat la masa lui Elizabeth, în timp ce mâncarea se cocea în cuptor, iar Hazel adormise în brațele lui. *De ce n-ai întrebat-o?* spunea Elizabeth când Grant nu știa să-i zică ce făcusem la aniversarea de șaisprezece ani, sau dacă făcusem liceul, sau ce-mi plăcea să mănânc la micul dejun.

— A râs când i-am spus că nu-ți plac crinii și mi-a spus că nici cactușii nu-ți sunt prea dragi.

Mi-am ridicat capul de pe pieptul lui ca să-l privesc. Gura i se arcuise într-un zâmbet ușor și am înțeles că aflase toată povestea.

— Ți-a spus tot? am întrebat.

Grant a încuviințat din cap. Mi-am lăsat capul jos din nou și următoarele cuvinte le-am rostit înăbușite în pieptul lui.

— Chiar și despre foc?

A dat din nou din cap, îi simțeam bărbia în frunte. Am tăcut amândoi minute bune. În cele din urmă am pus întrebarea pe care o țineam în mine de atâta vreme.

— Cum se face că n-ai știut adevărul?

Grant n-a răspuns pe loc. Iar când a răspuns, cuvintele au venit însoțite de un oftat prelung.

— Mama e moartă.

Am luat cuvintele drept un semnal că nu trebuie să mai pun întrebări și am tăcut. Dar, după o vreme, a continuat:

— E prea târziu s-o mai întreb, dar cred că era sigură că ea pusese focul. Deja aproape că nu mă mai recunoștea. Uita să mănânce, refuza să-și ia medicamentele. În noaptea incendiului am găsit-o în atelierul ei, privind pe geam cum arde via. Lacrimile îi curgeau pe obraji. A început să tușească spasmodic, apoi s-a înecat, ca și cum i se umpluseră plămânii de fum. M-am dus la ea și am luat-o în brațe. Părea așa de mică! Probabil că eu crescusem cu jumătate de metru de când mă ținuse în brațe ultima oară. Între sughițuri de plâns mormăia aceleași cuvinte, iar și iar: *Nu asta am vrut*.

Mi-am imaginat cerul vinețiu, siluetele lui Catherine și Grant în fereastră și am simțit cum revine disperarea pe care o simțisem în timpul incendiului. Catherine o simțise și ea. În clipa aia fuseserăm la fel, distruse fiecare de propria noastră înțelegere limitată a realității.

— Și după aia? am întrebat.

— Un an de zile și-a petrecut timpul desenând zambile; în creion, în cărbune, în cerneală, în acuarelă. În cele din urmă a începul să picteze pe orice, de la pânze uriașe la timbre minuscule, tulpini înalte cu sute de flori mici și mov. Toate pentru mine, spunea. Nici una nu era destul de bună pentru Elizabeth. Și în fiecare zi mai făcea o încercare.

Zambilă. *Te rog să mă ierți*. Mi-am amintit borcanele de vopsea mov de pe raftul de sus din atelierul lui Catherine.

— A fost un an bun, a spus Grant. Unul din cei mai buni pe care i-am trăit împreună. Își lua doctoriile, încerca să mănânce. De câte ori treceam pe sub fereastra ei spartă îmi striga că mă iubește. Încă mă mai uit în sus uneori când trec prin fața casei și mă aștept să o văd acolo.

Catherine nu-l părăsise pe Grant nici o clipă, nici în timpul bolii. Singură și fără sprijin, reușise ceea ce nici eu, nici Grant

nu fuseserăm în stare să facem: să crească un copil. Respectul pe care l-am simțit atunci pentru ea a fost profund și neașteptat. M-am uitat la Grant, să văd dacă l-a simțit și el. Privea desenele mamei lui, cu ochii plini de lacrimi.

— Te-a iubit, am spus.

Și-a atins buza de sus cu vârful limbii.

— Știu.

Vocea lui trăda surpriza și nu știam dacă era surprins că mama lui îl iubise atât de mult, sau era surprins că în sfârșit înțelesese profunzimea sentimentelor ei. Nu fusese nici pe departe o mamă perfectă. Dar Grant, acum adult, era puternic, iubitor și ferma lui mergea bine. Uneori era chiar fericit. Nimeni nu putea spune că nu-l crescuse bine, sau destul de bine, cel puțin. Am simțit un val de recunoștință față de femeia pe care n-aveam să o cunosc niciodată, dar care îl făcuse pe bărbatul pe care îl iubeam.

— Cum a murit? am întrebat.

— Într-o zi nu s-a mai ridicat din pat. Când m-am dus la ea nu mai respira. Alcool combinat cu medicamente, asta au spus doctorii. Știa că nu are voie să bea, dar deseori lua pe furiș câte o sticlă în dormitor. Organismul a cedat.

— Îmi pare rău.

Chiar îmi părea. Îmi părea rău pentru Grant și îmi părea rău că nu mai puteam să o cunosc. Și pentru că Hazel nu avea să-și cunoască niciodată bunica.

L-am strâns în brațe încă o dată. Mi-am retras brațul ușor, l-am sărutat pe frunte și m-am ridicat.

— Ai fost bun cu Hazel, am spus, cu vocea nesigură. Ai fost așa de bun. Mulțumesc.

Am trecut peste el și m-am dat jos din pat.

— Nu pleca, a spus. Rămâi aici cu mine. Te rog. Promit să-ți gătesc în fiecare seară.

M-am uitat la desenele de pe perete: brândușe, primule și margarete, flori potrivite pentru o fetiță. Nu puteam să mă uit

la Grant, nu puteam să mă gândesc la mâncarea gătită de el. O singură dată dacă mă uitam în ochii lui sau simțeam mirosul de mâncare din cuptor, și mi-ar fi fost imposibil să plec.

— Trebuie să plec, am spus. Te rog, nu-mi cere să rămân. Țin prea mult la fiica mea ca să mă amestec în viața ei acum, când e fericită, îngrijită și iubită.

Grant s-a ridicat. Mi-a pus brațele în jurul taliei și m-a tras la el.

— Dar nu e cu mama ei, a spus. Nimic nu poate compensa asta.

Am oftat. Vorbele lui nu erau încărcate de vină, forțate sau menite să mă convingă.

Erau adevărate.

Am coborât scările și Grant era imediat în spatele meu. În sufragerie a trecut în fața mea și a deschis ușa de la intrare. Am ieșit repede.

— Vino de Ziua Recunoștinței, a spus. O să avem trandafiri.

Am pornit spre drum, cu pași lenți și grei. Cu toate că refuzasem invitația lui Grant să rămân, nu voiam, de fapt, să plec. După ce auzisem râsul fiicei mele, o văzusem pe Elizabeth în rolul de mamă, din nou – cu aceeași voce blândă și fermă pe care mi-o aminteam –, nu-mi venea să plec. Nu voiam să fac drumul înapoi în oraș și să mă retrag în camera albastră. Mai mult decât orice, mi-am dat seama cu surprindere, nu voiam să fiu singură.

Am așteptat să aud cum se închide ușa. Și atunci am cotit și am intrat în prima seră.

Aveam nevoie de flori.

6

Am făcut drumul scurt până acasă la Elizabeth cu buchetul adunat din sera lui Grant săltându-mi pe genunchi.

La intrarea în podgorie am parcat și am alergat restul drumului. La fereastra din bucătărie se vedea lumina blândă, portocalie. Era aproape de sfârșitul lui octombrie și mă așteptam să o găsesc pe Elizabeth deja la degustat, în vie, cu Hazel după ea, dar acum părea că abia terminau cina. Mă întrebam cum reușea să se ocupe și de vie, și de un copil atât de mic și dacă recolta va avea de suferit. Nu o vedeam acceptând una ca asta.

Pe verandă m-am oprit și m-am uitat înăuntru prin fereastră. Hazel stătea la masa din bucătărie, într-un scăunel înalt. De când o văzusem în grădină fusese spălată și schimbată. Părul ud, mai închis la culoare și mai cârlionțat, era pieptănat cu cărare într-o parte și prins la spate cu o agrafă. Avea la gât o bavețică verde, lucioasă, stropită cu ceva alb și cremos și se lingea pe degete. Elizabeth era cu spatele la mine, la chiuvetă, spăla vasele. Când am auzit că a închis robinetul m-am retras lângă ușă.

Mi-am cufundat fața în buchetul pe care îl făcusem. Avea micsandre și nu-mă-uita și crengi de alun. Mai erau trandafiri albi și roz, iarbă-mare și brebenoc, primule și mulți, mulți clopoței. Între tulpinile legate strâns băgasem mușchi catifelat, abia vizibil, și presărasem peste tot buchetul petale mov și albe din salvia mexicană a lui Grant. Buchetul era enorm, dar nu era nici pe departe suficient. Am tras adânc aer în piept și am bătut la ușă.

În câteva clipe Elizabeth a traversat camera și a deschis larg ușa. O ținea în brațe pe Hazel, care stătea cu obrazul lipit de umărul ei. I-am întins florile.

Pe fața lui Elizabeth a apărut un zâmbet. Se citea recunoaștere și bucurie, dar nu surpriză, așa cum mă așteptasem. M-a studiat din cap până în picioare și m-am simțit ca o fiică întoarsă din tabăra de vară la mama care își făcuse griji fără motiv. Doar că în loc de tabără trecuse o întreagă perioadă în care fusesem adolescentă, ajunsesem la majorat, locuisem pe stradă și făcusem un copil singură și nu puteam spune pe drept cuvânt că îngrijorarea lui Elizabeth nu avea temei. Dar acum

timpul trecut de când plecasem din casa ei părea scurt și îndepărtat.

A deschis ușa de plasă, s-a întins peste buchet și și-a pus brațul pe după gâtul meu. M-am sprijinit de umărul ei și am rămas așa, într-o îmbrățișare stingheră, până când Hazel a început să-i alunece din brațe. A prins-o mai bine și atunci eu m-am tras în spate, să mă uit la ele. Hazel își ascunsese fața; Elizabeth își ștergea lacrimile din colțul ochilor.

— Victoria, a spus.

Și-a pus mâna peste degetele mele; țineam buchetul împreună. În cele din urmă l-a luat.

— Mi-a fost dor de tine. Vino, stai jos, a spus. Ai mâncat? Mai e supă de linte și am făcut azi înghețată de vanilie.

— Am mâncat, am spus. Dar vreau niște înghețată.

Hazel a ridicat capul din umărul lui Elizabeth și a bătut din palme.

— Tu ai primit deja, micuțo, a spus Elizabeth, a sărutat-o pe creștet și a intrat în bucătărie.

A pus-o jos pe podea, iar Hazel a prins-o de spatele picioarelor. Elizabeth s-a aplecat de la frigider la bufet fără să facă nici un pas și a reușit să ia un vas de metal cu înghețată, un castron și o lingură.

— Hopa sus, a spus după ce a umplut castronul.

Hazel s-a întins și Elizabeth s-a aplecat să o ridice cu o singură mână.

— Hai să stăm la masă cu mama ta.

Inima a început să-mi bată nebunește la cuvintele ei atât de firești, dar Hazel, bineînțeles, nici n-a tresărit.

M-am spălat pe mâini la chiuvetă și m-am așezat. Elizabeth a întors scaunul de copil cu fața la mine, dar când s-a aplecat să o pună în el Hazel a început să țipe și s-a agățat de gâtul ei.

— *Nu, mersi, tanti Elizabeth*, a spus cu calm, întrerupând țipetele. A dat la o parte scaunul de copil și a tras unul obișnuit, pe care s-a așezat cu Hazel lipită de pieptul ei.

— O să se obișnuiască cu tine, a spus. Îi trebuie câteva minute.

— Mi-a spus Grant.

— L-ai văzut pe Grant?

Am dat din cap.

— De la el vin. Am trecut întâi pe aici, dar când te-am văzut cu Hazel în grădină am fost așa de surprinsă, că am fugit.

— Mă bucur că te-ai întors, a spus.

— Și eu.

Elizabeth a împins castronul de înghețată spre mine și privirile ni s-au întâlnit. Venisem înapoi. Poate că totuși nu era prea târziu.

Am luat o lingură de înghețată rece și cremoasă. Când am ridicat privirea Hazel se întorsese. Se uita la mine timid, cu buzele subțiri întredeschise. Am luat încă o lingură din castron, am ridicat-o încet spre gură, dar chiar înainte să ajungă la buze am întors-o către ea. A înghițit, a zâmbit și și-a ascuns fața în pieptul lui Elizabeth. Apoi a ridicat ochii și a deschis gura din nou. Am luat încă puțin în lingură și i-am dat-o.

Elizabeth își muta privirea de la fetiță la mine.

— Cum ți-a mers? a întrebat.

— Bine, am spus, evitându-i privirea.

A scuturat din cap.

— Nici gând. Vreau să știu *exact* cum ți-a mers din clipa în care te-am văzut ultima dată, la tribunal. Vreau să știu tot, începând cu unde te-ai dus când ai fugit din sală.

— N-am ajuns departe. Meredith m-a prins și m-a dus la un centru de plasament, cum spusese.

— A fost cumplit? a întrebat Elizabeth.

I se citea groaza în ochi și știam că așteaptă să-i confirm cele mai negre coșmaruri despre viața mea în ultimii zece ani.

— Pentru celelalte fete de la centru, am spus cu un zâmbet pieziș, amintindu-mi ce fel de adolescentă fusesem și cât rău făcusem. Pentru mine a fost cumplit doar pentru că nu eram aici, cu tine.

Ochii i s-au umplut de lacrimi. În poala ei, Hazel lovea nerăbdătoare cu pumnii în masă. I-am mai dat înghețată și a întins mânuțele, de parcă voia s-o iau în brațe. M-am uitat la Elizabeth. A dat din cap în semn de încurajare.

— Ia-o.

Cu mâinile tremurând, am apucat-o pe Hazel de subsuori, am ridicat-o și am așezat-o la mine în brațe. Era mai grea decât mă așteptam. Când am pus-o pe genunchii mei s-a foit cu fundul în burta mea și și-a băgat capul sub bărbia mea. Mi-am cufundat fața în părul ei. Mirosea ca Elizabeth, a ulei de gătit, scorțișoară și săpun de citrice. Am inhalat adânc și am strâns-o în brațe.

Hazel a întins mâna spre castron și a luat înghețată topită cu degetele. Elizabeth și cu mine am privit-o cum mănâncă și cum îi curge înghețata pe rochița de in, fără bavețică. Când se concentra avea fruntea serioasă, ca taică-său.

— Unde stai? a întrebat Elizabeth.

— Am un apartament. Și o afacere. Fac aranjamente de flori pentru nunți, aniversări, chestii din astea.

— Grant spune că ești grozavă. Mi-a zis că femeile care vor să cumpere flori de la tine fac coadă până pe trotuar.

Am ridicat din umeri.

— Tot ce știu, am spus, am învățat aici.

M-am uitat în jur, amintindu-mi după-amiaza în care Elizabeth tăiase pe din două un crin pe un tocător, chiar la masa asta. Totul era exact cum îmi aminteam – masa și scaunele, blatul curat al bufetului și chiuveta albă și adâncă de ceramică. Singurul lucru nou era o pictură cât o cutie de chibrituri, o zambilă mov care înota într-o ramă de sticlă albastră așezată pe pervaz lângă șirul de sticle albastre.

— De la Catherine? am întrebat arătând din cap spre pictură.

Elizabeth a clătinat din cap.

— De la Grant. Catherine a murit înainte să picteze o zambilă care să-i placă suficient de mult cât să mi-o dea mie. Dar asta era preferata lui Grant și a vrut să mi-o aducă.

— E superbă.

Elizabeth a încuviințat.

— Îmi place enorm.

S-a ridicat și a adus-o la masă, așezând-o între noi. Am studiat cu atenție cum se adunau florile în jurul tulpinii, iar petalele ascuțite se potriveau una lângă cealaltă ca piesele unui puzzle. Ceva din configurația petalelor mă făcea să cred că iertarea ar trebui să vină de la sine, dar în familia asta nu se întâmplase așa. M-am gândit la zecile de ani în care lucrurile au fost înțelese greșit, de la trandafirii galbeni la foc, la încercările zădărnicite de a ierta și de a găsi iertarea.

— S-au schimbat lucrurile, a spus Elizabeth, ca și cum mi-ar fi citit gândurile. După atâția ani, Grant și cu mine suntem din nou o familie. Sper că te-ai întors ca să faci parte din ea. Ne-a fost tuturor dor de tine, nu-i așa, Hazel?

Hazel își concentrase acum atenția pe castron. L-a întors cu fundul în sus, l-a ridicat din nou și a studiat urma rotundă de înghețată topită de pe masă. A început să o întindă cu degetul, creând forme dulci și abstracte pe lemnul mesei.

Elizabeth și-a apropiat ușor mâna de a mea. Îmi oferea mâna și, astfel, o cale de întoarcere spre familie, o familie în care eram iubită ca fiică, parteneră și mamă. I-am strâns mâna. Hazel a pus și ea mânuța, lipicioasă și caldă, peste ale noastre.

Dar în ciuda iertării evidente din cuvintele lui Elizabeth eu mai aveam o nelămurire.

— Ce s-a întâmplat cu via? am întrebat.

Groaza cu care așteptam răspunsul era exact groaza din vocea lui Elizabeth când m-a întrebat de adolescența mea în centrele de plasament. Amândouă ne închipuiserăm ce era mai rău.

— Am plantat la loc. S-a pierdut mult, dar totul părea nesemnificativ pe lângă pierderea ta. Ani de zile noii butuci au fost plăpânzi, iar buruienile multe. Nu ieșeam din casă decât toamna, să gust strugurii, și asta numai de gura lui Carlos, care practic îmi dărâma ușa în fiecare seară.

Rulota dispăruse. Și Carlos la fel.

— S-a mutat înapoi în Mexic acum un an, după ce a plecat Perla la facultate, a explicat Elizabeth. Părinții lui erau bătrâni și bolnavi. Eu reușisem să-mi revin și să-mi îngrijesc via. Nu mai aveam nevoie de el.

Așadar durerea pierderii fiicei mele ar fi devenit mai ușor de suportat, dacă aș fi așteptat destul. Dar zece ani e vreme multă. Mi-am băgat nasul în cârlionții lui Hazel și am inspirat mirosul ei dulce.

— Strugurii trebuie să fie aproape gata, am spus.

— Probabil. N-am mai verificat de trei zile. E mai greu acum – a spus arătând din cap spre Hazel –, dar merită.

— Vrei să te ajut? am întrebat arătând spre vie.

Elizabeth a zâmbit.

— Da, a spus. Hai să mergem.

A luat un șervet umed de pe sârmă și a șters-o pe Hazel, care se foia, pe față și pe mânuțe.

Am ieșit și ne-am urcat în tractor. Elizabeth prima și apoi eu, după ce i-am dat-o pe Hazel. Hazel stătea în poala lui Elizabeth, cu mâinile întinse spre volan, dar când a pornit motorul s-a întors și și-a îngropat fața în pieptul ei, cu urechea la subraț, ca să acopere zgomotul. Ne-am hurducăit pe lângă locul unde fusese rulota și am urcat panta spre porțiunea unde găsisem strugurele copt în anul în care am provocat incendiul. Elizabeth a oprit motorul.

În vie era liniște. Hazel și-a ridicat capul și privea peste vie, spre casă. Urmărea cu ochii somnoroși linia acoperișului, spre ferestrele de la etaj. Când s-a întors spre mine a tresărit speriată, ca și cum uitase că sunt și eu acolo, după care a zâmbit, încet, timid, radios. S-a întins spre mine și a chițăit fericită, iar sunetul ascuțit mi-a fisurat platoșa inimii de parcă ar fi fost un pahar de cristal.

Am luat-o în brațe. Ne-am dat jos din tractor și ne-am ghemuit între butucii de vie. Hazel și-a lipit fața de un ciorchine

și am făcut și eu la fel. Am cules o boabă, i-am crăpat pielița cu dinții și i-am dat o bucățică lui Hazel. Fusese învățată deja. Am mestecat împreună coaja și am plimbat prin gură pulpa moale.

Am zâmbit. 75/7. Strugurii erau copți.

7

Mi-am pus cutia albastră în bibliotecă, în spațiul gol de lângă cea portocalie, a lui Grant. Cutiile acoperite cu pânză intrau la fix între un manual de botanică și o antologie de poezie, în spațiul pe care îl ocupaseră când Grant și cu mine locuiam împreună în turnul de apă, cu un an în urmă.

Era Ziua Recunoștinței. Îl ajutasem pe Grant toată dimineața – tăiasem legume, pasasem cartofi și aranjasem trandafirii de pus pe masă. Elizabeth trebuia să sosească din clipă în clipă. Și Hazel cu ea. Grant voia ca totul să fie perfect. Îl lăsasem în bucătărie patrulând pe lângă oala cu sos și verificând temperatura cuptorului atât de des, încât nu mai rămăsese înăuntru nici un pic de aer fierbinte. Curcanul nu mai avea cum să fie gata decât seara târziu, dar pentru mine nu conta. Nu plecam nicăieri.

Nu părăsisem via decât de două ori din seara în care gustasem strugurii cu fiica mea, o dată ca s-o ajut pe Marlena cu o nuntă de cinci sute de invitați – cea mai mare comandă a noastră – și a doua oară ca să-mi strâng lucrurile. După ce mi-am golit apartamentul, m-am dus la Cămin, am bătut la ușă și am spus că ofer chirie gratis în schimbul serviciilor de asistent la aranjatul de flori. S-au oferit două fete și le-am angajat pe loc, după care le-am dus cu mașina la apartament. Marlena aștepta îngrijorată și am urmărit-o când le-a arătat fetelor casa și apoi le-a prezentat agenda cu programări. Ascultau descrierea numeroaselor responsabilități pe care urmau să le aibă fără să spună nimic. M-am pregătit să plec, încrezătoare că nu vor

avea nevoie de mine în viitorul apropiat, dar Marlena m-a tras deoparte, cu o privire disperată.

— Dar nu știu nimic despre flori, a șoptit.

— Nici tu nu știai, am răspuns, dar nu părea pe deplin liniștită.

I-am promis că mă întorc repede. Dar mai aveam nevoie de puțin timp.

În timp ce căram sacul verde și greu al lui Grant până sus, m-am gândit la promisiunea pe care i-o făcusem Marlenei. Iubeam afacerea și mai ales expresia de pe chipul mireselor când le dădeam hârtia legată cu fundă, cu florile pentru nuntă, iubeam și bilețelele de mulțumire care veneau în fiecare zi în poștă. Construiam ceva, Marlena și cu mine. Bethany și Ray ne angajaseră deja pentru prima, a cincea și a zecea aniversare a nunții. Bethany considera că mie mi se datorează împlinirea pe care o găsise în relația cu Ray; iar eu consideram că ei i se datorează succesul crescând al afacerii mele. Nu aveam de gând să o dezamăgesc pe Bethany, și nici pe Marlena.

Într-o zi va fi posibil să am și firmă, și familie, îmi spuneam. O să fac naveta în oraș dimineața și o să mă întorc la timp pentru cină, ca orice mamă care muncește. O s-o iau pe Hazel de la Elizabeth și o s-o pun în scăunelul de mașină, o să ne întoarcem la ferma de flori și o să ne așezăm împreună la masa lungă din bucătărie. Grant o să ne aștepte cu cina gata și o să tăiem mâncarea lui Hazel în bucățele mici și o să vorbim despre cum ne-a mers în ziua aia și o să ne minunăm cum ne crește afacerea, cum ne crește fiica și cum ne crește dragostea. În zilele libere o s-o ducem pe Hazel la plajă, iar Grant o s-o care pe umeri până o să fie destul de mare să meargă singură printre valuri, iar urmele pașilor ei în nisip vor fi tot mai mari de la lună la lună.

Într-o bună zi o să fiu în stare să fac toate astea.

Dar nu încă.

Deocamdată, știam foarte bine, trebuia să fac totul să revin între ai mei. Marlena era îngrijorată, dar înțelegea. Aveam în

față o sarcină dificilă. Aveam nevoie de dragostea lui Grant și a lui Elizabeth, trebuia să o accept și să câștig dragostea fiicei mele. Și nu trebuia să-i mai părăsesc niciodată, orice s-ar întâmpla.

Gândul mă umplea de bucurie și de groază în același timp.

Mai trăisem cu Grant și nu-mi reușise. Trăisem cu Elizabeth; trăisem cu Hazel. Și niciodată nu-mi reușise.

De data asta, mi-am spus, privind în jur la vechiul dormitor al lui Grant, avea să fie altfel. De data asta aveam de gând să o iau încet, cu pași mici, și să fac parte din familia noastră neconvențională într-un mod căruia știam că-i pot face față. Din experiența alăptatului învățasem cât e de periculos să te arunci cu capul înainte și să riști un eșec total. De asta hotărâsem ca de acum înainte să locuiesc în turnul de apă singură. Hazel urma să rămână cu Elizabeth, dar să vină în vizită tot mai des și pentru perioade tot mai lungi. Pe măsură ce fricile mele se transformau în încredere – încredere în familia mea, dar mai ales în mine însămi –, urma să mă mut în casă cu Grant și să o luăm pe Hazel să locuiască cu noi. La un kilometru distanță, Elizabeth avea să fie sprijinul nostru. Iar Grant îmi promisese că turnul de apă va fi mereu al meu, de câte ori am nevoie de o scurtă evadare, de un moment de singurătate. Nu-mi trebuia nimic mai mult.

Am deschis sacul și am început să-mi scot lucrurile. Am pus blugii și tricourile în teancuri prin colțuri, am atârnat bluzele și curelele de niște cuie ruginite din perete. Afară s-a auzit scârțâitul porții ruginite. M-am dus la fereastră și m-am uitat la Elizabeth cum intră împingând căruciorul și apoi se întoarce să tragă zăvorul. Pantofiorii de piele lăcuită ai lui Hazel ieșeau de sub copertina de pânză, trasă mult în jos să o ferească de soare.

Mi-am găsit în sacul de voiaj singura rochie și am scuturat-o puțin. M-am dezbrăcat repede și mi-am tras-o pe cap. Era o rochie neagră de bumbac, cu nasturi în față și cu o curea îngustă îmbrăcată în același material. M-am încălțat cu balerinii

roșu-închis și mi-am pus la gât colierul de cristale pe care mi-l dăduse Elizabeth, cel de care îi plăcea lui Hazel să tragă.

Mi-am pieptănat părul scurt cu degetele și m-am întors la fereastră. Elizabeth ajunsese la treptele de la verandă. A pus piedica și a ridicat acoperișul căruciorului. Hazel și-a mijit ochii de la soare. A ridicat privirea spre turnul de apă și i-am făcut cu mâna de la fereastra de la al treilea nivel. A zâmbit și a întins mânuțele, de parcă ar fi vrut să o scot din cărucior.

Elizabeth a văzut-o cu mânuțele întinse și s-a aplecat s-o ridice. Cu fetița sprijinită pe un șold s-a aplecat și a scos ceva din coșul de sub cărucior și l-a ridicat să-l văd și eu.

Era un rucsăcel în formă de gărgăriță. În el, știam bine, erau pijamaua lui Hazel, scutecele și un schimb de haine. Expresia lui Elizabeth era voioasă și hotărât curajoasă; știam că și a mea e la fel. Mă uitam la fiica mea și simțeam o iubire de care nu mă crezusem capabilă și mi-am amintit ce-mi spusese Grant în ziua în care mi-am făcut apariția în grădina lui de trandafiri. Dacă era adevărat că mușchiul nu are rădăcini și că dragostea de mamă putea să apară spontan, din nimic, poate că greșisem considerându-mă nepotrivită să-mi cresc fiica. Poate că cineva care niciodată nu se legase de nimeni, nu fusese dorit și nici iubit putea dărui iubire la fel ca toți ceilalți.

În seara asta fiica mea urma să rămână pentru prima dată la noi. Urma să-i citim și s-o legănăm în balansoarul ei. După care aveam să încercăm să dormim. Poate că o să fie speriată și poate că o să mă simt copleșită, dar o să încercăm din nou săptămâna următoare și apoi peste încă o săptămână. În timp o să ajungem să ne cunoaștem și o să învăț s-o iubesc cum își iubește o mamă fiica, imperfect și fără rădăcini.

Dicționarul de flori al Victoriei

A

Albăstrea (*Centaurea cyanus*) – Vocația celibatului
Aglică (*Primula veris*) – Melancolie
Alisum (*Lobularia maritima*) – Valoare dincolo de frumusețe
Aloe (*Aloe vera*) – Jale
Alun (*Corylus*) – Reconciliere
Alun vrăjit (*Hamamelis*) – O vrajă
Amarant (*Amarantus caudatus*) – Fără speranță dar nu neajutorat
Amaryllis (*Hippeastrum*) – Mândrie
Ananas (*Ananas comosus*) – Ești perfect
Anemonă (*Anemone*) – Abandon
Angelică (*Angelica pachycarpa*) – Inspirație
Arbore de Iudeea (*Cercis*) – Trădare
Arțar chinezesc (*Abutilon*) – Meditație
Azalee (*Rhododendron*) – Pasiune fragilă și efemeră

B

Barba-popii (*Spiraea*) – Victorie
Begonie (*Begonia*) – Ai grijă!
Bougainvillea (*Bougainvillea spectabilis*) – Pasiune
Bouvardia (*Bouvardia*) – Entuziasm
Brândușă (*Crocus*) – Bucuria tinereții
Brebenoc (*Vinca minor*) – Tandră aducere-aminte
Bujor (*Paeonia*) – Furie
Busuioc (*Ocimum basilicum*) – Ură

C

Cactus (*Opuntia*) – Dragoste arzătoare
Calapăr (*Tanacetum*) – Îți declar război
Cală (*Zantedeschis aetiopica*) – Modestie
Camelie (*Camellia*) – Soarta mea e în mâinile tale
Campanulă (*Campanula*) – Aspirație
Capra nemțească (*Caltha palustris*) – Drag de bogății
Caprifoi (*Lonicera*) – Devotament
Cartof (*Solanum tuberosum*) – Bunăvoință
Castană (*Castanea sativa*) – Fă-mi dreptate
Căldăruși (*Aquilegia*) – Abandon
Călțunaș (*Tropaeolum majus*) – Patriotism
Căpșună (*Fragaria*) – Perfecțiune
Cârciumăreasă (*Zinnia*) – Îți deplâng absența
Cerceluș (*Fuchsia*) – Iubire modestă
Chica-voinicului (*Nigella damascena*) – Perplexitate
Chiparos (*Cupressus*) – Doliu
Ciclamă (*Cyclamen*) – Speranță timidă
Cicoare (*Cichorium intybus*) – Frugalitate
Cimbru (*Thymus*) – Activitate
Cireș, floare (*Prunus cerasus*) – Efemeritate
Ciubotica-cucului (*Primula*) – Încredere
Ciuline (*Cirsium*) – Mizantropie
Clematită (*Clematis*) – Sărăcie
Clopoțel (*Hyacinthoides non-scripta*) – Constanță
Clopoțel chinezesc (*Campanula medium*) – Recunoștință
Coacăză (*Ribes*) – Încruntarea ta mă omoară
Coada-șoricelului (*Achillea millefolium*) – Leac pentru o inimă frântă
Condurul-doamnei (*Cypripedium*) – Frumusețe capricioasă
Coriandru (*Coriandrum sativum*) – Valoare ascunsă
Crăiță (*Calendula*) – Necaz
Creasta cocoșului (*Celosia*) – Afectare
Crețușcă (*Filipendula ulmaria*) – Inutilitate
Crin (*Lilum*) – Grandoare

Crin african (*Agapanthus*) – Scrisoare de dragoste
Crin de zi (*Hemerocallis*) – Cochetărie
Crin incaș (*Alstroemeria*) – Devotament
Crizantemă (*Chrysanthemum*) – Adevăr

D

Dafin (*Laurus nobilis*) – Glorie și izbândă
Dafin, frunză (*Laurus nobilis*) – Nu mă schimb decât în moarte
Dalie (*Dahlia*) – Demnitate
Digitariță (*Digitalis purpurea*) – Nesinceritate
Dracena (*Dracaena*) – Ești aproape de o capcană

E

Echinaceea (*Echinaceea purpurea*) – Putere și sănătate
Erica (*Erica*) – Solitudine
Eucalipt (*Eucalyptus*) – Protecție

F

Fenicul (*Foeniculum vulgare*) – Forță
Ferigă (*Polypodiophyta*) – Sinceritate
Floarea-episcopului (*Ammi majus*) – Fantezie
Floarea-miresei (*Gypsophila paniculata*) – Iubire eternă
Floarea-pasiunii (*Passiflora*) – Credință
Floarea-scoică (*Moluccella laevis*) – Noroc
Floarea-soarelui (*Helianthus annuus*) – Bogății iluzorii
Floare-de-ceară (*Hoya*) – Bănuială
Floare-de-colț (*Leontopodium alpinum*) – Curaj nobil
Floare-de-gheață (*Carpobrotus chilensis*) – Privirea ta mă îngheață
Floare grasă (*Sedum*) – Seninătate
Flox (*Phlox*) – Sufletele noastre sunt unite
Forsiție (*Forsythis*) – Nerăbdare
Frăsinel (*Dictamnus albus*) – Naștere
Frezie (*Freesia*) – Prietenie care durează
Fructul-zeilor (*Diospyros kaki*) – Îngroapă-mă între frumusețile naturii

G

Gardenie (*Gardenia*) – Rafinament
Garoafă albă (*Dianthus Caryophyllus*) – Dulce și drăgălaș
Garoafă galbenă (*Dianthus Caryophyllus*) – Dispreț
Garoafă pestriță (*Dianthus Caryophyllus*) – Nu pot să stau fără tine
Garoafă roșie (*Dianthus Caryophyllus*) – Mi se frânge inima
Garoafă roz (*Dianthus Caryophyllus*) – Nu te voi uita niciodată
Garoafă sălbatică (*Dianthus*) – Grăbește-te!
Garofiță (*Dianthus*) – Iubire pură
Garofiță-de-grădină (*Dianthus barbartus*) – Rafinament
Gerbera (*Gerbera*) – Voioșie
Gențiană (*Gentiana*) – Valoare intrinsecă
Ghețișoară (*Stellaria*) – Bun venit
Ghimbir (*Zingiber*) – Putere
Ghiocel (*Galanthus*) – Consolare și speranță
Glicină (*Wisteria*)– Bun venit
Gladiolă (*Gladiolus*) – Mi-ai străpuns inima
Grâu (*Triticum*) – Prosperitate
Gura-leului (*Antirrhinum majus*) – Îngâmfare
Gutuie (*Cydonia oblonga*) – Tentație

H

Hasmațuchi (*Anthriscus*) – Sinceritate
Hibiscus (*Hibiscus*) – Frumusețe delicată
Hortensie (*Hydrangea*) – Apatie

I

Iarbă (*Poaceae*) – Supunere
Iarbă-neagră (*Calluna vulgaris*) – Protecție
Iarbă-mare (*Helenium*) – Lacrimi
Iasomie albă (*Jasminum officinale*)– Bunăvoință
Iasomie-cartof (*Solanum jasminoides*) – Ești delicios
Iasomie de Carolina (*Gelsemium sempervirens*) – Despărțire

Iasomie de Madagascar (*Stephanotis floribunda*) – Fericire în căsnicie
Iasomie indiană (*Jasminum multiflorum*) – Atașament
Iederă (*Hedera helix*) – Fidelitate
Ilice (*Ilex*) – Prevestire
In (*Linum usitatissimum*) – Îți simt blândețea

L

Lantana (*Lantana*) – Rigoare
Lăcrămioară (*Convallaria majalis*) – Reîntoarcerea fericirii
Lămâie (*Citrus limon*) – Picanterie
Lămâi, floare (*Citrus lemon*) – Discreție
Levănțică (*Lavandula*) – Neîncredere
Lichen (*Parmelia*) – Descurajare
Liliac (*Syringa*) – Primele emoții ale iubirii
Limba mării (*Iberis*) – Indiferență
Limba peștelui (*Armeria*) – Compasiune
Lisianthus (*Eustoma*)– Apreciere
Lobelia (*Lobelia*) – Rea-voință
Lotus (*Nelumbo mucifera*) – Puritate
Lumânărică (*Verbascum*) – Fă-ți curaj
Luminița-de-seară (*Oenothera Biennis*) – Nestatornicie
Lupin (*Lupinus*) – Imaginație

M

Mac (*Papaver*) – Extravaganță fantastică
Magnolie (*Magnolia*) – Demnitate
Margaretă (*Bellis*) – Inocență
Margaretă de câmp (*Aster*) – Răbdare
Margaretă galbenă (*Rudbeckia*) – Dreptate
Măceș (*Rosa rubiginosa*) – Simplitate
Măcriș (*Rumex acetosa*) – Afecțiune părintească
Măghiran (*Origanum*) – Îmbujorare
Măr (*Malus domestica*) – Tentație
Măr, floare (*Malus domestica*) – Preferință

Măr pădureț, floare (*Malus hupehensis*) – Prost-dispus
Mărăriță japoneză (*Cosmos bipinnatus*) – Bucurie în dragoste și în viață
Măslin (*Olea europaea*) – Pace
Mătura-verde (*Cytisus*) – Smerenie
Măzăriche (*Vicia*) – Mă agăț de tine
Mânărel de pădure (*Lathyrus latifolius*) – Plăcere durabilă
Mentă (*Mentha*) – Căldura sentimentelor
Merișor (*Vaccinum*) – Grijă pentru o inimă frântă
Micșunea (*Cheiranthus*) – Fidelitate în ciuda obstacolelor
Mixandră (*Malcolmia maritima*) – În ochii mei vei fi mereu frumos
Mierea-ursului (*Pulmonaria*) – Tu ești viața mea
Migdal, floare (*Amygdalus communis*) – Indiscreție
Mimoză (*Mimosa*) – Sensibilitate
Mirt (*Myrtus*) – Iubire
Mură (*Rubus*) – Invidie
Mușcată cu frunze lungi (*Pelargonium*) – Ingeniozitate
Mușcată cu frunze zimțate (*Pelargonium*) – Prietenie adevărată
Mușcată purpurie (*Pelargonium*) – Prostie
Mușcată sălbatică (*Pelargonium*) – Pioșenie dârză
Mușcatul-dracului (*Scabiosa*) – Dragoste nefericită
Mușchi (*Bryopsida*) – Dragoste de mamă
Mușețel (*Matricaria recutita*) – Energie la greu
Muștar (*Brassica*) – M-ai rănit

N

Nalbă (*Alcea*) – Ambiție
Nap (*Brassica rapa*) – Caritate
Narcisă albă (*Narcissus*) – Iubire de sine
Narcisă galbenă (*Narcissus*) – Noi începuturi
Nemțișor (*Delphinium*) – Ușurință
Nemțișor de grădină (*Consolida*) – Ușurință
Nufăr (*Nymphaea*) – Puritatea sufletului
Nu-mă-uita (*Myosotis*) – Nu mă uita

O

Ochii-șoricelului (*Saxifraga*) – Afecțiune
Ochiul-boului (*Aster*) – Răbdare
Oleandru (*Nerium oleander*) – Ai grijă
Omag (*Aconitum*) – Cavalerism
Oregano (*Origanum vulgare*) – Bucurie
Orhidee (*Orchidaceae*) – Frumusețe rafinată
Ovăz (*Avena sativa*) – Sunetul vrăjit al muzicii

P

Pana-zburătorului (*Lunaria annua*) – Onestitate
Panseluță (*Viola*) – Gândește-te la mine
Pară (*Pyrus*) – Afecțiune
Păducel (*Crataegus monogyna*) – Speranță
Pălămidă (*Acanthus*) – Artificiu
Păpădie (*Taraxacum*) – Oracol rustic
Păr, floare (*Pyrus*) – Alinare
Părul-Maicii-Domnului (*Adintum capillus-veneris*) – Discreție
Pătrunjel (*Petroselinum crispum*) – Sărbătoare
Petunie (*Petunia*) – Prezența ta mă liniștește
Physalis (*Physalis alkekengi*) – Decepție
Piciorul-cocoșului, de câmp (*Ranunculus acris*) – Ingratitudine
Piciorul-cocoșului (*Ranunculus asiaticus*) – Radiezi de farmec
Piersică (*Prunus persica*) – Farmecul tău nu are egal
Piersic, floare (*Prunus persica*) – Sunt captiva ta
Plop alb (*Populus alba*) – Timp
Plop negru (*Populus nigra*) – Curaj
Portocală (*Citrus sinensis*) – Generozitate
Portocală falsă (*Pittosporum undulatum*) – Contrafăcut
Portocal, floare (*Citrus sinensis*) – Puritatea ta e pe măsura drăgălășeniei tale
Portulacă (*Rosa*) – Mărturisire de iubire
Porumb (*Zea mays*) – Bogății
Praz, floare (*Allium*) – Prosperitate
Primula (*Primula*) – Copilărie

Protea (*Protea*) – Curaj
Prună (*Prunus domestica*) – Ține-ți promisiunile

R

Răchițică (*Epilobium*) – Revendicare
Rodie (*Punica granatum*) – Nesăbuință
Rododendron (*Rhododendron*) – Avertisment
Rostopască (*Chelidonium majus*) – Bucurie care va să vină
Rozetă (*Reseda odorata*) – Ai mai multe calități decât farmec
Rozmarin (*Rosmarinus officinalis*) – Aducere-aminte
Rubarbă (*Rheum*) – Sfat

S

Salată (*Lactuca sativa*) – Inimă rece
Salcâm (*Acacia*) – Iubire secretă
Salcâm galben (*Laburnum anagyroides*) – Frumusețe gânditoare
Salvie (*Salvia officinalis*) – Sănătate și viață lungă
Sângele-voinicului (*Lathyrus odoratus*) – Plăceri delicate
Sânger (*Cornus*) – Iubire neștirbită de greutăți
Scara-doamnei (*Polemonium*) – Coboară
Scânteiuță (*Anagalis Arvensis*) – Schimbare
Sclipeți (*Potentilla*) – Fiică iubită
Smochin (*Ficus carica*) – Ceartă
Soare de grădină (*Coreopsis*) – Mereu vesel
Soc (*Sambucus*) – Compasiune
Spilcuță (*Tanacetum Parthenium*) – Căldură
Spinul-Domnului (*Euphorbia*) – Statornicie
Splinuță (*Solidago*) – Încurajare atentă
Sporul casei (*Impatiens*) – Nerăbdare
Streliția (*Strelizia reginae*) – Măreție
Stânjenel (*Iris*) – Mesaj
Stea strălucitoare (*Liatris*) – Voi încerca din nou
Steaua de Crăciun (*Euphorbia Pulcherrima*) – Fii vesel
Steaua din Betleem (*Ornithogalum umbellatum*) – Puritate

Steluțe (*Aster amellus*) – Rămas bun
Sunătoare (*Hypericus perforatum*) – Superstiție

Ș

Șofran (*Crocus sativus*) – Atenție la excese
Șofran de câmp (*Colchicum autumnale*) – Vremea mea a trecut
Știr (*Amaranthus*) – Nemurire

T

Tei (*Tilia*) – Dragoste conjugală
Trachelium (*Trachelium*) – Frumusețe neglijată
Trandafir alb (*Rosa*) – Inimă neînvățată cu iubirea
Trandafir galben (*Rosa*) – Infidelitate
Trandafir portocaliu (*Rosa*) – Fascinație
Trandafir portocaliu pal (*Rosa*) – Modestie
Trandafir roșu (*Rosa*) – Dragoste
Trandafir violet (*Rosa*) – Încântare
Trifoi (*Syzygium aromaticum*) – Te-am iubit și n-am știut
Trifoi alb (*Trifolium*) – Să te gândești la mine
Trillium (*Trillium*) – Frumusețe modestă
Trompeta cățărătoare (*Campsis radicans*) – Faimă
Tuberoză (*Polianthes tuberosa*) – Plăceri periculoase
Tulichină (*Daphne*) – Altfel nu te-aș avea

U

Urzică (*Urtica*) – Cruzime

V

Vanilie sălbatică (*Heliotropium*) – Afecțiune și devotament
Varză (*Brassica oleracea*) – Profit
Vâsc (*Viscum*) – Depășesc orice obstacol
Ventrilică (*Veronica*) – Fidelitate
Verbină (*Verbena*) – Roagă-te pentru mine
Violetă (*Viola*) – Valoare și modestie
Viță (*Vitis vinifera*) – Abundență

Z

Zadă (*Larix decidua*) – Îndrăzneală
Zambilă albă (*Hyacinthus orientalis*) – Frumusețe
Zambilă mov (*Hyacinthus orientalis*) – Te rog să mă ierți
Zambilă roz (*Hyacinthus orientalis*) – Constanță
Zarnacadea (*Narcissus jonquilla*) – Dorință
Zmeură (*Rubus*) – Remușcări
Zorea (*Ipomoea*) – Cochetărie

Nota autoarei

Când am început *Limbajul florilor* aveam un singur dicționar de flori: *The Floral Offering: A Token of Affection and Esteem; Comprising the Language and Poetry of Flowers* (*Cum să oferi flori: un semn de afecțiune și prețuire; cuprinde limbajul și poezia florilor*), scris în 1859 de Henrietta Dumont. Era un volum cartonat, vechi și zdrențuit, cu flori uscate presate între file. Poezii scrise pe bucățele de hârtie, adunate de foștii proprietari, zburau dintre filele îngălbenite în care căutam înțelesuri.

După ce scrisesem trei capitole din povestea Victoriei, am descoperit singură trandafirul galben. În cuprinsul frumosului volum al doamnei Dupont, trandafirul galben înseamnă gelozie. Sute de pagini mai târziu, în aceeași carte, trandafirul galben apare din nou: de această dată înseamnă infidelitate.

Am citit cu mai mare atenție, dar nu am găsit nici o explicație pentru această neconcordanță, așa că am început să caut în alte dicționare, sperând să stabilesc definiția „corectă“ a trandafirului galben. Dar n-am descoperit decât că problema nu se limita numai la trandafirul galben, că aproape fiecare floare avea mai multe semnificații, înșirate în sute de cărți, în zeci de limbi și pe nenumărate pagini de Internet.

Dicționarul pe care l-am inclus aici a fost creat la fel cum și-a alcătuit Victoria cutiile. Am înșirat dicționarele pe masa din sufragerie – *The Flower Vase* (*Glastra cu flori*) de S.C. Edgarton, *Language of Flowers* (*Limbajul florilor*) de Kate Greenaway, *The Language and Sentiment of Flowers* (*Limbajul și simțămintele florilor*) de James D. McCabe și *Flora's Lexicon* (*Lexiconul florei*) de Catherine H. Waterman – și am studiat definițiile, alegând-o pe cea care se potrivea cel mai bine cu știința din spatele fiecărei flori, exact cum ar fi făcut

Victoria. Alteori, când nu găseam nici o justificare științifică pentru câte o definiție, am ales semnificația care apărea cel mai des sau, uneori, cea care îmi plăcea cel mai mult.

Scopul meu a fost să creez un dicționar practic și relevant pentru cititorii din ziua de azi. Am șters plante din dicționarele victoriene pe care nu le mai întâlnim la fel de des și am adăugat flori rar folosite în secolul al XIX-lea, dar care acum au devenit mult mai comune. Am păstrat majoritatea plantelor comestibile, cum ar fi făcut și Victoria, și am eliminat majoritatea arbuștilor fără flori pentru că, așa cum ar fi spus Victoria, să oferi un băț sau o fâșie de scoarță nu prea te duce cu gândul la dorință.

Le sunt recunoscătoare pentru ajutor lui Stephen Zedros de la florăria Brattle Square din Cambridge și lui Lachezar Nikolov de la Universitatea Harvard. Dicționarul acesta n-ar exista fără cunoștințele lor vaste și sprijinul lor generos.

Mulțumiri

Într-o carte plină de relații mamă-fiică aș vrea să-i mulțumesc în primul rând mamei mele: Harriet Elizabeth George, o femeie puternică și curajoasă, care a învățat să fie mamă prin studiu serios, dragoste încăpățânată și sprijin de la cei din jur. Optimismul meu neabătut și credința mea în posibilitatea de a provoca schimbări în bine, atât în interior, cât și în exterior, n-ar exista fără ea.

Aș vrea să le mulțumesc și femeilor din jurul meu care mi-au fost ca niște mame: mama mea vitregă, Melinda Vasquez; soacra mea, Sarada Diffenbaugh; bunicile mele, Virginia Helen Fleming, Victoria Vasquez, Irene Botill, Adelle Tomash, Carolyn Diffenbaugh și Pearl Bolton; și taților din viața mea, care ne-au făcut pe toate niște mame mai bune: tatăl meu, Ken Fleming; tatăl meu vitreg, Jim Botill, socrul meu, Dayanand Diffenbaugh; cumnatul meu, Noah Diffenbaugh și soțul meu, PK Diffenbaugh. N-aș fi avut știința, încrederea și nici timpul să scriu această carte fără dragostea și sprijinul lor.

Le sunt recunoscătoare prietenelor mele care au citit manuscrisul: Maureen Wanket a crezut în cartea asta și în potențialul meu de la prima pagină și încrederea ei a fost contagioasă; Tasha Blaine a citit prima ciornă și mi-a spus adevărul – o s-o iubesc mereu pentru asta. Angela Booker a stat lângă mine și m-a încurajat când am rescris finalul – iar și iar și iar; Jennifer Jacoby și Lindsey Serrao m-au ajutat, cu cuvintele lor, să trec peste greutățile propriului meu rol de mamă și m-au inspirat cu exemplele lor pline de voioșie; Polly Diffenbaugh m-a învățat să disec o floare și să folosesc un ghid și (nu numai o dată) mi-a dat lecții despre complicațiile clasificărilor științifice; Jennifer Olden mi-a împărtășit experiențele ei cu tulburările de atașament; Priscilla de Muizon mi-a spus povești superbe din copilăria ei într-o podgorie; Janay Swain mi-a răspuns la întrebările nesfârșite

despre sistemul de plasament; Barbara Tomash a stat lângă mine pe malul lacului și ne-am gândit la titluri; Rachel McIntire a vopsit camera albastră și mi-a dezvăluit dedesubturile lumii aranjamentelor florale; Mark Botill m-a inspirat cu inteligența și umorul lui; Amanda Garcia, Carrie Marks, Isis Keigwin, Emily Olavarri și Tricia Stirling au citit prima formă a manuscrisului și mi-au spus că continui să scriu; Wendi Everett, Wendi Imagire, Tami Trostel, Josie Bickinella, Sara Galvan, Sue Malan și Kassandra Grossman mi-au iubit copiii și mi-au lăsat timp să scriu; iar Christie Spencer a plâns când a citit rezumatul intrigii și mi-a reamintit ce putere are o poveste bine scrisă.

Agentei mele, Sally Wofford-Girand, îi datorez faptul că a văzut potențialul primelor mele ciorne și m-a impulsionat să scriu mai bine. N-o să-i pot mulțumi niciodată pe deplin pentru viziunea ei, pentru încurajări și pentru devotamentul ei față de această carte. Jenni Ferrari-Adler m-a făcut să mă gândesc la ritm, la personaje și la intrigă tocmai când credeam că terminasem (și, evident, nu terminasem nici pe departe!), iar Melissa Sarver a reușit să ne motiveze pe toată durata acestei asertțiuni. Jennifer Smith, redactorul meu sclipitor de la Ballantine, a făcut cartea incomparabil mai bună cu sugestiile ei înțelepte. A fost o plăcere să lucrez cu ea de la bun început.

Aș vrea să le mulțumesc celor care m-au învățat să scriu, în ordinea în care au intrat în viața mea: Charlotte Goldsmith, care m-a învățat să scriu literele într-o tavă cu nisip; Linda Holm, care mi-a dăruit un jurnal și m-a obligat să-l umplu; Chris Persson, care mi-a citit prima povestire, mi-a spus că sunt scriitoare și apoi chiar m-a ajutat să devin; și Keith Scribner și Jennifer Richter care, pe lângă faptul că m-au învățat aproape tot ce știu despre scris, m-au ajutat să supraviețuiesc în facultate arătându-mi câte ceva despre propriile lor vieți de scriitori debutanți, profesori și părinți.

În final vreau să le mulțumesc copiilor mei, care m-au învățat să fiu mamă și m-au iubit în ciuda tuturor greșelilor mele: Tre'von, Chela, Miles, Donovan, Sharon, Krystal, Wayneshia, Infinity și Hope. Și Megan, oriunde vei fi fiind.

Cuprins